

Møte mandag den 12. desember 2011 kl. 10.05

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 33):

1. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2012 vedkommende Olje- og energidepartementet og Miljøverndepartementet (Innst. 9 S (2011–2012), jf. Prop. 1 S (2011–2012))
2. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2009/28/EF om å fremme bruken av energi fra fornybare kilder (fornybardirektivet) (Innst. 98 S (2011–2012), jf. Prop. 4 S (2011–2012))
3. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om samtykke til inngåelse av avtale mellom Kongeriket Norges regjering og Kongeriket Sveriges regjering om et felles marked for elsertifikater av 29. juni 2011 (Innst. 99 S (2011–2012), jf. Prop. 5 S (2011–2012))
4. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om endringer i matrikkelova og tinglysingsloven mv. (Innst. 92 L (2011–2012), jf. Prop. 118 L (2010–2011))
5. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om endringer i svalbardmiljøloven (Innst. 75 L (2011–2012), jf. Prop. 147 L (2010–2011))
6. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om endringer i folketrygdloven (ny uføretrygd og alderspensjon til uføre) (Innst. 80 L (2011–2012), jf. Prop. 130 L (2010–2011))
7. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2011 under Arbeidsdepartementet (Innst. 106 S (2011–2012), jf. Prop. 26 S (2011–2012))
8. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om endringer i kontantstøtteleven (Innst. 103 L (2011–2012), jf. Prop. 8 L (2011–2012))
9. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om endringer i lov om folkebibliotek (Innst. 102 L (2011–2012), jf. Prop. 6 L (2011–2012))
10. Referat

Presidenten: Representantene Gunnar Gundersen, Oskar J. Grimstad, Rigmor Andersen Eide, Marianne Marthinsen, Trine Skei Grande, Siri A. Meling, Erling Sande, Bjørn Lødemel og Snorre Serigstad Valen, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Fra representanten Knut Storberget foreligger søknad om velferdspolis i tiden fra og med 12. desember til og med 20. desember.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Thor Lillehovde, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Thor Lillehovde er til stede og vil ta sete.

Statsråd Audun Lysbakken overbrakte 2 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Representanten Anders B. Werp vil framsette et representantforslag.

Anders B. Werp (H) [10:06:05]: På vegne av André Oktay Dahl, Jan Tore Sanner, Svein Harberg, Bent Høie, Linda C. Hofstad Helleland og meg selv har jeg æren av å fremme et representantforslag om bekjempelse av narkotika på skoler.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten informere om at møtet fortsetter utover kl. 16.00 til dagens kart er ferdigbehandlet.

Presidenten vil også gjøre oppmerksom på at på grunn av den spesielle vær-situasjonen vi har i dag, sitter både statsråden med ansvar for miljø og statsråden med ansvar for olje og energi værfast. Vi har imidlertid statsråd til stede, slik at vi er klare til å gå i gang med dagens behandling av sakene. Jeg vil imidlertid i samråd med energi- og miljøkomiteens leder foreslå at vi forandrer på rekkefølgen på sakene, slik at det kan være mulig at i hvert fall olje- og energiministeren får anledning til å rekke deler av budsjettdebatten. Budsjett skal de uansett få. Presidenten vil dermed foreslå at vi – hvis Stortinget kan gi sin tilslutning til det – starter med å behandle sak nr. 4, deretter sak nr. 5, så sakene nr. 2 og 3, som er foreslått behandlet sammen, og deretter sak nr. 1, som er innstillingen om budsjettet. – Det anses vedtatt.

Vi starter da med sak nr. 4.

Sak nr. 4 [10:07:45]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om endringer i matrikkelova og tinglysingsloven mv. (Innst. 92 L (2011–2012), jf. Prop. 118 L (2010–2011))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Snorre Serigstad Valen (SV) [10:08:33] (ordfører for saken): Denne saken dreier seg om endringer i matrikkelova og tinglysingsloven. Bakgrunnen for det er at skattemyndighetene med dagens lovverk er forhindret fra å rapportere tilbake til matrikkelen opplysninger som myn-

dighetene har fått i forbindelse med selvangivelsen, selv om dette er opplysninger som hører inn under matrikkelen, og sånn sett kunne vært offentlige. Derfor gjøres endringene, og det gjøres rede for dem i loven.

Så foreslås det videre i proposisjonen å innføre begrepet «matrikkelenhet» istedenfor «eiendom» i de bestemmelsene i tinglysningsloven som henviser direkte til matrikkellova.

I tillegg rettes det en mindre feil tatt inn i geodataloven.

Det er en enstemmig komité som står bak innstillingen i denne saken. Høyre har noen ideelle innvendinger til lovens utforming som de selv vil gjøre rede for i et kort innlegg.

Nikolai Astrup (H) [10:09:48]: Som saksordføreren gjorde rede for, har Høyre noen ideelle innvendinger til loven slik den nå er utformet. Det handler om at informasjon som til nå har vært taushetsbelagt i skatteetaten, ikke bør overføres automatisk til matrikkelen, men være basert på Kartverkets behov og et eksplisitt samtykke til overføringen fra skattyter.

Dette er i og for seg en prinsipiell innvending, men vi ser at matrikkelen kan ha behov for de data som de her etterspør. Vi kommer derfor ikke til å stemme imot loven, men vi synes det er betimelig å reise denne problemstillingen i debatten om forslaget.

Ellers er vi veldig glad for at en samlet komité stiller seg bak den høringsuttalelsen som Datatilsynet har levert, og den innvendingen som ligger der, om at skattyter skal informeres på en formålstjenlig måte i forbindelse med overføring av disse dataene.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4. (Votering, se side 1509)

Sak nr. 5 [10:11:08]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om endringer i svalbardmiljøloven (Innst. 75 L (2011–2012), jf. Prop. 147 L (2010–2011))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talarlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Oskar J. Grimstad (FrP) [10:11:57] (ordfører for saka): Endringa i dagsordenen kom brått på, men vi må jo kunne ta det på strak arm!

Når det gjeld endringer i svalbardmiljøloven, er det

brei einigheit om nødvendigheita av dette. Komiteen viser til at bevaring av Svalbard sin særskilte villmarksnatur er eit hovudmål for norsk svalbardpolitikk, og det er norsk politikk at miljøomsyn skal vege tyngst ved konflikt med andre interesser.

Det er også viktig å unngå at noko er uklart, og å få lik omgrepsbruk som i lov om forvaltning av naturmangfald – naturmangfaldloven av 19. juni 2009.

Komiteen meiner at svalbardmiljøloven og andre miljøregelverk er viktige verkemiddel for å sikre at nærvær og aktivitet skjer innanfor dei rammene omsynet til Svalbard sin særskilte natur set.

Komiteen er også oppteken av at tradisjonar på Svalbard, og spesielt fangsttradisjonane, blir tekne vare på, men då basert på ei berekraftig løysing. Den tradisjonelle fangstmansordninga er eit gode og har lange tradisjonar som er historisk viktige, og som la fundamentet for busetjing og inntekt lenge før dei kjende mineralførekomstane tok over som viktigaste næringsaktivitet på Svalbard.

Det er som sagt stor einigheit om desse endringane, men med nokre synspunkt om dette med utsetjing og flytting av organismar, spesielt frå Framstegspartiet, som meiner at ein må kunne forvente ein auka aktivitet også opp mot dei arktiske områda med omsyn til eksempelvis oppdrett. Ein viser til at departementet sitt forslag om endringar føreset at ein må ha løyve etter svalbardmiljøvernloven for kultiveringstiltak på akvatiske og terrestrer artar.

Framstegspartiet sine medlemmer viser også til at Svalbard Næringsforening er negativ til forslaget og støttar argumentasjonen om at denne restriksjonen avgrensar eit meir allsidig næringsliv, som kunne fått større breidd gjennom moglegheita for å opne for oppdrettsnæringsa også på desse øyane.

Tor-Arne Strøm (A) [10:14:42]: Når vi nå behandlar endringer i svalbardmiljøloven, er det viktig å ha noen viktige mål for svalbardpolitikken i bunnen for de endringer vi gjør.

De overordnede målene i svalbardpolitikken er kjent, men jeg ønsker å nevne dem likevel:

- konsekvent og fast håndhevelse av suvereniteten
- korrekt overholdelse av Svalbardtraktaten og kontroll med at traktaten blir etterlevd
- bevaring og stabilitet i området
- bevaring av områdets særskilte villmarksnatur
- opprettholdelse av norske samfunn på øygruppa

Dette har ligget fast i lang tid, og det er bred politisk enighet om disse målene. Vi må kunne si at forvaltningen av øygruppa etter disse målene har vært meget vellykket, og vi håper at den også skal være det i fortsettelsen.

På Svalbard, som ellers i Norge, er det ulike kryssende interesser når det gjelder næringsinteresser og verneinteresser, og sånn vil det alltid være. Bevaring av Svalbards særskilte villmarksnatur er et hovedmål for norsk svalbardpolitikk, og det er norsk politikk at miljøomsyn skal veie tyngst ved konflikt med andre interesser. Det er også viktig å unngå uklarheter samt få en lik begrepsbruk, som i lov om forvaltning av naturmangfold – naturmangfoldloven av 19. juni 2009. Svalbardmiljøloven og annet miljø-

regelverk er det viktigste virkemidlet for å sikre at tilstedeværelse og aktivitet skjer innenfor de rammer hensynet til Svalbards særegne natur setter.

Samtidig er det et viktig mål å opprettholde et norsk samfunn på øygruppa. Derfor er det også utrolig viktig å ha aktivitet og arbeidsplasser som sikrer dette. Vi har alle sammen et ansvar for å sikre en positiv utvikling av øygruppa.

Jeg mener at den saken vi behandler i dag, legger til rette for at denne politikken skal videreføres, og at vi også i framtiden skal ha forskjellige næringsaktiviteter etablert, samtidig som naturen og miljøet ivaretas på en god og effektiv måte. I så måte er, som det også er sagt tidligere, svalbardmiljøloven og annet miljøregelverk det viktigste virkemidlet for å sikre at tilstedeværelse og aktivitet skjer innenfor de rammer hensynet til Svalbards særegne natur setter.

I St.meld. nr. 22 for 2008–2009, svalbardmeldingen, viser regjeringen til hva som må til for å bevare et norsk samfunn på øygruppa, og dette ligger også til grunn for det videre arbeidet.

Når det gjelder Svalbard, er det viktig å ha flere tanker i hodet samtidig. For det første er det viktig å ta vare på naturen og miljøet på denne unike øygruppa. Dernest er det også viktig å utvikle et næringsliv som skaper arbeidsplasser, og som derigjennom sikrer vår suverenitet over øygruppa.

Så helt til slutt: Historien har vist at en forvaltning av øygruppa etter strenge krav hittil har fungert meget godt, og at næringslivet har innrettet seg godt etter dette. Vi ønsker at det skal fortsette.

Siri A. Meling (H) [10:17:56]: For Høyre er det også overordnet viktig at vi har en politikk som sørger for god bevaring av Svalbards særegne villmarksnatur. Derfor er også Høyre i all hovedsak enig i at miljøhensyn skal veie tungt – og enig i det meste av det som foreslås i denne proposisjonen.

Høyre er også opptatt av lokal selvråderett. Det er vi på fastlandet, og det er vi når det gjelder svalbardpolitikken vår. Det betyr at vi går imot den foreslåtte endringen for motorferdsel. Vi mener fra vår side at dagens ordning synes å ha fungert på en god måte, og betydningen av lokal kunnskap og faglig innsikt forvaltes godt av Sysselmannen innenfor rammen av dagens lovverk. Det blir også underbygget av flere av høringsuttalelsene i denne saken.

Vi er også opptatt av at Longyearbyen lokalstyre skal kunne ha handlingsrom og få noe økt innflytelse for å kunne treffe enkeltvedtak innenfor sitt planområde.

Så Høyre ber regjeringen om å komme tilbake med en vurdering av dette spørsmålet på en egnet måte, og vi håper vi blir imøtekommet på det.

Erling Sande (Sp) [10:19:35] (leiar i komiteen): På Svalbard finn vi nokre av dei flottaste naturområda i landet. Det arktiske landskapet, det harde klimaet og det spesielle dyrelivet er ein verdi som må vaktast gjennom ei god og berekraftig forvaltning av naturressursane på øygruppa. Det er stor grad av semje i Stortinget både om den

verdien Svalbard representerer, og om viktigheita av å ta vare på han. Samtidig er det slik at mange menneske har sitt bu og virke på Svalbard, og mange ynskjer å oppleve øygruppa. Utfordringa er å balansere ynsket om eit tilnærma urørt miljø på øygruppa med ynsket om framleis busetjing og aktivitet.

Svalbardmiljøloven er ein viktig reiskap i dette arbeidet. Å bevare den særegne villmarksnaturen er ei hovudmålsetjing i norsk svalbardpolitikk. Lova skal saman med anna miljøregelverk sikre at aktiviteten på øygruppa skjer innanfor dei rammene omsynet til naturen set.

Framlegget frå regjeringa til endringar i svalbardmiljøloven omfattar fleire ulike paragrafar og søker å sikre eit oppdatert og godt lovverk, slik saksordføraren har vore inne på. I tillegg til god informasjon om kva lover som gjeld, er det viktig å sikre at utforminga av lovverket er i tråd med tida og tilhøva, som det heiter.

Eit tredje moment er at lovverket skal vere tilgjengeleg og oversiktleg. Regjeringa søker å ta omsyn til alle desse tre momenta i forslaget vi handsamar i dag.

Senterpartiet støttar endringane som er foreslegne. Vi ynskjer å ta vare på natur og kulturminne på Svalbard. Samtidig er det eit viktig mål for Senterpartiet at det skal vere busetjing og aktivitet på Svalbard også i framtida.

På lang sikt må det vere andre ting enn koldrift som held oppe aktivitetane på Svalbard. Oppsyn, skjøtsel og forvaltning av dei enorme naturområdene, eit berekraftig reiseliv og ei ytterlegare styrking av utdanning og forskning er eksempel på viktige pålar å byggje Svalbard-samfunnet på i framtida. I tillegg må det også vere rom for anna type næringsverksemd. Dagens kolressursar vil ikkje vare evig. Det er derfor viktig at vi allereie no startar arbeidet og diskusjonen om korleis Svalbard-samfunnet skal utvikle seg.

Svalbards geografiske plassering i nord gir også Svalbard ei viktig symbolrolle i klimasamanheng. Dei nordlegaste busetjingane vi har, er ifølgje forskning presentert av Bjerknessenteret dei fyrste stadene som vil oppleve å passere ein temperaturauke på 2 °C, og som kan risikere vesentlege endringar i klimaet som følgje av det. Det vil derfor vere viktig, nettopp med bakgrunn i lovverk, å sikre ei utvikling på Svalbard som gir, og held oppe, denne viktige rolla Svalbard har i både natur- og klimasamanheng. Dagens vedtak byggjer opp under ei slik utvikling.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5. (Votering, se side 1510)

Vi går videre til sakene nr. 2 og 3.

Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 2 og 3 behandles under ett, og anser det for vedtatt.

Sak nr. 2 [10:23:04]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2009/28/EF om å fremme bruken av energi fra fornybare kilder (forny-

bardirektivet) (Innst. 98 S (2011–2012), jf. Prop. 4 S (2011–2012))

Sak nr. 3 [10:23:24]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om samtykke til inngåelse av avtale mellom Kongeriket Norges regjering og Kongeriket Sveriges regjering om et felles marked for elsertifikater av 29. juni 2011 (Innst. 99 S (2011–2012), jf. Prop. 5 S (2011–2012))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Espen Granberg Johnsen (A) [10:24:13] (ordfører for sak nr. 3): Den raud-grøne regjeringa har inngått ei avtale med regjeringa i Sverige om ein felles grøn elmarknad mellom landa, ein felles sertifikatmarknad, som vil leggje grunnlaget for betydelege investeringar i fornybar elektrisitet i både Noreg og Sverige.

Til saman skal Sverige og Noreg byggje ut 26,4 TWh fornybar kraft frå 2012 til 2020. Det er ein betydeleg auke i kraftproduksjonen på om lag 10 pst. av dagens produksjonskapasitet i landa, noko som tilsvarar forbruket til 1,3 millionar hushaldningar, med eit gjennomsnittleg forbruk på 20 000 kWh per hushaldning.

Med ein slik felles norsk-svensk sertifikatmarknad vel Noreg og Sverige å byggje vindkraft, vasskraft og kraftproduksjon basert på bioenergi. Innføringa av elsertifikat vil vere eit viktig verktoy for at Noreg kan innfri sine forpliktingar om fornybar energiproduksjon i samsvar med EUs fornybardirektiv.

Fornybardirektivet har som mål å etablere eit felles rammeverk for å fremje bruk av energi frå fornybare energikjelder i EU-landa. Kwart medlemsland skal bidra ved å oppfylle separate mål for delen fornybar energi av total energibruk innan 2020, slik at det bidreg til det overordna EU-målet om 20 pst. fornybar energi. Direktivet set eit samla mål for Noregs fornybardel på 67,5 pst. i 2020.

Elsertifikata vil føre til ei stor mengd ny elektrisitet. Derfor må vi byggje ut eit robust straumnett innanlands og mellom Noreg og utlandet.

Ei styrking av overføringane til utlandet er nødvendig for å handtere den auka mengda kraft. Nye samband med utlandet skal baserast på samfunnsøkonomisk lønsemd, medrekna verknaden på kraftmarknaden, forsyningssikkerheita, miljøet, kraftsystemet og behovet for meir innanlands nett.

Noreg er i dag ein del av ein europeisk og nordisk kraftmarknad, og særleg i tørrår er vi avhengige av import av kraft for å ha ei tilfredsstillande forsyningssikkerheit.

Utbygging av ny kapasitet mellom Noreg og utlandet må kome norske forbrukarar og næringslivet til gode, slik det gjer gjennom styrkt forsyningssikkerheit og gjennom incentiv for investeringar i ny kraftproduksjon.

Eksport av rein fornybar kraft frå Noreg kan også bidra til ei energiomlegging i land som i dag baserer seg på kolkraft, slik at dette òg gir ein positiv klimaeffekt.

Elsertifikatmarknaden er altså ei formidabel satsing på fornybar kraftproduksjon. Ordninga vil ytterlegare styrkje Noreg som eit føregangsland innan utbygging av fornybar kraft. Oppstarten av elsertifikatmarknaden skjer 1. januar 2012, og samarbeidet vil vare heilt fram til 2035. Eit så langsiktig samarbeid gir gode, stabile rammer for industrien og industriarbeidsplassane.

Loven behandla Stortinget i juni i år. Det er no ein samrøystes komité som sluttar seg til den inngåtte avtala.

Nikolai Astrup (H) [10:27:38] (ordfører for sak nr. 2): Det er snart åtte år siden regjeringen Bondevik II utarbeidet det første lovforslaget om et felles elsertifikatmarked med Sverige. Planen var å ha det klart 1. januar 2007 – fem år før vi faktisk vil nå dette målet. Dagens regjering har tatt seg god tid i forhandlingene og har endt opp med et resultat som til forveksling ligner det den samme regjeringen avviste i februar 2006. Det er beklagelig at regjeringen ikke sluttførte forhandlingene for syv år siden. Det har ført til at mange gode fornybarprosjekter har blitt satt på vent eller lagt helt til side.

Kraftsituasjonen i Norge har endret seg siden 2004. Da var bakteppet et vesentlig kraftunderskudd, og prognosene viste at dette ville øke i årene fremover. I dag er de fleste enige om at Norge og Norden styrer mot et betydelig kraftoverskudd.

Når det likevel er bred enighet om å bidra til å utløse ny fornybar energiproduksjon i Norge, må det ses i sammenheng med våre klimapolitiske ambisjoner og EUs krav om økt fornybarandel i Norge.

Ledende aktører i kraftmarkedet mener Norden vil få et kraftoverskudd opp mot 40 TWh innen 2020. Dette gir økt forsyningssikkerhet for Norge, men også mulighet for miljøvennlig industriutvikling, økt kraftutveksling med våre europeiske naboland og mulighet for å erstatte fossile energikilder i Norge med fornybare.

Fornybardirektivet setter et samlet mål for Norges fornybarandel på 67,5 pst. i 2020. Statsråden har i udatert brev til komiteen opplyst at Norges fornybarandel var 61,9 pst. i 2008 og 64,9 pst. i 2009.

Fornybarandelen vil trolig synke noe i 2010 sammenlignet med 2009. Likevel har Norge et meget godt utgangspunkt for å nå fornybarmålet i 2020, gitt vårt potensial for økt produksjon av fornybar energi, energieffektivisering og energiomlegging.

I lys av dette er et mål om 67,5 pst. fornybarandel i 2020 ikke spesielt ambisiøst, og med innfasing av elsertifikater fra 1. januar 2012 bør det være relativt enkelt å nå.

Regjeringen kan imidlertid ikke benytte vårt gode ut-

gangspunkt som en sovepute. Klimaforlikets forpliktelser kan bare nås ved å redusere bruken av fossil energi betydelig, noe som igjen forutsetter mer fornybar energi og mer effektiv bruk av de energikildene vi allerede har.

Dersom regjeringen skal oppfylle klimaforlikets krav til nasjonale kutt i klimagassutslippene, vil det sannsynligvis være nødvendig å overoppfylle kravene i fornybardirektivet.

I den forbindelse er det verdt å nevne at en økning i fornybarandelen utover EUs fornybarmål kan selges til andre land som ikke har like gode forutsetninger for å nå sine fornybarmål som det Norge har. Dermed har vi både økonomiske og klimapolitiske grunner til å utløse så mye som mulig av Norges fornybarpotensial, uavhengig av EUs måltall i 2020.

Det gjør seg imidlertid ikke selv. Norge bør ha bedre virkemidler for energieffektivisering og energiomlegging. Per i dag er Norge det eneste landet i Europa uten klare mål for energieffektivisering. Samtidig vet vi at den mest miljøvennlige energien er den som ikke brukes.

Enovas virkemidler er ikke tilstrekkelige til å utløse det store potensialet for energisparing som ligger i offentlig og privat bygnings- og boligmasse. Alternative virkemidler bør utredes og implementeres, som f.eks. skattefradrag for enkeltiltak, hvite sertifikater eller en utvidet støtteordning, lik den Oslo kommune har.

En annen viktig faktor for å utløse Norges fornybarpotensial er redusert saksbehandlingstid i NVE og Olje- og energidepartementet. Mer enn 600 småkraftverk venter på konsesjon i NVE. Det er ikke uvanlig med seks års behandlingstid, og dersom saken ankes til Olje- og energidepartementet, kan det påregnes nye år med venting. Dette er kanskje den største flaskehalsen i arbeidet med å øke fornybar energiproduksjon akkurat nå. Det er alvorlig, fordi Norge skal finansiere 13,2 TWh i elsertifikatmarkedet, uavhengig av om produksjonen faktisk skjer i Norge eller Sverige.

Med den saksbehandlingstiden NVE opererer med, er det imidlertid grunn til å frykte at Norge ikke vil klare å levere halvparten av kraftproduksjonen på denne siden av kjølen, og at norske skattebetalere dermed finansierer kraftproduksjon i Sverige som burde ha kommet i Norge. Dette er en landskamp Norge ikke er rustet til å vinne – ikke denne heller, for å si det sånn. For forbrukerne spiller dette liten rolle, ettersom vi har et felles strømmarked med Sverige, men for næringslivet i Norge representerer lang saksbehandlingstid tapte muligheter.

En annen flaskehals er kapasiteten i kraftnettet, både innenlands og til utlandet. Viktige forbindelser har det dessverre tatt uforholdsmessig lang tid å få på plass, bl.a. på grunn av manglende forarbeid og svak forankring i berørte lokalsamfunn. Praksis må endres.

Det er også verdt å merke seg at Statnett har varslet utsettelse og kansellering av viktige utenlandsforbindelser. Dette er svært uheldig for videreutvikling av Norge som et grønt batteri i Nord-Europa og sender helt feil signal til viktige beslutningstakere, spesielt i Tyskland og Storbritannia.

Det er vanskelig å se for seg at Statnetts snuopera-

sjon ikke er politisk motivert og initiert. Til statsråden vil jeg derfor si: Innelåst kraft i perioder med overskudd og mangel på kapasitet i perioder med underskudd er ikke til hjelp for noen, verken for produsenter, næringsliv eller husholdninger. Det er slett samfunnsøkonomi og elendig bedriftsøkonomi.

Regjeringen fastslår med rette at det er i transportsektoren det vil være mest krevende å innfri fornybardirektivet. Direktivet stipulerer et selvstendig mål om 10 pst. fornybarandel innen 2020. Skal vi nå dette, må det gjennomføres tiltak også her.

Henning Skumsvoll (FrP) [10:32:58]: Stortinget behandler i dag to saker som er komplementære til hverandre, nemlig et felles marked med Sverige for elsertifikater og EUs fornybardirektiv. Stortinget behandler dette direktivet og vil gi sitt samtykke til en innlemmelse i EØS-avtalen. EUs fornybardirektiv omfatter elektrisitet, oppvarming, avkjøling og transport. Hvert medlemsland har levert inn sine forventede bidrag.

Som på de fleste områder innenfor energi har Norge ikke store vanskeligheter med å tilfredsstille direktivets krav om en fornybarandel på 67,5 pst. for elproduksjon. 2009-nivået lå på 64,9 pst.

Et felles elsertifikatmarked med Sverige anslår en økning av fornybar energi på 26,4 TWh innen utgangen av 2020. Sertifikatordningen som Stortinget vil vedta i dag, vil være et viktig virkemiddel for å nå målsettingen om 67,5 pst. fornybar elproduksjon innen 2020.

Norge forplikter seg til å betale elsertifikater for 13,2 TWh, uavhengig av hvor mye som blir produsert i Norge. Av denne grunn er det derfor viktig at prosessene som leder fram til utbygging av fornybar energi, kommer i gang så fort som mulig. Saksbehandlingstiden i NVE og Olje- og energidepartementet må reduseres betraktelig hvis målsettingen om 13,2 TWh innen utgangen av 2020 skal kunne realiseres.

Det er også viktig å merke seg at hver part kan bestemme om anlegg som kommer i drift etter 2020, skal gis innlemmelse i ordningen, forutsatt at det ikke gis elsertifikater senere enn for utløpet av år 2035. Denne ordningen bør Norge benytte seg av, siden behandlingen av konsesjoner tar svært lang tid.

Andre virkeområder for energisparing er energieffektivisering og energiomlegging. På disse områdene har Norge et betydelig potensial, som bør følges bedre opp i tiden fremover.

Til slutt vil jeg bemerke at det har vært stor enighet i komiteen, og det er gledelig, for disse to sakene er svært viktige for utviklingen av fornybar energiproduksjon i Norge.

Snorre Serigstad Valen (SV) [10:35:48]: I framtiden vil Norges fornybarandel i energimiksen være enda høyere enn den er i dag. Det er både takket være at vi er velsignet med tilgang på mye fornybar, ren vannkraft, og vi har et stort potensial for vindkraft og annen fornybar energi, og fordi regjeringen vil legge til rette for mer fornybar energi. Det gjør vi både ved innlemmelse av for-

nybardirektivet – med de norske forpliktelsene det fører med seg og innebærer – og ved å etablere det felles grønne sertifikatmarkedet med Sverige.

Regjeringen har en sterk og sammenhengende politikk for fornybar energi. Det vil snart legges fram en nettmelding som behandler vårt framtidige behov for et robust og sikkert sentralnett. Selv om opposisjonen er svært opptatt av de om lag 5 TWh med vindkraft som er avslått på grunn av åpenbare miljøsyn, så er de ikke like ofte opptatt av de 10 TWh med ny vindkraft som det allerede er gitt konsesjon til.

NVE er styrket de siste årene for å begrense saksbehandlingstiden. Jeg er enig med representanten Skumsvoll i at det er viktig å sikre dette, og med oppstarten av dette felles sertifikatmarkedet sikrer vi Norges lederskap i satsingen på fornybar energi, både til hjemmebruk og til samspill med andre land.

Det er viktig å se fornybar energi, klima og energisparing i sammenheng. Når vi etter hvert løser kraftproblemene, f.eks. i min hjemregion Midt-Norge der Bondevik-regjeringens bygging av Ormen Lange fikk skjebnesvangre konsekvenser, er det et tegn på at Norge er på vei inn i et kraftoverskudd. Da er smart strømmett og god samhandling med våre naboland viktig. Det var en av tingene vi i den norske delegasjonen til klimatoppmøtet i Durban snakket mye med våre kolleger fra de nordiske landene om, og det er noe de ønsker å snakke mer med oss om framover. Da er fortsatt satsing på energisparing viktig.

Vi har et kjempepotensial for energisparing i Norge. Arbeidet med smart strømmett i Malvik kommune i Sør-Trøndelag, f.eks., viser at bare å innføre smart strømsparing som muliggjøres av toveiskommunikasjon i nettet, gir mye større effekt enn de mobile gasskraftverkene man har i beredskap der. Derfor er det også gledelig at vi framskynder byggingen av smart strømmett i Norge, og at det kommer på plass først i en av de hardest rammede regionene, nemlig i Midt-Norge.

For å sikre lønnsomheten i fornybar energi og styrket energisparing må overskuddet vi får fra den fornybare energien, overskuddet vi får av kraft i framtiden, brukes til å elektrifisere sektorer som i dag er fossile. Jeg merker meg at mens jeg var bortreist på klimatoppmøtet, var Fremskrittspartiets talsmann, Per-Willy Amundsen, ute og uttalte at det er virkelighetsfjernt å skulle elektrifisere store deler av norsk sokkel. Det undrer jeg meg litt over. Da kan ikke representanten Amundsen ha fått med seg at vi allerede har elektrifisert Gjøa, Valhall og Troll, og skal elektrifisere det framtidige Goliat, men også at vi har elektrifisert prosjekter som det kanskje ikke burde blitt noe av, av krafthensyn, som f.eks. Ormen Lange. Vi får størst klimaeffekt av bygging av ny fornybar energi hvis den brukes til å erstatte energi som i dag er fossil. Det blir et veldig viktig bidrag til norsk klimapolitikk i årene som kommer, og det er et godt sikkerhetstiltak på norsk sokkel.

Transportsektoren er en annen sektor der vi må være ambisiøse framover. Moderne elbiler dekker en veldig stor del av det behovet man har i hverdagen i dagligkjøringen i Norge. I tillegg til gode rammebetingelser for å kjøpe elbil, som regjeringen har lagt til rette for gjennom omleg-

gingen av incentivene innenfor bilavgiftssystemet, er det et robust nett og god tilgang på strøm som er viktig for å få til det. I framtiden vil vi også kunne få et samspill mellom bilene folk bruker, og strømmettet som sørger for enda bedre energieffektivitet.

Tyngre transport har også et stort potensial, innenfor f.eks. biogass. Dermed er regjeringens arbeid med klimameldingen viktig innenfor denne sektoren.

Så er det riktig, som representanten Astrup fra Høyre sier, at det ikke skal være for vanskelig å nå de forpliktelsene Norge har tatt på seg ved fornybardirektivet. Men det er likevel viktig å bruke de mulighetene og verktøyene det grønne sertifikatmarkedet og fornybardirektivet og satsingen på en klimavennlig politikk, gir oss. Det er ikke en skam om vi klarer å overoppfylle forpliktelsene og målene, det er tvert imot noe jeg synes vi bør ta mål av oss til.

Erling Sande (Sp) [10:40:55] (leiar i komiteen): For Senterpartiet er arbeidet for å leggje til rette for fornybar energi heilt sentralt. Verda står overfor store klima- og energitutfordringar i åra som kjem, og Noreg har store ressursar innan fornybar energi i form av vatn, vind og bio. Vi treng å gå frå det fossile energisamfunnet til det fornybare. Vi har gode – for ikkje å seie dei beste – føresetnadene for å bidra til denne overgangen.

Å utnytte meir av dei fornybare ressursane til å skape fornybar energi vil ikkje berre vere rett miljøpolitikk, det vil òg skape verdiar, aktivitet, arbeidsplassar og kunnskap.

Av og til er det rett å gå lenger enn det marknaden sjølv legg til rette for, for å stimulere til ny teknologi eller miljøvenleg produksjon. Ordningar som kan stimulere til å fremme fornybarsektoren, er difor viktige for Senterpartiet og viktige for regjeringa. På denne bakgrunnen var det svært viktig for Senterpartiet å få på plass ein grønt sertifikat-marknad. Det er svært gledeleg at Stortinget i dag samtykkjer til inngåing av ein avtale mellom Noreg og Sverige. Det er fyrste gong to land har blitt samde om ein slik felles sertifikatmarknad.

26,4 TWh er mykje fornybar kraft, kraft som vil vere med og sikre kraftforsyninga innanlands, bidra til å hindre framtidige kraftkriser, det er kraft som kan vidarefordlast eller brukast i nye marknader, og det er vonleg òg kraftoverskot som kan bidra til å erstatte meir forureinande kraftproduksjon andre stader.

Det ligg eit stort verdiskapingspotensial i produksjonen av denne fornybare krafta. Produksjonen vil skje over heile landet og leggje til rette for sysselsetjing og kompetanseutvikling. Satsinga vil kunne bidra til auka fokus på forskning og utvikling innanfor denne sektoren og auka tilgang på kraft som òg vil kunne ha ei positiv betydning for eksisterande og ny industri.

Avtalen mellom Noreg og Sverige om grøne sertifikat vil bety store moglegheiter for landet vårt, men det vil òg bere med seg nokre utfordringar. Ei av dei er nett, for det hjelper ikkje å ha eit stort potensial på produksjon av fornybar energi dersom ein ikkje har infrastruktur til å bringe fram denne nye energien. Oppgradering og styrking på alle nettnivå og auka nettutbygging er ein viktig strategi.

Det vil kunne bety fleire store kraftlinjer – ja, det vil bety det.

Regjeringa skal ha ros fordi ein så tydeleg har peika på behovet for denne nettinfrastrukturen, og peika på at det er nødvendig sjølv om han er synleg i landskapet. Det går ikkje an å vere på barrikadane for produksjon av fornybar energi, men vere mot den infrastrukturen som skal føre denne energien fram, slik enkelte røyster i debatten synest å gje inntrykk av.

Avtalen med Sverige vil òg utfordre oss på konsesjonshandsaming. Det krev auka fokus og auka innsats i direktorat og departement, slik at ein sikrar at desse sakene blir handsama i tide, og at ein får realisert dei anlegga som må til for å produsere fornybar energi.

Etableringa av ein grønt sertifikat-marknad vil òg gjere det lettare for Noreg å nå dei målsetjingane som vi no vedtek for fornybardelen i energimiksen som følgje av EU sitt fornybardirektiv. EU gjer, til liks med Noreg, ein innsats på klimaområdet, og fleire direktiv som Europaunionen vedtek, får konsekvensar for Noreg gjennom EØS-avtalen.

Senterpartiet sitt standpunkt når det gjeld både norsk EU-medlemskap og EØS, tør vere kjent. Men arbeidet EU gjer på fornybarområdet, er viktig for klimaarbeidet globalt, og dei forpliktingane som Noreg får gjennom fornybardirektivet, vil bidra til det same. Senterpartiet meiner målet om ein fornybardel på 67,5 pst. er godt innanfor rekkevidda. Noreg har store ressursar innan fornybar energi og stort potensial for å nytte dei. Den utviklinga som fornybardirektivet no bidreg til, samsvarer godt med dei programformuleringane som vi i Senterpartiet har i vårt program, og som vi hadde arbeidd for at Noreg skulle innført – uavhengig av kva direktiv som måtte komme frå EU.

Transportdelen av direktivet kjem til å trenge ein målretta og forsterka innsats for å sikre den fornybardelen vi har forplikt oss til. Her er koplinga til fornybar energiproduksjon og satsing på å nytte meir elektrisitet i transportsektoren, i tillegg til å halde fram med å styrkje elbilsatsinga vi har i Noreg, viktige grep.

La meg avslutte med å gje ros til regjeringa og dei statsrådene som har lagt ned eit stort arbeid i å få fram den felles sertifikatmarknaden med Sverige. Med det har ein nådd ein milepæl i arbeidet med fornybarsatsing og fått på plass ei ordning som kan bety mykje i åra framover, både for sysselsetjing, verdiskaping, teknologiutvikling og klima.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [10:46:07]: Bondevik II-regjeringa starta tidlig på 2000-tallet et arbeid for å etablere et felles norsk-svensk marked for grønne sertifikater for elproduksjon. Hensikten med dette arbeidet var å få til en økt satsing på fornybar energi. I St.meld. nr. 18 for 2003–2004 varslet regjeringen oppstart av et felles marked fra 1. januar 2006.

Grønne sertifikater ble imidlertid skrinlagt som virkemiddel kort tid etter at den rød-grønne regjeringen tiltrådte i 2005. Etter et mislykket forsøk på å etablere en alternativ støtteordning for fornybar energi ble det i klimaforli-

ket enighet om at regjeringen skulle gjenoppta forhandlingene med Sverige om et felles grønt sertifikat-marked. Regjeringen har nå kommet til enighet med Sverige om oppstart av et felles marked for grønne sertifikater fra 1. januar 2012, og i dag samtykker Stortinget omsider i denne avtalen.

Avtalens ikraftsettelse forutsetter imidlertid at det såkalte fornybardirektivet er på plass. EUs fornybardirektiv skal sikre at 20 pst. av energiforbruket i Norge er fornybart innen 2020. I tillegg kommer et bindende mål om 10 pst. fornybarandel i transportsektoren. Direktivet omfatter både elektrisitet, oppvarming, avkjøling og transport. For å nå målet om en fornybar energiandel på 20 pst. i EU innen 2020 har hvert EU-land blitt tildelt bindende nasjonale mål for hvor mye hvert land må øke sin fornybarandel i sluttforbruket av energi.

Norge har i dag en fornybarandel på 60 pst., takket være den storstilte vannkraftutbyggingen i forrige århundre. Dette er den høyeste fornybarandelen i Europa, men dersom oljevirkosomheten vår på norsk sokkel hadde vært regnet med, hadde fornybarandelen bare vært på 42 pst. EUs beregningsmetode i direktivet ville gitt Norge et krav om en økning av fornybarandelen på 14–15 prosentpoeng, dvs. en fornybarandel på mellom 64 pst. og 75 pst. Intensjonen i direktivet er nemlig at alle land må bidra mye, uavhengig av fornybarandelen de har fra før. Kristelig Folkeparti er imidlertid tilfreds med at regjeringen har kommet til enighet med EU om et samlet mål for Norges fornybarandel på 67,5 pst. innen 2020.

Norge har et betydelig potensial for økt produksjon av fornybar energi, energieffektivisering og energiomlegging. I lys av dette er et mål om 67,5 pst. fornybarandel innen 2020 ikke spesielt ambisiøst, og med innfasing av elsertifikater fra 1. januar 2012 bør det være relativt enkelt å nå.

Regjeringen har i klimaforliket allerede forpliktet seg til klimamål som bare kan nås ved å redusere bruken av fossil energi betydelig, noe som igjen forutsetter en økt andel fornybar energi og en mer effektiv bruk av energien. Ettersom klimaforliket ligger til grunn for regjeringens politikk og regjeringspartiene har flertall i Stortinget, forutsetter Kristelig Folkeparti at fornybardirektivet overoppfylles fra regjeringens side, noe også representanten Serigstad Valen tok til orde for tidligere i denne debatten. En økning i fornybarandelen utover EUs fornybarmål kan selges til land som ikke har like gode forutsetninger for å nå sine mål som Norge har.

Fornybardirektivet stipulerer et selvstendig mål om en fornybarandel på 10 pst. i transportsektoren i Norge innen 2020. Her har Norge en lang vei å gå. Elektriske biler utgjør i dag kun 0,1 prosentpoeng, jernbane, T-bane og trikk utgjør 1 prosentpoeng, og biler som går på biodrivstoff, utgjør 3–4 prosentpoeng av samlet transport i Norge. Samlet utgjør alle disse faktorene en fornybarandel i transportsektoren på mellom 4 og 5 prosentpoeng. Dette vil si at vi innen 2020 har tatt på oss en forpliktelse til å doble denne avtalen i løpet av de neste tolv årene. Her har vi mye å strekke oss etter, og her må det være en storstilt satsing hvis det vedtaket vi i dag gjør, ikke

bare skal bli et papirvedtak, men en virkelighet i folks liv.

Borghild Tenden (V) [10:51:15]: Bare noen korte kommentarer, for Venstre er selvsagt glad for at vi endelig kan vedta og få på plass elsertifikater.

Som flere har vært inne på – energibyging krever mange år med planlegging og pengebruk fram til en ferdig utbyggingsplan. Det haster derfor med å få på plass rammebetingelser for fornybar energi som utløser utbygging, slik at Norge ikke havner på etterskudd når det gjelder å få en overgang fra fossil til fornybar energi, og med å oppfylle de målene fornybardirektivet kommer til å pålegge oss.

Jeg har brukt tid på dette før her i Stortinget, men jeg vil si det igjen: Venstre skjønner fortsatt ikke hvordan det er mulig at regjeringen bruker tid og krefter på å forhandle ned Norges fornybarforpliktelser i forhandlingene med EU – tid og krefter som burde vært brukt på å få klimagassutslippene i Norge ned, i samsvar med et klimaforlik de har vært med på å underskrive. Men slik er det, og nå er i alle fall en avtale med EU på plass.

Venstre er fornøyd med at det nå er et samlet storting som innser at markedet er den beste motoren for å få på plass en fornybarsatsing i Norge. Markedet avgjør prisene på elsertifikatene. Dersom det produseres mye fornybar kraft, vil prisen bli lav, men dersom det bygges ut for lite kapasitet i forhold til de politiske målsettingene, vil etterspørselen etter grønne sertifikater bli større enn tilbudet. Det vil medføre økt pris og dermed gjøre det mer lønnsomt å investere i fornybar elektrisitetsproduksjon. Dette er etter Venstres syn bra.

Men et stort flertall her i Stortinget mener at enkelte aktører ikke skal være med på dette spleiselaget. Flertallet mener at store deler av industrien skal slippe å betale den reelle prisen for energi, og ønsker derfor at hele regningen skal dyttes over på normale forbrukerkunder. Resultatet vil være at norske forbrukere skal betale mer for at industrien skal slippe unna.

Det er en stor mengde energi det er snakk om her. For Venstre er det et viktig prinsipp at forurenser skal betale, og det hadde vi også trodd var viktig for en del andre partier her på Stortinget. Vi stiller oss derfor uforstående til at dette prinsippet ikke skal gjelde i denne sammenheng, og viser til at vi foreslo å rette opp dette ved behandlingen tidligere i år uten å få flertall.

Statsråd Audun Lysbakken [10:53:54]: I olje- og energiministerens fravær har jeg gleden av å si noen ord om den viktige saken som Stortinget behandler i dag. Stortinget skal altså gi sitt samtykke til at Norge deltar i EØS-komiteens beslutning om innlemmelse av fornybardirektivet i EØS-avtalen og til avtalen mellom Norge og Sverige om et felles elsertifikatmarked.

Hensikten med fornybardirektivet er å sikre et langsiktig samarbeid i Europa for å fremme produksjon og forbruk av fornybar energi. Direktivet etablerer et felles rammeverk og setter bindende nasjonale mål. Målet er at EU i 2020 skal ha en andel fornybar energi som er 20 pst. av

totalt energiforbruk. Dette er en betydelig økning fra 2005 hvor andelen fornybar energi i EU var på rundt 8,5 pst. Ved å etablere bindende mål og ha en klar strategi ønsker man å gi forutsigbarhet og en langsiktig stabilitet i politikken på området. Dette er viktige forutsetninger for at aktørene skal være villige til å investere i fornybar energi og å utvikle den teknologien som kreves.

I Norge er målet en andel på 67,5 pst. fornybar energi i 2020. Dette norske målet er det klart høyeste målet i Europa og er ambisiøst av flere grunner.

For det første: Når andelen av fornybar energi er høy i utgangspunktet, slik som i Norge, kreves det en betydelig økning i fornybarproduksjonen per år bare for å kunne opprettholde denne andelen, gitt at det totale energiforbruket øker. For å nå målet på 67,5 pst. vil det med en gjennomsnittlig vekst i energiforbruket på 0,5 pst. per år kreves en økning i fornybarproduksjonen på rundt 30 TWh. Dette er mye energi.

For det andre: Vi har gjennom mange år ført en aktiv energiomleggingspolitikk. Mange av tiltakene med lave kostnader er alt gjennomført. Blant annet har energiomleggingspolitikken i regi av Enova vært rettet inn mot nettopp å oppnå et størst mulig energieresultat for de midlene som har vært stilt til disposisjon. Det samme gjelder på andre områder av energiomleggingspolitikken. Bruken av olje til varmeformål er sterkt redusert gjennom en aktiv politikk de senere årene. Vi skal fortsatt satse på energiomlegging og energieffektivisering, men det er usikkerhet knyttet til hvor mye dette vil påvirke vår fornybarandel.

For det tredje: Andre land kan i betydelig grad oppnå økt fornybarandel ved å erstatte fossilbasert kraftproduksjon med fornybar energi. Det kan vi ikke i Norge. Her kommer nesten hele kraftproduksjonen fra fornybar energi. Målet om å øke den fornybare energiproduksjonen i Norge er en viktig del av vår regjerings energi- og klimapolitikk.

Økt fornybarproduksjon i Norge krever at vi har forutsigbarhet og stabilitet i rammebetingelsene, samt gode og effektive prosesser for å få fram nye prosjekter. Et viktig virkemiddel for å nå målet om økt fornybarandel er det elsertifikatmarkedet som vi nå er i ferd med å etablere sammen med Sverige. Fornybardirektivet åpner for å benytte samarbeidsmekanismer, slik at et land kan finansiere utbygging i et annet land for å nå fornybarmålet i 2020. Et felles sertifikatmarked mellom Norge og Sverige er et eksempel på en slik samarbeidsmekanisme. Formålet med avtalen med Sverige er å sikre utbygging av ny fornybar kraftproduksjon fram til 2020. Gjennom elsertifikatmarkedet har Norge og Sverige som mål å bygge ut totalt 26,4 TWh ny elproduksjon basert på fornybare energikilder i 2020. Det felles systemet har oppstart 1. januar 2012 og vil vare fram til april 2036.

Elsertifikatordningen er en langsiktig satsing som krever stabile rammer i mange år framover. I avtalen med Sverige fastsettes hvordan en rekke elementer i dette samarbeidet skal håndteres. Avtalen inneholder detaljerte bestemmelser om hvordan sertifikatmarkedet skal fungere, og vil binde landene sammen i et langsiktig og tett samarbeid. Gjennom elsertifikatmarkedet vil nye anlegg for

fornybar elproduksjon få en inntekt fra salg av elsertifikater i tillegg til inntekten fra salg av elektrisitet. Elsertifikatsystemet gir norsk kraftnæring en unik mulighet til å gjennomføre prosjekter.

I tillegg til sertifikatmarkedet vil videreføring av Enovas virkemiddelbruk innen satsingsområdene energieffektivisering, økt bruk av fornybar varme og fullskala demonstrasjon av nye energiløsninger bidra til å nå fornybarmålet.

Vi legger også til grunn at målet om en fornybarandel på 10 pst. i transportsektoren nås. Målet er likt for alle EU-land. For Norge vil det bety økt bruk av biodrivstoff og elektrisitet i transportsektoren. Etter at vi nå får på plass disse to viktige milepælene, kommer gjennomføringsfasen. Det betyr videreutvikling av nasjonal politikk, en handlingsplan og videre internasjonalt samarbeid om fornybar energi.

Presidenten: Det blir åpnet for replikkordskifte.

Henning Skumsvoll (FrP) [10:59:07]: Det var i 2004 enighet om at alle som bygger fornybaranlegg etter 2004, skulle være med i sertifikatordningen da denne ble innført. Cirka 160 anlegg ble bygget i perioden 2004–2009.

Regjeringen har imidlertid vedtatt at det bare er anlegg bygget etter september 2009 som blir med i sertifikatordningen.

Mitt spørsmål er: Synes statsråden at de som bygget anlegg mellom 2004 og 2009, har blitt dårlig behandlet av den rød-grønne regjeringen når de ikke får delta i sertifikatordningen?

Statsråd Audun Lysbakken [10:59:49]: Det temaet representanten Skumsvoll tar opp, er for så vidt en velkjent diskusjon, men jeg ber om forståelse for at min tid til å forberede denne debatten har vært begrenset. Jeg tror derfor ikke det er riktig av meg å gå inn i for mange detaljer rundt svarene fra Olje- og energidepartementet. Jeg vil heller oppfordre representanten til å sende inn et skriftlig spørsmål og få svar fra olje- og energiministeren.

Nikolai Astrup (H) [11:00:28]: La meg få lov til å takke statsråden for hans innlegg, som var informativt og godt.

Jeg har to spørsmål. Det ene er: Kan Stortinget forutsette at finansieringsgrunnlaget for de grønne sertifikatene vil være likt i Norge og Sverige?

Det andre spørsmålet går på noe statsråden sa i sitt innlegg, nemlig at han forutsetter en økning i energiforbruket hvert eneste år fremover. I hvilken grad er energieffektivisering en del av dette bildet? Arnstad-utvalget har tidligere pekt på et betydelig energieffektiviseringspotensial på 10 TWh i private husholdninger alene. Tar statsråden høyde for dette i sin spådom om en økning i energiforbruket i årene som kommer, eller vil Arnstad-utvalgets potensial fremdeles være uforløst når vi kommer til 2020?

Statsråd Audun Lysbakken [11:01:23]: Jeg takker representanten for gode spørsmål. Samtidig må jeg nesten

bare svare det samme som jeg gjorde til forrige spørre, at min mulighet til å svare på disse spørsmålene er begrenset akkurat nå, så jeg vil oppfordre til at de også stilles skriftlig til olje- og energiministeren.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [11:01:52]: I den saken vi nå har til behandling, har både representanten fra Høyre, representanten fra SV og jeg tatt til orde for at fornybardirektivet og vår andel av fornybar energi på norsk side bør kunne overoppfylles.

Mitt første spørsmål er: Hvordan stiller statsråden seg til en slik overoppfyllelse når vi har et så godt utgangspunkt?

Mitt andre spørsmål er om den delen av fornybardirektivet som gjelder transportsektoren. Der må vi ha en dobling i løpet av de neste åtte årene. Statsråden pekte på at biodrivstoff og el vil bli viktig her. Kan statsråden si litt om hvilke virkemidler regjeringen vil komme med? Han pekte på en handlingsplan om dette – når vil den komme på plass, slik at man klarer den doblingen innen åtte år?

Statsråd Audun Lysbakken [11:02:48]: Som jeg sa i mitt innlegg, har regjeringen med dette og også gjennom Stortingets tilslutning i dag tatt på seg ambisiøse mål når det gjelder å øke fornybarandelen. Det er jeg veldig glad for.

Når det gjelder akkurat hvor langt vi kan nå, og spørsmålet om en eventuell overoppfyllelse, er det noe som det er naturlig at olje- og energiministeren kommer tilbake til.

Transportsektorens ansvar for å få ned samlede norske utslipp og få til en omlegging til nye energikilder er stort og viktig. Uten transportsektorens bidrag vil ikke Norge nå de målene vi har satt oss.

Regjeringen har en lang rekke virkemidler både på energisiden og på samferdselssektoren. Når det gjelder handlingsplanen knyttet f.eks. til innfasing av nye typer drivstoff, tror jeg også jeg må henvise til olje- og energiministeren og be om at spørsmålet fremmes skriftlig.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet over.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Per-Willy Amundsen (FrP) [11:04:02]: Årsaken til at jeg tegnet meg på talerlisten, var et ganske uforståelig og lite sammenhengende angrep som kom fra SVs Snorre Serigstad Valen om elektrifisering av sokkelen.

Fremskrittspartiets utgangspunkt har hele tiden vært følgende: Dersom man i en utbygging skal elektrifisere, er det en vurdering selskapene selv må gjøre på økonomisk grunnlag. Petroleumsnæringen selv må ta de bedriftsøkonomiske vurderingene av hvorvidt det er fornuftig, rasjonelt. Det er heller ikke en kostnad som kan veltes over på strømkundene. De ekstra kostnadene en slik elektrifisering medfører, må bæres av utbygger.

Det som er litt av representanten Serigstad Valens, SVs – egentlig denne regjeringens – problem, er den ideologiske tilnærmingen man ser ut til å ha valgt å ha angående elektrifisering av sokkelen. Fremskrittspartiet, derimot,

legger til grunn kost–nytte–vurdering. Det må være sånn at dersom man vil elektrifisere, må man også ta med seg kostnadene i det regnestykket. De beregningene som er gjort for Snøhvit, som var et konkret eksempel her, viser at elektrifisering der kan koste så mye som over 10 mrd. norske kroner. Det vil bety en kostnad på ca. 1 918 kr per tonn CO₂ – en dyr måte å redusere CO₂-utslippene på, særlig når vi vet at man for en langt rimeligere pris kan kjøpe CO₂-kvoter i EU-systemet. Vi snakker i realiteten om at det blir 20 ganger dyrere. Da er det litt merkelig at denne regjeringen, og i særdeleshet SV, har denne ideologiske tilnærmingen. En skulle jo tro at dersom man vil redusere CO₂-utslippene og anvende samfunnets penger på det, må en ta kuttene der man får mest mulig effekt. Det må være prinsippet. I alle andre sammenhenger er det et prinsipp i Stortinget og noe all rasjonell økonomisk virksomhet legger til grunn, nemlig at effekten og resultatene er det som skal være avgjørende – ikke ideologi, ikke symbolpolitikk, men resultater.

Jeg registrerer at Fremskrittspartiet i hvert fall er en veldig klar røst på dette området i motsetning til i særdeleshet SV. Vi legger til grunn kost–nytte, så får heller SV drive med sin symbolpolitikk og fortsette det som i realiteten vil føre til at man får mindre kutt i CO₂-utslipp per anvendt krone.

Oskar J. Grimstad (FrP) [11:07:14]: Det er eit paradoks at 1,3 millionar hushald kunne hatt glede av rein fornybar kraft i staden for importert kraft basert også på kol. Innfasing av 26,4 TWh ny elproduksjon i Norden kunne ha bidrege til dette dersom ikkje denne regjeringa hadde kasta vekk så mange år. I Midt-Noreg har vi i denne perioden hatt rekordhøge straumprisar. Vi har investert milliardar i to mobile gasskraftverk i same periode som ein har valt ikkje å gå for ei sertifikatordning som kunne ha innfasa og gitt oss god, fornybar straum. Men vi får sjå framover og sjå kva som no skal til for å klare å innfase desse 26,4 TWh snarast mogleg. Ein av føresetnadene her er at NVE får nødvendig hjelp til å redusere behandlingstida for å få sett i gang bygging av dei nye kraftverka som vil ligge inne i sertifikatordninga. Det er heilt nødvendig at statsråden har fokus på akkurat denne biten først og fremst for å unngå at mange av kraftverka ikkje blir ferdigstilte innanfor virkeperioden til sertifikatordninga. Det er viktig at ein har nødvendig fokus der.

Så er det dessverre også slik at mange utbygjarar føler seg lurte av denne regjeringa som rett og slett ikkje tok tak i sertifikatordninga, slik at enkelte mister denne. For mange var det ein føresetnad for å få positiv økonomi ut av satsing og investering. Det er også denne regjeringa sitt ansvar, og det er beklageleg i ei tid då denne regjeringa går fremst i verda i forhold til klima og klimautfordringa. Sertifikatordninga, ny og rein produksjon som dette inneber, ville vere eit av dei gode verkemidla i den samanhengen. Dette verkemiddelet maktar ikkje denne regjeringa å ta i bruk så tidleg som dei kunne, og det er berre deira ansvar.

Siri A. Meling (H) [11:09:43]: Høyre er glad for at vi omsider setter punktum for å få innført elsertifikatmarke-

det sammen med Sverige, og at vi nå også får bli en del av fornybardirektivet.

Elsertifikatmarkedet med Sverige ble jo av regjeringen Stoltenberg i sin tid lagt i skuffen, bl.a. fordi en da mente at norske forbrukere ville få en uforholdsmessig stor regning i forbindelse med finansieringen av dette markedet. Det er jo nettopp det vi på mange måter nå får, gjennom det at Norge og norske forbrukere skal betale for halvparten av det volumet som skal frem innen 2020, dvs. at vi skal finansiere 13,2 TWh ny fornybar produksjon. Det da å sørge for at investeringene kommer i Norge og ikke i Sverige, at ikke norske strømkunder skal finansiere investeringer i Sverige, må da være overordnet viktig for Norge. Når vi vet hvilke utfordringer vi har med tanke på tiden det tar å konsesjonsbehandle søknader om ny energi-produksjon, når vi vet tiden det tar å konsesjonsbehandle søknader om ny infrastruktur, som er helt nødvendig for å få frem mer produksjon, er det klart at vi har ganske store utfordringer, og det haster med å finne løsninger på dette. Regjeringen har selv varslet at de vil komme med en helhetlig energimelding som på mange måter vil fange opp disse spørsmålene, etter at en NOU blir lagt frem tidlig i 2012. Kanskje får vi en stortingsmelding høsten 2012, kanskje først i 2013, og det er for sent i forhold til de utfordringene vi har med å sikre rammebetingelsene for det å få frem mer fornybar energi. Vi trenger å få ned konsesjonsbehandlingstiden. Vi vet at NVE har fått tilført store ressurser til å doble saksbehandlingskapasiteten sin. Allikevel tar det altså bortimot seks år å få konsesjonsbehandlet en søknad. Så kommer ankebehandling i tillegg, som gjerne kan ta ett år eller to, det også. Så vi trenger å styrke den delen av arbeidet for å legge til rette for at fornybarinvesteringene faktisk kommer i Norge.

En annen helt elementær forutsetning for at dette skal skje, er at det er et marked for denne nye produksjonen, og da blir måten vi kobler oss opp mot større markeder i utlandet, på, viktig for at det i det hele tatt skal være lønnsomhet i denne type nyinvesteringer. Så her og etterlyser vi fra Høyres side en sterkere profil fra regjeringen og en økt hastighet i det å få bygd ut infrastruktur.

Snorre Serigstad Valen (SV) [11:12:46]: Dette var et lite avklarende svar fra Fremskrittspartiet og representanten Amundsen. Det er jo et interessant signal fra Fremskrittspartiet at det – slik jeg forstår representanten Amundsen – er selskapene og selskapene alene som skal vurdere og bestemme formen for krafttilførsel til oljeinstallasjonene. Jeg lurer på om jeg skal tolke det som at Amundsen og Fremskrittspartiet ønsker å endre lovverket på dette området. Dette er for så vidt et ekko av Fremskrittspartiets petroleumpolitikk over flere tiår. Det er troen på at mindre offentlig styring og eierskap er veien å gå, alt fra eierskap til konkrete felt til mange års forslag om å legge ned Petroleumsstilsynet og innlemme det i Arbeidstilsynet. Det er jo det som er å la seg blende av ideologi. Ikke å anerkjenne behovet for å redusere utslippene fra norsk sokkel bunner jo i Fremskrittspartiets generelle forhold til klimapolitikk – vil jeg tro, og mistenke – og vil jo kanskje få avklart den nye klimapolitiske talsman-

nens syn på menneskeskapte klimaendringer i løpet av neste debatt.

Elektrifisering av sokkelen er ikke et ideologisk spørsmål, det er et klimapolitisk spørsmål, det er et energipolitisk spørsmål, og det er et HMS-politisk spørsmål. Så kan representanten Amundsen godt avfeie den diskusjonen med å si at alle andre enn Fremskrittspartiet er blendet av ideologi, men da må jo den kritikken i så fall også ramme Klima- og forurensningsdirektoratet, som i et brev nylig skriver:

«Klif mener imidlertid at elektrifisering av Hamnerfest LNG er et tiltak innenfor akseptable kostnader i forhold til andre tiltak for å redusere CO₂-utslippene og møte Norges nasjonale klimamålsetting. Klif vil derfor anbefale at CO₂-fri energitilførsel til Melkøya blir sett i sammenheng med videre utbygging enten dette gjelder første trinns utbygging... eller Tog II.»

Mener representanten Amundsen at også Klima- og forurensningsdirektoratet i sine vurderinger lar seg blende av SVs ideologi?

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:15:24]: Til tross for et sleivete innlegg fra forrige representant er det en gledelig debatt vi har i dag. Vi vedtar endelig grønne sertifikater etter mange års utsettelse og trenering fra regjeringen. Dette er viktig for forutsigbarheten for norsk fornybar energiproduksjon.

Prinsippene som ligger i bunnen her, er i tråd med de prinsippene Fremskrittspartiet sa burde gjelde, da vi skrev våre merknader i 2004. Slik sett er vi veldig glade, spesielt fordi vi vet at i løpet av de siste årene har regjeringen endret sin politikk til å komme Fremskrittspartiets prinsipper i møte og akseptere dem. Soria Moria I-erklæringen er årsaken til at vi ikke hadde denne debatten i 2006, men måtte vente i seks år, fordi SV fikk gjennomslag for at vannkraft i utgangspunktet ikke skulle være med i grønne sertifikater. Nå er vannkraft med, det er veldig bra. Jeg er glad for at SV tapte og har svelget nederlaget, slik at vi nå kommer oss videre.

Men det er viktig, hvis dette skal bli en suksess, at en får en likebehandling av kraftsituasjonen i Norge og i Sverige. Det er det dessverre elementer i denne avtalen som tyder på at vi ikke får. Selv om vi sier at vi skal dele målsettingene og legge til rette i stor grad, vet vi at det er forskjeller. Når det f.eks. gjelder avslutningsperioden, er svenskene mer fleksible. Hvis en er heldig og kommer med et prosjekt om f.eks. to år, vil sannsynligheten for at en får realisert det i Norge, være liten, mens den vil være stor i Sverige, fordi svenskene er fleksible på slutten.

Vi skal huske hva olje- og energiministeren sa i energitidsskriftet Europower nylig, nemlig at de som ikke allerede nå har begynt å søke om konsesjon, vil sannsynligvis ikke kunne bli ferdige med prosessen til sertifikatperioden er ferdig. Det betyr at da går de heller til svenskene. Det at regjeringen ikke tar dette på alvor og gjør endringer, synes jeg er veldig beklagelig.

Den andre delen handler om hvorvidt konsesjonsbehandlingen går fort nok. Vi har i Dagens Næringsliv den siste uken sett konflikten mellom Olje- og energideparte-

mentet og Miljøverndepartementet, der NVE og OED sier at Miljøverndepartementet er en propp i systemet. Slik kan det ikke være; regjeringen må rydde opp.

Når det gjelder strømmettet, er det veldig bra at Snorre Serigstad Valen og andre sier at dette er viktig, men vi skal huske at Statnett var i Ålesund i mai 2006 og sa at kraftlinjen til Midt-Norge kunne være på plass høsten 2011. Statnett kunne bygd den, men regjeringen har ikke fått ut fingeren. Nå er det høsten 2011, og man har ennå ikke begynt å bygge.

Så til elektrifisering. Fremskrittspartiet er for elektrifisering når det er fornuftig, men når det koster skjorta, er vi imot det. Det burde ikke være noen nyhet for Snorre Serigstad Valen. Men dette handler om at vi skal bruke vannkraften til å erstatte fossil energi med lav virkningsgrad først. Norske gasskraftverk er rimelig effektive, og i en kost-nytte-vurdering er det meningsløst å bytte ut moderne gasskraftverk mens det fortsatt får sive ut kullkraft på kontinentet. Det blir som å ville bekjempe hungersnød med å produsere gåselever framfor å dyrke ris og poteter til de fattige landene.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 2 og 3.

(Votering, se side 1509)

Da går vi til sak nr. 1.

Sak nr. 1 [11:18:34]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2012 vedkommende Olje- og energidepartementet og Miljøverndepartementet (Innst. 9 S (2011–2012), jf. Prop. 1 S (2011–2012))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 10 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene: Arbeiderpartiet 25 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Høyre 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter og Venstre 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra hovedtalerne for hver partigruppe og inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Erling Sande (Sp) [11:19:38] (leiar i komiteen): Det nyleg avhalde klimatoppmøtet i Durban i Sør Afrika gav ei avtale som hindra kollaps i internasjonalt klimaarbeid og gav grunn til – om enn svært, svært forsiktig – optimisme i klimaarbeidet. Arbeidet med å hindre ein auke i den globale gjennomsnittstemperaturen på meir enn 2 °C er den største utfordringa menneskeslekta står overfor no, og

alle land vil måtte bidra i dette arbeidet dersom ein skal lukkast.

Overgangen frå det fossile til det fornybare energisamfunnet er m.a. avhengig av ei målretta satsing på forskning og utvikling og ein sterk auke i produksjonen av fornybar energi, jf. den siste saka vi behandla i denne salen. Den raud-grøne regjeringa har satsa tungt langs begge desse aksane. I tillegg har regjeringa spelt ei offensiv rolle internasjonalt gjennom ei omfattande regnskogsatsing, ei aktiv deltaking i utforminga av system for det internasjonale klimaarbeidet og ikkje minst tydelege signal om vilje til å bidra til ein reduksjon av CO₂-utsleppa, både heime og ute.

Framlegget til statsbudsjett byggjer opp under den energi- og miljøpolitiske kursen den raud-grøne regjeringa har peika ut.

Den offensive satsinga på fornybar energi, energiomlegging og teknologiutvikling held fram, sjølv innanfor eit nøkternt budsjett. Berre i løpet av det året vi er inne i, blei det realisert nær 1 TWh meir vasskraft. Det blei konsesjonsgjeve 1,3 TWh med vindkraft og til fjernvarmeprosjekt med potensial for energiproduksjon tilsvarande 1 TWh. Dette er store mengder energi, og i åra framover vil satsingane vere endå tyngre.

For Senterpartiet har det heile tida vore viktig å peike på det potensialet som ligg nettopp i overgangen til ein grønare økonomi gjennom utvikling av teknologi og realisering av arbeidsplassar og aktivitet som følgje av det.

Norsk petroleumsnæring er ikkje berre svært viktig for norsk økonomi og sysselsetjing, men òg eit glitrande døme på korleis ei bevisst strategisk satsing driv fram ny kunnskap og teknologi, og at sal av nettopp denne kunnskapen og teknologien i seg sjølv kan bli ei viktig næring.

Vi må bruke eksempelet frå petroleumsnæringa og nokre av dei enorme inntektene som denne næringa gjev, til å halde fram med å lyfte fram ny teknologi gjennom ei strategisk satsing på ulike former for fornybar energi.

Sidan nasjonalparkplanen no er fullført, vil fokuset på nytt vern i norsk naturforvaltning i åra framover bli endra til eit fokus på korleis vi forvaltar verneområda våre. For det fyrste er det endå ein viktig jobb å gjere når det gjeld å utforme ei naturforvaltning som tek omsyn til dei som lever og driv næring i område med vern. Vidare ligg det eit stort potensial i desse verneområda, og vi må søkje å leggje til rette for at dei som bur i desse områda, kan utvikle og utnytte nettopp det verdiskapingspotensialet. Vi må søkje å skape ein politikk som gjev naturforvaltninga større legitimitet, og som dermed i større grad gjer det mogleg for folk å sjå moglegheitene snarare enn avgrensingane i den naturforvaltninga vi har.

Vidare har Stortinget i år vedteke eit rovdyrforlik, og det er etter Senterpartiet sitt syn svært positivt. For fyrste gong får vi ein rovdyrpolitikk som i alle fall har ei retning som i større grad tek omsyn til dei som bur og driv næring i område med rovdyr. Hurtigare skadeuttak, uttak av rovdyr som har unormal atferd, innføring av nødverje på hund og uttak av rovdyr som representerer eit skadepotensial i prioriterte beiteområde er eksempel på viktige element som alle parti i denne salen gav si tilslutning til, og

det blir avgjerande viktig også i fortsetjinga å følgje opp desse tiltaka.

Naturbevaring har ei rekkje element ved seg som eg ikkje får tid til å gå inn på i dette debattinnlegget, men det er fleire store satsingar som òg blir vidareførte i budsjettet som omhandlar Miljøverndepartementet.

Så er det sånn at dagen i dag minner oss om dei utfordringane som vi har vêrmessig, med ekstrem nedbør, og større trykk på infrastruktur som følgje av klimaendringar er eit stort fokusområde i tida som kjem.

Lat meg berre avslutningsvis få takke kollegaene i komiteen og sekretæren for ei ryddig og god handsaming av budsjettet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per-Willy Amundsen (FrP) [11:25:06]: Som representanten Sande er fullstendig klar over, var olje- og energiminister Ola Borten Moe på en liten tur til Canada for noen uker siden og hadde i den forbindelse noen friske synspunkter som han også kunne meddele norsk presse. Det førte til at representanten Sande gikk ganske hardt ut mot sin egen olje- og energiminister, og sa:

«Jeg koster på meg å være uenig med Ola når det gjelder hans utspill om oljesand og EUs drivstoffdirektiv. Jeg synes ikke vi skal utvinne denne oljesanden i regi av Statoil.»

Spørsmålet er: Kjemper representanten Sande som en løve for dette internt i Senterpartiet, og i regjeringen, eller har han løpt fra dette standpunktet raskere enn en leopard (presidenten klubber)? Hvem er egentlig elefanten i glasshuset?

Erling Sande (Sp) [11:26:18]: Lat meg berre få gjere det klart at eg står ved det standpunktet når det gjeld Statoil si oljesandutvinning, men eg erkjenner òg at det er eit standpunkt som fleirtalet i denne salen ikkje deler. Då er det ein representant, ein politkar, si plikt å jobbe for dei politiske standpunktta ein har, i denne sal og i dei respektive partia. Då synest eg kanskje ikkje det er nødvendig å hente omgrep frå dyeriket, men berre slå fast at dette arbeidet kjem eg til å fortsetje med.

Så lat meg òg leggje til at for Senterpartiet sin del har vi tydelege vedtak i vårt partiprogram som seier at vi nettopp vil nytte den statlege eigarskapen til å drive fram meir miljøvenlege løysingar og meir miljøvenleg aktivitet. Så det har vi ein klar ambisjon om.

Bjørn Lødemel (H) [11:27:28]: Det kunne vore interessant å fortsetje med å stille spørsmål frå dyeriket og visse safariturar osv., men eg skal avstå frå det.

Senterpartiet har vore i regjering heilt sidan 2005, og heile tida har det vore ein formidabel auke i byråkrati og statleg overstyring. Alt dette går på konsekvensar for det kommunale sjølvstyret og den private eigedomsretten. Senterpartiet har heile tida vore med på denne utviklinga, og det står i sterk kontrast til det Senterpartiet stod for tidlegare.

Mitt spørsmål er om det ikkje er pinleg for Senterpar-

tiet at dei har vore med på denne utviklinga. Ser ikkje representanten Sande at dette er ei ueheldig utvikling?

Erling Sande (Sp) [11:28:13]: Eg er kjend med at også Høgre si stortingsgruppe har opparbeidd seg vesentleg kompetanse på det dyreriket som Bjørn Lødemel refererte til i starten av sitt innlegg, så dei spørsmåla kan nok òg rettast til eigne kollegaer.

Når det gjeld eigeomsretten, har eg lyst til å vere tydeleg på at dei spådomane som Høgre kom med i forkant av etableringa av den raud-grøne regjeringa om nærast å framstille det som om eigeomsretten ville bli oppheva, ikkje har slått til i det heile. Eigeomsretten står sterkt, og det har han òg gjort under denne regjeringa. Det som er openbert når det gjeld f.eks. vern og vernesaker, er jo at ein har flytta forvaltninga mot dei det gjeld, ein har altså oppretta verneområdestyre som gjev større nærleik mellom dei som må halde seg til dei statlege vedtaka, og dei som vedtek dei reguleringane som skal gjelde.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [11:29:25]: Regjeringens kulturminnepolitikk er preget av store ord og visjoner, men den følges ikke opp i konkret handling.

For noen uker siden fikk vi et nytt eksempel på det. Da var det gården Haugøy i Vågå, som har forfalt. Det er nesten hundre år siden man fredet denne gården. Myndighetene startet restaureringen på 1990-tallet, men arbeidet ble avsluttet fordi eierne ikke hadde penger til å fortsette.

Fylkesvaraordføreren i Oppland, Ivar Odnes fra Senterpartiet, uttrykte i Nationen at vi ikke er i nærheten av å lykkes med å ta vare på og sikre vår flotte kulturarv for framtiden. Odnes etterlyser større bidrag over statsbudsjettet og oppfordrer regjeringen til å følge opp ambisjonen om å stoppe forfallet av kulturarven innen 2020. Dette er noe Kristelig Folkeparti deler med Senterpartiets fylkesvaraordfører.

Er representanten Sande enig med sin partikollega fra Oppland?

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Erling Sande (Sp) [11:30:29]: Eg er svært einig i det sterke ynsket fylkesvaraordføreren i Oppland, Ivar Odnes, har for bevaring av kulturminne. Eg deler òg hans sterke engasjement. Dette er eit område der eg trur ingen i denne sal vil vere ueinig i at vi har store utfordringar, og vi har eit stort potensial for både varetaking og verdiskaping kring dei verdiane vi har gjennom dei verna og verneverdige bygga t.d., som blei nemnde her.

Så er det jo slik at når ein representerer eit regjeringsparti, må ein òg ta inn over seg det ansvaret som følgjer med det, og ein må prøve å nå dei måla ein har innafor ulike politikkområde, men samtidig ha eit forsvarleg budsjett som varetek dei større omsyna – omsynet til norsk næringsliv, konkurransekraft, sysselsetjing osv. Det er også ein del av eit budsjettarbeid.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Eirin Sund (A) [11:31:54]: Arbeiderpartiet mener at vår viktigste oppgave er å legge til rette for en helhetlig og verdiskapende energipolitikk, som vi baserer på effektiv og miljøvennlig utnyttning av naturressursene våre. Vi mener det er viktig å se klimapolitikk og energipolitikk i sammenheng.

Dette budsjettet viser at vi klarer å kombinere det å sørge for inntekter til velferdssamfunnet, til industriutvikling og sysselsetting i hele landet og samtidig ha fokus på det å sørge for å ha solidaritet med kommende generasjoner ved å jobbe for å oppfylle målet med klimaforliket.

Dette er et godt budsjett, men det er et stramt budsjett. Det er jeg veldig glad for. Den krisen vi ser i Europa, er veldig alvorlig og kan også ramme Norge. Da er stødig økonomistyring avgjørende for å trygge norske bedrifter og folks arbeidsplass. Arbeiderpartiet har styrt landet trygt gjennom kriser før og er beredt til å handle på nytt når det trengs.

Vårt viktigste bidrag for å beskytte oss mot krise som kommer utenfra, er å holde orden i eget hus og i egen økonomi. Vi sier ja til trygghet, ja til høy sysselsetting, og da er vi altså nødt til å ha mot til å si nei til noe.

Verden vil trenge olje og gass i mange tiår framover. Vi er ikke der i dag – og heller ikke i morgen – at vi klarer å forsyne verdens befolkning med fornybar energi. 1,5 milliarder mennesker har ingen tilgang på energi i dag. Energi er et av de viktigste bidragene for at verdens fattige kan løftes ut av fattigdom. Samtidig er det sånn at produksjon av olje og gass forurenser. Derfor er det veldig bra at denne regjeringen foreslår å bruke om lag 2,9 mrd. kr i det videre arbeidet med CO₂-håndtering på Mongstad. Satsing på CO₂-håndtering er et av de viktigste tiltakene i klimapolitikken. I 2012 går en inn i en ny fase når arbeidet med å kvalifisere og teste ulike fangstteknologier igangsettes på Mongstad. Arbeiderpartiets og denne regjeringens visjon er at de teknologier som blir utviklet og demonstrert på Mongstad, sammen med øvrig FoU-innsats, skal bidra til betydelig reduksjon i CO₂-utslipp også utenfor Norges grenser.

Budsjettet for 2012 legger opp til en offensiv satsing på å videreutvikle olje- og gassvirksomhet i nord. Vi foreslår å bruke 260 mill. kr til kunnskapsinnhenting i nord. Den satsingen kommer til å få positive ringvirkninger for Norge generelt, men ikke minst for Nord-Norge spesielt. Vi foreslår også å øke Petoros driftsbudsjett. De har gjennom både 2009 og 2010 økt innsatsen for å bidra til økt utvinning fra de modne feltene. Gjennomføring av tiltak for økt utvinning vil ha stor verdimesig betydning for statens eierandeler. Derfor er jeg glad for at vi styrker Petoros kompetanse, sånn at de kan ivareta sin oppfølgerrolle på best mulig måte til det beste for fellesskapet.

I statsbudsjettet for 2012 øker regjeringen klima- og skogsatsingen med bortimot 400 mill. kr. Det betyr at vi øker innsatsen til 2,6 mrd. kr. I tråd med klimaforliket vil en fra norsk side holde fram med å være en aktiv aktør for å sikre en internasjonal oppslutning om redusert utslipp fra avskoging og degradering av skog i utviklingsland. Skogordningen har gitt oss gode resultater så langt og bidratt positivt i klimaforhandlingene.

Jeg leser i VG i dag at representanten Peter N. Myhre fra Fremskrittspartiet går veldig høyt på banen i anledning Norges bidrag til skogsatsing i Brasil. Når det gjelder Fremskrittspartiets bistandspolitikk, skal ikke jeg kommentere den. Jeg skal la det ligge. Men jeg synes det er viktig å si at Brasil har redusert sin avskoging kraftig. Så er det sånn at disse pengene er resultatbasert, det vil si at de må dokumentere at de har redusert avskoging for å få penger. Så denne gangen roper representanten Peter N. Myhre i skogen – og han skal få svar. Det er sånn at pengene som de får, får de fordi de har gjort det de skulle gjøre. De får det ikke fordi statsministeren og miljøvernministeren over bordet har funnet ut at de hadde for mange penger og syntes det var greit å gi dem ut, men de får dem fordi de har gjort det de skal.

Dette er et godt budsjett. Det er et budsjett der Norge ikke tar seg råd til å eksperimentere i turbulente tider. Vi trenger trygg og økonomisk styring – og det har denne regjeringen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Henning Skumsvoll (FrP) [11:36:51]: Representanten Sund tok opp viktigheten av å fortsette arbeidet med CO₂-rensing på testanlegget på Mongstad. I den sammenheng tok LO-leder Roar Flåthen i en kronikk i Dagens Næringsliv i juni til orde for at det meste av klimaforliket i Stortinget er for ambisiøst, og basert på hva Stortinget visste i 2008. Det samme har statssekretær Per Rune Henriksen sagt til VG, og at det er nødvendig å revurdere innholdet i klimaforliket. Han sier at man i 2008 gjorde vedtak om klimaforliket på feil grunnlag, ikke minst på grunn av feil kostnader – og dette må revideres.

Er Arbeiderpartiet og Eirin Sund enige med LO-leder Flåthen og statssekretær Henriksen om at klimaforliket fra 2008, som alle politiske partier var med på, ikke kan gjennomføres i nåværende form, hovedsakelig på grunn av kostnadene?

Eirin Sund (A) [11:37:56]: Bare for å gjøre det klart også fra denne talerstolen: Arbeiderpartiet og regjeringen står bak klimaforliket i Stortinget. Det er det som danner utgangspunktet for det arbeidet som regjeringen nå gjør i den klimameldingen som skal komme. At Roar Flåthen som LO-leder mener det han mener, synes jeg han skal få lov til. Jeg hører hva han sier. At statssekretæren i OED også tenker høyt rundt det han mener er veien å gå, synes jeg også er helt i orden.

Vi tar med oss folks og ulike organisasjoners innspill i det meldingsarbeidet som nå pågår. Men representanten Skumsvoll vet veldig godt at jeg ikke kommer til å kommentere hva den jobben innebærer, eller hva vi vurderer når det gjelder den meldingen som kommer. Det skal vi gjøre internt i regjeringen. Men jeg skal forsikre om at det kommer til å komme en klimamelding som er veldig god, og som kommer til å ivareta industrien og Norge, i tillegg til å ivareta de globale målene vi har satt oss.

Siri A. Meling (H) [11:39:07]: Budsjettet er et viktig verktøy. Som representanten Sund var inne på, karakteriseres budsjettet som stramt. Vi har sagt nei til mye, og det avspeiler jo prioriteringer som regjeringen og Arbeiderpartiet har. Men det er en vinner innenfor Olje- og energidepartementets område, og det er denne posten for utjevning av nettleie. Den er faktisk doblet. Arbeiderpartiet og regjeringen har valgt å benytte 60 mill. kr ekstra til utjevning av overføringstariffer når det gjelder nettleie.

Så mitt spørsmål til representanten Sund er: Hvorfor anser Arbeiderpartiet dette for å være så viktig at en velger å bruke hele 60 mill. kr mer på dette, selv om ingen egentlig har etterspurt denne økningen – selv ikke lobbyistene har etterspurt denne økningen? Den har en helt marginal effekt. Så vi er veldig nysgjerrige på hvorfor det er så viktig for Arbeiderpartiet å bruke de 60 millionene nettopp her.

Eirin Sund (A) [11:40:14]: Nå kan det jo være at det er andre som «lobber» andre ting inn til representanten Meling, og noen som «lobber» noe annet inn til bl.a. Arbeiderpartiet og regjeringen. Men det er altså sånn at for denne regjeringen har det vært viktig å komme med den økningen, for vi jobber for likere strøm- og nettkostnader i hele landet, noe som jeg også vet at Høyre er opptatt av at det skal være. Det er en dobling av tilskudd til utjevning, og det gjør også at nettleien reduserer de geografiske kostnadsforskjellene mellom selskapene og bidrar til større utjevning av nettleien. Dette synes også Arbeiderpartiet er en viktig prioritering, og vi foreslår samtidig å justere fordelingskriteriene for tilskuddet for å gjøre ordningen mer målrettet. Men så er det også sånn i denne regjeringen, som i alle andre forrige regjeringer, at det er noen partier som mener at noe er viktigere enn andre ting. Jeg skal ikke skryte på meg at det er Arbeiderpartiet som har sittet i førersetet for å få dette gjennom i budsjettet. Det er det Senterpartiet som har gjort, men vi synes det er godt at det kommer, og vi stiller oss 100 pst. bak det.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [11:41:26]: Norge har en god industrihistorie. Det har vært mye verdiskaping, og det har skapt mange arbeidsplasser. Vi har mange gode arbeidsplasser per i dag også. Men det finnes også noen svarte kapitler i vår industrihistorie som handler om at mange av våre fjorder og havområder er sterkt forurenset, fordi man kanskje ikke hadde den høyeste bevisstheten og heller ikke den største reguleringen når det gjelder dette, i tidligere tider. Regjeringen har i det budsjettet som vi i dag behandler, siden 2010 en halvering når det gjelder opprydningstiltak for våre fjorder og havområder – dette på tross av at vi i 2012 skulle begynne med de store prosjektene, for det har statsråden sagt til komiteen i tidligere budsjetttrunder. Hvordan skal vår gamle og gode industrihistorie bli god nok når vi ikke klarer å rydde opp i disse syndene?

Eirin Sund (A) [11:42:29]: Jeg er ikke enig med representanten Hjemdal i at vi ikke klarer å rydde opp i syndene. Men jeg er enig med representanten Hjemdal i at

det er en reduksjon i budsjettet. Opprydding av forurenset grunn og sjøbunn er høyt prioritert, og omfattende oppryddinger er bl.a. gjennomført i forurenset sjøbunn både i Kristiansand, i Oslo, i Stamsund og i Killingdal gruver i Trondheim. Så er det sånn at for regjeringen er det også viktig at det normale er at det er den som har forurenset, som selv har ansvaret for å rydde opp og betale for seg. Men i særlige tilfeller, bl.a. hvor sjøbunnen er forurenset, kan det være uklart i ansvarsforhold og behovet for statlige bidrag, og da skal også staten bidra. Så arbeidet med å rydde opp i forurenset grunn og sjøbunn skal fortsette, men det at en har redusert bevilgningen, gjør at framdriften i oppryddingsarbeidet kan påvirkes noe.

Presidenten: Replikskordskiftet er over.

Per-Willy Amundsen (FrP) [11:43:40]: 2011 representerer på mange måter et lite skille – veiskille – for norsk petroleumsnæring. Man har fått større optimisme igjen – gjenfunnet den gode optimismen. Det skyldes ikke minst de store funnene man har gjort på Aldous/Avaldsnes, Skrugard. Man kan kanskje snakke om et lite paradigmeskifte.

Vi har også fått en statsråd på feltet som virker litt mer positiv enn denne regjeringen har kommet med signaler om tidligere. Det er også bra, og derfor har også Fremskrittspartiet en positiv holdning til dette i utgangspunktet. Det er den politikken som regjeringen også melder i petroleumsmeldingen. Jeg tror alle etter hvert ser at petroleumsnæringen på ingen måte er en solgangsnæring, sånn som det tidligere ofte ble hevdet. Vi har en stolt historie bak oss, men vi har også store muligheter og et generasjonsperspektiv på veien fremover. Vi har muligheter som dreier seg om både – jeg holdt på å si – de funnene man har gjort, og også det Fremskrittspartiet kaller hullet i kartet, som handler om Lofoten, Vesterålen og Senja og områdene utenfor, hvor vi også har store muligheter.

Norge er en energinasjon, først og fremst på petroleum, og det synes jeg vi skal være stolte av. Vi skal ikke skamme oss over det, sånn som jeg dessverre oppfatter en del kanskje gir uttrykk for når man diskuterer klimapolitikk. Tvert om bør vi være stolte. Vi er velsignet med ressurser, men det er ressurser som vi tar vare på på en god måte, på en miljøvennlig måte og på en sikker måte. Det har gitt oss velstand, det har gitt oss sysselsetting og en helt annen forutsetning for en økonomisk situasjon her i landet enn det vi opplever i verden omkring oss. Det skjer en enorm verdiskaping langs norskekysten.

Verden trenger energi. Vi rundet for noen uker siden 7 milliarder mennesker på denne kloden. 1,3 milliarder av disse er mennesker som lever uten elektrisk strøm. Energi er en forutsetning for økonomisk vekst og gode liv. På den måten er altså de ressursene Norge har som energinasjon, ikke bare en gave vi selv kan nyte godt av, men det er også en gave det moderne Norge gir videre til verden når vi som en sikker og pålitelig energileverandør gjør det vi kan for å skape optimisme og bekjempe fattigdom, som henger sammen med energi.

Derfor skulle jeg også ønske at man i det perspektivet fra denne regjeringen var klarere når det gjelder mine egne hjemmeområder – områdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja. Det hullet i kartet jeg snakket om, er fullstendig ulogisk, av flere grunner. For det første: Dersom man skal få til den kritiske massen, utvikle leverandørindustri, få de ringvirkningene i Nord-Norge som landsdelen fortjener, forutsetter det en høyere hastighet og et høyere tempo i nord. Det er også fundamentalt dersom man vil utvikle infrastruktur, som man også kommer til å trenge i nord, at man ikke fortsetter å ha dette hullet i kartet, som rett og slett ikke virker særlig rasjonelt.

Vi har en stor fremtid foran oss, og vi setter ikke grensen bare ved de konvensjonelle forekomstene. Jeg har også fått signaler som er ganske interessante forskningsmessig, som viser at vi har ukonvensjonell naturgass – store forekomster av det – det som omtales som metanhydrater, utbredt på norsk sokkel. Teknologien er på vei frem. Det kan bli neste etappe i det norske olje- og gasseventyret.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Espen Granberg Johnsen (A) [11:49:02]: Nyleg blei klimatoppmøtet i Durban om ei framtidig ny klimaavtale avslutta, og der veit vi at det står nye, krevjande rundar for tur. Her heime har vi eit klimaforlik inngått på Stortinget som regjeringa følgjer opp.

Så har det for mange, meg inkludert, vore uklart i lang tid om det er slik at Framstegspartiet meiner at dei klimaendringane vi står overfor, kan vere menneskeskapte. Når ein då har ein ny klimapolitisk talsmann i Framstegspartiet, vil eg nytte denne anledninga til å spørje om representanten Amundsen meiner at klimaendringane er menneskeskapte, og om Framstegspartiet derfor vil leggje det til grunn når dei skal utforme sin framtidige politikk på dette området.

Per-Willy Amundsen (FrP) [11:49:50]: Jeg ventet for så vidt at jeg skulle få et spørsmål om trosbekjennelse med hensyn til menneskeskapte klimaendringer.

Fremskrittspartiet har et vitenskapelig, rasjonelt forhold til dette, og det er rett og slett at vi forholder oss til forskningen. Vi har et føre-var-perspektiv. Men vi tillater oss samtidig å stille spørsmål, ikke om forekomsten og hvorvidt menneskelig aktivitet påvirker klimaet rundt oss – jeg anser som en selvfølge at 7 milliarder menneskers aktivitet på denne lille planeten har noen virkninger på miljøet og klimaet rundt oss – men om effekten av det, omfanget av det, sammenhengene, som er svært kompliserte, og ikke minst resultatet av det, og hvordan det slår ut på klimaet. Det er det det handler om. Det har altså nylig kommet ny forskning som viser at kanskje er ikke sammenhengene så sterke som FN's klimapanel har hevdet.

Vi har en åpen holdning til disse tingene.

Snorre Serigstad Valen (SV) [11:51:05]: Det å spørre Fremskrittspartiet om menneskeskapte klimaendringer er litt som å spille enarmet banditt, for du får forskjellig svar hver gang, og du får også forskjellig svar avhengig av

hvem du spør. Jeg vil utfordre representanten Amundsen til å prøve å være litt mer presis. Han har for så vidt rett i at det foreligger ny forskning. Vi som var i den norske delegasjonen til klimatoppmøtet i Durban, fikk oss forelagt en ny rapport fra Bjerknessenteret, som viser at konsekvensene av menneskeskapte klimaendringer kan bli større enn det vi trodde, og da spesielt i nordområdene, med en langt større virkning på isen enn det vi trodde, f.eks. Forskning viser også at oppvarmingen konsentrerer seg til landmasser og i mindre grad havet. Det betyr at vi kommer til å merke klimaendringene i større grad også.

Kan representanten Amundsen nevne eksempler på den forskningen Fremskrittspartiet i vage termer viser til når de sår tvil om menneskeskapte klimaendringer? Og kan representanten Amundsen være tydelig og si at også Fremskrittspartiet etter hvert har tatt inn over seg at all forskning tilsier at vi har et stort, menneskeskapt klimaproblem?

Per-Willy Amundsen (FrP) [11:52:08]: Det er mulig representanten Snorre Serigstad Valen ikke fikk med seg svaret på mitt forrige spørsmål, for jeg mener jeg sa ganske klart at menneskelig aktivitet påvirker miljøet og klimaet rundt oss. Det skulle bare mangle – selvfølgelig er det en sammenheng der. Men jeg stiller spørsmål rundt dette, som jeg mener alle burde gjøre, for dette er ikke et spørsmål om tro, dette er ikke et spørsmål om religion, det er et spørsmål om fakta og vitenskap. Da er det altså sånn at studier spriker i ulike retninger. Representanten spør om et eksempel. Ja, jeg kan ta et eksempel. 24. november hadde NRK en liten sak om en forskningsrapport fra USA som viser at sammenhengen mellom temperaturendringer og omfanget av CO₂ i atmosfæren sannsynligvis ikke er så omfattende som det FN's klimapanel hevder. Da mener jeg man skal forholde seg til det, ta det inn over seg og ikke legge til grunn et «worst case»-scenario hele tiden og drive med det jeg kaller svovelpredikantvirksomhet. Vi skal ha en rasjonell og vitenskapelig tilnærming.

Erling Sande (Sp) [11:53:26]: I tillegg til dei elementa som Snorre Serigstad Valen nemner, viste òg denne rapporten fra Bjerknessenteret at representanten Amundsens valgkrets ville vere blant dei fyrste landområda som passerer ein temperaturauke på 2 grader, og det er jo interessant å ha med seg i så måte.

Spørsmålet mitt handlar eigentleg om bakgrunnen for den forkinga som representanten Amundsen viser til. Det gjorde han jo no greie for gjennom eit eksempel, så då må jo spørsmålet bli: Synest representanten Amundsen at FN's klimapanel si forking representerer eit «worst case»-scenario i debatten, og vel Framstegspartiet å late den forskingsrapporten han viste til frå USA, og faktaforskinga, som er lagd fram frå FN's klimapanel, vege like tungt når dei gjer sine miljøpolitiske vurderingar?

Per-Willy Amundsen (FrP) [11:54:23]: Det jeg uttaler meg om når jeg snakker om «worst case»-scenario, det som nesten er en religiøs tilnærming til effektene av menneskeskapte klimaendringer, er politisk – altså politikere som jeg mener drar denne debatten for langt. Som

jeg sier – gjerne for tredje gang – selvfølgelig er det sånn at menneskelig aktivitet påvirker klimaet på den planeten vi bor på. Vi er 7 milliarder mennesker, så selvfølgelig er det sånn. Men så er det snakk om omfang, det er snakk om effekter, det er snakk om hvor mange grader CO₂ i atmosfæren påvirker, osv. Denne rapporten som jeg tok utgangspunkt i, med et eksempel, var publisert i Science. Den er tung, i den forstand at det er ikke noe som lett avfeies. Så registrerer jeg at det er ulike resultater fra ulike forskning, og jeg avviser ingenting. Mitt og Fremskrittspartiets utgangspunkt vil alltid være – og skal være – at vi tar vitenskapen på alvor. Vi gjør ikke dette, jeg holdt på å si, til en politisk symbolpolitikk hvor man trekker ting for langt. Vi må ha en rasjonell tilnærming.

Presidenten: Replikskordskiftet er over.

Siri A. Meling (H) [11:55:53]: Høyre har fokus på hvordan vi skal skape trygghet for vår velferd gjennom å styrke kunnskap og konkurransekraft fremover. Det er viktig for å sikre verdiskaping, arbeidsplasser og inntekter til å finansiere velferdssamfunnet vårt. I tråd med disse hovedføringene har vi innenfor Olje- og energidepartementet valgt å prioritere bl.a. forskning – petroleumsforskning, klimaforskning og forskning på ny fornybar energi.

Høyre ønsker bl.a. å styrke bevilgningene til det nasjonale forskningsprogrammet CLIMIT, som omfatter forskning, utvikling og demonstrasjon av teknologier for fossilt basert kraftproduksjon med fangst og lagring av CO₂ samt øke fondskapitalen i Fond for CLIMIT.

Klimautfordringen og energi må ses i sammenheng. Verdens økende behov for energi tilsier en satsing på ny fornybarproduksjon. For Norge betyr dette et potensial for utnyttelse av de mulighetene som ligger her for industriutvikling og verdiskaping. Høyre ønsker derfor å styrke forskningsprogrammet for fornybar energi, RENERGI.

Norge har potensial for offshore vindkraft bl.a. Det er krevende i forhold til teknologi for de flytende stasjonene og også i forhold til kostnader for de bunnfaste. Det bygges bl.a. ut mye havbasert vindkraft med bunnfaste installasjoner i EU-land rundt Nordsjøbassenget, og dette representerer et mulighetsbilde for norske bedrifter og kompetansmiljøer. Mange norske aktører er allerede inne i dette markedet, men mindre selskaper og nye aktører vil være avhengig av referanser. Høyre mener derfor at det bør etableres et nasjonalt test- og demonstrasjonsprogram som kan gi industrien nødvendige referanser i kampen om markedsadgang innenfor dette segmentet.

Høyre har foreslått å styrke bevilgningene til petroleumsforskning. Det er ingen andre områder innenfor vår industri hvor vi får mer igjen for hver forskningskrone som benyttes, enn innenfor petroleumsnæringen. Høyre har en ambisjon om at bevilgningene skal ligge i størrelsesorden 600 mill. kr årlig. Deler av norsk sokkel fremstår som modent område, hvor utfordringene fremover blir å utnytte de mulighetene som finnes for økt ressursutnyttelse i eksisterende felt. I petroleumsmeldingen som nylig ble lagt frem, blir bare 1 pst. økt utvinning verdsatt til mangfoldige hundre milliarder kroner. I dag, med pla-

ner som er lansert, ligger vi på en utvinningsgrad på ca. 46 pst. Det betyr at over halvparten av oljen blir liggende igjen. Skal vi ta opp disse merverdiene, kreves det bl.a. økt satsing på forskning og teknologiutvikling. Programmer som PETROMAKS og DEMO2000 er viktige i denne sammenheng.

Med bakgrunn i at det ligger store verdier i økt ressursutnyttelse fra eksisterende felt, ønsker Høyre å styrke driftsbudsjettet til Oljedirektoratet, som gjør en viktig og god faglig innsats i forvaltningene av ressurspotensialet på sokkelen. Tilsvarende ønsker vi å styrke Petoro. Petoro, som forvalter statens eierandeler på sokkelen, har etter Høyres mening en stadig mer viktig funksjon etter fusjonen mellom Statoil og Hydro, som gjorde Statoil til en dominerende aktør på norsk sokkel. Høyre tror på et mangfoldig aktørbilde og at en stor grad av konkurranse gir oss en sunn og dynamisk utvikling av verdipotensialet på sokkelen. Petoro må tilføres ressurser slik at de i enda større grad kan representere alternativ kompetanse og alternative løsninger inn i de ulike lisensene hvor staten har eierandeler – ikke minst gjelder dette i arbeidet med å øke utvinningsgraden av olje i eksisterende felt. Høyre ønsker at Petoro i fremtiden skal finansieres over kontantstrømmen og ikke over statsbudsjettet, slik at organisasjonen får den nødvendige fleksibilitet til å møte utfordringene. Med tanke på de merverdier som ligger i økt utvinningsgrad, er dette utgifter til inntekts ervervelse for industrien vår og for landet vårt.

Høyre er opptatt av å ta ut verdipotensialet på norsk sokkel. Petroleumsnæringen er landets suverent viktigste næring både når det gjelder arbeidsplasser, kompetanse, verdiskaping og inntekter til staten. Vi er stolt over en næring som gjennom flere teknologiske kvantesprang har funnet løsninger som gjør operasjoner mulig – der vi før ikke trodde det ville være mulig. Dette bidrar bl.a. til utvikling av en stor leverandørindustri, som i tillegg til å betjene et hjemmemarked har utviklet seg til å bli landets nest største eksportnæring målt i verdi.

Høyre er opptatt av ytterligere å stimulere organisasjoner som bidrar til denne leverandørutviklingen, og har derfor prioritert å styrke posten for internasjonalisering og det viktige arbeidet som INTSOK og PETRAD gjør.

Skal vi klare å utnytte det mulighetsbildet elsertifikatmarkedet med Sverige gir oss for etablering av ny fornybar produksjon, er det viktig å få ned saksbehandlingstiden for konsesjonssøknader når det gjelder både energiproduksjon og infrastruktur. Høyre ønsker å styrke driftsbudsjettet til NVE for å få ned saksbehandlingstiden.

Videre tar Høyre på alvor de utfordringene vi står overfor når det gjelder følgene av klimaendringer og varsel om at Norge vil oppleve et varmere, våtere og villere klima. Dessverre har vi gjennom de siste årene opplevd større innslag av både flom og ras, og vi trenger derfor å styrke dette arbeidet.

Jeg vil til slutt ta opp de forslag Høyre har fremmet sammen med Kristelig Folkeparti.

Presidenten: Et lite øyeblikk – presidenten tror at representanten også må ta opp de forslag som er fremmet

sammen med Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, fordi representanten Amundsen ikke tok opp Fremskrittspartiets forslag.

Siri A. Meling (H) [12:01:16]: Da vil jeg ta opp de forslag som Høyre har fremmet sammen med andre partier.

Presidenten: Representanten Siri A. Meling har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Presidenten gjør oppmerksom på at forslag nr. 11 ikke er tatt opp, og at det må tas opp senere av fremskrittspartirepresentanter. – Det nikkes i salen.

Det blir replikkordskifte.

Tor-Arne Strøm (A) [12:02:01]: I sitt alternative budsjett skriver Høyre at en snarest mulig bør konsekvensutrede Lofoten og Vesterålen for framtidig olje- og gassvirksomhet. Da kunne jeg først tenke meg å spørre om hva representanten Meling og Høyre mener med «snarest mulig».

Det andre spørsmålet jeg har til representanten Meling, er følgende: Hvis nå Høyre skulle komme til regjeringsmakt og i regjeringskorridorene – som jeg da ikke håper – sammen med dem som man har regjert med tidligere, Kristelig Folkeparti, Venstre osv., kan Høyre da være en garantist for at man får satt i gang en konsekvensutredning?

Siri A. Meling (H) [12:02:51]: Høyre har gjennom mange år hatt en klar holdning til områdene utenfor Lofoten og Vesterålen. Vi vet at ressurspotensialet er stort, og vi vet at vi har utfordringer med å opprettholde produksjonsvolum innenfor olje og gass utover 2020. Det betyr at vi har en klar og avklart holdning til at vi ønsker en konsekvensutredning i disse områdene. En konsekvensutredning for oss er ikke et spørsmål om hvorvidt vi skal eller ikke skal åpne disse områdene, men hvilke kriterier de skal åpnes under.

Det jeg kan garantere, er at Høyre vil jobbe for at vi får en åpning av disse områdene så snart dette er mulig, men det er klart at vi også er opptatt av at det skal skje på en måte som balanserer godt miljøhensyn og sameksistens med andre næringer.

Det er et stort potensial for å utvikle industri og aktivitet i den nordlige delen av Norge, og jeg håper at innbyggerne i Lofoten og Vesterålen snart skal få benytte seg av denne muligheten for fremtidige interessante arbeidsplasser.

Snorre Serigstad Valen (SV) [12:04:07]: I den sammenhengen er det verdt å bemerke at et flertall av innbyggerne i Lofoten og Vesterålen ikke ønsker gleden av å åpne lokal olje- og gassvirksomhet, som Meling sikter til.

Jeg skal spørre om noe annet, og det gjelder et utspill Høyre hadde i forbindelse med klimatoppmøtet i Sør-Afrika. Norge har en svært dyktig og hardt arbeidende forhandlingsdelegasjon som fungerer som både politikkutvikler og brobygger på veldig mange viktige områder. Det er en av de sentrale grunnene til at Norge nyter svært stor respekt i de internasjonale klimaforhandlingene

ne og også medvirker til at forhandlingene tross alt går framover.

Høyre ønsker å kutte i den norske delegasjonen, og da er mitt spørsmål til Høyre på hvilke områder det skal kuttes. Gjelder det dem som forhandler om klimatilpasning, om finansiering, om det grønne klimafondet, om utslippsreduksjoner og forpliktelser der? På hvilke områder er det Norge i framtiden ikke skal legge inn like store ressurser i klimaforhandlingene som man gjør nå?

Siri A. Meling (H) [12:05:08]: Til det første: Når representanten Serigstad Valen sier at det ikke er noe flertall i områdene ved Lofoten og Vesterålen for utvinning, vil jeg bare informere representanten om at ved forrige stortingsvalg var det de partiene som hadde en klar holdning for utvikling av disse områdene, som gikk frem i stortingsvalget, mens de partiene som var imot en åpning av disse områdene, bl.a. Serigstad Valens eget parti, SV, gikk tilbake i stortingsvalget. Så jeg er litt usikker på om Serigstad Valen egentlig har et grunnlag for de uttalelsene han kommer med.

Når det gjelder sammensetning av delegasjonen i klimaforhandlingene, skal jeg være den første til å gratulere med den innsatsen som Norge gjorde under forhandlingene.

Det som er viktig for oss, er å stille spørsmål ved om sammensetningen er riktig. Blant annet er skog et stort tema. Meg bekjent var det to representanter fra Landbruksdepartementet, som også har mye kompetanse på skog. Kanskje kunne den delegasjonen vært større. Kanskje kunne det vært flere fra Olje- og energidepartementet. Kanskje kunne Næringsdepartementet vært representert. I klima ligger det også store næringsmuligheter.

Den type diskusjon må vi kunne ta uten at det oppfattes som kritikk.

Erling Sande (Sp) [12:06:28]: Då vi drøfta fjorårets budsjett, viste Høgre til regjeringa sitt arbeid med å etablere ei utjamningsordning for drivstoff, i tråd med EØS-regelverket, og gjorde det klart at Høgre var imot ei slik utjamningsordning – ikkje fordi det viste seg å vere krevjande å få til, men som eit klimatiltak, fordi det venteleg ville føre til at folk og næringsliv i distrikta kørde meir bil.

I årets budsjett salderer Høgre med ikkje å vere med på auken i utjamningsordninga for nettleige, noko som då vil gå ut over ein del av dei same distriktsområda, nemleg dei som no betaler forholdsvis meir i nettleige enn det ein gjer i sentrale område, der abonnentane er mange.

Så mitt enkle spørsmål er: Kvifor er det sånn at Høgre alltid må saldere postar som på ulik måte rammar norske distrikt?

Siri A. Meling (H) [12:07:26]: Jeg kjenner meg på ingen måte igjen i den virkelighetsbeskrivelsen som representanten Sande prøver å tegne for Høyre. For Høyres del er det å utnytte landet vårt – utnytte de mulighetene distriktene har – av stor betydning. Det er det som – jeg holdt på å si – til sammen gjør Norge til en sterk nasjon, en nasjon

der vi kan opprettholde et godt velferdsnivå. Da er vi nødt til å utnytte de ressursene som ligger i Distrikts-Norge.

Når det gjelder nettutjevning: Det som sannsynligvis virkelig ville kunnet redusere nettkostnadene i distriktene, var jo å slå sammen nettselskapene til større enheter og fordele byrden, bl.a. også på de store byene. Ved å øke utjevningstilskuddet arbeider regjeringen mot en sårn type strukturendring som virkelig kunne monne i forhold til Distrikts-Norge. Så jeg tror kanskje representanten Sande har en større jobb å gjøre på hjemmebane når det gjelder å ivareta Distrikts-Norges interesser.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Snorre Serigstad Valen (SV) [12:08:49]: Klimasaken er den viktigste saken i vår tid. Det illustreres av den innsatsen som legges ned av forhandlere og politikere fra hele verden på de internasjonale klimatoppmøtene – og det illustrerer hvor mye som står på spill.

Men det illustreres også av tragedier som er i emning rundt omkring i verden. Akkurat nå står 13 millioner mennesker ved Afrikas horn i fare for å sulte. Det er en varsel katastrofe vi ser. Slike katastrofer vil det sannsynligvis bli mange flere av hvis vi ikke klarer å stoppe de menneskeskapte klimaendringene. Vi må aldri glemme den faktiske og fysiske og menneskelige grunnen til at vi jobber med klimapolitikk.

Stortingets delegasjon er tilbake fra Durban nå. Resultatene er for så vidt bedre enn ventet, og det er all grunn til å gratulere miljøvernminister Erik Solheim og den norske delegasjonen med det. Men vi er langt fra i mål. Store land som Kina og USA er enige om å få til en bindende avtale som omfatter alle, i 2015. Det må være en avtale som faktisk sørger for at de globale utslippene går ned, og at de går ned nok.

Global oppvarming er ikke bare den viktigste trusselen mot mennesker, men den er også den viktigste trusselen mot naturens mangfold – mot arter, mot truede naturområder, som vi igjen på vår side er avhengig av, mot kulturlandskap og ikke minst mot kysten. Det vil også vi rammes av. Stormen «Berit» er et forvarsel om mer ekstremvær, mer ødeleggelser og også om mer flom og skader som følger av det.

Sist torsdag hadde VG viet en dobbeltside til å varsle hva slags virkninger det vil få for jorda dersom ikke de internasjonale klimaavtalene fylles med handling – og faktisk oppfylles i årene som kommer.

Det er en trend i vår komité å bruke World Energy Outlook-rapporten fra Det internasjonale energibyrået som sannhetsvitne for at vi bør pumpe opp så mye olje og gass som mulig. Det er jo en sannhet med modifikasjoner. Det rapporten sier, er at slik det ligger an i dag, vil olje, gass og kull utgjøre en veldig stor del av energimiksen i årene framover. Rapporten sier også at hvis vi ikke klarer å endre på det, så styrer jorda mot 6 grader global oppvarming. Det er ganske vanskelig å tolke seg fram til – uansett hvor liberal man måtte være i tolkningen – at Norges bidrag til å løse det internasjonale klimaproblemet skal være å holde et

så høyt nivå på olje- og gassproduksjonen som overhodet mulig.

SV er veldig glad for at togradersmålet ligger fast i den nye avtalen fra Durban. Men det innebærer også konkret politikk som må gjennomføres, og Norge skal gjøre sin del av det i klimameldingen som kommer neste år.

Dette er samfunnspolitiske sider som jeg synes vi diskuterer litt for lite. For eksempel påpeker klimaforsker Rasmus Benestad ved Meteorologisk institutt at en temperaturøkning på 3–4 grader globalt kan gjøre store deler av Afrika og Midtøsten ubeboelig. Det kan hende vi får så mange som 400 millioner klimaflyktninger som flykter fra disse områdene på grunn av hete og tørke. Vi må også i framtiden belage oss på store samfunnsmessige endringer som følge av menneskeskapte klimaendringer – og det må være en del av norsk politikk også.

Det trengs en grønn revolusjon, også i Norge. Mange pleier å si at Norge har jo bare 2 promille av verdens utslipp, så det kan jo ikke gjøre noen forskjell hva vi gjør. Det samme kan Berlin svare, det samme kan Paris svare, det samme kan De forente arabiske emirater svare.

Men det er viktig, for det første fordi de aller fleste land i verden er små land. Alle er nødt til å bidra for å få nok volum på kutt i klimagassutslippene.

For det andre har Norge allerede meldt inn klimamålene til det internasjonale sekretariatet for klimaforhandlinger. Vi skal kutte minst 30 pst. av våre utslipp innen 2020, og to tredjedeler av dette skal tas innenlands. Det ville være en dramatisk svekkelse av Norges troverdighet hvis vi svekker målsettingen om å kutte hjemme. En av de viktigste setningene i regjeringserklæringen er – og den leser jeg opp ved hver budsjettdebatt:

«Regjeringen har som langsiktig mål at hvert menneske på jorda skal tildeles samme rett til å slippe ut klimagasser.»

Vi kan ikke kreve at Ghana og Bangladesh begrenser sine utslipp, om ikke vi, som slipper ut 20 ganger så mye CO₂, skal gjøre det samme. I det perspektivet blir deler av opposisjonens angrep på norsk klimapolitikk – spesielt Fremskrittspartiets angrep – direkte smålig. Når man ikke engang har vilje til å kutte i den sektoren i Norge som forurenser mest og har mest penger, har jeg vanskelig for å skjønne at Fremskrittspartiet egentlig tar menneskeskapte klimaendringer på alvor.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Oskar J. Grimstad (FrP) [12:14:09]: Representanten Serigstad Valen presenterer uvêr som om det skulle vere noko nytt. Eg kan jo hugse f.eks. frå 1950-talet, då ei rekkje ishavsskuter gjekk frå Sunnmøre og berre to–tre av dei kom tilbake. Mange titals mannskap kom aldri meir tilbake. Så det er ikkje noko nytt at vi har hatt uvêr.

Men eg vil tilbake til verdas behov for olje. Det vil auke kraftig.

«Verdens behov for olje vil øke kraftig, og derfor er Statoils investeringer i oljesand svært velkomne»,

sa IEAs sjeføkonom Birol til Aftenposten 10. november i år. Han sa vidare:

«Når man regner hele produksjonskjeden fra oljen produseres og transporteres til den når forbruker, er utslippene maksimalt 15 prosent høyere enn fra annen olje.»

Det handlar også om at dei fattigaste må få tilgang på energi.

Er SV og Snorre Serigstad Valen einig i utsegna frå sjeføkonom Birol om at Statoils produksjon av oljesand er velkomen og bør fortsetje? Dersom ikkje, kva er alternativet for verdas fattige?

Snorre Serigstad Valen (SV) [12:15:10]: Jeg synes det er underlig at vi til stadighet skyver verdens aller fattigste foran oss, som påskudd for å utvinne ukonvensjonell, fossil energi som skal omsettes som drivstoff i rike land i Europa og i USA. Min innfallsvinkel til den debatten er at hvis vi skal ha noen mulighet til å nå togradersmålet, må mer enn halvparten av de fossile ressursene som allerede er påvist, ligge – de må ikke utvinnes. Der har vi en solidaritetsdiskusjon. Hvis ikke Norge skal la noen av sine ressurser ligge, er det fattigere land som ikke får ta del i den rikdommen oljeproduksjon innebærer. Men det betyr jo også at de mer ytterliggående formene for fossil energi, som f.eks. oljesand, blir bare lønnsomme og er bare rasjonelt å satse på hvis du satser på og gambler med at vi ikke lykkes med de internasjonale klimamålsettingene. Derfor er SV svært kritisk til engasjementet i oljesand generelt og til Statoils engasjement spesielt.

Nikolai Astrup (H) [12:16:20]: Man kan få inntrykk av at SV ikke sitter i regjering når man hører på representanten Snorre Serigstad Valen, som har sterke meninger om den fremtidige olje- og gassproduksjonen på sokkelen, men som likevel står bak den petroleumsmeldingen som regjeringen har lagt frem, og som mener mye om Statoils engasjement i oljesand, men likevel ikke har tatt grep i regjeringen knyttet til å instruere Statoil på dette området.

Men la meg spørre Serigstad Valen om noe annet. Serigstad Valen sa:

«Klimasaken er den viktigste saken i vår tid.»

Er representanten fornøyd med regjeringens innsats og resultater på hjemmebane og de tiltak som ligger i statsbudsjettet for 2012?

Snorre Serigstad Valen (SV) [12:17:13]: Det enkle svaret på det er at jeg ikke kommer til å være fornøyd med norsk klimapolitikk, helt uavhengig av hvem som sitter i regjering, før vi har oppfylt våre klimamål i 2050. Suksesskriteriet for norsk klimapolitikk er ikke hvilke partier som kan slå seg på brystet – selv om jeg mener at SV har levert mange ganger mer enn det Høyre noen gang har gjort i regjering når det gjelder klima. Suksesskriteriet er om vi faktisk klarer å nå de målene som gjør at vi unngår global klimakatastrofe.

Når det gjelder petroleumsmeldingen, står SV bak den. Den slår fast at togradersmålet skal være en ramme for norsk petroleumspolitik. Den viser jo også at norsk petroleumproduksjon kommer til å gå nedover, faktisk så mye som 25 pst., i tiårene som kommer. Jeg tror den kommer

til å gå videre ned. Det er fordi vi legger til grunn et olje- og gassmarked i EU som tar utgangspunkt i 20 pst. klimagasskutt i EU. Både Tyskland, Storbritannia og Danmark varslet i Durban at de vil ha en strammere klimapolitikk i Europa. Det vil jo også potensielt bety at markedet for norsk olje og gass går ned.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [12:18:25]: «Klimasaken er den viktigste saken i vår tid», sa representanten Serigstad Valen. Det er et utsagn som undertegnede er enig i.

I vår barndom, representant Serigstad Valen, sa Gro Harlem Brundtland at vi skulle tenke globalt og handle lokalt. På SVs landsstyremøte i høst uttalte miljøvernministeren seg slik:

«Å dempe tempoet i åpningen av nye felter vil bli ett av de viktigste tiltakene for å få ned norske utslipp med 20 prosent innen 2020.»

Senere utdypet han sine synspunkter i Dagens Næringsliv og sa:

«Da må vi heller begrense oljeproduksjonen ved å avstå fra å åpne nye områder, på samme måte som vi gjorde med Lofoten og Vesterålen.»

Men i statsbudsjettet, som sikkert blir vedtatt senere i dag, skal vi bruke 260 mill. kr til oljeleting i nye områder utenfor Lofoten og Vesterålen. Utenfor Vestfjorden åpnes det nå for oljevirkosomhet. Spørsmålet er: Skal vi tro på budsjettet, som får Serigstad Valens stemme i dag, eller på miljøvernministerens ord?

Snorre Serigstad Valen (SV) [12:19:30]: Det er jo ikke noe nytt at man kartlegger de ressursene som måtte finnes på norsk sokkel. Det har jo Kristelig Folkeparti gjennomført i regjering – med mindre åpenhet, riktignok, enn det SV gjør, vi har jo en langt større gjennomslagskraft i det arbeidet enn det Kristelig Folkeparti og minister Hareide var villig til å ha. Men vi gjør det i nordområdene, og vi har gjort det utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja.

Jeg synes jo det er litt pussig at representanten Hjemdal bruker petroleumsmeldingen og statsbudsjettet som argument mot det statsråd Erik Solheim sier. Det er jo ingen motsetning der. Det er i forvaltningsplanregimet at vi avgjør hvilke områder vi skal åpne eller ikke. SV har jo bevist i vår at selv om vi finner stor rikdom og store ressurser på norsk sokkel, gjør vi også miljø- og klimapolitiske avveininger. Vi har også gjennomslag for det i regjering, og derfor ble ikke Lofoten, Vesterålen og Senja åpnet for olje- og gassvirkosomhet.

Jeg håper jo på fra min side at Kristelig Folkeparti, som ligger an til å ville ønske et borgerlig flertall og en borgerlig regjering i neste periode, kan være den samme garantisten for ikke å åpne disse områdene som det SV har vært nå i seks år.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [12:20:43]: Først av alt vil jeg si velkommen hjem til dem av mine medrepresentanter som har vært i Durban, og jeg vil også si vel-

kommen hjem til miljøvernminister Solheim, som per nå er værfast. Han skulle fått skryt for den jobben han har gjort, men det får han få siden.

Klimaforhandlingene kom videre på viktige områder, med en forlengelse av Kyoto-avtalen og ved at det skal framforhandles en ny internasjonal avtale innen 2015. Det ble enighet om å etablere et grønt klimafond – enighet om etablering, men ikke enighet om pengebidrag.

Man trenger ikke å være i Durban for å skjønne hvor viktig det er for forhandlinger i seg selv å få til enighet som fører arbeidet framover. Psykologisk sett er dette veldig viktig.

Å få til enighet som fører klimakampen videre i riktig retning, er først og fremst avgjørende viktig for millioner av mennesker, ja, det er avgjørende for klodens framtid.

Beslutningene fra helgen viser hvor langt vi kom i de internasjonale klimaforhandlingene dette året. Når det gjelder klima og millioner av mennesker kloden over, skulle man gjerne fått til en mer ambisiøs enighet enn det verdenssamfunnet var villig til gjennom den siste helgen. Men det var så langt vi kom, med 194 land rundt bordet. Det bør være lettere å komme fram til enighet om nasjonale tiltak, som bare er avhengig av 120–130–150 stemmer – alle fra ett land.

Dessverre øker de nasjonale klimagassutslippene. Vi ligger i dag 8 pst. over 1990-nivå. Det er det årstallet vår forpliktende nasjonale klimaavtale tar utgangspunkt i, og der sier vi at vi skal redusere klimagassutslippene med 30 pst. sammenlignet med 1990-nivå innen 2020, og to tredjedeler av kuttene skal tas i Norge. Derfor er det med forundring Kristelig Folkeparti ser at det i neste års budsjett ikke iverksettes nye tiltak for å snu den trenden – som regjeringen også ser, når de ser på klimagassutslippene for 2010.

Den 16. januar er det fire år siden klimaforliket ble inngått her i Stortinget. Alle spørsmål fra opposisjonen de siste to–tre årene om når man skal iverksette nødvendige tiltak for å redusere klimagassutslippene, har blitt besvart med at det vil man komme tilbake til i den ventede klimameldingen.

Klimakur – miljøvernminister Solheims egen plukklister, eller koldtbord, som han selv har kalt det – viser med tydelighet at det er mange klimatiltak som er samfunnsmessig lønnsomme, eller som har en pris som er under det vi tror framtidig kvotepris vil ligge på. Ved å igangsette disse tiltakene er nesten halvparten av den nasjonale klimaavtalen oppfylt.

Selv om jeg ikke har vært i Durban den siste uken, er jeg helt sikker på at et av de temaene som har gått igjen i mange samtaler, er nettopp dette at det haster med å få til klimatiltak, at det vil bli dyrere jo lenger en venter, og at det er smart å starte nå.

Miljøvernministerens koldtbord er klart. Kristelig Folkeparti håper at miljøvernministeren snart sier: Velbekomme, det er servert, og vi starter arbeidet!

Statsbudsjettet handler heldigvis ikke bare om manglende klimasatsing. For Kristelig Folkeparti er det også viktig å få et løft for friluftslivet, og derfor har vi satset på friluftslivet i vårt alternative budsjett. Friluftslivet er ikke

lenger selvrekutterende; det trenger offentlig drahjelp og støtte. Aktiv forvaltning av friluftsområder og skjærgårdsparker er viktig for å få folk opp av sofaen og ut i naturen. Dette legger vi i Kristelig Folkeparti opp til i vårt alternative budsjett ved å bevilge mer penger til friluftstiltak, men også ved at vi ber om en ny stortingsmelding om friluftspolitikken.

Kristelig Folkeparti mener også at kulturminnevernet må styrkes betydelig i 2012. Kulturminnepolitikken er preget av honnørord og gode intensjoner fra alle partiene, men det følges lite opp i praktisk politikk, og det er gjennom praktisk politikk vi kan bevare kulturminnene våre. Når riksantikvaren sier at 2012-budsjettet er et nullbudsjett, og når han varsler strengere prioriteringer, så bør det få varsel-lampene til å blinke. Riksantikvaren sier at han vil prioritere å hjelpe kommunene til å ta vare på kulturminnene sine innenfor de få midlene i 2012. Det er et tiltak som Kristelig Folkeparti legger til rette for gjennom en ny støtteordning for utarbeidelse av kulturminneplaner i kommunene, noe vi har fremmet i vårt alternative budsjett.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tor-Arne Strøm (A) [12:26:09]: I Kristelig Folkepartis alternative budsjett vil man redusere med 30 mill. kr når det gjelder kunnskapsinnhenting i det nordøstlige Norskehavet og åpningsprosessen ved Jan Mayen. Synes ikke Kristelig Folkeparti det er viktig å få gjort en så grundig jobb som det overhodet går an når det gjelder kunnskapsinnhenting, i stedet for det man gjør ved å redusere dette beløpet, med tanke på den videre prosessen og for å ha et skikkelig beslutningsgrunnlag før en konkluderer?

Line Henriette Hjemdal (KrF) [12:26:41]: Det er riktig at Kristelig Folkeparti reduserer 30 mill. kr når det gjelder dette. Det gjør vi fordi Jan Mayen er et sårbart område, det ligger langt fra annen infrastruktur som vi har per i dag, og oljeselskapene har også gjentatte ganger – på spørsmål fra undertegnede – sagt at dette er et område man ikke ønsker å etablere seg i. Da mener Kristelig Folkeparti at når det er sårbart, når vi ikke har infrastruktur der, og når oljeselskapene viser liten lyst til å etablere seg der, så er ikke dette et område som Norge skal drive olje- og gassutvinning i.

Snorre Serigstad Valen (SV) [12:27:30]: På årets Zero-konferanse sa Erna Solberg:

«I utgangspunktet mener vi at de sektorene som er i kvotesystemet, de skal fortsatt være hovedsakelig styrt gjennom kvotesystemet.»

Videre sa representanten Solberg, som er leder i Høyre, at transportsektoren må ta en større andel av kuttene enn det som det er lagt opp til nå.

Mange, inkludert SV, har tolket dette som et litt uklart forhold til klimaforliket, for det er jo ingen tvil om at hvis de sektorene i Norge som hovedsakelig er styrt gjennom kvotesystemet, ikke skal gjennomføre tøffere tiltak enn det i tiden som kommer – noe som også er i strid med det som f.eks. Norsk Industri og Fellesfor-

bundet selv ønsker – blir det vanskelig å nå klimamålene.

Hva tenker Kristelig Folkeparti om Høyres snuoperasjon i denne saken og hvilke konsekvenser det eventuelt måtte få, både for et framtidig klimaforlik og for et framtidig samarbeid på borgerlig side?

Line Henriette Hjemdal (KrF) [12:28:32]: Det som representanten Serigstad Valen nå kaller en snuoperasjon fra representanten Solberg, lederen av Høyre, er vel en like stor snuoperasjon som statssekretær i Olje- og energidepartementet Per Rune Henriksen har i VG, der han sier at det å pålegge kvotepliktig sektor tiltak utover kvoteplikt er «dyrt» og «dumt». Det er en like stor snuoperasjon som Finansdepartementets høringsuttalelse til regjeringens klimamelding, der det er «kalkulatordepartementet» som viser seg.

Kristelig Folkepartis politikk er at alle sektorer må med i klimadugnaden. Det sa vi i 2008, og det kommer vi til å stå fast på ved en eventuell klimamelding – når den kommer – fordi ingen kan få lov til å forsyne seg av bordet uten å betale en ekstra pris.

Erling Sande (Sp) [12:29:37]: Eg vil begynne med å rose representanten Hjemdal for eit godt innlegg. Eg vil sjølv sagt gjere nokre unntak for enkelte setningar som gjekk i retning av å kritisere regjeringa, men utover det var det eit godt innlegg, som viste eit oppriktig engasjement både for klima og for natur og miljø generelt. Det som går igjen i desse debattane som denne komiteen har, er nettopp det. Kristelig Folkeparti står fram som ein pådrivar og ynskjer meir Soria Moria-politikk, altså meir av – og raskare – det som regjeringa legg fram. Det må eit opposisjonsparti ha moglegheita til å gjere.

Eg ynskjer berre å stille spørsmålet rett ut: Føler representanten Hjemdal at det er regjeringenspartia eller dei andre – opposisjonspartia – som ligg Kristelig Folkeparti nærmast i klima- og miljøpolitikken?

Line Henriette Hjemdal (KrF) [12:30:36]: Jeg må nok kanskje skuffe lederen av komiteen, representanten Sande. At vi i Kristelig Folkeparti ønsker å føre mer Soria Moria-politikk, er nok ikke undertegnede mål. Kristelig Folkeparti ønsker å føre en gul politikk, der vi tar forvalteransvaret på alvor, der vi bruker ressursene våre nasjonalt, men der vi også har et globalt perspektiv på det.

Når det gjelder klima, mener vi at det går for sent med den klimapolitikken som regjeringen legger på bordet, det viste jeg til i mitt innlegg. Klimameldingen har vi ventet på i fire år. Det går for sent i forhold til de omleggingene vi må ha. Dere får skryt av meg for den jobben dere gjorde i Durban, men det holder ikke å hvile på de laurbærene, for nå er vi på norsk jord, og nå må vi levere i forhold til den politikken som du og jeg og Stortinget står ansvarlig for.

Presidenten: Presidenten er helt sikker på at representanten Hjemdal vet at all tale skal rettes til presidenten. Replikkordskiftet er omme.

Borghild Tenden (V) [12:31:55]: Jeg vil også starte med å gratulere miljøvernministeren, som forhåpentligvis snart kommer til landet, og den norske forhandlingsdelegasjonen med at det kom på plass en avtale. I etterkant har jeg merket meg at miljøvernministeren har uttalt at det med en avtale som ikke går langt nok, hviler et ekstra ansvar på det enkelte land. Jeg oppfatter det slik at miljøvernministeren sier at Norge må ta et større ansvar innenlands. Det er Venstre enig i, for Venstre ønsker en ambisiøs miljøpolitikk med det mål å sikre livsgrunnlaget for kommende generasjoner i alle deler av verden. Det er et grunnleggende liberalt verdisyn og skaper et økologisk likt utgangspunkt for alle generasjoner.

Venstre vil gjøre Norge til et miljøpolitisk foregangsland og vil at vi skal ta et stort ansvar på hjemmebane. Vi skal utvikle miljøteknologi og finne løsninger som også andre kan benytte. En slik omstilling er krevende, men det gir nye muligheter. I en verden hvor miljøproblemer blir tydeligere, ønsker vi at miljøbedrifter blir morgendagens vinnere.

I statsbudsjettet skriver regjeringen at hovedvirkemidlene i Norges klimapolitikk er avgifter og omsettelige utslippkvoter. Problemet til regjeringen er at den ikke er villig til å ta avgiftene i bruk for å få ned utslippene. Norge må utvikle og ta i bruk ny klimateknologi og endre levestandard, slik at utslippene av klimagasser reduseres kraftig, samtidig som velferdsnivået opprettholdes. Norge må gå fra å være en fossilnasjon til å bli en fornybarnasjon.

Venstre er glad for at vi nå endelig har en avtale om en ordning med grønne sertifikater, men vi vil understreke at vi også må ha en økt generell satsing for å få mer produksjon av ren energi i Norge. Venstre foreslår derfor bl.a. å øke de direkte tilskuddene til Energifondet, etablere en ordning med tilskudd til utvikling av varmeenergi, og vi vil gi penger til MET-senteret for å få fart i fremdriften og utvikling av havvindmøller. Dette, i tillegg til en sterkere satsing på miljøvennlig samferdsel, er noen av de prioriteringene vi har i vårt alternative statsbudsjett.

Til tross for det jeg hører representanten Eirin Sund sier, er Venstre bekymret for fremdriften av regjeringens månelanding på Mongstad, samtidig som olje- og energiminister ser ut til å ha glemt løftet fra Soria Moria om å rense Kårstø. Regjeringen lovet i Soria Moria-erklæringen å rense gasskraftverket på Kårstø så raskt som mulig. Dette løftet er ikke innfridd. Gasskraftverket og gassterminalen på Kårstø slipper ut mer klimagass til sammen enn noen annen klimagasskilde i Norge.

I det foreslåtte statsbudsjettet ser det ut til at både Kårstø og Mongstad dessverre har fått tildelt betydelige mengder gratis utslippkvoter. En slik subsidiering av utslipp er etter vårt syn helt feilslått og direkte i motstrid til den politikken Norge bør føre, og som Venstre står for.

Vi i Venstre foreslår i vårt alternative budsjett en rekke økninger i bevilgninger til viktige miljø- og klimatiltak som forskning, miljøovervåking, bevaring av villaksstammen, kulturminnevern, friluftstiltak, skogvern, oljevernberedskap, opprydningstiltak og miljøkartlegging på over 400 mill. kr. I sum bidrar Venstres satsing på klima- og miljøtiltak – med en grønn skatte- og avgiftsreform som

bidrar til et samlet skatteskifte på om lag 5,5 mrd. kr – med om lag 2,6 mrd. kr i bevilgninger for 2011 og fondsavsetning på totalt 5,2 mrd. kr utover regjeringens forslag. Venstre foreslår også en strategisk satsing på kunnskaps- og lavutslippssamfunnet med 2,3 mrd. kr utover regjeringens forslag. Den satsingen vil være avgjørende for å nå målsettingen i klimaforliket, slik Venstre ser det.

Per-Kristian Foss hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tor-Arne Strøm (A) [12:36:23]: Venstre skriver i sitt alternative budsjett at de vil ha en generell økt satsing for å få mer produksjon av ren energi i Norge og få nye grønne arbeidsplasser. For oss i Arbeiderpartiet er arbeid for alle jobb nummer én. Vi har store ambisjoner for Norge som energinasjon, og vi har satt oss ambisiøse klimamål. Det følges opp bl.a. i dag med elsertifikatene, som vil føre til masse fornybar energi innen 2020 og muligheter for økt verdiskaping. For å få fram all den fornybare energien og kunne levere framtidsrettete og bærekraftige grønne arbeidsplasser må vi ha en storstilte utbygging av strømmettet. Mitt spørsmål er derfor: Vil Venstre akseptere økte naturinngrep for å produsere og framføre mer fornybar energi, som bl.a. vil skaffe nye grønne arbeidsplasser? Energien må fram!

Borghild Tenden (V) [12:37:15]: Jeg takker representanten Strøm for at han har satt seg inn i Venstres alternative budsjett, og for at han refererte det på en veldig tillitsfull og riktig måte.

Når det gjelder strøm – selvsagt skjønner vi det. Forrige sak som ble behandlet her, medfører at vi må ha frembringelse av strøm, og vi er for det.

Men jeg er helt sikker på at representanten sikter til de aksjonene som har vært i Hardanger, der Venstres lokale representanter har vært veldig aktive. Vi mener at strømlinjene der kan bygges på en mye mer skånsom måte enn det som blir realiteten.

Erling Sande (Sp) [12:38:00]: Venstre sin motstand mot kraftmaster er jo ikkje det einaste. I tillegg til å bruke mykje energi i denne sal på å snakke om fornybar energi er ein også imot eksempelvis skogsbilvegar. Ein er altså på den eine sida veldig oppteken av bioenergi og av å vri bruken frå fossil til fornybar energi på oppvarmingssida. På den andre sida er ein ute og kritiserer skogsbilvegbygging og den infrastrukturen som er viktig nettopp for å ta ut denne bioenergien. Korleis får representanten Tenden dette til å gå i hop?

Borghild Tenden (V) [12:38:49]: Som jeg sa i mitt innlegg, er vi for skog, og vi bruker veldig mye penger nettopp på skogvern. Så er det sånn at vi ser, og vi vet at mange miljøer er opptatt av, at den voldsomme granplantingen som spesielt har vært på Vestlandet, og som representanten Sande virkelig bør ta i øyesyn hvis han ikke har

sett det, har medført store utfordringer for det biologiske mangfoldet. I kraft av denne plantingen av granskog bygger man skogsbilveier som også berører det biologiske mangfoldet på en måte som vi i Venstre ikke bare kan sitte og se på.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [12:39:45]: Regjeringen fører videre sin sterke miljøsatsing i 2012, i tråd med Soria Moria-erklæringen og i erkjennelsen av at vi fortsatt har viktige oppgaver å løse. Miljøverndepartementets budsjettforslag for 2012 har en utgiftsramme på 4 893,5 mill. kr. Dette er en økning på 6,5 pst. i forhold til saldert budsjett i 2011.

Også i 2012 er det mange viktige satsinger på andre departementers budsjetter. De samlede miljøpolitiske tiltak på alle departementer er beregnet til vel 41 mrd. kr. Blant miljøtiltakene som blir ført videre og prioritert i 2012, er klimatiltak mot avskoging og skogforringelse i utviklingsland, kjøp av klimavoter, styrket kollektivtrafikk og jernbaneutbygging, støtte til fornybar energi og energieffektivisering og naturmangfold.

Representanter fra hele verden har nettopp vært samlet i Durban for å komme videre i det internasjonale klimaarbeidet. 2011 ligger an til å bli et av verdens varmeste år som er registrert.

Regjeringen står fast på klimaforliket og på målet om å kutte norske klimagassutslipp med 30 pst. i forhold til 1990-nivå innen 2020. Vi har også sagt oss villige til å øke dette til 40 pst. Satsingen på utvikling og bruk av teknologi for CO₂-rensing på Mongstad og Kårstø går videre, vi arbeider for økt bruk av alternativ energi, og vi fortsetter den store satsingen på klima- og skogtiltak i utviklingsland.

Vi foreslår å øke klima- og skogsatsingen med 387 mill. kr i 2012, til 2,6 mrd. kr. Denne satsingen har gitt gode resultater så langt og har bl.a. bidratt positivt i klimaforhandlingene. Budsjettøkningen i 2012 betyr at vi er i rute med målet. 15–20 pst. av verdens utslipp av karbondioksid skyldes fjerning av regnskog, og det å la skogen stå er det billigste og enkleste tiltaket for å redusere utslippene av klimagasser.

Regjeringen vil neste år legge fram en melding til Stortinget om klimapolitikken, der vi vil stake ut veien videre for Norges innsats mot klimaendringene. Vi vil også legge fram en melding om hvordan vi best kan tilpasse oss de klimaendringene som vi ser vil komme. Viktige samfunnsfunksjoner må sikres mot økt påkjenning fra vær og vind. Her er det behov for både bedre samordning, klarere ansvar og økt innsats.

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til gjennomføring av nasjonalparkplanen med 100 mill. kr. Bevilgningen gjelder i hovedsak erstatninger for skogområder i verneområdene.

Som ledd i oppfølgingen av den nye modellen for lokal forvaltning av verneområder foreslår regjeringen å øke bevilgningen til verneområdeforvaltere med 17 mill. kr. Til sammen foreslås det å øke budsjettet til de store naturvernomsrådene med 132 mill. kr i 2012.

Bevaring av villaksen er en høyt prioritert oppgave. Regjeringen foreslår en økning på 40 mill. kr til arbeidet med å bekjempe lakseparasitten Gyrodactylus salaris i vassdragene i Vefsn-regionen.

Det foreslås 10 mill. kr til oppfølging av rovviltforliket. Disse midlene går bl.a. til å styrke driften av Statens naturoppsyn og rovviltnemndenes sekretariat. Videre foreslår regjeringen å styrke Rovdata og overvåking av rovvilt.

Det foreslås videre 5 mill. kr til tiltak for å ta vare på hubroen og 8 mill. kr til arbeidet med vannforvaltning og opprydding i vassdrag med dårlig miljøkvalitet, herunder Haldenvassdraget.

Regjeringen foreslår også 26 mill. kr i 2012 til MARE-ANO-programmet, som kartlegger havbunnen, over Miljøverndepartementets budsjett. Dette er en økning på 12 mill. kr fra 2011. Økningen skal gå til kartlegging av området ved avgrensingslinjen mot Russland.

På friluftsområdet foreslår regjeringen å øke handlingsrommet for båndlegging av nye friluftsområder til om lag 55 mill. kr.

Vrakpantordningen foreslås økt med 55 mill. kr.

Prosjektet «Framtidens byer», som er et samarbeid mellom staten og 13 bykommuner om et bedre miljø og reduserte klimagassutslipp, videreføres med en bevilgning på 34,5 mill. kr.

Regjeringen foreslår 225,1 mill. kr til vern og sikring av fredede og verneverdige kulturminner og kulturmiljø i 2012. Til fartøyvern foreslås en bevilgning på 43,7 mill. kr. Videre foreslås det å bevilge 8 mill. kr til verdiskapingsprogrammet.

Regjeringen foreslår at bevilgningene til miljøforskning og miljøovervåking økes med 21 mill. kr, til 548,3 mill. kr i 2012. Til miljøforskningsinstituttene foreslår regjeringen en økning på 9 mill. kr, til 158,8 mill. kr.

La meg til slutt minne om at miljøutfordringene henger sammen. Temperaturøkningen og et endret klima kan forsterke andre miljøproblemer. Utslipp av CO₂ gjør havet surere, noe som er en trussel mot naturmangfoldet og dermed også mot produksjonen av mat fra havet. Vi må derfor søke helhetlige løsninger og ikke møte problemene enkeltvis. Forvaltningsplanene for havområdene er et godt eksempel på en slik helhetlig tilnærming.

Budsjettet for 2012 viderefører og styrker regjeringens miljøpolitikk. Jeg føler meg trygg på at regjeringens mål, ambisjoner og prioriteringer samler et bredt flertall i denne sal.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per-Willy Amundsen (FrP) [12:45:22]: Etter avtalene i Durban har statsråd Solheim uttalt seg på en måte som vanskelig kan forstås noe annerledes enn at man i Norge har ytterligere ambisjoner om å kutte innenlands i CO₂. Han har uttalt noe sånt som at i og med at man har en avtale som ikke omfatter mange andre land, kun 15 pst. av utslippene, betyr det at disse landene hver for seg har et ytterligere ansvar for å gjøre mer kutt i CO₂-utslipp.

Betyr det at regjeringen i praksis nå vil gå lenger enn å

kutte to tredjedeler innenlands? Er dette et nytt signal fra regjeringen?

Vi har til og med sporet det som åpenbart er en strid innad i regjeringen når det gjelder to tredjedelsmålet. Kan statsråden forklare om dette er et uttrykk for en ny politikk fra regjeringen, altså at man går lenger enn to tredjedelsmålet?

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [12:46:30]: Jeg tror vi må tolke Solheims uttalelser bl.a. basert på at vi har en stor utfordring også etter et godt resultat fra Durban sett i forhold til hva man kunne ha forventet. Durban-møtet har vist at vi har store utfordringer med å få til en juridisk bindende internasjonal klimaavtale i tid i forhold til det kravet verden stiller, og det å få på plass et togradersmål. Det betyr at alle land er nødt til å tenke nasjonale klimakutt.

Som jeg også har sagt i mitt innlegg, kommer regjeringen tilbake med en melding til Stortinget. De kuttene, som vi foreløpig har sagt at vi skal ta innenlands, ligger fast. Det gjorde jeg også klart i mitt innlegg. Flere detaljer utover det tror jeg at jeg skal overlate til miljøvernministeren å svare på på et senere tidspunkt.

Nikolai Astrup (H) [12:47:29]: Statsråden nevnte dette med å tenke klimatiltak nasjonalt. Så er det det med å tenke det, ville det og gjøre det i praksis. Skal vi nå våre klimamål, må alle bidra i en dugnad og ha en helhetlig tilnærming, som statsråden også var inne på.

Derfor tenkte jeg at det kanskje var greit å spørre statsråden: Hva har hun gjort i sitt eget departement for å bidra til det nasjonale klimakuttet? Kan hun gi noen eksempler på tiltak man har gjennomført i Arbeidsdepartementet for å bidra til reduserte klimagassutslipp i Norge?

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [12:48:05]: Takk for at jeg fikk et spørsmål som var rettet til meg selv som arbeidsminister, og ikke som fungerende miljøvernminister.

Vi tenker hele tiden klimakutt i den forstand at vi er nøye med ikke å ta for mange utskrifter når det ikke er nødvendig, og vi er nøye med å slå av lysene og har gode systemer for sparing av lys.

Når det er sagt, er vi inne i en litt spesiell fase, for vi har nettopp flyttet inn i nye kontorer. Vi har vært på vandring etter 22. juli, men jeg skal ta med meg at vi også i de nye lokalene gjennomgår hvordan vi kan bidra til å spare utslipp av CO₂. Jeg er helt enig med representanten i at sånn må vi tenke hele tiden. Vi kan helt sikkert tenke bedre på dette i Arbeidsdepartementet enn det vi har gjort til nå.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [12:48:57]: Innen 31. september skal Stortinget få seg forelagt klimameldingen. Det ble lovet i trontalen.

At det er en intern uenighet når det gjelder regjeringens klima- og miljøpolitikk, er ingen hemmelighet. Statsråd Ola Borten Moe har jo blitt den rene oljesandlobbyisten, mens miljøvernminister Erik Solheim er sterk motstander av oljesand. Statssekretær Per Rune Henriksen og Olje-

og energidepartementet sier at det er dyrt og dumt å pålegge kvotepliktig sektor flere tiltak i en eventuell ny klimamelding. Representanten Serigstad Valen var her i salen og utfordret undertegnede og sa at det nok må være veien å gå. Partileder Kristen Halvorsen sier at det er greit at folk ser hva vi strir med.

Vi vet at vi skal ned 30 pst. i forhold til den banen vi var på i 1990. Vi har en petroleumsmelding som vi skal vedta neste uke, som gir 23 pst. Hvordan blir denne klimameldingen egentlig?

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [12:50:01]: Jeg tror jeg her viser til at vi skal legge fram en klimamelding, og da vil representanten få de svarene som hun nå etterspurte.

Borghild Tenden (V) [12:50:16]: I Venstres alternative budsjett har vi en grønn skatte- og avgiftsreform som bidrar til et samlet skatteskifte på om lag 5,5 mrd. kr. Vi ønsker mindre skatt på arbeidsplasser og næringsliv og mer skatt på miljøfiendtlig adferd. Vi vil at forurensere skal betale, at ingen skal slippe unna, og at miljøavgiftene må økes og omlegging må premieres. Jeg ønsker statsrådens vurdering av denne Venstre-politikken.

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [12:50:51]: Jeg kan i hvert fall si at forurenser-skal-betale-prinsippet står høyt også hos denne regjeringen. Det kan vi være helt enige om.

Ellers, når det gjelder nærmere detaljer om Venstres forslag her, vil jeg be om at det fremsettes skriftlig for statsråd Solheim, og så kan han besvare det. Jeg vil ikke gå inn og besvare detaljene her.

Henning Skumsvoll (FrP) [12:51:20]: I Dagens Næringsliv den 1. desember 2011 advarer statsråd Ola Borten Moe mot å tro at Norge kan bli best på andre typer fornybar energi enn vannkraft. Han peker på at Norge har en tendens til å overdrive sin egen betydning. Han sier videre at det bygges vindkraft både onshore og offshore i hele verden. Mange ganger har man inntrykk av at vi er alene.

Vi må bare innse at veldig mange ligger foran oss på fornybarsatsingen. Vårt bidrag kan komme fra offshore-teknologi som fundamentering og plassering av vindmøller til havs.

Mitt spørsmål til statsråden blir: Er statsråden enig med statsråd Ola Borten Moe om at vi slett ikke er så langt framme på fornybarproduksjon med unntak av vann, som vi ofte tror at vi er i dette landet?

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [12:52:15]: Jeg ber også om forståelse for at dette spørsmålet er ment til statsråd Solheim for å få hans vurderinger av det, og jeg vil be om at han kan besvare også dette skriftlig. Jeg beklager at jeg ikke kan svare. Han befinner seg et eller annet sted i luften fortsatt, tror jeg.

Presidenten: Replikskordskiftet er avsluttet.

Marianne Marthinsen (A) [12:53:00]: Vi er i en litt spesiell situasjon i og med at begge de relevante minist-

rene sitter værfast. Så får vi håpe at klimaendringene og mer ekstremvær ikke gjør at vi havner i denne situasjonen oftere.

Det er dagen derpå for Durban-toppmøtet. Jeg vil gjerne benytte anledningen fra talerstolen her og rose både miljøvernministeren og Norges forhandlingsdelegasjon for innsatsen som ble lagt ned.

Alle er klar over at vi jobber på overtid. Alle vet at den juridisk bindende avtalen, som vi nå legger et løp for fram mot 2015, skulle vært inngått i København for to år siden. En Kyoto-avtale som videreføres med bare europeiske land, har en begrenset verdi. Jeg må allikevel si at jeg synes det var meget spesielt i går å observere at deler av miljøbevegelsen var ute og roste miljøvernministerens innsats, mens Fremskrittspartiet, som ikke klarer å bestemme seg for hvorvidt de tror at klimaendringene er menneskeskapte, uttrykte stor bekymring for at avtalen var for dårlig.

Vi var farlig nær kollaps – kanskje nærmere enn noensinne – og den innsatsen som Norge gjorde i innspurten, på overtid, var svært viktig. Vi skal ikke undervurdere den brobyggerrollen som de norske forhandlerne spiller. Når man sier at folk jobber dag og natt, er det veldig sjelden helt bokstavelig ment, men i dette tilfellet er det det. Det er ikke tilfeldig at Norge i nesten alle klimatoppmøter blir bedt om å ta ledelsen på viktige forhandlingsområder.

Så la jeg merke til et utspill fra Høyre underveis i Durban-toppmøtet, der de tok til orde for å slanke Miljøverndepartementets forhandlingsdelegasjon. En skal altså sende færre folk. Det kan ikke bety noe annet enn at Høyre mener at Norge i fremtiden skal spille en mindre aktiv rolle i forhandlingene. Jeg må si for min egen del at jeg håper Miljøverndepartementet slipper å få en Høyre-sjef etter valget i 2013.

Så er realiteten, selv etter det vi kaller for en betinget suksess i Durban, at utslippene stiger. De stiger raskere enn noensinne, og det kommer de til å fortsette med i mange år framover. Tiden renner ut for togradersmålet, og tilpasningskostnadene kommer til å bli store.

Så finnes det noen få lyspunkter. Under Durban-møtet presenterte Brasil nye tall, som viser at den reduserte avskogingen fortsetter. Det betyr mye, for dette er store og raske utslippskutt. Det har betydning for biomangfold, og ikke minst har det betydning for tillitsbyggingen mellom i-land og u-land i disse forhandlingene.

Regnskogsatsingen er blitt en stor og tung del av Miljøverndepartementets virksomhet, og jeg er veldig glad for at en ny milliard nå blir overført til Brasil, og at dette ble varslet under toppmøtet.

Så tas det riktige og viktige skritt på både klima- og biomangfoldsområdet her hjemme i dette budsjettet. Flere av dem tas utenfor Miljøverndepartementets budsjett. Det gjelder f.eks. omlegging av bilavgifter og styrket kollektiv- og jernbaneutbygging. Vi har fortsatt satsing på CCS, miljøteknologifond og åtte forskningssentre for miljøvennlig energi videreføres. Så skriver også flertallet i sin innstilling at vi imøteser klimameldingen som kommer i 2012, og det kan jeg understreke at vi gjør.

Så er naturmangfold et felt som har fått et formida-

belt løft både lovmessig og budsjettmessig etter 2005. Jeg mener at av alle viktige ting som denne regjeringen har gjort på miljøområdet, er kanskje dette av det viktigste, for tapet av arter foregår i et sånt tempo at det utgjør en grunnleggende trussel mot vårt ressursgrunnlag. Dette er noe som veldig ofte underkommuniseres og havner i skyggen av klimafeltet.

Dette budsjettet inneholder en veldig tydelig prioritering av naturmangfold. Det er gjort mye på vernesiden de siste årene. Nasjonalparkplanen er snart fullført. Det ligger midler i dette budsjettet til å fullføre den. Det er også bra at vi får et sterkt fokus på å ta vare på de verneområdene vi allerede har gjennom å satse mer på skjøtsel, og jeg synes også det er verdt å nevne at det måtte en rød-grønn minister til for å få på plass en lokal forvaltningsmodell for verneområdene. Det mener jeg er veldig bra.

Så vil jeg helt til slutt nevne at det ble lagt ned et viktig arbeid i Stortinget i vårsesjonen, hvor alle partiene klarte å samle seg om et rovviltforlik. Det viser at parlamentet er i stand til å ta ansvar og forvalte naturen vår på en langsiktig måte. Jeg er veldig tilfreds med at den biten også følges opp i budsjettet for 2012.

Oskar J. Grimstad (FrP) [12:58:14]: Noreg er eit land med ein unik natur og eit unikt naturlandskap. Det er både eit privat og eit offentleg ansvar å sikre eit godt miljø og forsvarleg utnytting og bruk av landets naturressursar. Det var og er målet for Framstegspartiet, og det blei m.a. synleggjort gjennom rovdyrforliket som eit samla storting slutta seg til. Ein bør ha fornuftig hausting av utmarksressursar og uttak av skadedyr som forhindrar næringsaktivitet i utkantbygder der det er få andre næringsmoglegheiter, om nokon i det heile, og ei balansert tilrettelegging mellom beitedyrsatsing og levande bygder og aksept for å ha rovdyr i dei delane av landet der dette er mogleg.

Basert på rovdyrforliket som eit samla storting slutta seg til, er det svært uventa at regjeringa ikkje speglar denne moglegheita gjennom ein betydeleg reduksjon i erstatninga av beitedyr tekne av rovvilt. Betyr det at Miljøverndepartementet ikkje trur på det framforhandla forliket, eller er ein ikkje innstilt på å sørgje for eit resolutt og effektivt uttak av skadedyr eller streifarar, slik det ligg forventningar om i avtalen?

Der ein burde setje inn støtta, er på førebyggjande tiltak som gjev moglegheit for omlegging for bønder i rovdyrbelasta område.

Framstegspartiet har klare forventningar om at premisane for rovdyrforliket blir respekterte, og det har òg ei samla utmarksbeitemening.

Så over til klima og klimatiltak. Som observatør i Durban til COP17 og delegat, éin av 10 000 delegerte og totalt 25 000 akkrediterte, stilte eg meg tidleg spørsmålet om COP17 blei organisert på ein måte som varetok klimaet og den klare utfordringa på alvor. Svaret mitt var eit klart nei, heile happeningen stod fram som det mange vil karakterisere som klimaindustri, og Noreg sende den største delegasjonen av alle – uansett korleis ein vel å vekte det – per innbyggjar eller på andre måtar. Skulle alle deltakarlanda gjort det same, ville det blitt totalt kaos.

Resultatet ein oppnådde i Durban, var å opprette eit grønt fond førebels utan pengar og ei mellombels forlenging av ei tidlegare inngått klimaavtale, ei Kyotoavtale som både USA og Kina vel å stå utanfor. Spørsmålet blir kva ein har oppnådd då. Ei mellombels avtale som gjeld berre 15 pst. av verdas utslepp, er etter mange si meining nærmast verdiløst. Då er det underleg at Stoltenberg og Solheim nærmast presenterer resultatata oppnådd i Durban som ein stor siger.

Så må gjerne store delar av norsk media kritisere fire av oss observatørane som, då vi var ferdige med alle våre møte, fekk tid til å besøkje ein nasjonalpark. Det var ein nyttig og informativ tur, der vi m.a. fekk sjå at dei makta å vareta trua dyreartar. Samstundes skapte dei mange svært ettertrakta arbeidsplassar. Turen var nyttig, og det er ingen grunn til å beklage, og det har heller ingen av oss gjort.

Til slutt ein tur innanlands igjen, men framleis under mottoet å vareta. Temaet er arkeologi og det meir eller mindre meiningslause regimet vi har der, som etter mange si meining fører til at fornminne blir gøymda unna, eller endåtil kasta, for å sleppe ei betydeleg økonomisk belastning dersom ein skulle vere så heldig eller uheldig, alt ettersom, å finne noko historisk viktig.

At grunneigar blir pålagt kostnader ved arkeologiske utgravningar på vegner av fellesskapen, fortonar seg i mange tilfelle som svært urett, og derfor ber Framstegspartiet og Høyre om at regjeringa fremmar ei sak om statens økonomiske ansvar for arkeologiske utgravningar når dette blir pålagt privat eigeidom.

Det urimelege som ligg i kravet om at enkeltpersonar må betale store summar basert på individuelle arkeologars vurderingar, fortonar seg som så belastande for grunneigar at det her må gjerast eit arbeid som plasserer ansvaret der det burde liggje. Slik det er i dag, stoggar dei store arkeologiske kostnadene utvikling og fornying i mange kommunar – det er den klare tilbakemeldinga vi får.

Heilt til slutt: Det er ei glede å registrere den positive og opplyfta stemninga det er i petroleumssektoren. Dei store funna i Nordsjøen på Aldous-feltet og på Avaldsnes-feltet vil bidra til mange arbeidsplassar innanfor høgt teknologisk arbeid. Det er slett ikkje slik at petroleumssektoren er i ferd med å gå inn i solnedgangen, slik ein kan få inntrykk av på delar av regjeringa – tvert om. Eg er glad for at ein har funne desse store førekomstane som vil gje mange av dei unge i dag moglegheit til å delta i svært interessante jobbar framover.

Heilt til slutt vil eg ta opp dei forslaga som er fremma av Framstegspartiet.

Presidenten: Representanten Oskar J. Grimstad har tatt opp de forslagene han refererte til.

Nikolai Astrup (H) [13:03:28]: Klimatoppmøtet i Durban ligger bak oss, men klimautfordringen forblir uløst. Årets møte var det syttende møte i rekken. Heller ikke denne gangen var det mulig å bygge bro mellom dem som vil, og dem som ikke vil, utover en løs nighet om å bli enige på et senere tidspunkt.

I FN er det den som vil minst, som bestemmer mest.

Oppsiden med dette beslutningssystemet er at revolusjon ikke er mulig. Nedsiden er at selv det mest åpenbare, kollektive gode kan settes til side dersom et land ikke vil. Det er den fundamentale svakheten i FN-systemet, og det er dette som gjør det nødvendig å spørre om FNs beslutningsstruktur gjør det mulig å møte de utfordringene verden står overfor, innenfor den tidsrammen FNs klimapanel setter.

Misforstå meg rett: Jeg er i likhet med, vil jeg tro, de fleste i denne sal tilhenger av en multilateral verdensorden, ikke minst fordi det gjør det mulig for små land som Norge å ta del i – og finne beskyttelse i – en internasjonal retts- og samfunnsorden.

Samtidig, og med klimautfordringen som bakteppe, må vi erkjenne at FN har svakheter. I mange spørsmål var FN lammet under den kalde krigen. Nå som verden er i ferd med å finne varmen, møter vi den samme lammelsen. Akkurat som FN ikke var årsaken til at den kalde krigen tok slutt, er det godt mulig vi må se til andre arenaer og former for samarbeid for å omsette klimapolitiske ambisjoner i handling og konkrete tiltak på global skala.

De store forurenserne i verden må finne sammen om noen grunnleggende prinsipper og spilleregler, i visshet om at klimaendringene rammer oss alle, utgjør et skjebnfellesskap og krever kollektiv og resolutt handling. Kanskje er det mulig å finne sammen innenfor rammen av FNs klimakonferanser, men vi må holde muligheten åpen for at andre arenaer og virkemidler må til, og det bør være en øvelse for alle å vurdere hvordan Norge best kan bidra i en slik sammenheng.

I påvente av en global klimaavtale må Norge gjøre sin del av jobben. Vi har teknologi, kompetanse og kapital til å bidra med løsninger på utfordringen, og vi er blant de land i verden som best kan vise at det er mulig å kombinere vekst og høy levestandard med et klima- og miljøvennlig samfunn.

De siste par årene har Høyre fremmet en rekke forslag som vil bidra i riktig retning. Sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre har vi foreslått at regjeringen skal komme i gang med samfunnsøkonomisk lønnsomme tiltak fra Klimakur 2020, uten å vente på klimameldingen. Høyre har foreslått en milliardinnsats for kollektivtrafikken i storbyregionene. Vi har foreslått et miljøteknologifond som kan bidra til å utvikle og implementere ny utslippsreducerende teknologi. Vi har foreslått en helhetlig gjennomgang av drivstoffavgiftene med mål om å gjøre det lønnsomt og forutsigbart å velge miljøvennlige alternativer. For en uke siden la vi frem et forslag om en nasjonal strategi for biogass.

I vårt alternative statsbudsjett foreslår vi å øke mineraloljeavgiften, men også å øke støtten til utskifting av oljefyr, vi bevilger mer til forskning på fornybar energi og til belønningsordningen for gang- og sykkeltiltak i byene, og vi foreslår momsfristak for leasing av elbiler og batterier i elbiler – for å nevne noe.

Felles for alle disse forslagene er at de stemmes ned av regjeringspartiene. I stedet for å komme i gang med tiltak som vi uansett må iverksette, er regjeringens strategi å vente med tiltak til man er enige om helheten i regjer-

gens klimamelding. Utfordringen er at det blir dyrere og mer krevende å nå de klimamålene vi har satt oss for hver dag som går. Med regjeringens tempo vil det snart ikke være praktisk gjennomførbart å nå målene i klimaforliket. I samme stund hører vi på radioen at statsråd Solheim vil gjøre mer hjemme. Ja vel, men kan han i det minste ikke begynne å gjøre noe istedenfor å fokusere på å gjøre mer, så kan vi snakke om mer når han har begynt å gjøre noe.

I statsbudsjettet for 2012 er det ett nytt klimatiltak i praksis, og det er ny avgiftspolitik for plug-in hybridbiler. Det er vel og bra, men det burde og kunne vært så mye mer.

Statsråd Solheim gikk i valgkampen ut og var høy og mørk på vegne av det klassiske naturvernet og angrep Høyre for å ville svekke naturvernet. Nå vet vi fasiten. Regjeringen, med SV ved roret i Miljøverndepartementet, kutter dramatisk i bevilgningene til to viktige områder innenfor det klassiske miljøvernet. Det ene er opprydning av giftige sedimenter, hvor det siden 2010 er kuttet fra 110 mill. kr i bevilgninger til litt over 60 mill. kr i bevilgninger nå – det til tross for at departementet selv mener å ha identifisert et økende behov for nettopp opprydning av giftige sedimenter, noe departementet varslet i 2008, i 2009 og i 2010.

Det andre området er skogvern, som er viktig for å nå våre forpliktelser når det gjelder å bevare det biologiske mangfoldet i Norge. Likevel opplevde vi kraftige kutt til frivillig skogvern, og det henger ikke sammen med de øvrige ambisjonene vi har.

La meg til slutt avlegge representanten Marthinsen et lite besøk. Hun tok opp den kritikk som bl.a. var reist av representanten Gundersen om at delegasjonen til Durban kunne ha vært bredere sammensatt, med representanter fra flere departementer. Det ble nevnt av representanten Meling at f.eks. Næringsdepartementet, Landbruksdepartementet og andre departementer kunne hatt nytte av å være til stede. Det ble underbygget av statsråd Bjurstrøm, for hun sa at vi måtte ha en tverrsektoriell tilnærming.

Tor-Arne Strøm (A) [13:08:56]: Regjeringens mål for petroleumsvirksomheten er å sikre langsiktig forvaltning og verdiskaping på norsk sokkel – trygge klimaet og ha miljømessig forsvarlige rammer. Vi vil også understreke regjeringens målsetting om å utvinne ressursene på sokkelen på en mest mulig miljøvennlig måte.

Norsk petroleumsvirksomhet holder en høy standard med tanke på miljø og klima. Aktiviteten på norsk sokkel er høy, og nye funn tilsier også et høyt aktivitetsnivå i årene som kommer. Det høye aktivitetsnivået på norsk sokkel bidrar også til økt verdiskaping og sikrer sysselsetting over hele landet og en viktig leverandørindustri, med den kompetansen den har.

Meld. St. 28 for 2010–2011, En næring for fremtida – om petroleumsvirksomheten, angir regjeringens politikk for langsiktig verdiskaping og ressursutnyttelse på norsk sokkel. En parallell satsing på økt utvinning, utbygging av drivverdige funn, leting i åpne områder og åpning av nye områder må gjennomføres for å opprettholde et høyt aktivitetsnivå i næringen.

Regjeringen følger opp meldingen i årets budsjett. Med utgangspunkt i forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene rundt Lofoten gjennomføres nå en kunnskapsinnhenting i det nordøstlige Norskehavet og åpningsprosesser for petroleumsvirksomheten ved Jan Mayen og i det sørøstlige Barentshavet. Videre satses det på økt utvinning gjennom styrking av Petoro og vektlegging av økt utvinning når det gjelder teknologiutvikling.

Jeg er glad for at det satses i nord, og at en nå bruker ca. 260 mill. kr til kunnskapsinnhenting for å få et skikkelig gjennomarbeidet grunnlag for en konkluderer videre hvor veien skal gå videre.

Det er store forventninger i nord. En av de største utfordringene i landsdelen er ungdommen. Ungdommen søker til spennende jobber. Derfor er det viktig at man legger til rette for det også i denne landsdelen, spesielt med tanke på at vi ønsker – ikke bare ønsker, men krever – at det skal få ringvirkninger på land.

Da vil jeg henlede oppmerksomheten på både det som skjedde i Stavanger-regionen, og ikke minst det som skjer i Kristiansund og på Helgelandskysten nå, i Sandnessjøen, nærområdet mitt. Dette er en viktig næring – også for fremtiden – basert på kunnskapsarbeidsplasser.

Regjeringen foreslår i statsbudsjettet å bevilge 1 mill. kr til støtte for et utviklingsprosjekt i regi av petroleumsvirksomheten. Målet er å utvikle et dataverktøy som skal gjøre informasjon om kommende kontrakter på norsk kontinentalsokkel enklere tilgjengelig for potensielle leverandører. Prosjektet vil i startfasen konsentrere innsatsen om kontrakter i Norskehavet og i Barentshavet. Regjeringen er opptatt av at det skapes regionale ringvirkninger av aktiviteten. Dette prosjektet vil styre nordnorske bedrifters muligheter til å delta i anbudsprosesser.

Helt til slutt kan jeg komme med en god nyhet, fra 1. desember. Leverandørselskapet Aker Solutions har valgt Tromsø som utgangspunkt for sin Nord-Norge-satsing. Et nytt ingeniørkontor i Ishavsbyen skal samle ekspertisen i nord.

«Vi har stor tro på potensialet på norsk sokkel og i Arktis. Dersom markedet fortsetter å utvikle seg positivt, og vi lykkes med å vinne kontrakter i nord, tror vi det er mulig å bygge opp et ingeniørkontor i Tromsø med 200–300 ansatte i løpet av tre til fem år.»

Det sier arbeidende styreleder i Aker Solutions, Øyvind Eriksen. Ifølge selskapet er nyetableringen et resultat av de mange feltutbyggingene i Nord-Norge og i Barentshavet. Fra før av er selskapet i ferd med å bygge opp en servicebase for undervannsteknologi i Hammerfest. Nå har de også etablert seg med et brønnteknologisk selskap i Narvik. Dette er positive signaler – det er positivt for denne næringen, og det er et positivt bidrag til Nord-Norge.

Henning Skumsvoll (FrP) [13:13:55]: Norge er en stor energinasjon. Siden starten i 1970 har vi blitt en meget stor eksportør av olje og gass. Produksjonen vil fortsette i flere tiår framover. Nye store funn, som Aldous og Avaldsnes, bidrar til dette. De store inntektene fra petroleumsvirksomheten har vært med på å skape grobunn for teknologiutvikling og høy levestandard i Norge.

De grønne sertifikatene som introduseres sammen med Sverige fra januar 2012, er teknologinøytrale. Vannkraften vil sannsynligvis dominere sertifikatmarkedet den første tiden. Grønne sertifikater får bare de som startet bygging av kraftverkene etter september 2009. Selv om det var politisk enighet i 2004 om at alle som bygde fra det året, ville få sertifikater når ordningen ble innført, er realiteten en annen. Den politiske lovnaden om støtte fra 2004 blir ikke effektivert av den rød-grønne regjeringen. Kommer Fremskrittspartiet i posisjon fra 2013, vil denne bestemmelsen bli omgjort.

Økt bruk av fornybare energikilder vil gjøre energibruken mer fleksibel. Utvikling og produksjon av alternative fornybare energikilder har også et stort potensial for opprettelsen av nye arbeidsplasser. NVEs behandlingstid av konsesjonssøknader for ny kraftproduksjon og netttbygging tar ennå lang tid. NVEs behandling samt ankevurderingen i Olje- og energidepartement kan ta opp mot fem–seks år. Konsesjonsbehandlingene burde kunne gjennomføres vesentlig raskere.

I dag ligger det ca. 600 småkraftsaker på vent i NVE. Fremskrittspartiet og Høyre foreslår å delegere konsesjonsmyndigheten i mindre utbyggingssaker til kommunene. Fremskrittspartiet vil at vernede vassdrag skal vurderes på nytt med hensyn til en skånsom energitnyttelse. Disse vassdrag bør åpnes for konsesjonsbehandling av småskala vannkraft opp til 3 MW.

To kalde og tørre vintere var en stor utfordring for leverandører av elektrisk kraft til Midt-Norge. En kombinasjon av stort forbruk og et kraftsystem med begrenset overføringskapasitet inn til området gjorde at kWh-prisen i korte perioder var meget høy. I tillegg hadde deler av området svak forsyningssikkerhet. For å bøte på et svakt strømnnett flere steder presenterte Statnett i november 2011 sin Nettutviklingsplan, som skal gjennomføres innen 2021. Kostnadene er anslått til mellom 40 og 50 mrd. kr. Investeringene gjøres for å sikre tilførselen av strøm til norske strømforbrukere, samt legge til rette for norsk klimapolitikk og verdiskaping.

Fornybarsatsingen på småkraft og vindkraft og elektrifisering av deler av petroleumsvirksomheten langs norskekysten er andre vesentlige faktorer for å utvikle og oppgradere nettet.

Fremskrittspartiet er opptatt av at vi har et differensiert næringsliv med forutsigbare rammebetingelser som skatter, avgifter og energipriser. Uten like betingelser kan ikke norske bedrifter konkurrere. LO, Norsk Industri og Energi Norge presenterte i desember dette år felles krav og mål for å styrke energibasert industri i dokumentet «Felles plattform for økt verdiskaping». Her kreves det at samfunnsøkonomiske, lønnsomme overføringskabler må bygges. Samtidig forlanger de større fart og besluttsomhet i utbyggingen av høyspentnettet. Videre kreves det at energikrevende industri må gis CO₂-kompensasjon på linje med liknende utenlandske bedrifter. Ulike vilkår vil gi karbonlekkasje til utlandet. Rapporten peker på at klimaet vil lide om strenge norske krav fører til at industriproduksjonen flytter til andre land med mindre restriksjoner. Norsk energikrevende industri er blant den minst foruren-

sende industri i verden. Aluminiumsproduksjon som har kull som energibærer, vil ha utslipp ca. åtte ganger norske utslipp ved samme produksjon.

Norge er en meget stor eksportør av gass, men innenlandsk forbruk er bare ca. 1 pst. av den produserte gassen. Fremskrittspartiet vil gjerne øke gassbruken innenlands betraktelig, da gass er den fossile energikilden med minst mulig CO₂-utslipp. I Fremskrittspartiets alternative budsjett for 2012 foreslås det å bruke 20 mill. kr til bygging av infrastruktur for innenlandsk bruk av gass.

Fremskrittspartiet vil bruke gass som energibærer hvor fornybar elektrisk kraft ikke er tilgjengelig. Et eksempel på dette vil være bygging av et aluminiumsverk i Finnmark, som Alcoa har vært på banen for å realisere.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter – dog med unntak av statsråden som kommer inn noe senere med den taletid som er tildelt ham ifølge tidligere vedtak.

Olemic Thommessen (H) [13:19:25]: Kulturminnevernet kan ikke alene være en offentlig oppgave. Skal vi lykkes i arbeidet med å bevare de lange linjene i vår kollektive hukommelse og kulturelle forankring gjennom opplevelse av fortidens minnesmerker, må vernetanken springe ut av godt forankrede holdninger i befolkningen.

Høyre ønsker derfor en positiv vernepolitikk som bygger opp under gleden knyttet til kulturminnene, det å se de lange linjene i historien og ha en bedre mulighet for å sette eget liv inn i en historisk sammenheng, en politikk som bidrar til at eierne av kulturminner skal oppleve dette som en verdi, noe som gir status, og at innsatsen de gjør for å bidra til opprettholdelsen av vår kollektive hukommelse, faktisk verdsettes.

Det handler altså om en kulturminnepolitikk som ikke har sin primære oppmerksomhet på pålegg, utgifter for de private og kontroll. Visst må vi ha mye av dette også, men viktigere er de virkemidlene som speiler samfunnets vilje til det å bidra og til de positive tingene som knyttes til kulturminnevernet.

Høyre ønsker derfor å styrke den økonomiske deltakelsen gjennom Kulturminnefondet. Vedlikehold og restaurering koster, og offentlige bidrag er nødvendig for å løse de største oppgavene.

Høyre er glad for at norsk kulturarv omsider har kommet inn på Miljøverndepartementets støtteordninger. Vern gjennom bruk – som er norsk kulturarvs inngang – er en nøkkel på hvordan vi gjør kulturminner til en ressurs, og ikke minst styrker formidlingen av kulturminnene ut til publikum, og dermed også legitimiteten for å satse de offentlige midlene.

En av de største utfordringene vi har, er de mange private, fredede bygningene, ofte bygninger som brukes til boligformål, eller som er deler av gårdstun. Her mener Høyre at de viktigste grepene vi kan gjøre, er å lette eiernes muligheter for å vedlikeholde disse gjennom å innføre regnskapslikning som gjør at de kan trekke fra utgiftene på skatten. Et annet grep er også at vi mener at den type bygninger bør være unntatt for eiendomsskatt.

Et siste felt jeg vil peke på, er nødvendigheten av å gjøre en bedre jobb i forhold til de lover og regler som gjelder når kulturminner oppdages på privat eiendom. Det skal ikke være slik at det å finne et kulturminne torpederer enhver annen virksomhet, og at man blir sittende alene igjen med en betydelig kostnad til utgravninger eller til liknende virksomhet.

Bjørn Lødemel (H) [13:22:43]: Høgre har ved fleire høve peika på den store auken i offentleg byråkrati og talet på tilsette i departement og direktorat. I dette budsjettet blir det særleg vist til at talet på stillingar i Direktoratet for naturforvaltning og underliggjande etatar er sterkt aukande. Høgre er uroa over ei utvikling der staten et seg inn på område som grunneigarar og lokale styresmakter kan ta seg av.

Eitt godt døme på det er at det blei oppretta to nye stillingar i Statens naturoppsyn knytte til dei nye nasjonalparkane Langsua i Oppland og Rohkunborri i Troms. Høgre ønskte at grunneigarane sjølve skulle forvalte dei private områda i Skrautvål sameige, Steinsetbygda sameige og Ton og Lenningen utmarkslag, og at dei skulle få prøve ut ein modell med grunneigarstyrt forvaltning. Dette blei avvist av regjeringa då saka om Ormtjernkampen nasjonalpark blei handsama.

Høgre meiner det er beklageleg at grunneigarane ikkje fekk høve til å prøve ut denne modellen, og at staten skal inn og ta over ansvaret for forvaltning av eit område som grunneigarane har forvalta på ein framifrå måte i lang tid.

Høgre er ein sterk forsvarar av den private eigedomsretten. Vi ser den private eigedomsretten som viktig både som prinsipp og som verkemiddel for å sikre ei klok og langsiktig forvaltning av ressursane, og den private eigedomsretten skal respekterast.

Høgre meiner at forvaltning av naturressursane og naturområda ikkje har funne sin endelege form i Noreg. Vernearbeidet er i ferd med å bevege seg over i ein forvaltings- og skjøtselsfase. Framover blir det viktigare og viktigare å ha fokus på korleis ein sikrar naturverdiane i dei områda som allereie er verna.

17. juni 2011 blei det inngått eit nytt rovviltforlik her på Stortinget. Det er svært positivt at eit samla storting stod bak dette forliket, og det er avgjerande at regjeringa og forvaltinga følgjer opp intensjonane i forliket, bl.a. ved å sikre tilhøva for beitenæringa og den sørsamiske tamreindrifta.

Høgre er også svært tilfreds med at vi fekk tilslutning til viktige formuleringar i forliket om at all forvaltning av rovdyr skal byggjast på vitskapeleg og røynslebasert kunnskap, og at det skal leggjast vekt på regional forvaltning, respekt for eigedomsretten og det einskilde mennesket og lokalsamfunnet sin livskvalitet. Dette er viktige retningsendringar i rovviltpolitikken.

Høgres medlemmer i komiteen besøkte Bjørneparken i Flå for nokre veker sidan, der ein bl.a. fekk orientering om det planlagde rovdysenteret. Dette senteret vil leggje stor vekt på fagleg innsikt, underhaldning og kunnskapsformidling som bl.a. skal bidra til konfliktdepande haldningar.

Høgre ser på det nye rovdysenteret i Flå og andre liknande tiltak som viktige for å auke kunnskapsnivået og redusere konfliktane mellom rovdyr og landbruksnæringa. Høgre er glad for at dei andre partia sluttar seg til Høgres merknader i komiteen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [13:25:58]: Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett legger opp til å ha store ambisjoner og vise handlekraft. Vi har et formidabelt handlingsrom i den norske økonomien, spesielt på grunn av olje- og gassnæringen vår. Den må vi bruke for å øke vår produksjonsevne for fremtiden. Da er det viktig at vi legger til rette for at olje- og gassnæringen kan bli bedre enn den allerede er. Vi styrker derfor satsingen på petroleumsrelatert forskning og kommer opp i et nivå på nesten 600 mill. kr, mens vi registrerer at regjeringen reelt sett har kuttet satsingen på petroleumsrelatert forskning mens de har sittet med makten. Det vitner ikke om et langsiktig perspektiv på næringen. Men vi slutter også opp om fornybar energi. Vi styrker satsingen på vannkraft. Vi styrker satsingen på grønn teknologi, og vi styrker satsingen på fornybarsentrene, altså forskning for miljøvennlig energiteknologi.

Dette burde også ha ligget til grunn for regjeringens politikk hvis de mente alvor når de snakket om klima. Men vi registrerer at det er relativt tynt, det som kommer derfra. I motsetning til regjeringen gir ikke vi god karakter for innsats. Men vi gir god karakter for resultat, og det klarer man ikke å oppnå i den grad man burde.

Så har jeg registrert at spesielt SV har gitt Fremskrittspartiet kritikk for at vi ikke tar klima nok på alvor. Det er en gjentakende debatt som preges mer av at man fra SVs side ikke vil ta inn over seg de svarene man har fått fra Fremskrittspartiet i seks år, men at SV trenger en kunstig fiende for å skjule sine egne manglende resultater. La meg derfor gjenta det som representanten Amundsen sa så godt i sine svar på replikkordskiftet: Vi er føre var. Vi tar utfordringen på alvor. Vi skal være med politisk og bidra til at det blir kuttet i CO₂-utslipp, men vi har ikke en religiøs tilnærming til prosjektene. Vi tar de prosjektene som er best – fordi vi evner å prioritere. Disse svarene velger altså SV å ignorere for å ha en fiende å argumentere imot. Men det blir en stråmanddebatt i stedet for en reell debatt. God miljø- og klimapolitikk handler om å ha en evne til å prioritere i stedet for bare en evne til å svartmale hvordan situasjonen kan bli. Det er litt rart å høre SV i denne debatten påstå at Fremskrittspartiet ikke har en vilje til å kutte utslipp fra oljesektoren, mens de faktisk sitter i en regjering som i oljemeldingen sier at utslippene i oljesektoren vil øke som følge av den politikken regjeringen selv fører. Da er det jo meningsløst å angripe Fremskrittspartiet for en politikk som de selv har vært ansvarlige for. Det er regjeringens egen olje- og energiminister som sier til media at klimapolitikken ikke skal ligge til grunn for hvilken oljepolitikk som føres. Det er altså ikke Fremskrittspartiet som har sagt det til ham. Vi gir mye ros til olje- og energiministeren, men noen ganger synes også vi han går for langt. Men det er altså ikke Fremskrittspartiets ansvar. Det er SVs ansvar. Jeg minner om at SV, som selv sier at det

er viktig å få økt utvinningsgrad på norsk sokkel, dermed fører en politikk som vil øke utslippene per fat olje produsert og ikke redusere dem. Da bør en heller skyte mot seg selv i stedet for å rette kritikken mot Fremskrittspartiet.

Gunnar Gundersen (H) [13:29:09]: Jeg hadde lyst til å ta ordet for å gi en kommentar når det gjelder rovvilt, og også til Miljøverndepartementet når det gjelder skog. Men først vil jeg kommentere til representanten Marthinsen når det gjelder klimaforhandlingene: Ja, jeg mener at delegasjonen kanskje var for stor, og ja, jeg mener, som representanten Astrup, at skal man komme fram til løsninger, finne de riktige løsningene for framtiden, må det faktisk være tverrsektoriell forankring. Når vi sender 28 stykker fra Miljøverndepartementet, én fra Landbruksdepartementet og ingen fra Næringsdepartementet, mener jeg at det er en skjevfordeling av delegasjonen. Det var min observasjon, og den kommer jeg til å stå fast på. Jeg mener at man må ta en skikkelig diskusjon på hvordan vi skal komme fram til gode løsninger.

Så litt om rovvilt. Det blir sagt mye bra om rovvilt. Jeg merker meg også at hele komiteen på mange måter har sluttet seg til det Høyres landsmøte sa i sin resolusjon tidligere i år. Det står:

«Komiteen mener at all forvaltning av rovdyr skal byggjast på vitenskapelig og røynslebasert kunnskap. Vidare skal det leggjast vekt på regional forvaltning, respekt for eigedomretten, og det einskilde mennesket og lokalsamfunn sin livskvalitet.»

Det er veldig bra skrevet. Hadde vi nå enda bare vært der!

Jeg vil gjøre Stortinget oppmerksom på at vi nettopp har fått avsagt en dom i den såkalte Kleiva/Dørum-saken i lagmannsretten, der lagmannsretten egentlig sier i kort-het at Kleiva og Dørum er den siste stabukk, og de burde ha gitt opp sine rettigheter, fordi alle andre i Elverum har gjort det. Det er ganske dramatisk, for det illustrerer at det har foregått en fortrenningspolitikk i 15–20 år. Hvis Stortinget mener noe med den enstemmige komitémerknaden, burde man nå også begynne å diskutere: Hvilke konsekvenser har dette fått for de menneskene som faktisk er blitt berørt av politikken, og særlig da innenfor ulvesonen, hvor man har fortrenget alle rettigheter?

Så litt til skog. Jeg merker meg at Miljøverndepartementet velger skog som en fiende på mange måter, og det synes jeg er veldig trist. Når Høyres stortingsgruppe spør om man kan dokumentere at skognæringen gjør en dårlig jobb, kan man ikke det, snarere tvert imot. Skognæringen har vist at frihet under ansvar fungerer veldig bra, og det er få næringer som har tatt så godt tak i det. Det blir dokumentert av rødlista fra 2010 at det ikke foregår vesentlige uttraderinger av arter i norsk skog, og man har funnet ganske god balanse. Så min oppfordring til Miljøverndepartementet må være: Start samarbeid! Skog er viktig både som næring og for å finne gode klimaløsninger. Man burde snarere bygge samarbeid i stedet for å lage et fiendebilde.

Snorre Serigstad Valen (SV) [13:32:28]: Da er vi i gang med den årlige karusellen, der Høyre sier at det ikke

skjer noe hjemme. Av nasjonalbudsjettet går det fram at gjennomførte klimatiltak siden 2007 har gitt mellom 3 og 4 millioner tonn reduserte utslipp i Norge. Detaljene er kanskje ikke så viktige for Høyre. Jeg kunne lese opp en lang liste med tiltak Høyre ikke gjennomførte da de satt i regjering, som vi har gjort: Vi har tredoblet satsingen på fornybar energi, tredoblet investeringene i jernbane osv. Den listen har dere hørt før.

Jeg har mer lyst til å utfordre Høyre tilbake på naturvern – vi fikk en utfordring på det. Jeg merker til min store sorg at Høyre viderefører sitt kutt i Direktoratet for naturforvaltning med 40 mill. kr. Fremskrittspartiets foreslåtte kutt på 17 mill. kr, er det vel, er puslete i sammenligning. Jeg vil gjerne at Høyre utdyper litt hvordan de har tenkt å få til det, og hva som er rasjonale bak å vingeklippe direktoratet på den måten. Jeg har en mistanke om at forslaget bærer preg av den vendettaen mot Direktoratet for naturforvaltning vi har sett antydninger til fra Høyre, i alt fra språkbruk her i salen, der uttalelser fra direktoratet hører hjemme «i søpla» – jeg siterer representanten Hofstad Hellesland – til disse budsjettkuttene, som ikke hører hjemme i et seriøst budsjettforslag, og som på ingen måte ville latt seg gjennomføre i virkeligheten, rett og slett fordi vi skal føre en ansvarlig arbeidsgiverpolitikk her i landet også.

Så når det gjelder kutt og kvotepliktig sektor. Det er enkelte som har prøvd å besvare utfordringene på dette området i denne debatten ved å vise til at det har vært diskusjon fra SVs regjeringspartners side også. Jeg forholder meg til det statsministeren sier. Han slår fast senest i Aftenposten at de norske klimamålene står fast, og at klimameldingen skal definere tiltakene som gjør at vi når de målene. Hva Høyre mener, hersker det litt mer forvirring om. Hvis kvotemarkedet er hovedvirkemiddelet i kvotepliktig sektor, blir det ikke mange klimatiltak i årene som kommer. Kvoteprisen nå er vel på om lag 70 kr, og det er forventet at den kommer til å forbli ganske lav i ganske lang tid framover.

Så til Fremskrittspartiets Ketil Solvik-Olsen, som prøver å framstille det som om det er SV som har skapt usikkerhet rundt hva Fremskrittspartiet mener om menneskeskapte klimaendringer. Jeg beklager, men sånn er det jo ikke. Vi har ikke behov for å lage noen imaginær fiende, den fienden er helt reell, og det er fordi Fremskrittspartiet fra denne talerstolen selv uttrykker ambisjoner om å sitte i regjering. Da er jeg interessert i å vite hva slags klimapolitikk Fremskrittspartiet har tenkt å føre. Det er Fremskrittspartiets talspersoner selv, fra Carl I. Hagen til Siv Jensen i den tradisjonsrike replikkrunnen i trontaledebatten hvert år, til Arne Sortevik og til Per-Willy Amundsen, som sprer usikkerhet om hva Fremskrittspartiets innstilling til menneskeskapte klimaendringer egentlig er. Det er ikke et religiøst spørsmål, det er spørsmål om hvorvidt man forholder seg til overveldende vitenskapelige bevis eller velger å lytte mer til de få motstanderne som er der.

Statsråd Ola Borten Moe [13:35:49]: La meg først beklage sen ankomst. Det skyldes dårlige flyforhold på Gardermoen.

Så noen ord om den økonomiske situasjonen i Europa

og Norge. Mange OECD-land strammer nå inn i offentlige budsjett, samtidig som den private etterspørselen holder seg lav og arbeidsledigheten er høy. Ledigheten vil trolig være høy i europeisk sammenheng også i 2012.

Situasjonen er lysere i Norge. Nedgangen i sysselsettingen som fulgte i kjølvannet av finanskrisen, er nå langt på vei gjenvunnet. Arbeidsledigheten har holdt seg rundt 3¼ pst. av arbeidsstyrken så langt i år.

Rammeverket for den økonomiske politikken gir et godt grunnlag for en stabil økonomisk utvikling og bærekraftige offentlige finanser. Videre har fastlandsøkonomien nytt godt av høy aktivitet i oljevirksomheten. I 2008 og 2009 bidro økte investeringer i oljevirksomheten og høy aktivitet blant underleverandører til å dempe tilbakeslaget i norsk økonomi. I 2010 utgjorde den samlede etterspørselen fra oljevirksomheten 13 pst. av BNP for Fastlands-Norge. Ifølge SSB antas investeringene i petroleumsnæringen å øke med hele 15 pst. i år. Også neste år ventes det en klar vekst, og investeringene vil trolig holde seg høye både i 2013 og 2014.

Dette er veldig bra. Stabilitet og forutsigbarhet gir gode rammer for høyt og stabilt aktivitetsnivå i de neste årene. Det er bra for Norge i en urolig verden.

Verdens energiforbruk øker år for år. Millioner av mennesker løftes ut av fattigdom. Befolkningsvekst, industrialisering og økonomisk utvikling gir økt energiforbruk. Dette er en utvikling vi verken kan eller ønsker å bremse. Imidlertid stiller utviklingen oss overfor nye utfordringer på grunn av at økt energibruk også gir økte klimagassutslipp. De siste langtidsprognosene fra IEA – Det internasjonale energibyrået – viser at fossile energibærere vil dominere energibruken i lang tid framover, og i et scenario hvor togradersmålet nås. Det betyr at vi er nødt til å satse på mange tiltak parallelt. For det første er vi nødt til å satse på energieffektivisering. Som IEA viser til, er potensialet her svært stort. Den mest miljøvennlige kilowattimen er fortsatt den som ikke blir brukt.

Vi må også satse sterkt på fornybar energi, og vi må også gjøre noe med den fossile energien verden fortsatt vil ha bruk for. Sammensetningen av forbruket i de fossile brenslene må endres, f.eks. fra kull til gass. Videre må produksjonen bli mer effektiv og miljøvennlig, likeså forbruket av fossil energi. Her kan Norge bidra. Vi har den sokkelen som er best drevet, i den forstand at det er minst utslipp til ytre miljø, minst bruk av energi per produsert enhet. Dette er en situasjon som må bevares og utvikles.

IEAs rapport viser at kull står for nesten halvparten av økningen i global energietterspørsel det siste tiåret. Dette bekrefter at karbonfangst og -lagring er svært viktig for å få til omlegging til en renere energiframtid.

IEA understreker betydningen av å sette riktig pris på energibruk. Den viktigste faktoren for å redusere CO₂-utslippene er en global pris på CO₂. Dersom vi makter å sette en riktig pris på utslipp, vil også konkurranseforholdet mellom fossil og fornybar energi endres i favør av fornybar.

I dag blir en femtedel av Europas gassforbruk dekket av norsk gass. I Europa vil vannkraft, men i vel så stor grad gasskraft kunne fungere som regulerkraft når det er

mangel på vind og sol, og dermed støtte opp under EUs satsing på fornybar energi. Det vil ta lang tid før vi er et nullutslippssamfunn. Gass til Europa er et tiltak som kan gi betydelige utslippsreduksjoner allerede nå. IEAs analyse bekrefter det jeg hevder, gass er forenlig med en ambisøs klimapolitikk.

Norges petroleumsressurser er det norske folks eieendom og skal komme hele samfunnet til gode. Det ble tidlig slått fast at petroleumsressursene skulle benyttes til å utvikle kvalitativt bedre samfunn. Dette har vært utgangspunktet for forvaltningen av våre ressurser. Dette er viktig for å opprettholde høy verdiskaping og sysselsetting i Norge. Virksomheten utgjør en sentral del av norsk økonomi og har i høy grad bidratt til industriell utvikling og utviklingen av det norske velferdssamfunnet. En stor del av inntektene tilfaller staten og bidrar til statens gode økonomi – neste år intet mindre enn 341 mrd. kr.

I oljemeldingen, som nå er til behandling i Stortinget, presenteres en plan for å nå mål om langsiktig verdiskaping. Det følges opp i årets statsbudsjett.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per-Willy Amundsen (FrP) [13:40:58]: Det kan være interessant å registrere de signalene som kommer fra statsråd Borten Moe. Det henger ikke helt sammen med det som ble hevdet fra representanten fra Sosialistisk Venstreparti, Snorre Serigstad Valen, tidligere i dag, men det kan vi la ligge.

Politiske erklæringer på personnivå har blitt ganske vanlig for denne regjeringen, det være seg stortingsrepresentanter, statssekretærer eller statsråder. Jeg bare nevner eksempler som oljesand i Canada, to tredjedels-målet, osv. Derfor tenkte jeg at jeg skulle utfordre statsråden på hans personlige mening om det som kanskje er en av de viktigste sakene som ligger på hans bord i tiden fremover, som handler om områdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja. Er det statsrådets syn at det bør åpnes for konsekvensutredning, eller har man endret oppfatning fra den gang man ikke var medlem av regjeringen?

Statsråd Ola Borten Moe [13:42:08]: Som statsråd representerer jeg ett syn, og det er regjeringens syn. Regjeringen har klargjort sitt syn gjennom forvaltningsplanen for nordområdene, som ble presentert i vinter. Vi er nå i full gang med kunnskapsinnhenting i områdene utenfor Lofoten og Vesterålen. Vi legger opp til et løp som gjør at vi skal være ferdig med vårt arbeid, håper jeg, i god tid før 2013. Så er jeg helt sikker på at det blir en politisk prosess fram mot en eventuell åpning, der vedtak i de ulike partienes landsmøter kommer til å bli viktig. Jeg skal redegjøre for mitt syn i god tid etter at kunnskapsinnhenting er gjort ferdig, og forhåpentligvis før Senterpartiet skal fatte sitt vedtak før neste stortingsperiode.

Siri A. Meling (H) [13:43:11]: Statsråden var inne på det store behovet som er for ny fornybar produksjon, og vi vet alle at en av forutsetningene for denne satsingen er at vi får en bedre infrastruktur – det gjelder nett, og det

gjelder kabler. Nå hadde vi en mye diskutert prosess når det gjaldt linjen Sima–Samnanger, og et av de elementene som ble gitt kommunene, var å styrke næringsfondene til noen av disse kommunene – 100 mill. kr. Disse pengene ble tatt og betalt ut av Statnett, ikke av det offentlige som sådant. Dette er et ganske nytt element i denne typen saker, så mitt spørsmål til statsråden er om dette er et tegn på en ny politikk på området, at kommuner kan forvente å få kompensasjon til sine næringsfond dersom en har nye nettforbindelser. Og hvor mye tenker statsråden at dette vil utgjøre i forhold til at det er noen som betaler disse nettareffene i andre enden?

Statsråd Ola Borten Moe [13:44:19]: Det enkle, korte og klare svaret på det spørsmålet er nei. Vi legger opp til en lang rekke kompenserende tiltak ved utbygging av nytt sentralnett. Det kan være underliggende nett som blir sneret bort, det kan være plassering og linjeføringer, men generell økonomisk kompensasjon – som jeg opplever er spørsmålet som representanten Meling stiller – til kommuner for bygging av kritisk infrastruktur i Norge er det ikke åpning for i energiloven i dag, og det kommer vi heller ikke til å åpne for i framtiden.

A k h t a r C h a u d h r y hadde her overtatt presidentplassen.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [13:45:13]: I statsbudsjettet for 2012 varsler regjeringen kutt i bevilgningene til Enova fordi de midlene som frigjøres ved etablering av grønt sertifikat-markedet, skal trekkes tilbake istedenfor å benyttes til økt innsats innenfor energieffektivisering.

Jeg har lyst til å sitere fra budsjettproposisjonen:

«Regjeringen legger derfor opp til å trekke ut midler fra Energifondet som reflekterer satsingen på vindkraft de seneste årene.»

I 2010 utlyste Enova en søknadsrunde for investeringsstøtte til vindkraft på 1 mrd. kr med utgangspunkt i Enovas budsjett for 2010. Uttrekkene, da formidlet fra Enova, reflekterer altså vindkraftsatsingen, og vil bety en nær halvering av Enovas disponible midler. Dette er drastisk. Dette er penger som vi trenger til økt satsing på energieffektivisering.

Med statsrådens innlegg i minne om IEAs viktighet i forhold til energieffektivisering henger ikke dette helt på greip. Min utfordring er: Hvordan skal vi bli energieffektive når vi halverer støtten til Enova?

Statsråd Ola Borten Moe [13:46:24]: La meg først bruke to ord på et annet vedtak Stortinget gjør i dag, nemlig tilslutning til traktaten med Sverige om grønne sertifikater. Det vil representere et paradigmeskifte i rammevilkår for utbygging av fornybar energi. Det skjer store ting i Norge for tiden også på dette feltet.

Så er det varslet – og det mener jeg også er rimelig, når en viktig oppgave for Enova ramler bort – at vi går gjennom Enova med tanke på både rammer for finansiering og total oppgaveportefølje.

Én milliard, som representanten her trekker fram, er

et tall som er tatt mer eller mindre ut av lufta. Det som står i proposisjonen, er at det er over de seneste år. Det innebærer i hvert fall at det er flere år.

Vi vil komme tilbake til Stortinget med den endelige løsningen hva gjelder Enova. Det jeg kan love, er at Enova kommer til å få store, viktige og ambisiøse oppgaver å løse i tiden som kommer.

Trine Skei Grande (V) [13:47:49]: Statsråden brukte i sin tale en del tid på å legge fram IEAs vurderinger knyttet til klima. I de samme vurderingene sier IEA at vi har 50 pst. sjanse til å klare å nå målet om 2 grader. Det er ganske alvorlig. Det er ikke mange andre politikkfelt vi hadde styrt etter, der vi hadde sagt at vi hadde 50 pst. sjanse til i det hele tatt å klare å nå målet som vi hadde satt oss, sjøl om vi visste at målet også ville få store konsekvenser.

Spørsmålet mitt til statsråden er om han ser at vi ikke bare skal strekke oss etter det som IEA her sier, men at vi må strekke oss enda lenger for å klare å øke prosentandelen, og muligheten til å nå målet, enn de tallene han la til grunn i sin innledning.

Statsråd Ola Borten Moe [13:48:47]: Det er selvsagt et relevant spørsmål. Det er ikke meg imot at verden strekker seg lenger. Men med det som nå har skjedd i Durban friskt i minne, tror jeg det er viktig å legge vekt på nettopp ordet «verden». Det er verden som er nødt til å strekke seg lenger mot ambisiøse og nødvendige mål. Tiden fram mot 2015 vil vise om det er mulig. Det er mitt inderlige ønske.

Jeg vil også hevde at for å oppnå det er det få som bidrar så aktivt, så kraftig, og så konsekvent som nettopp Norge, gjennom en lang rekke ulike politikkområder og, vil jeg si, konsekvent tilnærming til den utfordringen som internasjonale klimagassutslipp representerer.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [13:49:54]: Statsråden sa på EnergiRikekonferansen i Haugesund i august at han ville eksportere mer gass til Europa, i lys av at en skal stenge f.eks. kjernekraftverkene der. Det synes jeg er en god idé. Statsråden har også, sammen med utenriksministeren, sagt at han ønsker å øke den nasjonale bruken av gass i Norge. Det synes jeg også er en god idé.

Samtidig vet vi at Klima- og forurensningsdirektoratet jobber med prosjekt for å elektrifisere Melkøya, der vi altså har et av de mest moderne gasskraftverkene i verden. En står altså her i fare for å bruke norsk vannkraft til å erstatte et moderne gasskraftverk, mens den samme vannkraften kunne erstattet kullkraftverk på kontinentet.

Synes statsråden at det er god energi- og klimapolitikk å prioritere slik?

Statsråd Ola Borten Moe [13:50:45]: Det får vi eventuelt komme tilbake til. Min jobb er både å skaffe til veie gode og forutsigbare rammevilkår for norsk gassnæring, sånn at man finner, utvinner og produserer mer gass, og å være med på å legge til rette for en økt fornybar energiandel i Norge. Regjeringen gjør begge deler. Jeg mener at det er både riktig og viktig.

Så tror jeg at når vi nå forhåpentligvis får bygd den nye

420 kV-linjen fram til Finnmark, dvs. lagt Troms og Finnmark til sentralnettet, vil det åpne opp for nye muligheter. Noe kan være knyttet til fornybar energiproduksjon, men også til fornybart energiforbruk.

Så får det være opp til regjeringen, muligens også et stortingsflertall, i framtiden å avgjøre hva som er en fornuftig disponering av våre samlede energiressurser.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Vi fortsetter da med treminuttersinnleggene.

Geir Pollestad (Sp) [13:52:02]: Budsjettet i dag blir behandlet i en situasjon der krisen innenfor olje- og gassnæringen er avblåst. Optimismen er tilbake i næringen. Det er bra fordi dette er en næring som er viktig for landet vårt, og som sikrer arbeidsplasser og verdiskaping.

Men det er fortsatt store utfordringer. Det handler om å sikre at verdiskapingen kommer hele landet til gode. Det handler om å ta miljøutfordringene på alvor. Jeg mener det er særlig grunn til å uroe seg over hva de nye funnene vil gjøre med den tidskritiske satsingen på økt utvinning i modne felt og utbygginger i modne områder.

Petoro er en nøkkel i så måte. Regjeringens styrking av Petoro i årets budsjett er godt nytt, både for Rogaland og for landet. Det er også avgjørende at Oljedirektoratet har kompetanse og ressurser til å være aktive for å sørge for at ressursperspektivet er det overordnede i norsk olje- og gasspolitikk.

En ansvarlig olje- og gasspolitikk er avhengig av politikere som har evne til å tenke langsiktig og evnen til å holde hodet kaldt når det ser mørkt ut. Jeg har et godt eksempel fra Stavanger Aftenblad 8. februar i fjor. Her er det Fremskrittspartiets leder, Siv Jensen, som ikke evner denne øvelsen, og hun sier:

«Ikke bare bærer Norge preg av handlingslammelse når det gjelder å legge til rette for verdiskaping, samtidig er vi i ferd med å ødelegge Norges viktigste industri, olje- og gassindustrien. Det har vært et fantastisk eventyr, nå forvitrer det fordi regjeringen gir ingen gass i oljepolitikken.»

Situasjonen i olje- og gassnæringen i dag gir grunnlag for å si at denne påstanden objektivt sett er feil.

I Senterpartiet er det også et stort engasjement for fornybar energi og for vindkraft. Når de grønne sertifikatene nå er på plass, er det viktig å ha fullt trykk på konsesjonsprosessene. I Rogaland har vi dette året åpnet en ny, stor vindpark – Høg-Jæren. Det ble da gitt svært gledelige signaler fra miljøvernministeren, som var til stede på åpningen, og jeg forventer at hans departement bidrar til at olje- og energiministeren raskt kan gjøre positive, endelige vedtak for de konsesjonene i Sør-Rogaland som nå ligger til behandling.

Jeg er også glad for at målet, og satsingen på offshore vindkraft, ligger fast og blir fulgt opp i årets budsjett. For dette handler om å løse teknologiske utfordringer. Offshore vindkraft handler ikke om subsidier.

Dette er store utfordringer. Det krever samspill mellom den kompetansen som er i olje- og gassnæringen, og den som er i vindkraftnæringen, og Senterpartiet vil stå på

for at offshore vindkraft blir en viktig næring for Norge i framtiden.

Eirin Sund (A) [13:55:08]: Når jeg ber om ordet for andre gang, så er det fordi jeg hørte representanten Nikolai Astrup, som i dag – som så ofte før – mener at ting kommer for sent, og det kommer for lite. Men det er også sånn at om en sier ting ofte nok, trenger det ikke være mer sant for det.

Det som er viktig for meg å påpeke, er at det ikke er sånn som det er blitt sagt fra denne talerstolen av bl.a. Høyre, at vi ikke har fulgt opp klimaforliket – at vi ikke har kommet langt i det hele tatt og ikke har gjort noe. Vi har gjennomført en rekke tiltak i tråd med klimaforliket: Jernbaneinvesteringene har økt med nesten 70 pst. Det er innført nye krav til CO₂-utslipp for bil og mer miljøvennlige CO₂-avgifter på bil, sånn at utslippene fra nye biler går kraftig ned. Vi har tidligere i dag diskutert grønne sertifikater som skal på plass, og vi er verdensledende i utviklingen av karbonfangst. Blir budsjettet vedtatt sånn som det ligger, vil en ved utgangen av neste år ha brukt bortimot 7 mrd. kr på karbonfangst. Det er innført nye energikrav til bygg. Vi har fått på plass elektrifisering av flere felt på norsk sokkel, der det er lønnsomt, og vi har innført EUs kvotesystem, som har utløst kutt også innen kvotepliktig sektor i Norge. I tillegg til det har vi overoppfylt Kyotoavtalen med 10 pst.

Belønningsordningen var en enig om at en skulle doble. Det er gjort, og en har styrket ordningen med 100 mill. kr utover det. Regjeringen har foreslått tidligere og fått vedtatt, og foreslått også i neste års budsjett, at vi øker på miljøforskning og miljøovervåkning. Så når bildet blir skapt av at ingenting er gjort, synes jeg det er viktig å komme med noe som kanskje blir oppfattet som en opprømsing, men som er sant når det gjelder at vi har gjort mye. Vi har også gjort ting i tide.

Så er det sånn at vi skal få en klimamelding på bordet til Stortinget neste år. Det er ikke tvil om at forsinkelsene med å få på plass en internasjonal klimaavtale, finanskrisen i Europa og utviklingen i kvoteprisen med all tydelighet viser at dette kommer til å bli utfordrende. Uansett er jeg overbevist om at med den politikken som er lagt av denne regjering så langt, vil vi også klare å få på bordet en god klimamelding, som jeg håper – når den tid kommer – det vil bli bred tilslutning til i dette hus.

Henning Skumsvoll (FrP) [13:57:48]: Mitt innlegg var egentlig basert på representanten Serigstad Valens hovedinnlegg, men etter å ha hørt representanten Sund er det klart at vi på mange måter må være i mål med klimaarbeidet. Jeg tror ikke det.

Representanten Serigstad Valen var inne på dette med miljøproblematikken. Det er klart at det er et område som er veldig viktig, og som vi må ha stor oppmerksomhet på.

Intensjonen i klimaforliket fra 2008, som også SV var med på, var å redusere CO₂-utslippene innen 2020 innenlands med mellom 15 og 17 millioner tonn. Dette er det blitt snakket mye om siden 2008, men spørsmålet er egentlig: Er det oppnådd – har man klart å komme i mål

med dette? Vi har nemlig brukt en tredel av tiden fram til 2020.

Representanten Serigstad Valen vil også, for å nå klimamålene, la 50 pst. av gass- og oljereservene på norsk sektor ligge igjen i grunnen. Nå ser jeg at representanten Serigstad Valen ikke er til stede i salen, men jeg må likevel spørre om SV fører en realistisk og ansvarlig politikk. Har SV andre opplysninger om produksjonen av fornybar kraft som skal brukes i en overgangsperiode, siden oljen skal bli liggende i grunnen? Kan SV virkelig forsvare at 50 pst. av petroleumsreservene blir liggende igjen i grunnen? Er dette kravet like urealistisk som det at SV ville forby å selge bensin- og dieselmotorer etter 2015? Min påstand er at SV gjerne vil redde miljøet, men gjør svært lite for at dette ønsket blir satt ut i livet.

Norges CO₂-utslipp har økt i de senere år, ikke minket. Hva gjør regjeringen – og da særlig SV – for å nærme seg intensjonen i klimaforliket? Er representanten Serigstad Valen enig med LO-sjef Flåthen og statssekretær Per Rune Henriksen i at klimaforliket må endres, da kostnadene i forliket er altfor høye sånn som de er i dag?

Olemic Thommessen (H) [14:00:07]: Høyre er opp-tatt av at vi skal ha en helhetlig politikk for kulturarven, og kulturarvens politikk forvaltes i dag av flere departemen-ter. Ett er selvfølgelig Miljøverndepartementet, som har kulturminnevernet – som vi kanskje kunne ha snakket om her i dag. Det andre er Utdanningsdepartementet, som står for utdanningen på dette området. Det tredje er Kulturde-partementet, som forvalter politikken for den immaterielle kulturarven og for museene.

En helhetlig politikk handler jo om å se disse virke-midlene i sammenheng, se hvor det ene har betydning for det andre. I dag er det f.eks. en betydelig utfordring innenfor kulturminnevernet at Utdanningsdepartementet vegrer seg for å sørge for at den nødvendige utdanningen er på plass for at vi skal kunne få de håndverkerne vi trenger i museene eller i kulturminnevernet for øvrig. Én ting er regjeringens vegring når det gjelder private løsninger. Vi har jo et eksempel fra mitt hjemfylke, Oppland: Hjerleid er en videregående skole der treskjæring i utgangspunktet var temaet, og der man også ønsket å videreføre dette med smedfag. Det har vist seg å være vanskelig. Også i andre håndverksfag har laugene gitt signaler med ønske om pri-vate skoleløsninger. Det har altså ikke latt seg gjøre under denne regjeringen. Samtidig kommer det ingen initiativ til hvordan man tenker seg offentlige løsninger. Samtidig ser vi også at stipendordningene, som gjelder for de små og verneverdige fagene, heller ikke gjøres permanente, eller bygges ut i en målestokk som gjør at de får videre betydning.

Frivillighetspolitikken er viktig for kulturminnevernet også – og finanspolitikken er det. Det er i det hele tatt en bredde av områder, og det er vanskelig å se at Miljøvern-departementet eller den politiske ledelsen for dette er noen sentral premissgiver for hvordan politikken utvikles.

I denne debatten er kulturminnevernet knapt nevnt. Det er forståelig i den forstand at det er andre store og vik-tige saker som denne komiteen arbeider med, men det må

ikke få som konsekvens at det ikke utvikles politikk in-nenfor kulturminneområdet. Det er den følelsen man sitter med: Det kommer lite fra regjeringen som faktisk utvikler politikk for dette feltet, området.

Dette området hadde fortjent bedre. En faglig debatt og en politisk oppmerksomhet hadde bidratt til å styrke dette området og ført til positiv omtale, i motsetning til at man nå bare sitter igjen med negative oppslag om de konflik-ter som er knyttet til kulturminnevernet. En styrket poli-tisk prosess, en styrket politisk dynamikk, ville styrket hele kulturminnevernet og gitt et bedre klima rundt dette området.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [14:03:33]: Det er litt inter-essant å oppleve denne debatten, for den viser en regje-ning som er i fullstendig konflikt med seg selv. Én ting er at opposisjonen får kritikk fra regjeringen av og til fordi vi ikke alltid er enige – det har vi ikke krav på – men en regjering skal snakke med én stemme, og det klarer den ikke. For når Fremskrittspartiet i denne salen snakker om Industri Energis prognoser, får vi kjeft av SV. Men når olje- og energiministeren snakker om de samme prognosene, er det helt greit. Da hører vi ingen ting fra SV. Jeg registrerer også at olje- og energiministeren understreket her at han snakket kun med én stemme – ikke sin personlige, kun på vegne av regjeringen.

Regjeringens syn er mer gasseksport, det er mer gass-forbruk nasjonalt. Det må bety økt produksjon – og det er oljepolitikken som SV er med og støtter. Da tolker jeg Serigstad Valens angrep på Fremskrittspartiet mer som et uttrykk for aggresjon mot egen energipolitikk framfor substansen i Fremskrittspartiets politikk.

Jeg håper vi får en ryddigere debatt. Jeg synes ikke at klimadebatten blir særlig god når vi har en miljøvernmi-nister som snakker om at klimaforliket setter kloden på en ny kurs. Han har åpenbart glemt å fortelle det til dem som forhandlet i Durban, som snakker om at klimatrusselen har bibelske proporsjoner, som mener at de forskere som er kritiske, er korrupte, og som mener at Fremskrittspartiets politikk er en trussel mot millioner av mennesker. Det blir en helt meningsløs debatt. Derimot ville det jo være inter-essant om SV engasjerte seg i debatten for å sammenligne den oljemeldingen og den klimapolitikken som er varslet, for å se om det henger sammen, for det gjør det åpenbart ikke. Men der får vi ikke gode svar.

Så sa representanten Pollestad at han hadde lest i Stav-anger Aftenblad at Siv Jensen hadde uttalt seg om oljepo-litikken, for snart to år siden. Det sitatet må jo da leses i den historiske sammenhengen det ble uttalt i. På den tiden hadde ikke regjeringen en oljemelding – den hadde jo nes-ten ikke varslet at det skulle komme en oljemelding. Tvert imot var det en debatt der SV gikk ut og snakket om at en måtte få en avviklingstrend for norsk oljeproduksjon. Ja, SV sa at vi måtte styre ungdom bort fra petroleumsrelatert utdanning. Det var det som bekymret Fremskrittspartiet.

Så har vi heldigvis hatt gode priser på olje. Vi har fått nye funn – ikke på grunn av vedtatt politikk i regjeringen, men rett og slett fordi vi har gode teknologer og ingeniør-er i Norge. Det har reddet regjeringen. Vi gleder oss over

dette, men en skal huske historien. Her må en prøve ikke å sitere folk ut av sammenhengen. Derimot hadde det vært veldig interessant om Senterpartiet og Pollestad kunne forklart hvordan Norge skulle bygge 1 000 vindmøller i Rogaland, sånn som han tok til orde for i valgkampen. Det ville i så fall innfridd mer enn hele den grønne sertifikatordningen for Norge bare i det fylket, og jeg tviler på at regjeringen står bak det.

Så er jeg glad for at representanten Serigstad Valen er tilbake igjen, for han skulle ha vært inne og hørt sin regjeringskollega, representanten Sund, som var ærlig om regjeringens politikk når det gjaldt å elektrifisere norske felt. Det har de gjort der det har vært lønnsomt, og det støtter Fremskrittspartiet.

Nikolai Astrup (H) [14:07:09]: Jeg måtte nesten tegne meg på nytt, for jeg hadde glemt pennen min her oppe.

Representanten Valen kritiserer Høyre for uklarhet i klimapolitikken. Sjelden har vel uttrykket «en skal ikke kaste med stein når en selv sitter i glasshus» kommet bedre til sin rett enn akkurat nå. I regjeringen hersker det fullstendig kaos om viktige områder innenfor klima- og energipolitikken. Det hersker usikkerhet om hvem som snakker på vegne av regjeringen. Nå har statsråd Borten Moe fastslått at han i hvert fall snakker på vegne av regjeringen. Snakker Per Rune Henriksen på vegne av regjeringen? Snakker Kjetil Lund på vegne av regjeringen? Snakker Erik Solheim på vegne av regjeringen? Snakker Kristin Halvorsen på vegne av regjeringen? Dette er det usikkerhet om, for det er helt uklart hva regjeringen mener om alt fra nasjonale utslippskutt, utvinningstempoet på sokkelen, oljesand, EUs drivstoffdirektiv – for å nevne noe. Da blir det relativt spesielt, for ikke å si komisk, når Serigstad Valen forsøker å så tvil om Høyres syn i klimapolitikken. Det gjelder å feie for egen dør før man kritiserer andre.

Regjeringen har lagt frem en klimamelding før. Det eneste partiet som var fornøyd med den klimameldingen, var Fremskrittspartiet, som representanten Serigstad Valen har brukt betydelig tid på å rakke ned på i klimadebatten de siste årene. Så igjen gjelder det å komme opp med en oppfølger som er vesentlig bedre enn originalen.

Problemet er jo – som vi har forsøkt å si flere ganger – at for hver dag vi utsetter denne klimameldingen, blir det dyrere og mer krevende å nå de målene vi har satt oss i klimaforliket. I stedet for å ha en debatt om hvem som mener hva, burde vi kanskje komme i gang med å gjøre noe. Da vil jeg si til representanten Sund: Jada, noe er gjort, men i statsbudsjettet for 2012 er det jammen langt mellom nye tiltak. Noe er gjort mellom 2007 og nå, og godt er det, men det kunne vært gjort så veldig, veldig mye mer. Det representerer tapte muligheter for Norge, og det gjør det dyrere for oss å nå de målene vi har satt oss. Hvis regjeringen ikke snart kommer opp med en klimamelding som er ambisiøs nok til at vi når de målene vi har satt oss, vil det snart ikke være mulig å nå dem – rett og slett fordi det er teknologiske og tidsmessige barrierer som står i veien.

Så kort om Direktoratet for naturforvaltning: Ja, vi ønsker noe mindre til byråkrati og litt mer til miljø. Nå har budsjettet til DN økt fra 78 mill. kr i 2005 til 196 mill. kr

i 2012. La meg minne om at SV stadig sier at vi fikk til så mye under Børge Brende. Vel, vi fikk til veldig mye med under halvparten av budsjettet, og jeg er sikker på at vi klarer å få til veldig mye med litt mindre til byråkrati og veldig mye mer til miljø enn det denne regjeringen legger opp til.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 1498)

Da går vi videre til behandling av sak nr. 6.

Sak nr. 6 [14:10:35]

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om endringer i folketrygdloven (ny uføretrygd og alderspensjon til uføre) (Innst. 80 L (2011–2012), jf. Prop. 130 L (2010–2011))

Presidenten: Etter ønske fra arbeids- og sosialkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 30 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 35 minutter, Fremskrittspartiet 20 minutter, Høyre 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Kristelig Folkeparti 10 minutter og Venstre 5 minutter.

Presidenten vil informere om at Høyre her har gitt 5 minutter til Kristelig Folkeparti.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra hovedtalerne fra hver partigruppe og inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletiden.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Tove Linnea Brandvik (A) [14:12:25] (ordfører for saken): I dag legger vi fram forslaget til ny uføretrygd og alderspensjon for uføre. Det har vært en lang prosess. Vi skulle klare å skape balanse mellom veldig mange ulike hensyn. Innstillingen vi legger fram, svarer på de ulike utfordringene på en god måte.

Den viktigste oppgaven vår var å sikre en god inntekt for dem som ikke kan jobbe på grunn av sykdom, skade eller lyte. Vi skal sikre at det alltid lønner seg å jobbe og derved støtte opp om arbeidslinja. Vi skal sikre at unge som blir uføre, får gode levevilkår. Samtidig skal vi sikre at uføretrygden er bærekraftig på lang sikt. Vi skal begrense antallet som blir uføre ved å forsterke innsatsen tidlig i forløpet.

Dette er hovedtrekkene i forslaget: Reglene for ny uføretrygd og ny alderspensjon til uføre skal tre i kraft i 2015. Dagens uføre vil i mindre grad påvirkes av reformen, selv om enkelte endringer også vil gjelde for disse.

Uføretrygden for nye uføre skal ligge på 66 pst. av tidligere inntekt. Dette er noe høyere enn gjennomsnittlig yt-

else i dag. Uføretrygden skal fortsatt være en varig inntektssikring. Vi har prioritert at de som ikke kan kombinere arbeid og trygd, får en god ytelse.

Uføretrygden skal vi nå skattlegge som lønn. For dagens uføre øker vi brutto utbetalt uføretrygd for å kompensere for dette; de får dermed om lag samme netto utbetalt som tidligere etter omleggingen. Skatteomleggingen bidrar til at det ikke oppstår tap i netto utbetalt inntekt for dem som kombinerer arbeid og trygd, noe man kunne risikere i den gamle ordningen.

I dag beregnes utførepensjon på samme måte som alderspensjon. Den nye uføretrygden skal beregnes på grunnlag av inntekten de tre beste av de fem siste årene før uførheten oppsto. Dette gir en bedre sammenheng mellom den inntekten du mister, og det du får.

Det etableres en ny ordning som vil gjøre det enklere å kombinere uføretrygd og arbeid. I den nye ordningen vil det alltid lønne seg å arbeide mer. Uføretrygden vil reduseres når arbeidsinntekten øker, men reduksjonen kommer først når arbeidsinntekten blir høyere enn ca 31 700 kr., som er 0,4 G. For dagens uføre vil denne beløpsgrensen fra innføringen av ny ordning og fram til 2019 være på 60 000 kr. Systemet med revurdering av uføregraden dersom arbeidsinntekten går over 1 G og ett års ventetid før nye uføre kan prøve seg i arbeidslivet, faller bort, og vi viderefører at bonuslønn fra VTA-ordningen, Varig tilrettelagt arbeid, ikke gir avkorting. Avkorting av inntekten utover fribeløpet blir med samme sats som kompensasjonsgraden. Komiteen har merket seg, bl.a. etter innspill under høringene, at for enkelte med tidligere svært lav inntekt ville det medført en avkorting på inntil 83 pst. Det mener vi er et for svakt arbeidsincentiv. Komiteen endrer derfor § 12-8 og øker minste tidligere inntekt som benyttes for å beregne uføregraden. Denne gruppen vil da ha en avkorting før skatt på om lag 70 pst. Det gjøres også en endring slik at avkorting for gifte og enslige blir lik. Det er en enstemmig komité som går inn for denne endringen.

Dagens behovsprøvede barnetillegg videreføres, men innretningen av tillegget vil vurderes på nytt i tilknytning til behandlingen av Brochmann-utvalgets innstilling, og i lys av Fordelingsutvalgets innstilling.

Vi har valgt å la overgangen til alderspensjon for dem som omfattes av ny opptjeningsmodell i folketrygden, skje ved 67 år. Pensjonsopptjening gis til 62 år. Dette sikrer en god alderpensjon til uføre. Pensjonsopptjeningen beregnes som om man fortsatt skulle stått i jobb. Uføres alderspensjon skjermes delvis fra levealdersjustering. Skjermingen utgjør 0,25 prosentpoeng per nytt årskull. I lys av arbeidsføres tilpasning de nærmeste årene skal det i 2018 vurderes om – og eventuelt hvordan – en konkret skjermingsordning bør utformes.

Den nye uføreordningen vil sikre økonomisk trygghet for dem som ikke kan jobbe. Forslaget gjør det enklere å kombinere uføretrygd og arbeid. Vårt mål er at færre skal bli uføre, og at det skal bli lettere å jobbe når helsen gjør det mulig. Uføretrygden blir i sterkere grad et sikkerhetsnett. Vi viderefører ordningen med frys av uføretrygden i inntil fem pluss fem år hvis man jobber så mye at utbetalingen av uføretrygden opphører, dvs. mer enn 80 pst.

Mange av diskusjonene og debattene som har vært oppe under utformingen av forslaget, har handlet om hvordan vi kan redusere andelen uføre i befolkningen. I den debatten har det ved flere anledninger blitt påpekt at vi har mange i yrkesaktiv alder som får trygdeytelser på grunn av helseproblemer, og at andelen med uføretrygd i landet vårt har økt. Begge påstandene er for så vidt riktige, men de forteller bare en del av sannheten. En annen side ved dette bildet er at vi har en svært høy sysselsettingsgrad, og at den har økt kraftig. Andelen av befolkningen som deltar i arbeidsstyrken, har økt mer enn andelen uføre. Vi har mange på trygd, men også mange i arbeid, så bildet og sannheten har flere nyanser. Styrken vi har som nasjon, er den høye sysselsettingsgraden. Derfor vil vi styrke arbeidet med å få flere inn i jobb og flere til å stå lenger i arbeid.

Under utarbeidelsen har vi f.eks. sett på hvor mange i de ulike aldersgruppene som blir uføre, vi har sett på hvilke sykdommer og skader de har, og vi har sett på utdanningsnivået. Vi har merket oss at det er en svakt synkende andel blant de eldste som blir uføre. Det kan ha flere årsaker, men vi vil bl.a. peke på bedre arbeidsmiljø, mindre fysisk belastende arbeidsoppgaver og gode seniortiltak som viktige faktorer. Derfor er det viktig å sikre at dette er en utvikling som vi viderefører.

Vi ser at det er en økning i andelen som har psykiske lidelser. Det må følges opp med gode helsetjenester. Vi må klare å videreføre åpenheten som er skapt rundt dette temaet.

Det som bekymrer oss alle mest, er økningen vi ser blant unge som blir uføre. Det er en liten gruppe som blir uføre, men konsekvensene blir store for disse ungdommene. Arbeid er en stor del av vår identitet. Det gir oss sosiale nettverk og tilhørighet. Tilknytningen til arbeidslivet er også den sterkeste faktoren vi har for å forebygge fattigdom. Det er derfor vi prioriterer å øke innsatsen ovenfor nettopp denne gruppen.

Unge under 30 år er i den krevende fasen hvor de skal komme seg inn i arbeidslivet. For denne gruppen prioriterer vi økt innsats til oppfølging og tiltak. De fleste over 30 år har avsluttet utdanningen sin og etablert seg i jobb. Aldersgruppen er valgt fordi tiltakene vi har i dag, er spesielt rettet mot dem som er i jobb. Det stilles strenge krav til arbeidsgiver, arbeidstaker og Nav for å sikre tilrettelegging og tiltak for å kunne stå i jobben. Dette er tiltak som videreføres eller forsterkes.

Den nye uføreordningen vil bidra til at flere med redusert og variabel arbeidsevne kan delta i arbeidslivet. Det vil være svært viktig at vi følger opp uføreforamen med forsterket arbeidslinje. Bruken av arbeidsmarkedstiltak, praktisering av regelverket i stønadsordningene og legens og Arbeids- og velferdsetatens rolle i uføresaker skal gjennomgås for å øke fokuset på aktivitet og arbeid.

Vi har inngått en ny avtale om inkluderende arbeidsliv. I årets budsjett har vi valgt å styrke Nav, som har en nøkkelrolle i forhold til iverksettelse av tiltak i perioden før en eventuell uføretrygd skal innvilges. I årets budsjett har vi også lagt inn en strategi for å få mennesker med nedsatt funksjonsevne inn i arbeid. Her har vi spesielt lagt vekt på overgangen mellom utdanning og arbeid. Når vi

skal behandle arbeidsmiljømeldingen, blir det viktig at vi viderefører et lovverk som bidrar til at vi har et arbeidsliv som vi klarer å stå i.

I forbindelse med arbeidet med lovforslaget har det vært møter med de opposisjonspartiene i Stortinget som står bak pensjonsforliket – Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Det er derfor en glede å kunne legge fram et forslag som langt på vei har konsensus blant pensjonskameratene. Framlegget har blitt utformet ved konstruktive diskusjoner og bidrag fra alle parter.

Jeg vil også benytte anledningen til å takke komiteen og høringsinstansene for gode innspill, gode debatter og et godt samarbeid for å utforme en ny uføretrygd og alderspensjon for uføre, som nå bygger på et bredt flertall i Stortinget.

Så må jeg gjøre oppmerksom på at det ved en inkurie har sneket seg inn et feiltrykk i innstillingen som er omdelt. Det gjelder side 22, andre spalte, fjerde avsnitt, hvor ordene «og» og «for gifte» skal strykes. Setningen blir da:

«For enslige skal inntekt før uførhet ikke settes lavere enn 3,5 ganger grunnbeløpet.»

Med dette vil jeg si at komiteens flertall slutter seg til regjeringens forslag til ny uføretrygd og alderspensjon for uføre med de endringene som vi har omtalt, som gjelder § 12-8, og som det er redegjort for.

Presidenten: Stortinget har registrert denne korrigeringen.

Det blir replikkordskifte.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [14:21:33]: Det er hyggelig å bli omtalt som kamerat for en gangs skyld – det setter vi pris på.

Regjeringen har valgt å utsette vurderingen av barnetillegget og varslet at det kommer en vurdering av det i forbindelse med oppfølgingen av Brochmann-utvalget. Mitt spørsmål til representanten er om det betyr at regjeringen fortsatt vil se på forskjellige modeller for barnetillegget og se på modeller som kan innebære at noen kan få mindre barnetillegg enn de får i dag.

Tove Linnea Brandvik (A) [14:22:10]: Det er alltid kjekt å kunne omtale Høyre som kamerat, det skal vi prøve å gjøre oftere, når de klarer å være enige med oss som regjeringsparti.

I forbindelse med barnetillegget er det viktig for oss å se på et helhetlig tiltak som klarer å skjerme de unge som lever i familier som har lav inntekt. Det er viktig for oss at vi ikke lager ulike ordninger for dem som har arbeidsinntekt, og dem som har stønader. Derfor sier vi at vi skal komme tilbake til Brochmann-utvalget, for der ser man på alle de ulike ordningene. Hvordan vi vil utforme det, skal vi vurdere grundig når vi tar den runden, men det er viktig for oss at det er barna vi fokuserer på, og at det er de som får et godt liv, med en inntekt i familien som faktisk klarer å dekke de behovene barn har.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [14:23:06]: Takk til representanten Brandvik for et godt innlegg og for en god jobb som saksordfører.

Jeg vil ta tak i noe av det representanten Brandvik i innlegget selv løfter fram som viktig, nemlig de unge uføre og viktigheten av både forebygging og det å ta vare på dem når de er blitt uføre. For det er på en måte to løp. Det ene er at det er om å gjøre at færrest mulig blir uføre. Der er det tidlig innsats og tett oppfølging og det løpet som bl.a. ligger i jobbstrategi og andre punkter. Men så er det også den biten når de er blitt uføre. Før en blir ufør, har en mye kontakt med forskjellige instanser, men når en er blitt ufør, mister en på en måte kontakten med Nav.

Kristelig Folkeparti har et forslag i saken i dag som går på at en ønsker en tettere oppfølging også etter at en er blitt ufør. For, som representanten var inne på, skifter formen og helsen, og kanskje kan en få tilbake noe arbeidsførhet. Dersom en hadde hatt en tett dialog og oppfølging, kunne en kanskje blitt informert om ulike ordninger og blitt oppfordret mer.

Jeg registrerer at Arbeiderpartiet stemmer ned forslaget. Men hvilke andre tiltak har Arbeiderpartiet, eller regjeringen, for disse etter at de der blitt uføre?

Tove Linnea Brandvik (A) [14:24:11]: For det første er jeg veldig glad for det samarbeidet vi har hatt, det vil jeg bare kvittere ut med en gang. Det har vært kjekt.

Når det gjelder forslaget fra Kristelig Folkeparti om å ha et fast oppfølgingsmøte med unge uføre årlig, som de har skissert i teksten, handler det om at vi gir en varig uføreytelse. Men vi må være åpne for å se på dette. Om møtet skal være fast for alle årlig, er vi litt tvilende til om er den riktige formen. Men at det er et konstruktivt og godt innspill, kan jeg bare kvittere ut med en gang. Det er nettopp derfor vi bl.a. omtaler at bruken av arbeidsmarkedstiltakene, praktiseringen av regelverket og stønadsordningen og legenes og arbeids- og velferdsetatens rolle i uføresaker skal gjennomgås på nytt.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Robert Eriksson (FrP) [14:25:07] (komiteens leder): I Norge har det vært stor politisk enighet om grunnprinsippene for et omfattende velferdssystem. Det er viktig å sikre inntekt ved inntektsbortfall på grunn av sviktende helse, og det er viktig å sikre helse- og omsorgstjenester for alle.

Norsk økonomi gir oss gode muligheter til å sikre gode velferdsordninger. Samtidig kan det være utfordringer knyttet til finansieringen av fremtidens velferdssamfunn. Fremskrittspartiet mener det er avgjørende at folk oppfatter at velferdsøkonomiske ordninger kommer dem som trenger det, til gode, og at de ikke misbrukes av folk som kan klare seg selv. Hvis ordningene oppfattes som selvvalgte i praksis, vil det være vanskelig å sikre oppslutning om ordningene.

Fremskrittspartiet konstaterer at det har vært en betydelig vekst i antall mottakere av uføretrygd de siste 30 årene. I 1980 var det i underkant av 160 000 stønadsmottakere,

mens antallet i første halvår i år var økt til 303 000. Tar vi utgangspunkt i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2012, fremkommer det at utgiftene til uføreytelser utgjør om lag 20 pst. av utgiftene til folketrygden. Tilsvarende tall fra 1980 var 12,6 pst., og det forventes en samlet utbetaling til uføretrygd i 2012 på 58,7 mrd. kr, mens hvis vi sammenligner – selv med G-regulering – tallene fra 1980, utgjør de 17,6 mrd. kr. Fremskrittspartiet er sterkt bekymret for den økende andelen mennesker som forlater arbeidslivet og går over på varig uføretrygd. Fremskrittspartiet vil videre understreke at personer som på grunn av sykdom, skade eller lyte, og som ikke er i stand til å delta i arbeidslivet, skal gis en inntektssikring fra samfunnet som gjør det mulig å leve et verdig liv.

Fremskrittspartiet deler mange av regjeringens forslag til ny uføretrygd, og vi ønsker også å gi honnør til regjeringen for at man tar en del gode, fornuftige og fremtidsrettede grep i utformingen av ny uføretrygd. Likevel har også Fremskrittspartiet valgt å komme med en rekke forslag til endringer i regjeringens opprinnelige forslag. La meg da få lov til å understreke hvilke prinsipper Fremskrittspartiet har lagt til grunn, i form av sin tenkning rundt uføretrygden.

For det første mener vi at det må alltid lønne seg å arbeide. Det tror jeg ikke det er stor uenighet om i det hele tatt i dette huset. I tillegg foreslår vi at ingen under 40 år skal gis varig uføretrygd, med mindre det er helt åpenbart at de aldri kan få mulighet til deltakelse i arbeidslivet. Vi mener at de unge i stedet skal ha en sammenhengende støtte og tålmodig innsats i et utviklingsløp. Personer som på grunn av skade eller sykdom ikke kan arbeide, skal selvfølgelig, som jeg sa i sted, ha en god inntektssikring i den nye uføretrygdordningen, også slik Fremskrittspartiet ser det.

Den samlede ytelsen mener Fremskrittspartiet ikke skal overstige tidligere lønnsnivå. Behovet skal kunne etterprøves med jevne mellomrom. Med det mener Fremskrittspartiet at det også må åpnes for å gi adgang til å gradere uføretrygd bedre og mer fleksibelt enn det regjeringen legger opp til, og at man også må kunne revurdere uføegraden hvis nye situasjoner oppstår som tilsier at det er fornuftig.

Vi ønsker at det skal være en minsteytelse for dem som ikke har lønnsinntekt, eller som har hatt for lav inntekt til at det gir opptjening av minstenivået, på et nivå som det går an å leve av.

Jeg har lyst til å kommentere en del av våre forslag. La meg begynne med forslaget om at ingen under 40 år skal tilbys varig uføretrygd, med mindre det er helt åpenbart at de ikke kan komme tilbake til arbeidslivet. En av mine hverdagsforbilder er Steffen Johansen, 21 år fra Nord-Trøndelag, fra Røyrvik kommune. Jeg har bare lyst til å vise fremsiden av Namdalsavisa fra desember i fjor. Den viser Steffen, som etter en ulykke ble lam fra brystet og ned, men fortsatt hadde en drøm om å bli hjullastersjåfør. Han valgte å fortsette utdanningen sin. Han oppsøkte på egen hånd ulike firmaer for å se om han kunne få lærlingplass. Utfordringene var mange med tanke på at det aldri før hadde vært en situasjon der en slik elev skulle

praktisere et yrke som hjullastersjåfør. Det hadde aldri før blitt ombygget en hjullaster i Norge for personer som var lamme fra brystet og ned.

Steffen møtte på mange problemer, men ga seg som sagt ikke. Til slutt fikk han kontakt med Glømmen Entreprenør i Namsos, et firma som ikke har IA-avtale, og som møtte mange store utfordringer fordi man ikke fikk tilrettelegging av hjullasteren finansiert av Nav. Det gjorde at firmaet selv tok en del av kostnadene, samtidig som fylkeskommunen gikk inn og garanterte for en del av det økonomiske. Det resulterte i at Steffen fikk gjennomført lærlingkontrakten sin, og han har gjort jobben på en utmerket måte. Jeg har vært så heldig og selv hatt gleden av å møte Steffen på arbeidsplassen, der han stortrives, og der han gjør en kjempeinnsats i sin hjullaster, selv om han er lam fra brystet og ned.

Alternativet til Steffen var uføretrygd, en uføretrygd han i utgangspunktet ikke ville ha, fordi han vil delta i arbeidslivet. Jeg er ganske overbevist om at det er mange ungdommer under 40 år som er i Steffens situasjon, som med litt mer tilrettelegging, med et eget program der man følger dem tett opp og legger til rette, kan gi dem muligheten til å få realisert sin store drøm, nemlig å delta i arbeidslivet. Derfor har Fremskrittspartiet valgt å gå inn på det prinsippet.

Jeg har også lyst til å kommentere noen av de andre forslagene som Fremskrittspartiet har kommet med i innstillingen. Men først har jeg lyst til å ta frem en del av de tallene som de av oss som var på årskonferansen til Arbeidsgiverforeningen for Vekstbedrifter –ASVL – fikk, der noen masterstudenter fra Norges Handelshøyskole hadde gjort en meget spennende og interessant masteroppgave om å se på effekten ikke bare når det gjelder varig tilrettelagt arbeid – VTA – men også når det gjelder restarbeidsevne og uføegrad. Hva er det som kommer frem i den masteroppgaven? Jo, at det er viktig at uføegrad gjenspeiler faktisk arbeidsevne.

I statsbudsjettet for 2010 hadde 24,1 pst. av dem som var helt uføre, en gjennomsnittlig arbeidsinntekt på 0,66 G. Det vil si over det fribeløpet som regjeringen har lagt opp til. Det viser også, synes Fremskrittspartiet, at det er fornuftig å ha et litt høyere fribeløp, nettopp fordi de med lav restarbeidsevne da får muligheten til å utnytte sin restarbeidsevne fullt og helt.

Det som vil være resultatet for mange av disse, er at skattesystemet vil begynne å slå inn etter at man har passert friinntektsgrensen på 0,40 G. Det betyr at den restarbeidsevnen man har på de siste 0,26 G, vil være langt mindre økonomisk lønnsom å utnytte. Det synes jeg er uheldig for den gruppen.

Jeg er klar over at Stortinget og komiteen har gjort endringer i avkortingsystemet for de med lav inntekt, noe som er positivt. Men fortsatt vil det for denne gruppen kanskje ikke være så attraktivt å utnytte hele sin restarbeidsevne. Det synes jeg er uheldig. Derfor har Fremskrittspartiet valgt å foreslå et fribeløp på 0,75 G.

Fremskrittspartiet mener det er viktig å legge til rette for dem som har ytelse for uførhet. Vi skal huske på at vi her snakker om folk som i utgangspunktet ikke kan delta

i arbeidslivet, folk med sterke handikap, folk med alvorlige funksjonshemninger, og kanskje også kroniske sykdommer. Da er det viktig at det blir lagt til rette for disse menneskene, at de får en god ytelse som gjør at de kan ha et verdig liv. Derfor ønsker Fremskrittspartiet å øke ytelsene til unge uføre og fremmer også forslag om det. Samtidig ønsker vi å fjerne avkortingen ut fra sivilstand for alle uføretrygdede. Fremskrittspartiet har som kjent helt siden 1989 gått inn for å fjerne avkortingen for gifte og samboende pensjonister og mener at det samme også må gjelde for uføretrygdede.

For meg er dette litt spesielt og litt underlig, for i regjeringens opprinnelige forslag med hensyn til det som også var endringer som ble gjort i komiteen, var dette med differensiering av sivilstand i utgangspunktet ikke tatt med i lovforslaget. Det var noe som kom inn – i alle fall sånn som jeg ser det, muligens tar jeg feil – for den gruppen på slutten, hvis man leser lovteksten. Men uansett er Fremskrittspartiet klar på at man ikke ønsker en differensiering av sivilstand når det gjelder ytelsene.

I tillegg har vi sett at det har vært en stor debatt knyttet til barnetillegget, som var en av debattene som i stor grad pågikk i media før utføremeldingen ble lagt frem.

Fremskrittspartiet synes det har vært uheldig det vi har sett en del eksempler på tidligere, der sammen av utførelser og tilleggssystemer har vært høyere enn det de tidligere hadde i inntekt. Det har også vært en del av kritikken mot systemet, at det har vært vanskelig å få stimulert folk tilbake til arbeid fordi man kanskje ikke hadde like mye igjen for å gå tilbake til arbeidslivet.

Derfor mener vi det er viktig og riktig, som også Uførepensjonsutvalget peker på, at man burde sette en øvre grense for hvor mye man kan ha til sammen når det gjelder utførelse og tillegg, oppimot det man tidligere hadde i inntekt. Der foreslår Fremskrittspartiet en grense på 80 pst.

Samtidig er Fremskrittspartiet også glad for at regjeringen foretar en opprydding når det gjelder den debatten som var tidligere, om trygdetid, og at man er klar på at trygdetiden skal være 40 år. Fremskrittspartiet støtter den beslutningen. Men det som vi synes er litt underlig, er at hvis man kommer til Norge, jobber i Norge og har en trygdetid på 19 år, får man med seg 19/40-deler ut av Norge, hvis man velger å reise ut av Norge. Er man her i over 20 år – altså ett år lenger – får man også med seg fremskrivningseffekten og full utførelse ut av Norge. Fremskrittspartiet mener at det hadde vært mye mer rettferdig, logisk og fornuftig når man innfører en trygdetid, å sette maks trygdetid på 40 år, og at det er den faktiske trygdetiden du kan ta med deg ut i ethvert tilfelle. Vi håper, selv om det blir nedstemt i salen her i dag, at det er noe regjeringen i hvert fall kan vurdere og ta med seg videre. Vi vet at det kommer en større debatt knyttet til Brochmannutvalget, og vi vet også at det vil komme tilpasningsregler i uføretrygden også frem til den vil bli implementert i 2015.

Så vil jeg bruke de siste minuttene på et annet område som har vært utfordrende, nemlig levealdersjustering. Vi vet at når man har innført levealdersjustering i pensjonssystemet og hvis man da skulle skjerme uføretrygdede for levealdersjustering i sin helhet, vil det bety

at mange som blir uføretrygd, kan komme ut med en bedre alderspensjon enn en som jobber til han er 67 år i visse tilfeller. Det mener flertallet og det mener Stortinget er uheldig, for sånn skal det ikke være. Derfor innfører man levealdersjustering også for alderspensjonen til uføretrygdede.

Man innfører samtidig også en skjerming som gjør at det i visse tilfeller kan skje at de som har gått på uføretrygd, kan få en bedre alderspensjon enn dem som jobber til de er 67 år. Fremskrittspartiet synes det er feil med hensyn til tankegangen om at det alltid skal lønne seg å jobbe. Så vil det være naturlig at den som har jobbet frem til 67 år, sitter igjen med litt mer i alderspensjon enn en som har vært uføretrygd, i alle fall når man har det pensjonssystemet man har – det er noen av de store utfordringene med pensjonssystemet, og de utfordringene som levealdersjustering i seg selv problematiserer og skaper. Derfor er jeg veldig glad for at Fremskrittspartiet var det eneste partiet på Stortinget som gikk imot levealdersjustering. Vi fremmer på nytt forslag om at man fjerner levealdersjustering både for uføretrygdede og alderspensjonister, så man får et likt system, sikrer like ytelse, slik man hadde tidligere: om man var uføretrygd eller var i jobb.

De siste fem sekundene vil jeg benytte til å ta opp de forslag som Fremskrittspartiet har fremmet og som ligger i innstillingen.

D a g f i n n H ø y b r å t e n hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Representanten Robert Eriksson har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Karin Andersen (SV) [14:40:43]: Noen av de sakene som kommer til oss på Stortinget, handler om folk som danser rundt i Nav-systemet i år etter år, er syke, har skader, får ikke uføretrygd, får ikke jobb – strever i det hele tatt og ender opp i veldig vanskelige livssituasjoner.

Jeg registrerer nå at Fremskrittspartiet vil at denne runddansen skal vare i opp til 20 år for dem som er for syke til å være i jobb og er under 40 år. Det vil gjøre det umulig for folk som ikke er født uføre, å få uføretrygd før de er 40. Det er en usikkerhet som vil plage syke mennesker som har problemer med å få arbeid. Det er veldig vanskelig å vite om du blir frisk f.eks. av en psykisk sykdom når du er 20 år, men utrygghet for inntekt over mange år er vel neppe det som gjør at disse menneskene vil få jobb. Hvordan kan Fremskrittspartiet forsvare at folk skal være i denne runddansen i 20 år inntil de får trygghet?

Robert Eriksson (FrP) [14:41:45]: For det første ønsker ikke Fremskrittspartiet en runddans for uføretrygdede i 20 år. Jeg skjønner ikke hvor representanten Andersen har det fra.

Det Fremskrittspartiet foreslår, gjelder ikke for dem som helt åpenbart ikke kan komme tilbake til arbeidslivet igjen. Man ønsker et tett oppfølgingsprogram med en egen ytelse som er på samme nivå som utførelsen. Man skal

ikke tape inntekt på det, men man skal sjekke ut uføregarden mye tydeligere, spesielt med tanke på at seks av ti under 40 år er uføretrygdde på grunn av en psykisk lidelse. Da synes jeg det blir feil å stemple folk med lettere psykiske lidelser varig ut av arbeidslivet i stedet for å gi dem muligheten til ved en bedre og tettere oppfølging å komme tilbake i arbeidslivet. Det er Fremskrittspartiets politikk på dette området. Hvis det er åpenbart at de ikke kan komme tilbake til arbeidslivet, står det også klart og tydelig i vårt forslag at de skal innvilges og få uføretrygd.

Geir Pollestad (Sp) [14:42:54]: Fremskrittspartiet har foreslått en rekke tiltak som vil øke kostnadene ved reformen: reduserte inngangsvilkår, ingen levealdersjustering, gunstigere beregningsgrunnlag, fjerning av sivilstanddifferensiering og økte ytelser til unge uføre.

Det er bra å være romslig, men vi finner ingen tall, og jeg hørte heller ikke i representanten Erikssons innlegg hva som på lang sikt er prisen på Fremskrittspartiets forslag – de tiltakene de har foreslått.

Robert Eriksson (FrP) [14:43:30]: Jeg vet ikke om representanten Pollestad etterlyste et provenysvar på det. I så fall har jeg ikke noe provenysvar på det. Jeg tror det ville være like usikre anslag på et slikt proveny som det som ligger i regjeringens forslag til ny uføretrygd og i forhold til kostnadsestimatene.

Det som er poenget til Fremskrittspartiet, er at vi øker ytelsene til de unge uføre nettopp fordi de skal kunne ha en verdig livstilværelse, for det er en gruppe som ikke kan være i arbeidslivet, og som ikke har noen arbeidsreserve og kan kombinere trygd og arbeid i så stor grad som alle de andre. Da mener vi det er viktig, for å unngå fattigdom, å sikre gode ytelser til den gruppen. Det er jeg veldig glad for at Fremskrittspartiet har tatt til orde for, og at Fremskrittspartiet foreslår.

Tove Linnea Brandvik (A) [14:44:33]: Det var for så vidt bra å få høre Robert Erikssons innlegg, og det var godt at han kom fram til riktig tid – det har vært en krevende dag på mange måter.

Jeg har gått gjennom forslagene fra Fremskrittspartiet ganske grundig for å se hvor de ønsker å ta hovedgrepene, hva er endringer, hva er retningen, og hvor er det skillet går. Den enkle oppsummeringen er at dere skiller dere ut når det gjelder svært mye. Men jeg har prøvd å vurdere disse ordningene, og jeg klarer ikke å finne en presis retning. Ønsker dere en innstramming av uføreytelsene for å få færre på uføretrygd, eller ønsker dere å utvide beløpene, slik at det blir mer gunstig? Det ser ut som veldig mange av disse tiltakene rammer dem som tidligere hadde de laveste inntektene, mens det er en fordel for dem som tidligere hadde høyere inntekter. Jeg ønsker en liten utdyping av i hvilken retning Fremskrittspartiet ønsker å gå når det gjelder framtidens uførepensjon.

Robert Eriksson (FrP) [14:45:34]: For det første ønsker Fremskrittspartiet å iverksette en rekke tiltak som er knyttet til å følge opp folk, slik at de kan komme tilba-

ke til arbeidslivet. På den måten håper vi at det skal bidra til at færre blir uføretrygdde. Vi har fremmet en rekke av disse forslagene i vårt alternative statsbudsjett.

Når det gjelder selve ytelsene til dem som er uføretrygdde, ønsker ikke Fremskrittspartiet en innstramming i ytelsesnivået. For de mest sårbare gruppene ønsker vi – som jeg har uttalt tidligere – en økning i disse ytelsene, nettopp for at de skal ha en god inntektssikring. Her er det fullt mulig å ha to tanker i hodet samtidig, både det at man skal få flere folk til å bidra og være i arbeidslivet – derfor også det egne programmet for dem under 40 år – og sikre gode ytelser for dem med lav inntekt. Der er vi med på den nye avkorting som regjeringen foreslår. Så jeg skjønner ikke helt hvordan Brandvik har kommet fram til det resonnementet.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed omme.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [14:46:53]: President, jeg hadde nær sagt kamerater, men det blir vel ikke riktig.

I dag moderniserer vi en av velferdsstatens aller viktigste deler.

Da folketrygden ble vedtatt i 1967 under den borgerlige Borten-regjeringen, var det kulminasjonen på en lang utvikling som hadde tatt Norge fra relativ fattigdom til rikdom. Norge hadde råd til offentlige velferdsordninger. Men denne utviklingen hadde også gjort noe med synet vårt på velferd. Velferdstjenestene hadde tidligere vært varierte, fra fattiggasser og målrettede utbetalinger, til frivillige forsikringsordninger, ideelle organisasjoner eller fagforeningskasser. Men med folketrygdens opprettelse ble prinsippet om velferdsrettigheter for alvor knesatt. Bak denne utviklingen lå det vi kanskje kan kalle oppsummeringen av det norske systemets filosofi: Hver enkelt skal, uavhengig av inntekt og bakgrunn, ha et grunnleggende sikkerhetsnett for alderdommen og i tilfelle man blir syk. Samtidig forutsetter det høy yrkesdeltagelse i befolkningen. Den grunnleggende tryggheten vår hviler altså på en forutsetning om at flest mulig står i arbeidslivet, og den hviler på norsk arbeidsetikk: Voksne, friske og ansvarlige mennesker plikter å gjøre sitt ytterste for å forsørge seg selv og sine nærmeste.

Velferdssystemet vårt bygger med andre ord ikke bare på en økonomisk modell, men på en slags samfunnskontrakt der alle som er friske, bidrar til spleiselaget også for dem som blir syke. Vi skal ha anstendige ordninger for dem som ikke kan jobbe, men samtidig må systemet vårt være rettferdig også for dem som er i arbeid. Systemet må være rettferdig og rimelig ikke bare for dem med høy lønn, men også for arbeidstakere som har middels eller lav lønn.

Det er svært turbulente tider i verden rundt oss. I Norge er vi foreløpig ikke hardt rammet, men vi vet at vanskelighetene trolig vil nå også oss. Nettopp derfor er det avgjørende at vi reformerer velferdssystemene våre i gode tider, når vi har overskudd og mulighet til å endre. Å si nei til alle endringer betyr ikke at ting forblir som de er – snarere tvert i mot. Det betyr at hvis demningen først brister, blir skadene desto større. Derfor har Høyre ikke bare

vært med på en stor reform av alderspensjonen vår, men vil også i dag være med på å bidra til et bredt flertall for store deler av uføreforholdet. Vi er altså en forlikspartner. Jeg ser i en del aviser i dag at SV har innlegg som viser at de ikke har registrert at Høyre er en forlikspartner i den nye uføreforholdet, men det er vi altså.

Vi har store utfordringer. Hvis vi ser fra 1980 til i dag, har vi fått flere inn i arbeidslivet, men samtidig kan vi konstatere at den norske modellen lekker. Det blir flere uføre, og hvis man ser historisk på det, er økningen størst i vanskelige tider. Alderssammensetningen i den norske befolkningen tilsier at vi kan få flere uføre, samtidig trekker høyere utdanning og bedre folkehelse, for å nevne noe, i motsatt retning.

Mest bekymringsfullt er den store økningen av andelen unge uføre – ikke minst hvis denne økningen fortsetter etter hvert som denne alderskohorten blir eldre, voksne seniorer.

Mange er for syke til å jobbe – la oss bare slå det fast – men det er naivt å tro at det utelukkende er helseproblemer som avgjør hvor mange som blir uføretrygdet. Det er naivt, og det er i strid med den forskningen vi kjenner til. Det har også betydning hvordan uføretrygden innrettes. Departementet skriver på side 53 i proposisjonen – og henviser, helt riktig, til forskning – at man «finner at forventet pensjon har en statistisk påviselig effekt på sannsynligheten for å bli uførepensjonist». Derfor er det spesielt at det rød-grønne flertallet i merknadsform avviser at det finnes en slik sammenheng. Her er det åpenbart en uenighet mellom departementet og de rød-grønne på Stortinget.

Allikevel er det bra at forslaget på mange områder bygger på ideer og tanker som også Høyre har fremmet de siste årene. Vi har i mange år tatt til orde for en mer fleksibel overgang mellom trygd og arbeid for å sikre at det skal lønne seg å jobbe. Den nye uføretrygden bygger nettopp på en slik innfallsvinkel. Det betyr også at vi er nødt til å endre synet vårt på hva uføretrygden er. I dag er på mange måter ordningen passiviserende, og den tar ikke høyde for at mange har en helsesituasjon som varierer – det er ikke sånn at man er 100 pst. ute av stand til å jobbe hele tiden. Men for mange har det vært det som er beskjedent fra systemet. Den nye uføretrygden må ses på som et grunnleggende sikkerhetsnett som ligger i bunnen, men samtidig sikrer reformen vi vedtar i dag, at det lønner seg å jobbe ved siden av. Vi er også glad for at regjeringspartiene har lyttet til innspillene fra Høyre og Kristelig Folkeparti og vært med på å sikre at det lønner seg litt mer å jobbe for dem som har lavest inntekt. Også andre store grep i reformen får Høyres støtte. Samtidig understreker Høyre at det aller viktigste er at reformen fungerer, og det vil si at den bidrar til en best mulig kombinasjon av trygd og arbeid. Høyre mener derfor vi kontinuerlig må følge med på hvilke konsekvenser reformen får i praksis, og vi ser på det som naturlig med en grundig evaluering av reformen i 2018.

Høyre støtter store deler av reformen, fordi den er i tråd med ting vi har tatt til orde for i mange år, men vi ser

også svakheter ved reformen. Jeg har lyst til å bruke tiden på to av disse.

Høyre mener at en overgang til alderspensjon for uføre ved 62 år ville ha gitt uføretrygdde en urimelig lav alderspensjon. Derfor støtter vi regjeringens forslag om opptjening av alderspensjon fram til fylte 62 år, med en overgang til alderspensjon fra fylte 67 år. Men regjeringen legger samtidig opp til det Høyre mener er en urimelig ordning ved å ha en delvis skjerming av levealdersjustering for uføre.

Det er verdt å minne om hva Høyre og regjeringspartiene stod sammen om da vi behandlet Prop. 82 L for 2009–2010. Jeg siterer:

«Komiteens flertall (...) vil også påpeke at svært mange med uførepensjon bruker muligheten til å tjene opptil 1 G uten å få avkortning av utbetalingene. Flertallet vil understreke at det finnes mange som ikke har uførepensjon, men som allikevel ikke vil finne det gunstig eller mulig å arbeide etter fylte 67 år.»

Det er ikke slik at alle som ikke kan eller ønsker å jobbe utover fylte 60 år, er for syke til å jobbe eller skal ha uføretrygd.

For noen år siden snakket vi veldig mye om sliterne i arbeidslivet, de som gjennom et langt arbeidsliv hadde slitt og stått på. Det er mange som er slitne etter et langt arbeidsliv, og det er mange som ønsker å gå av med pensjon tidlig, ja kanskje til og med mange som burde gå av med pensjon tidligere, men de er ikke nødvendigvis for syke til å jobbe. De kvalifiserer ikke nødvendigvis til uføretrygd. Som statsminister Jens Stoltenberg på sin sedvanlige pedagogiske måte påpekte for en tid tilbake, vil en skjerming for levealdersjustering føre til at hvis vi sammenligner to 64-åringer, hvorav den ene blir ufør og den andre går av med alderspensjon – begge med samme inntekts-historie – vil vedkommende som blir ufør, få bedre pensjon enn sliteren resten av livet. Det er etter Høyres mening urimelig. Vi kommer derfor til å stemme imot forslaget til folketrygdlovens § 19-9 a.

Høyre tar også til orde for en forsterket innsats rettet inn mot unge uføre. Vi mener at dagens ordning henviser for mange til et passivt liv på trygd.

Brochmann-utvalget viste tydelig utfordringene ved barnetillegget. For en enslig med ett barn som har en inntekt opp mot 350 000 kr i arbeidslivet, vil barnetillegget føre til at vedkommende får en kompensasjonsgrad på over 100 pst. La meg i klartekst si hva det betyr. Det betyr at en alenemor som står opp hver dag for å dra på jobb, som bruker penger på buss eller bil, på lunsj eller matpakke og på arbeidsklær, og kommer hjem slitne etter en lang dag på jobb, får mindre utbetalt enn en person i akkurat samme situasjon som ikke er i jobb. Og det gjelder ikke, som noen har forsøkt å gi inntrykk av, bare for dem med svært, svært lav inntekt. 350 000 kr er en nokså vanlig lønn i Norge. Dette er urimelig.

Samtidig må vi tenke grundig gjennom hvilke endringer vi gjør. For eksempel kan en absolutt prosentgrense for hvor mye man kan få utbetalt av tidligere lønn – f.eks. 80 eller 90 pst. – kunne falle veldig urimelig ut for en del lavinntektsgrupper. Hvis prinsippet skal gjennomføres

res konsekvent, betyr det i praksis at man ikke lenger kan ha et minstebeløp i folketrygden. Høyre imøteser derfor at regjeringen skal komme tilbake til Stortinget med en ordning for et nytt barnetillegg.

Vi har også registrert at selv om SV tidligere har sagt at det er uaktuelt å gå inn for endringer i nivået på uføretrygden eller på ytelsene, er det ikke det regjeringen har varslet. Den uføretrygden Stortinget vedtar i dag, vil på mange måter være bedre enn uførepensjonen som vi legger bak oss. Samtidig er den bare et lite skritt i retning av å adressere en av de virkelig store utfordringene vi har: at altfor mange faller ut av arbeidslivet.

For Høyre har arbeidslinjen vært sentral, og i mange saker har vi derfor stått sammen med Arbeiderpartiet. Det gjør vi også i deler av denne uførefor reformen. Samtidig bruker vi anledningen til å si klart fra om at behovet for reformer med dette ikke er over.

Presidenten: Presidenten antar at representanten Røe Isaksen hadde til hensikt å ta opp det forslaget Høyre har fremmet i innstillingen.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [14:57:01]: Representanten Røe Isaksen er så høflig at han ikke snakker utover taletiden, men han vil ta opp forslaget.

Presidenten: Da er presidenten og representanten helt enige. Representanten Torbjørn Røe Isaksen har dermed tatt opp det forslaget han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Anette Trettebergstuen (A) [14:57:25]: Jeg er glad for at Høyre i all hovedsak støtter det meste av regjeringens reform – med unntak av ett punkt, og det er punktet om levealdersjustering. Levealdersjustering er jo et bærende prinsipp i den nye pensjonsreformen. Det må åpenbart også gjelde for de uføre, men vanlige alderspensjonister kan kompensere for det grepet ved å stå lenger i arbeid. Det kan åpenbart ikke de uføre alderspensjonistene. Ved full justering vil de altså tape urimelig mye.

Vi har i reformen nå gitt en midlertidig skjerming og vil se de to ordningene i en sammenheng senere og finne fram til en rettferdig og god modell. Hvorfor må Høyre straffe uførepensjonister med full levealdersjustering fra dag én? Hvorfor kan ikke Høyre være med på å finne løsninger som faktisk tar hensyn til at det er forskjell på arbeidsfør og ufør, gjennom å finne en fornuftig ordning som gir en viss skjerming, slik at de uføre alderspensjonistene oppnår en anstendig pensjon?

Torbjørn Røe Isaksen (H) [14:58:27]: Hvis det er å straffe de uføre, hvorfor kan ikke da Arbeiderpartiet si at dette aldri skal endres? Hvorfor vil Arbeiderpartiet da vente til en evalueringsrunde med å si om dette blir en permanent ordning eller ikke? Hvis dette er å straffe de uføre, hvorfor sa ikke Jens Stoltenberg da fra første øyeblikk at det som nå ble endringen som regjeringen foreslår, nemlig en delvis skjerming for uføre, kom til å bli regjeringens politikk? Det er veldig pussig at Arbeiderpartiet ikke var

i stand til å si det klart og tydelig. Snarere tvert imot: Slik i hvert fall jeg hørte statsministeren, hørtes det ut som om statsministeren delte veldig mye av virkelighetsbeskrivelsen som Høyre nå formulerer i merknadene side, nemlig at det er en utfordring. Vi er med på å sikre at uføre får en god og anstendig pensjon. Det er veldig viktig. Samtidig må vi huske på at det er ikke alle som går ut av arbeidslivet før 67 år, som er i stand til å jobbe ekstra for å kompensere. Det er faktisk ikke det. Mange er slitne, selv om de ikke er syke, og vi skal ha et alderspensjonssystem som også er rimelig for dem.

Karin Andersen (SV) [14:59:40]: Jeg har lest Høyres merknader veldig nøye, og det er veldig tydelig for meg at Høyre ønsker å ri to hester i denne saken. De sier de er en forlikspartner, men de er uenig i viktige elementer, f.eks. når det gjelder skjerming for levealdersjustering og barnetilleggene til de aller fattigste barnefamiliene, og i merknads form sier de også at de er skuffet over at inngangsvilkårene til trygden ikke er strammet inn. Og som om ikke det var nok, ønsker de en full gjennomgang av hele ordningen i 2018.

Alt dette viser vel at Høyre egentlig ønsker seg en mye strammere uføretrygd, dvs. en mye strengere vurdering av hvem som skal få det, og lavere ytelser til de fattigste barnefamiliene og til pensjonistene. Når kan vi forvente at Høyre kommer med disse forslagene i full åpenhet?

Torbjørn Røe Isaksen (H) [15:00:42]: Jeg synes i hvert fall at et godt utgangspunkt i politikken er å anta at når man stemmer for noe i stortingssalen, er det det man er for, og det er det som er politikken. I hvert fall har jeg det som utgangspunkt, som én av Høyres medlemmer som har vært med på å få forlik med bl.a. Karin Andersens parti. Representanten Karin Andersen kan svare på det når hun skal ha innlegg senere. Men vi ber regjeringen komme tilbake med en sak om barnetillegget. Kan representanten Andersen, når hun får ordet etterpå, forklare hva som er forskjellen på det, og det som regjeringen selv har sagt?

Det er ikke riktig, det representanten Andersen forsøker å gi inntrykk av, at barnetillegget slik det er i dag, er fredet. Snarere tvert imot har regjeringen og bl.a. Geir Pollestad, representanten fra Senterpartiet, understreket at man skal komme tilbake til barnetillegget, og han har sagt at man ser akkurat de samme utfordringene som Høyre nå påpeker i sine merknader.

Karin Andersen (SV) [15:01:41]: Nettopp fordi barnetilleggene er en viktig sak, er det viktig å si hva man mener om dem. Jeg registrerer da at Høyre ønsker at de fattigste barnefamiliene skal få mindre. Det er et politisk standpunkt Høyre har, og det er SV uenig i.

Så registrerer jeg også at Høyre ikke vil gå inn på sine egne merknader som står i innstillingen i dag, nemlig at de ønsker «en reell innskjerping av kravene som stilles for å komme inn i ordningen», og at de vil ha en full gjennomgang av ordningen i 2018. Betyr ikke det i klartekst at alle som er avhengig av en sikker uføretrygd fordi de er syke, må frykte at Høyre skal få handa på rattet?

Torbjørn Røe Isaksen (H) [15:02:30]: Svaret på det siste spørsmålet er nei, det behøver man ikke å frykte. Men det er naturlig. Det er ikke noen hemmelighet at Høyre mener at det er veldig mange – og at det er et problem at det er så mange – som blir uføretrygdet i Norge. Det er ikke noe problem at vi nå er med på å lage en ordning som for mange vil falle bedre ut enn i dag. Vi er nå med på å lage en ordning som gjør at det blir mer fleksibelt å gå mellom trygd og arbeid. Vi er med på både et skattesystem og en økning av ordningen også. Men samtidig må vi sikre at uføreordningen er målrettet mot dem som er for syke til å jobbe, og da vil vi også se på inngangskriteriene for uføreordningen.

Så registrerer jeg at Høyre og SV er uenige om barnetillegget. Det er nok helt riktig, men da må representanten Andersen være klar over at da er hun også uenig med regjeringspartner Senterpartiet, og hun er også uenig med regjeringspartner Arbeiderpartiet. Så det er mulig representanten skal ta replikk på statsråd Bjurstrøm etterpå, for å få klargjort hva regjeringen og departementet egentlig mener om denne saken.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Karin Andersen (SV) [15:03:42]: Klarhet i hva regjeringen mener om disse sakene, ligger i proposisjonen. Alle som vil og kan arbeide, skal få lov til det. Når vi skal løse dette, løses det stort sett alle andre steder enn i behandlingen av uføretrygden. Den skal verne mennesker som er for syke til å arbeide, og den skal gi en trygg inntekt som det går an å leve av over tid. At vi har slike ordninger, hindrer massiv fattigdom blant mennesker som arbeidslivet ikke vil inkludere. Slik sett har jeg sagt at uføretrygden er et adelsmerke for et samfunn, og den viser kvaliteten og menneskesynet som ligger til grunn for vårt velferdssamfunn.

Uføretrygd er dessverre et klassespørsmål. Derfor har SV slåss hardt for at den nye uføretrygden skal være minst like god som før, og det har lyktes. La oss slå fast fakta først: Ingen kan velge trygd framfor arbeid. Deltakelsen i arbeidslivet er høyere i Norge enn i andre land. Arbeid er attraktivt og et meget verdsatt gode. Å falle ut av arbeidslivet er for de fleste et knusende nederlag, med medfølgende tap av sosial status og penger. Det lønner seg nemlig å arbeide.

Uførhet rammer skeivt, det rammer kvinner mer enn menn, det rammer oftere folk med kortere utdanning enn andre, det rammer folk i fysiske yrker tøffere enn andre. Det er Nav som innvilger uføretrygd, og det gjør de etter mange runder med søknader og medisinske begrunnelser. Det er heller ikke riktig at andelen uføretrygdede har økt svært mye. Tvert imot har andelen faktisk gått litt ned, men det er viktig at de som ønsker jobb og kan stå i jobb, får muligheten til det.

I Norge er det flere i jobb enn i nesten alle andre land, særlig kvinner. Derfor har de opparbeidet seg rettigheter og rett til ytelse hvis de har blitt syke. Det er jeg glad for og stolt over. Det er slik andre steder i verden at der må

man bli forsørget av familien istedenfor å få trygd, hvis man ikke kan jobbe.

Det er veldig sterke krefter som har jobbet for å stramme inn ytelsene. Ja, NHO organiserte endog en hel årskonferanse for å bidra til frykt for utgiftene og med krav om innstramminger. Problemet er ikke uføretrygden, men at arbeidslivet ikke gir jobbtilbud til mennesker som har dårlig helse og lav kompetanse. Det er ledige jobber, men det er ikke jobber som en utslitt hjelpepleier eller en svært psykisk syk ungdom vil få.

For SV har det aller viktigste vært å sikre en anstendig trygd for dem som ikke kan jobbe, og det skal ikke være en midlertidig ytelse, det skal være en varig ytelse, uten all den utrygghet en midlertidig ytelse vil gi. For SV har det vært helt grunnleggende at ytelsen til «ung ufør» består som en trygg mulighet for alle som trenger den, også når man er under 40 år. For SV har det også vært helt avgjørende at det behøvsprøvde barnetillegget til dem med dårligst råd beholdes. Å ha dårlig råd en kort periode har ingen vondt av, men hvis mor og far er for syke og ikke kan jobbe, skal uføretrygden sikre barn i slike familier en høyere ytelse, for dette kan vare hele barndommen. Folk blir ikke friske eller får jobb av å ha dårlig råd, det fungerer motsatt. Dårlig råd, særlig over lengre tid, gjør at krefter som kunne vært brukt til å komme på beina igjen – for det skjer absolutt, også med folk som har vært på uføretrygd – blir brukt til å få endene til å møtes. Så uføretrygden er verken høna eller egget i debatten om at færre skal være på trygd.

For SV har det vært nødvendig å få på plass en skjerming av alderspensjonen for dem som har hatt uføretrygd. Er en syk, kan en ikke benytte ordningen med å jobbe lenger for å redusere eller minske virkningen av levealdersjusteringen. Derfor har det vært avgjørende for resultatet at SV har vært i regjering. Hadde Høyre og Fremskrittspartiet bestemt, ville vi sett store innstramminger av det trange nåløyet for å få trygd som vi har i dag. Unge under 40 år kunne ha sett langt etter en varig, trygg inntekt hvis de var for syke til å jobbe. De ville vært fast i en runddans i Nav som kunne vart fra de var 20, til de var 40, med midlertidige ytelser og prøvelser. De fattigste barnefamiliene ville mistet 20 000 kr i året per barn. Alderspensjonistene ville garantert fått full effekt av levealdersjusteringen og mange tusenlapper mindre å leve av hvert år.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Robert Eriksson (FrP) [15:08:50]: Jeg registrerer at SV synes det er fornuftig å redusere fribeløpet fra 1 G til 0,4 G. Når vi samtidig vet at mange med lav inntekt, som SV retorisk sett er veldig opptatt av, har en arbeidsreserve – har en arbeidsevne – så vil de kunne bli skattet hardere ved at vi setter fribeløpet såpass lavt som vi gjør, med tanke på at gjennomsnittlig inntekt for denne gruppen er 0,66 G når det gjelder restarbeidsevne. Hvorfor mener SV at det er fornuftig at det er denne gruppen som skal straffes mest, ved å sette et lavt fribeløp? Hadde det ikke vært mye bedre å ha et høyere fribeløp, sånn at hele arbeidsevnen for den gruppen

pen kunne blitt tatt i bruk på en mye mer effektiv måte?

Karin Andersen (SV) [15:09:47]: Som jeg sa i innlegget mitt, har det aller viktigste for SV når vi har forhandlet om uføretrygden, vært at uføretrygden for dem som ikke kan jobbe, er god. Det har den blitt. Den har til dels blitt bedre enn den er i dag. For SV har det vært grunnleggende avgjørende at vi har greid å beholde det behovsprøvde barnetillegget, at vi har fått en delvis skjerming av uføretrygdedes alderspensjon, at vi har beholdt den gode ordningen for unge uføre, og ikke, som Fremskrittspartiet ønsker, at de skal være på en midlertidig ytelse, som Fremskrittspartiet heller ikke har foreslått i denne innstillingen, fram til de er 40 år. Dette har vært de viktigste punktene.

Da Uførepensjonsutvalget la fram sin innstilling, var fribeløpet atskillig lavere enn det denne regjeringen har lagt fram. I tillegg har vi under behandlingen i Stortinget forhandlet oss fram til en løsning der også fribeløpet har blitt bedre for noen grupper. Så alt i alt er SV fornøyd med denne pakken og mener at den har fått en god innretning.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [15:11:00]: På side 57 i Brochmann-utvalgets rapport er det en oversikt over barnetillegget. Den viser, som jeg også refererte til i innlegget mitt, at opp til en inntekt på 350 000 kr i arbeidslivet, altså en normal lønn i Norge, er det sånn at hvis du er aleneforsørger med ett barn, får du mer utbetalt ved ikke å være i arbeidslivet enn ved å være i arbeidslivet.

Nå sier Karin Andersen at regjeringen har bestemt seg for å beholde barnetillegget. Det er ikke det regjeringen skriver. Regjeringen skriver at man har utsatt behandlingen av barnetillegget, og man vil komme tilbake til det i forbindelse med Brochmann-utvalgets rapport. Så jeg lurer på om det er jeg som har misforstått det som står i proposisjonen, eller om representanten Andersen har annen informasjon, som ikke resten av Stortinget vet om.

Karin Andersen (SV) [15:11:57]: Jeg regner med at representanten Røe Isaksen ser at det ikke fremmes noen endringer i barnetillegget i denne proposisjonen, og at barnetillegget er slik som det har vært før – nemlig et behovsprøvd barnetillegg for de familiene som har dårligst råd.

Når det gjelder resonnementet til Røe Isaksen ellers, baserer det seg på en misforståelse, nemlig at folk kan velge – at man kan velge uføretrygd i stedet for jobb. Man sammenlikner to situasjoner der den ene er jobb, mens den andre er uføretrygd. Sånn er det ikke. Man kan ikke velge uføretrygd i dette landet. Jeg har til gode å møte en person som ville velge en slik situasjon, framfor å ha helse, kunne stå i arbeid, med all den friheten og de mulighetene det gir, framfor å være syk og å være på trygd.

Jeg mener det er riktig at vi skal skjerme de barnefamiliene som har dårligst trygd, selv om de kan få en ytelse som er litt over den tenkte inntekten de skulle hatt. Det er god fattigdomspolitik.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [15:13:11]: Først må jeg bruke anledningen til å takke representanten Karin Ander-

sen for et godt samarbeid om den nye reformen og også gratulere med mange gode hovedtrekk i den. Jeg må vel også være så frimodig og si at det er mye takket være Kristelig Folkepartis arbeid på utsiden i disse årene at reformen har blitt til.

Men det er på ett punkt jeg er særlig skuffet over regjeringspartiene. Det er punktet om graderte ytelser eller muligheten til å komme inn i uføreordningen med en lavere gradering, fra 50 pst. til 40 pst. hvis en kommer fra arbeidsavklaringspenger. I dag er det sånn at hvis en har en offentlig tjenestepensjon, kan en komme inn på en mye lavere gradering, mens en i realiteten nå ikke kan gå høyere når det gjelder mulighet til arbeid, enn 60 pst. og hele tiden være 40 pst. ute, i tilfelle en kan komme tilbake, eller ha mulighet til å komme inn på uføretrygd. Hvorfor er det sånn at regjeringen er så opptatt av at denne graderingen skal være så høy, i stedet for kanskje å kunne fastsette en mer riktig gradering?

Karin Andersen (SV) [15:14:16]: Jeg tror jeg vil understreke først at sånn som regelverket blir nå, vil de som kommer fra arbeidsavklaringspenger, ha et inngangsvilkår på 40 pst. Det vil etter de siste tallene jeg har sett, gjelde omtrent 80 pst. av dem som kommer inn i uføretrygden. Ellers så tror jeg at jeg må gjenta det som jeg sa i svaret mitt til Fremskrittspartiet: Det aller viktigste for SV når vi har jobbet med dette, har vært å sikre at uføretrygden for dem som ikke kan jobbe, skal være god, og det har vært barnetillegget, skjermingen av alderspensjonen og også det at man beholder en god og trygg ordning for unge uføre under 40 år.

Dette er jo et tema om hva slags graderinger man skal ha. Det har man muligheter til å se på framover. De som har tjenestepensjon, har, akkurat som representanten Ropstad sier, mer fleksible ordninger. Jeg kan vel si at jeg synes det er lite som tyder på at de blir misbrukt.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Geir Pollestad (Sp) [15:15:26]: Ny uføretrygd er en stor og viktig sak. Uføretrygden er en sentral del av vårt sikkerhetsnett, og ingen vet hvem som i framtiden kommer til å ha behov for denne ordningen.

Det er svært gledelig at ordningen med den nye uføretrygden har fått så bred støtte i Stortinget. Jeg vil også gi ros til Høyre og Kristelig Folkeparti, og til Venstre, for godt samarbeid underveis. Det har betydning at de viktigste velferdsordningene våre har bred tilslutning i Stortinget.

Jeg sto nettopp bak her og kikket ut på Løvebakken. Vi behandler altså en stor velferdsreform – det sto et juletre der, det var ingen demonstrasjoner. Visst har det vært holdt seminar og konferanser med stort engasjement rundt saken, men at dette har skjedd i rolige former, skyldes delvis at vi ikke har behov for å gjøre de kuttene som mange andre land har behov for, men det skyldes også, tror jeg, at vi har hatt brede politiske flertall bak de endringene som er gjort.

For det er en sak full av vanskelige avveininger. Vi ønsker å ha gode ordninger med høy kompensasjonsgrad for

dem som er innenfor. Men vi skal også sørge for at det skal lønne seg å arbeide. Vi ønsker å ha et godt barnetillegg, fordi vi ønsker å bekjempe barnefattigdom. Men det skal også lønne seg å arbeide. Vi ønsker å ha et høyt fribeløp. Men vi ønsker også å bruke graderte ytelser.

Når det gjelder fribeløpet, er jeg glad for at vi gjorde endringer i forhold til det Uførepensjonsutvalget la fram. Men hvis en skal ha en konkurranse om å synes mest mulig synd på folk, ligger min sympati hos dem som ikke er i stand til å ha en inntekt ved siden av trygden. Jeg er glad for at vi i komiteen har evnet å følge opp de forslagene som kom fram under høringen, og har fått et bedre system enn det regjeringen opprinnelig la opp til.

Når det gjelder uføretrygd, opplever jeg at det er en sak som er vanskelig å diskutere. Hvis en f.eks. sier at det er for mange uføretrygdede i Norge, kan en få klamme omfavnelser fra NHO og høyresidens tenketank Civita, en kan få venstresidens tenketank Manifest på nakken, som er interessert i å vise at nei, det er ikke mange uføretrygdede i Norge, en kan oppleve å trække enkelte uføretrygdede på tærne, selv om det aldri var hensikten.

Senterpartiet har den tilnærmingen at vi skal holde oss unna disse teoretiske øvelsene uten innhold. Uansett antallet uføretrygdede er det vår oppgave å jobbe for at det skal bli færre. Vi tror ikke at folk velger uføretrygd, men det er samtidig sånn at ordningens attraktivitet, eller de økonomiske rammene rundt ordningen, vil ha betydning. Det er nettopp derfor det skal lønne seg å arbeide, fordi flest mulig skal bruke den arbeidsevnen som de har.

Så er det viktig å være tydelig på at uføre og mye av det som ligger i dette, ikke handler om matematikk, f.eks. forslaget om inngangsvilkår på 20 pst. Det er det lett å være enig i. Jeg tror at det i det virkelige liv vil være vanskelig å praktisere, fordi svekkelse som følge av alderdom ikke er noe som skal gi krav på uføretrygd. Oppe i dette må en huske at særlig legenes og Navs rolle i stor grad baserer seg på skjønn.

Nå får vi på plass nok en byggebrikke i en stor omlegging av velferdssystemet vårt. Vi har pensjonsreformen, som dette er en del av, vi har fått arbeidsavklaringspenger, vi har Nav-reformen, hvor det fortsatt er uløste oppgaver – vi jobber med dette.

Det som jeg vil beklage fra debatten som har vært, er at debatten har bidratt til å skape usikkerhet for dem som i dag er i ordningen. Jeg tror ikke vi har vært flinke nok til å formidle at dette gjelder først og fremst nye tilfeller.

Skal jeg våge meg på å kåre noen vinnere i denne saken, er det en gruppe som Senterpartiet har vært svært opptatt av, nemlig kvinner som på grunn av store omsorgsoppgaver kommer sent inn i arbeidslivet. På grunn av nye oppføringsregler vil de komme betydelig bedre ut med den nye ordningen enn med den gamle.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Robert Eriksson (FrP) [15:20:38]: Jeg la merke til at representanten Pollestad i sitt innlegg sa at Senterpartiet var for gradering. Da lurer jeg på hvorfor i all verden Senterpartiet har gått inn for å beholde gradering på 50 pst.

og, samtidig, inngangsvilkårene på 40 pst. for dem som kommer fra arbeidsavklaringspenger. Hadde det ikke da vært mye mer fornuftig å ha en bedre gradering, helt ned til 20 pst.?

Det andre spørsmålet som jeg har til Pollestad, går på unge uføre. Pollestad mente tydeligvis i replikkvekslingen med undertegnede at forslaget vårt var urovekkende, og at det kunne bli for høye kostnader knyttet til det. Mener virkelig representanten Pollestad at en inntekt for unge uføre på 210 000 kr, som Pollestads regjering foreslår, er tilstrekkelig for å kunne stifte familie og bo i egen bolig?

Geir Pollestad (Sp) [15:21:37]: Når det gjelder graderingen, var jeg vel inne på også i mitt innlegg at f.eks. det som går på alderdom og konsekvensene av det, kan gjøre det vanskelig å ha en for lav uføregrad.

Når det gjelder spørsmålet om unge uføre: Nei, det er ikke sånn at vi mener at det er spesielt attraktivt verken å gå på uføretrygd eller på «ung ufør». Men vi har også, vi som står bak uføretrygden, vært nødt til å gjøre prioriteringer innenfor det vi har ment er en forsvarlig økonomisk ramme, både sett i lys av dette og i forhold til pensjonsreformen. Da har vi sett på hva slags handlingsrom vi har. Mitt poeng i forhold til Fremskrittspartiet er at de sier ja til så mange ting at summen av regningen blir en annen enn den som regjeringspartiene og forlikskameratene opererer med.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [15:22:46]: I replikkvekslingene etter tidligere innlegg har vi hørt representanter for regjeringspartiene gyve løs på dem som ønsker å fjerne uføretrygd for dem under 40 år. Representanten Pollestad og Senterpartiet har vært en ivrig pådriver for at nettopp det skal bli en realitet. Jeg siterer fra landsmøteuttalelsen til Senterpartiet:

«Varig uføretrygd til folk under 40 år bør kun innvilges når det er åpenbart at personen ikke kan komme i arbeid.»

Jeg kan være enig med representanten Pollestad i at det er bekymringsfullt at mange unge uføre på en måte blir glemt av det offentlige, at de blir stående uten kontakt. Vi vet at skiftende helse gjør at de kanskje kan komme tilbake igjen etter hvert, og hvis oppfølgingen er tett, ville det iallfall vært lettere å få dem inkludert i arbeidslivet igjen. Derfor har Kristelig Folkeparti et godt forslag, som Senterpartiet i dag stemmer ned. Hvorfor stemmer Senterpartiet ned det forslaget, og hvilke andre tiltak har en for dem som allerede er blitt uføretrygdet, men som kanskje kan komme tilbake i arbeid?

Geir Pollestad (Sp) [15:23:48]: Jeg legger merke til at en ikke takker Senterpartiet for det gode samarbeidet – det synes jeg en burde ha gjort.

Når det gjelder vårt landsmøtevedtak, er det helt rett at ordet «åpenbart» er brukt. Det er jo også etter den ordningen som gjelder i dag, sånn at det skal være et vilkår for å få innvilget uføretrygd at en ikke kan komme inn i arbeid. Vi hadde vårt primærstandpunkt. Det viktige nå er at en øker innsatsen for å få flere unge inn på arbeids-

markedet. Senterpartiet har også jobbet for å få økt bruk av lønnstilskudd. Det mener vi er et viktig virkemiddel, som vi skal jobbe videre med. Sysselsettingsstrategien er et viktig grep, som vi har vært pådrivere for. Så vi ser fram til et videre godt samarbeid med Kristelig Folkeparti for å få flere unge ut i arbeid. Det er det viktigste.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [15:24:56]: Jeg vil gjerne takke representanten Pollestad og hans mange varaer for et godt samarbeid, så jeg håper han kan overbringe hilsen også til dem!

En av utfordringene når vi nå lager en ny ordning og øker bruttoutbetalingene, er at f.eks. bostøtten, som baserer seg på hva du har i bruttoinntekt, er innrettet på den måten at en del som får uføretrygd etter det nye systemet, kanskje nå ikke vil kvalifisere for bostøtte og på den måten tape en del inntekter. Hvordan vil Senterpartiet anbefale regjeringen å løse det problemet?

Geir Pollestad (Sp) [15:25:36]: Bostøtteordningen er en veldig viktig ordning, som også har hatt en del utfordringer. En av utfordringene har vært et underforbruk av ordningen og kanskje at informasjonen ut ikke har vært god nok. Nå tenker jeg at bostøtteordningen må likebehandle, uavhengig av hvor inntektene kommer fra. Men det vil være naturlig i videre arbeid med bostøtteordningen å ta dette i betraktning, for det viktigste er at ordningen blir utformet på en måte som gjør at de som trenger det mest, og de som har krav på ordningen, er klar over dette og benytter den, enten de er i arbeid eller går på trygd.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [15:26:37]: I dag vedtar Stortinget en svært viktig reform. Den har blitt til etter mange års arbeid og samarbeid med «pensjonskameratene». Uføretrygden er sikkerhetsnettet som tar vare på dem som ikke klarer å arbeide selv. Den skal være bærekraftig, med en anstendig ytelse til dem som er uføre nå, men rettet inn på en slik måte at inntektssikringen er til stede også for uføre i framtiden.

Kristelig Folkeparti er glad for at det er et nesten samstemt storting som står bak hovedelementene i reformen. Det betyr at ordningen vil stå seg, tross skiftende politiske flertall, og følger opp pensjonsreformen på en god måte. Det gir forutsigbarhet og trygghet for de uføre.

Kristelig Folkeparti mener at den nye uføretrygden har mange gode elementer i seg. Jeg vil løfte opp noen av de punktene Kristelig Folkeparti har vært spesielt opptatt av.

De som får uføretrygd, har vært gjennom en lang prosess for å bli avklart. De har mistet arbeidsevne, kommer på en varig ordning og skal bli kompensert for dette. Da er nivået på inntektssikringen viktig. Kristelig Folkeparti mener at 66 pst. av tidligere inntekt er et riktig og godt nivå.

Beregningsgrunnlaget er også viktig. For oss var det viktig at ikke utgangspunktet for uføretrygden kun var opptjeningen året før, men at man ivaretar at ikke alle arbeider hele tiden – noen tar utdanning, velger omsorg for

familie eller lignende. Da er det viktig at det er inntekt fra beste tre av siste fem år som er beregningsgrunnlaget.

Kristelig Folkeparti har også et særlig engasjement for barna. Derfor noterer vi det som en seier at barnetillegget blir videreført i den nye uføretrygden. Barn av uføre kan ha et vanskeligere utgangspunkt i livet og vokser ofte opp i familier med dårlig råd. De har også større sjanse for selv å bli uføre. I den videre behandlingen av denne saken er det viktig at barna blir godt ivaretatt.

I forbindelse med den nye uføretrygden er Kristelig Folkeparti også opptatt av at alle skal få ta i bruk den arbeidsevnen de eventuelt har. Derfor er det viktig at vi har fokus på å gi uføre den prosentgraden uføretrygd de faktisk er uføre, og at de kan arbeide for resten. Når vi legger opp til større bruk av graderte ytelser, er det også viktig at vi sikrer at de faktisk får mulighet til å ta i bruk restarbeidsevnen sin. Det stiller krav til arbeidsmarkedet, og det stiller krav til oss som politikere. Dette må følges nøye når den nye reformen blir innført.

Denne problemstillingen er også knyttet sammen med muligheten for arbeid for dem som har fått innvilget 100 pst. uføregrad. For de aller fleste er arbeid utenkelig, men vi vet at for noen vil formen variere, og i noen perioder vil de ha mulighet for å arbeide. Kristelig Folkeparti mener at den nye modellen for å kombinere trygd og arbeid er god. At man slipper «hvileåret», ingen automatisk revurdering og ingen 100 pst. avkorting ved inntekt over fribeløpet, er bra.

Det er også en logikk i det nye systemet med at inntekt over fribeløpet skal avkortes med kompensasjonsgraden. Dersom man gikk ned ekstra mye da man ble ufør, er det også naturlig at man sitter igjen med mer dersom man kan arbeide ved siden av trygden.

Men regjeringens forslag hadde også en bakside. De med lave lønninger ville oppleve en avkorting på 82,7 pst. Det ville resultere i at en kun satt igjen med 11 kr for hver hundrelapp en tjente, etter skatt. Det ville være urimelig og ikke stimulere uføre til å forsøke å komme seg ut i arbeid igjen. Derfor hadde Kristelig Folkeparti et krav om at vi måtte sette et makstak på avkortingene. Regjeringspartiene og saksordføreren skal ha ros for velvillighet og samarbeid rundt dette punktet, og jeg er glad for at vi klarte å ende på en løsning som tilsvarer at avkortingene ikke skal være høyere enn 70 pst. Dette er et eksempel til etterfølgelse. Gode innspill fra høringer og fra opposisjonen bør få innvirkning på vedtakene som Stortinget fatter.

Et annet viktig punkt jeg er glad for at vi har oppnådd enighet rundt, og fått til en flertallsmerknad på, er hvordan uføres alderspensjon skal skjermes for levealdersjustering. Levealdersjustering er en viktig del av pensjonsreformen og derfor også mye av bakgrunnen for saken vi har her i dag. Kristelig Folkeparti har vært spent på hvordan regjeringen ville løse dette. Det var ikke en god løsning da vi behandlet saken om den midlertidige ordningen i fjor, i Prop. 82 L for 2009–2010, men løsningen i denne innstillingen er betydelig bedre.

Levealdersjusteringen handler om at vi lever lenger og derfor også kan arbeide lenger. Arbeidsføre kan kompensere for levealdersjusteringen med å stå lenger i arbeid. Det

kan ikke de som er uføre. At de ikke skulle bli skjermet for noe av levealdersjusteringen, ville vært uakseptabelt. Poenget må være at de får samme overgang som arbeidsføre, verken bedre eller dårligere. Derfor er merknaden fra komiteens flertall så viktig:

«Målet må være at uføres alderspensjon står i et rimelig forhold til gjennomsnittet av arbeidsføres alderspensjon.»

Det vet vi ikke før evalueringen i 2018. Når vi vet mer om arbeidsføres tilpasning til den nye fleksible alderspensjonen, og mer om når de tar ut alderspensjon, vil det også være enklere å finne skjermingsregler for uføre, slik at uføre kommer ut på lik linje med arbeidsføre. Kristelig Folkeparti forventer derfor at intensjonen til flertallet i Stortinget blir reflektert i vurderingene framover. Det er bærekraften i reformen avhengig av.

Kristelig Folkeparti har også vært opptatt av at vi klarer å treffe mest mulig riktig uføregrad på dem som blir uføre. Derfor har vi støttet målet om at færre blir 100 pst. uføre, og at flere får graderte ytelser. Derfor har vi også tatt til orde for en større stimulans til at personer som har blitt syke, skal ta i bruk mer av sin arbeidsevne enn 40–50 pst., for det er en svakhet og mangel på fleksibilitet i dagens ordning som Stortinget burde ha rettet opp i den nye reformen. Forslaget innebærer nemlig en videreføring av dagens regelverk som for de aller fleste innebærer at en må være minst 50 pst. ufør for å komme inn i andre ordninger når sykepengen opphører. Dette gir liten stimulans til personer i sykepengeordningen til å bli mer arbeidsfør enn 50 pst.

Det er stikk i strid med målet vårt om at sykmeldte skal komme tilbake i så stor stillingsstørrelse som mulig ut fra egen helse. Dette skal arbeidsgiver legge til rette for, men det er også viktig at trykdeordningene stimulerer til nettopp det. En lavere uføregrad enn 50 pst. som inngangsbillett vil bidra til at flere bruker sin arbeidsevne fullt ut. Selv om en slik ordning kan medføre at flere kommer inn i uføreordningen, vil samtidig flere kunne få en lavere uføregrad enn de ellers ville ha fått. Vi tror at dette ville vært en bedre og mer rettferdig modell enn det som blir vedtatt i dag. Derfor har Kristelig Folkeparti en alternativ formulering til § 12-7 og § 12-10.

Til slutt vil jeg innta et siste, men veldig viktig punkt, nemlig hvordan vi kan ivareta de yngre og sikre at flest mulig blir i stand til å kunne stå i arbeid og ikke havne på trygd. Dessverre vet vi at utviklingen har gått i feil retning. Et urovekkende høyt antall unge blir uføre.

Kristelig Folkeparti ønsker at de yngste blir fulgt opp tettere enn det gjøres i dag. Vårt hovedfokus i denne sal har gang på gang vært tidlig innsats og tett oppfølging. Vi ønsker tettere oppfølging av sykmeldte. Vi mener at det er bekymringsfullt at det er så lang ventetid før mennesker med nedsatt arbeidsevne blir tatt videre. Og vi mener at advarslene fra Nav må lyttes til. De som har falt ut av arbeid, må følges opp tidligere og tettere, for det viktigste arbeidet gjøres lenge før uføretrygden er innvilget.

Vi har også foreslått en bedre oppfølging av unge uføre gjennom f.eks. et årlig møte mellom Nav og den uføretrygdede. Vi tror det er viktig at uføre ikke blir glemt, nett-

opp fordi en del faktisk kan komme tilbake i arbeid i en senere periode.

Til slutt vil jeg takke komiteen for et godt arbeid – og da også Senterpartiet. Jeg tar opp de forslagene som Kristelig Folkeparti har fremmet i innstillingen.

Presidenten: Representanten Kjell Ingolf Ropstad har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Kari Henriksen (A) [15:36:03]: I merknadene til innstillingen er det et skille mellom Fremskrittspartiet og Høyre på den ene siden, synes jeg, og Kristelig Folkeparti på den andre, og det synes jeg er bra. Jeg opplever at Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti har samme holdning til dem som mottar uføretrygd, og til målet med inntektssikringen. Jeg er veldig glad for at vi til slutt fikk en løsning sammen med Kristelig Folkeparti.

I innstillingen anklager Høyre partier og organisasjoner – men de nevner ingen ved navn – for «å bortforklare økningen i andelen uføre i stedet for å gripe fatt i utfordringene». Likevel har de få andre forslag til vedtak. Men Høyre ønsker en full gjennomgang av alle sider ved uføreforhøringen i 2018. Kortene skal da deles på nytt, og jeg regner med at målet er å gripe fatt i utfordringene som Høyre ser – altså flere innskrenkninger.

Mitt spørsmål til representanten Ropstad er: Vil Kristelig Folkeparti være fornøyd med dette forliket også etter 2018? Hvordan stiller Kristelig Folkeparti seg til en full gjennomgang av hele uføreforhøringen i 2018, slik Høyre legger opp til?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [15:37:07]: Jeg takker representanten Henriksen for et viktig og godt spørsmål. Det gir meg for det første en mulighet til igjen å slå fast at for Kristelig Folkeparti er nettopp den brede enigheten i Stortinget viktig, fordi det gir en forutsigbarhet for ordningen og en trygghet for de uføre.

For det andre kan jeg også snakke noe om evalueringen, for jeg mener evalueringen er viktig nettopp for å se hvordan noen av elementene slår ut. En full gjennomgang vil ikke jeg se på som nødvendig. Men jeg tror en må følge reformen og se hvordan den slår ut, særlig med tanke på tilpasningen til levealdersjustering, hvordan arbeidsincentivene fungerer – om en må til med mer, med tanke på arbeidsmarkedet – og hvordan de uføre får mulighet til å utnytte sin restarbeidsevne. Hvis de ikke får tatt del i sine 20–30 pst., som de har fått definert som arbeidsfør, så er det en utfordring for hele ordningen.

Så jeg tror ikke på dette tidspunktet jeg vil si at en må ha en full gjennomgang. Men å følge reformen nøye og evaluere den godt er Kristelig Folkeparti opptatt av.

Geir Pollestad (Sp) [15:38:19]: Jeg vil ta fatt i et forslag som Kristelig Folkeparti har, som for så vidt er et sympatisk forslag, nemlig at hjemmeværende ektefelle skal kunne få uføretrygd om arbeidsevnen er nedsatt med minst 20 pst. Min innvending mot dette gjelder ikke den gode tanken bak forslaget. Min innvending gjelder hvor-

dan dette er tenkt praktisert. Her er det jo veldig små skiller mellom det normale og 20 pst. nedsatt arbeidsevne.

Har Kristelig Folkeparti noen tall på hvor mange av landets hjemmeværende ektefeller som er i denne situasjonen, og som dette angår?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [15:39:08]: Nei, jeg har ikke tall på andelen hjemmeværende som dette eventuelt kunne angå. Men § 12-10 er en konsekvens av § 12-7, og derfor blir det en mulighet til å kunne få uføretrygd når arbeidsevnen er nedsatt med 20 pst., også for hjemmeværende.

Det som er viktig for Kristelig Folkeparti, og som jeg er skuffet over at Senterpartiet ikke er mer opptatt av, er at dette faktisk gjelder den graden du er ufør. Hvis du i dag er 30 pst. ufør, sier Senterpartiet og regjeringspartiene: Ja, da får du heller være 30 pst. ufør, men kunne jobbe kun 70 pst. Det er en svakhet i reformen. Som jeg var inne på i mitt innlegg, tror jeg det bidrar til at mange – i stedet for å prøve å ta i bruk den arbeidsevnen de har – velger å være i alle fall 40 pst. ute av arbeid, sånn at de er sikret uføretrygd. Jeg tror at gjennom den modellen Kristelig Folkeparti har foreslått, kunne en kanskje for det første ha stimulert til å ta i bruk restarbeidsevnen, og for det andre ha fått en mer rettfærdig ordning, sånn at de som faktisk er uføre, får sin andel.

Karin Andersen (SV) [15:40:15]: Jeg vil også benytte anledningen til å takke Kristelig Folkeparti for godt samarbeid i denne saken. Men jeg vil også minne om at ordningen er slik i dag at du kan ha hvilende uføretrygd, først i fem år og så i fem år til. Så den bekymringen som Ropstad hadde i sin siste replikkveksling her, er nok etter mitt syn ganske overdrevet.

Jeg vil stille spørsmål om noe annet, nemlig denne gjennomgangen som Kristelig Folkeparti også sier de vil være med på. Det gjør meg litt urolig når det er uføretrygden man skal ha en gjennomgang av, for jeg har oppfattet at Kristelig Folkeparti har vært enig i at det ikke er uføretrygden som er problemet – det er f.eks. manglende helseoppfølging, manglende kompetanse eller et arbeidsliv som ikke er villig til å ta imot mennesker som har hull i CV-en og kanskje har hatt helseproblemer.

Så jeg vil utfordre representanten Ropstad litt på det: Kan han utdype litt hva det er han mener denne gjennomgangen skal gå inn på, og om det kanskje ikke er andre områder det er viktigere å sette lys på hvis man skal sikre at flere som ønsker det, kan være i arbeid?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [15:41:17]: Takk for både godt samarbeid og godt spørsmål.

Jeg vil igjen presisere at bakgrunnen for at jeg synes det er viktig å følge reformen tett – og eventuelt gjennomgå flere element – er at jeg er usikker på hvordan noen av elementene kan slå ut, i den positive forstand at vi har et mål om at flere skal utnytte sin restarbeidsevne. Dersom de ikke klarer det, vil de uføre komme i en dårligere situasjon enn det som har vært representanten Andersens, og også Kristelig Folkepartis, intensjon. Derfor mener jeg at

det ikke vil være de store elementene, men at f.eks. uføergraden – det at flere får en gradert ytelse, som jeg var inne på i stad – og levealdersjustering vil være et par av de momentene som det er veldig viktig å følge, for hvis det viser seg at ordningen ikke blir så fleksibel og gunstig, og kombinasjonen arbeid og trygd ikke blir så god som vi tror i denne sal, så mener jeg at det er riktig at Stortinget på et senere tidspunkt eventuelt går igjennom det.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Trine Skei Grande (V) [15:42:34]: Venstre er ikke representert i komiteen, og da blir debatten av og til litt annerledes enn man trodde den skulle bli. Jeg hadde tenkt å begynne med masse skryt av regjeringa i denne saken. Jeg syns vi har blitt inkludert mye – så mye at en tomannsgruppe nesten syns den har mast litt om inkluderinga. Sånn som jeg leser innstillinga, er det ganske bred enighet om alle de store og viktige tingene. Jeg trodde lik-som julestemninga skulle senke seg i denne saken – bortsett fra noen som har behov for å stå i døra og stampe og fortelle julenissen at noen gutter har vært for slemme til å få gaver, så oppfatter jeg at vi egentlig tar noen store, felles grep sammen – grep som vi skal være stolte over, og som det er stor enighet om.

Jeg har blitt tildelt 5 minutter, og jeg har fem poenger, ettersom vi ikke har fått skrevet merknader.

Vi i Venstre mener også at man må få lik behandling av barnetillegget når det gjelder f.eks. arbeidsavklaringspenger og uføretrygden, for det vippepunktet som tidligere har vært diskutert her, er noe for høyt. Det er ikke for å angripe barnefamilier, men for å gjøre dette mest mulig likt.

For det andre ønsker heller ikke Venstre å skille mellom ugifte, samboende, gifte – hvilken sivilstand man har – og ønsker heller ikke å støtte det.

Vi er også bekymret for at folk med høy inntekt kan komme veldig dårlig ut av det vi nå blir enige om. Derfor ønsker vi at det skal ses på framover.

Så til det med å senke muligheten for lavere uføerhetsgrad. Det er jo mulig, etter søknad, å få en lavere uføerhetsgrad – helt ned til 20 pst. Grunnen til at vi er litt opptatt av at det skal være mulig, er at vi tror det kan holde folk i jobb lenger. For eksempel for en del folk som får snikende sykdommer, kan det å kunne ha tid til å ta seg inn igjen, det å kunne ha tid til å trene, det å kunne ha tid til å pleie sin sykdom på en ordentlig måte og kunne gjøre det gradvis, føre til at de kan stå mye lenger i jobb. Jeg har snakket med mange som f.eks. lider av MS, der det viser seg at det å kunne ta vare på kroppen sin, det å kunne ha tid til å gjøre det ved siden av jobben, gjør at de kan stå mye, mye lenger i jobb. Det å ha uføerhetsgrad helt ned i 20 pst. tror jeg hadde gitt en mye større mulighet for å kunne stå i jobb lenger og utøve yrket sitt på en ordentlig måte.

Vi har lagt fram et forslag i salen som vi ber folk vurdere. Vi har i dag et samfunn som er delt mellom dem som er utenfor, og dem som er innenfor. Det vi snakker om i dag, er rettighetene til dem som er utenfor.

Det som Venstre hadde ønsket seg, var at vi hadde sett

på et solidaritetsgrep for å gi muligheter, handlingsrom og økonomisk rom til dem som havner helt utenfor, altså at de som blir 100 pst. uføre, får mulighet til å øke sin inntekt mot at vi som er innenfor, tar og gir noe, altså se på et skifte, se på rettigheter til sykelønn – rettighetene til dem som er utenfor. Det hadde vært et solidaritetsgrep som vi kunne ha stått for, og der vi kunne ha vist at det å bekjempe utenforskapet i det norske samfunnet er viktig. Vi har i dag vært veldig gode til å hegne om og til stadighet styrke rettighetene for dem som er innenfor arbeidsmarkedet, for dem som er innenfor alle rettighetssystemene, mens vi ser at vi gjør det vanskeligere for dem utenfor.

Så med det skal jeg oppsummere Venstres stemmegivning i dag. Vi kommer til å stemme for forslagene nr. 1, 2, 12, 13, 14, 17, 19 – og selvfølgelig vårt eget, som jeg med dette tar opp.

Presidenten: Da har representanten Trine Skei Grande tatt opp det forslaget hun refererte til, og som er omdelt på representantenes plasser.

Det blir replikkordskifte.

Steinar Gullvåg (A) [15:47:25]: Vi hørte at representanten Skei Grande tok opp det forslaget som er omdelt på bordene våre, og i og for seg begrunnet det greit nok.

Men det er et element i dette forslaget som jeg har stusset noe over. Det er referansen til «ytelsene til korttids sykefravær». Med mindre Venstre har en annen definisjon av «korttids sykefravær» enn oss andre, betyr dette at sykefraværet og ytelsene faller innenfor det vi kaller for arbeidsgiverperioden i dag – altså opp til 16 dager – og blir slett ingen innsparelse på statsbudsjettet. Så mitt spørsmål er egentlig: Er dette en inkurie, eller er det en annen mening som ligger i dette forslaget når man refererer til «korttids sykefravær»?

Trine Skei Grande (V) [15:48:24]: Vi mener nok det som handler om sykdom, der du kommer tilbake til arbeid etter forholdsvis kort tid. Da mener jeg ikke nødvendigvis en eller to dager, men det å kunne se på hele sykelønnsordninga vår, som jo er for dem som er syke i korte perioder, opp mot det uførhetsproblemet som handler om dem som er syke og varig utenfor arbeidsmarkedet. For oss er det viktig å se på om vi som av og til er litt syke, kunne ha bidratt for å bedre forholdene for dem som alltid blir dyttet utenfor arbeidsmarkedet, altså de som er 100 pst. arbeidsuføre.

Steinar Gullvåg (A) [15:49:06]: Det betyr altså at formuleringen i selve forslaget er en inkurie og kunne vært mer presis, fordi det er sykefraværsordningen man egentlig ønsker å angripe. Det er i og for seg interessant, for da må vi nesten utbe oss en forklaring på hva det er i sykefraværsordningen Venstre ønsker å gå løs på. Er det karenstidene, er det selve utmålingen, eller hva annet er det man ønsker å angripe i den ordningen som er en av de viktigste avtalene vi har i norsk arbeidsliv?

Trine Skei Grande (V) [15:49:49]: Jeg merker meg at Arbeiderpartiet er veldig opptatt av å kjempe for rettighetene til dem som er innenfor. For Venstre er det viktig å kjempe for dem som er utenfor. For oss er det viktig å se at solidaritet handler om at vi som er innenfor – vi som har alle rettighetene, vi som har lønnen vår hver eneste dag når vi går på jobb, vi som har den tryggheten som det faktisk gir – kan gi noe til dem som er utenfor. Derfor har det vært viktig for Venstre i budsjettene å vise til at vi øker sosialhjelpen, vi øker mulighetene for alle dem som er utenfor, i utenforskapet, og så får Arbeiderpartiet velge dem som kjemper for dem som er innenfor og har sine fulle rettigheter når de går på jobben, hver eneste dag.

Karin Andersen (SV) [15:50:43]: Jeg skulle virkelig ønske at man sluttet å omtale folk som f.eks. er på uføretrygd, som å være utenfor. Jeg trodde at både representanten Skei Grande og jeg var helt enige om at vi var likeverdige, akkurat like mye verdt, i et samfunn, og skulle slippe å bli omtalt på den måten hvis vi har vært så uheldige at vi har hatt dårlig helse og trenger uføretrygd. Så jeg vil be representanten om å finne en annen måte å snakke om dette på.

Det jeg egentlig tok ordet for, var representantens innlegg når det gjaldt barnetilleget, fordi hun argumenterte med at det må være likt i forhold til arbeidsavklaringspenger. Da vil jeg spørre om ikke representanten for Venstre er enig med SV i at det er ganske stor forskjell på det å være på arbeidsavklaringspenger f.eks. et halvt år, noen måneder, kanskje et år eller to, og det å være på uføretrygd i kanskje hele barndommen til et barn. Betyr ikke det at man må være mer opptatt av inntektene i den barnefamilien i den situasjonen?

Trine Skei Grande (V) [15:51:51]: Først til utenforskapet. Nei, du kan gjerne finne noen andre, bedre ord som passer SV-representanten bedre, men det handler om å være utenfor arbeidslivet – på godt og på vondt. Det handler om at du ikke har alle de rettighetene som en arbeidstaker har. Det handler om at du ikke har alle de rettighetene som vi faktisk kan cashe inn hver eneste dag på jobben. Det er derfor jeg er opptatt av å kjempe for dem som ikke har de rettighetene, mens noen her i salen er mest opptatt av å holde på rettighetene for dem som har alle muligheter hver eneste dag. Venstre kommer fortsatt til å være opptatt av å kjempe for dem som ikke har de mulighetene.

Så er det klart at det er forskjell på å være på arbeidsavklaringspenger og det å være på uføretrygd. Men noen ganger lager vi noen gode systemer, og da får vi se på om de gode systemene også kan brukes andre steder. Vi i Venstre ser at dette får et utslag som ikke var tilsiktet, slik som systemet fungerer i dag. Så vi sier det samme som regjeringen sier: Dette bør man utrede og se på videre.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [15:53:10]: Stortinget behandler i dag lovforslag om ny uføretrygd og al-

derspensjon til uføre. Forslaget er et resultat av en lang prosess som startet med at regjeringen Bondevik II nedsatte Uførepensjonsutvalget i 2005. Utvalget la fram sin innstilling i 2007. Forslagene har vært på en omfattende høringsrunde, og hovedgrepene i reformen har fått bred oppslutning.

Bakgrunnen for forslagene er dels at det er nødvendig å tilpasse folketrygdens ytelser til uføre til pensjonsreformen. Men uførefor reformen er også et ledd i en fornyelse av folketrygdens stønadsordninger for personer med helseproblemer.

Regjeringen er opptatt av utviklingen i antall uføre. Siden 1970-tallet har det blitt mange flere uføre. Målt som andel av befolkningen har uføreandelen økt fra ca. 6 pst. til ca. 10 pst. Økningen skyldes bl.a. at langt flere kvinner har kommet i jobb. Tidlig på 1970-tallet var bare vel halvparten av kvinnene i alderen 25–54 år i arbeid. Nå er andelen 85 pst. De siste årene har andelen uføre vært relativt stabil, og i de eldste aldersgruppene har faktisk andelen uføre gått ned. Det er positivt. Men regjeringen mener likevel at det er for mange uføre – eller at det bør bli færre, som representanten fra Senterpartiet sa, som er en riktigere formulering – og at vi bør legge til rette for at flest mulig kan delta i arbeidslivet.

Regjeringen foreslår en bedre uføreordning enn dagens. Vi mener samfunnet skal ta vare på dem som ikke kan delta i arbeidslivet. Regjeringen vil derfor satse på en bedre oppfølging av den enkelte og foreslår en enklere og mer fleksibel uføretrygd.

Uføretrygden skal fortsatt gi en varig inntektssikring. Det gir den enkelte verdighet og økonomisk trygghet. Regjeringens forslag gir en god inntektssikring til dem som ikke kan arbeide, men motiverer samtidig uføre som har mulighet, til å forsøke seg i arbeid eller til å øke stillingsandelen sin. Det nye regelverket vil også bygge opp under regjeringens ønske om økt bruk av gradert uføretrygd.

Uføretrygden skal beregnes på en ny måte og i større grad gjenspeile den inntekten man hadde før man ble ufør. Samtidig skal den nye uføretrygden skattlegges som lønn. Sammen bidrar dette til at vi får et gjennomgående og mer likeartet system for inntektssikring for alle i yrkesaktiv alder.

Det skal bli lettere å kombinere trygd og arbeid. Det innføres en ny, fleksibel og sømløs ordning for å kombinere uføretrygd og arbeid. Det skal ikke lenger være en ventetid på ett år før man kan ha arbeidsinntekt ved siden av uføretrygden. Uføregraden skal ikke lenger revurderes hvis arbeidsinntekten blir for høy. Det vil være en stor fordel – særlig for personer med sterkt varierende arbeidssevne – å vite at de kan jobbe og samtidig være trygge på at de kan falle tilbake på uføretrygden hvis de ikke makter å jobbe videre. Det blir tryggere å prøve seg i jobb. De nye reglene sikrer også at det alltid vil lønne seg å arbeide hvis man har mulighet til det. Reglene gir også en mer rettferdig behandling av helt og delvis uføre.

I den nye ordningen kan uføre tjene inntil 0,4 G, som nå er om lag 31 700 kr, uten at uføretrygden reduseres. Er arbeidsinntekten høyere enn dette, reduseres uføretrygden forholdsmessig. Jeg er glad for at vi har blitt enige med

Kristelig Folkeparti og Høyre om detaljene i avkortingsreglene, slik at den maksimale avkortingen for dem som har minsteytelsen, er redusert. Enigheten med Kristelig Folkeparti og Høyre gjør at det nå er bred oppslutning om en god løsning på dette punktet.

Dagens uførepensjonister skal beholde det de får i dag. De vil omfattes av nye skatteregler, men vil få økt brutto uføretrygd på en slik måte at de får samme inntekt etter skatt som i dag. Dagens uførepensjonister vil derfor i liten grad påvirkes av reformen, utover at de får et enklere og bedre system for å prøve seg i arbeid.

Regjeringen ønsker at uføre fortsatt skal få en god alderspensjon. Uføre skal fortsatt gå over på alderspensjon ved 67 år og få en årlig opptjening til alderspensjon, som om man fortsatt var i arbeid. Vi foreslår også en midlertidig ordning som de første årene vil skjerme uføre for om lag halvparten av virkningene av levealdersjusteringen. Forslagene sikrer uføre en alderspensjon som står i et rimelig forhold til arbeidsføres alderspensjon. Forholdet mellom uføres og arbeidsføres alderspensjon vil imidlertid kunne påvirkes av hvordan de arbeidsføre tilpasser seg levealdersjusteringen. Regjeringen mener derfor at man i 2018 må vurdere om – og eventuelt i hvilken grad – uføres alderspensjon skal skjermes for virkningen av levealdersjusteringen.

En samlet komité understreker at det er svært viktig at uføres alderspensjon skal stå i et rimelig forhold til arbeidsføres gjennomsnittlige alderspensjon. Høyre vil imidlertid ikke gi uføre en delvis skjerming fra virkningen av levealdersjusteringen. De viser til at uføre kan få en høyere alderspensjon enn arbeidsføre som tar ut pensjon tidlig. Høyre støtter imidlertid regjeringens forslag om at man skal få uførepensjon fram til 67 år, noe som er den viktigste grunnen til at uføre i noen tilfeller kan få en høyere alderspensjon enn arbeidsføre som tar ut tidligpensjon.

I tillegg til de konkrete forslagene i uføreproposisjonen er det – etter regjeringens vurdering – behov for en bredere gjennomgang av virkemiddelbruken som skal støtte opp under arbeidslinjen. Regjeringen tar sikte på å komme tilbake til Stortinget med en vurdering av dette, med sikte på at eventuelle endringer kan tre i kraft samtidig med ny uføretrygd.

Regjeringen vil også forsterke innsatsen for å kunne tilby unge under 30 år tilrettelegging for å komme i arbeid. Den jobbstrategien for personer med nedsatt funksjonsevne som vi la fram sammen med budsjettet for 2012, er en viktig del av dette.

Fremskrittspartiet har på mange punkter valgt å fremme egne forslag. Jeg har imidlertid vanskelig for å finne noen klar linje i forslagene. Fremskrittspartiet er bekymret for veksten i antall stønadsmottakere og frykter de statsfinansielle utfordringene dette kan gi. Samtidig har Fremskrittspartiet forslag som vil øke både antall personer på uføretrygd og statens utgifter med flere milliarder kroner årlig.

Jeg er glad for at et bredt flertall i Stortinget ikke følger Fremskrittspartiet, men i stedet står bak hovedtrekkene i forslaget om en ny uføretrygd. Pensjonsforlikene i 2005 og 2007 innebar en bred oppslutning om hovedlinjene i ny

alderspensjon i folketrygden. Den enigheten det nå er om den nye uføretrygden, betyr forutsigbarhet for dem som er uføre – og dermed trygghet for de framtidige ytelsene også på dette området.

Jeg vil avslutte med å melde meg på den takksgivelsen som har vært når det gjelder samarbeidet i komiteen, og som da også har resultert i en god støtte til regjeringens forslag.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Robert Eriksson (FrP) [16:00:19]: Hvis det er mulig, vil jeg tegne meg til to replikker. Men la meg først ta den første replikken.

I innstillingen er regjeringspartiene tydelige på, og det står også i proposisjonen, at de som har fått innvilget uføretrygd i dag, skal i 2015 konverteres over til ny ordning. De vil få økt skatt, men det skal kompenseres med økt bruttoyttelse, slik at de beholder tilnærmet samme nettoytelse. Senere i innstillingen påpeker komiteens flertall akkurat det samme.

Er det at man skal ha *tilnærmet* samme ytelse en erkjennelse av at det vil være en del grupper her som vil få en lavere nettoytelse enn det som er tilfellet i dag?

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [16:01:17]: For det første er det slik at det forslaget som er lagt fram, og som behandles i dag, i all hovedsak vil gi en noe høyere uførepensjon for de aller fleste. Når man ser på skattebiten av dette, har man sagt at man vil få tilnærmet lik utbetaling. Det betyr at man i de aller fleste tilfeller vil få tilsvarende det man har i dag, men det er i den formuleringen også tatt høyde for, hvis folk har inntekt ved siden av, avkorkingsregler, osv., at dette kan slå noe ulikt ut. Men i de aller fleste tilfeller vil den enkelte få mer eller mindre det samme som man har i dag.

Presidenten: Representanten Eriksson vil få ordet til en replikk nr. to, men siden presidenten hadde annonsert neste replikant, blir det senere i replikkordskiftet.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [16:02:17]: Takk for god service fra departementet – det har vært veldig bra.

Det er to saker som behandles – hva skal jeg si – litt på samme måte i denne meldingen. Det ene er at man har en midlertidig skjerming for levealdersjustering nå, men man skal komme tilbake til en vurdering. Jeg vil bare påpeke at det er litt rart at man – hvis dette er så fælt som en representant fra Arbeiderpartiet tidligere mente – ikke kan si klart og tydelig nå at dette skal være en permanent ordning. Så er det sagt.

Det andre er at regjeringen sier at man skal komme tilbake til barnetillegget. Det har vært litt uklarhet og litt forskjellige signaler fra de forskjellige regjeringspartiene rundt hva det betyr. Jeg lurte på om statsråden kanskje kunne klargjøre hva det betyr at regjeringen i forbindelse med oppfølgingen av Brochmann-utvalget vil komme tilbake til innretningen på barnetillegget.

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [16:03:15]: Jeg oppfattet ikke at representanten fra Arbeiderpartiet snakket om at dette var så fælt. Jeg opplevde at representanten fra Arbeiderpartiet var opptatt av at man nettopp skulle sørge for en tilnærmet lik alderspensjon for arbeidsføre og uføre. Derfor er det viktig å se hvordan de arbeidsføre faktisk tilpasser seg – det gir oss disse årene for å se på dette. Så jeg opplever ikke at det var noen motsetning mellom det som står her, og det som ble sagt av representanten.

Når det gjelder barnetillegget, er vi tydelige på at vi viderefører barnetillegget, men viser også til den evalueringen vi skal gjøre av Brochmann-utvalgets innstilling. Brochmann-utvalget er veldig tydelig på at kontantytelser kan ha effekter som Røe Isaksen er helt klar over, og det gjør at vi nå skal se på hvorvidt man bør ha andre ytelser, f.eks. knyttet til de fattigste barna. Men det som er helt avgjørende for denne regjeringen, er at de barna vi snakker om her, er de barna som trenger velferdsgoder. Spørsmålet er bare hvilken form de velferdsgodene eventuelt skal ha. Men dette skal vi altså komme tilbake til når vi vurderer Brochmann-utvalgets innstilling.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [16:04:29]: Først vil jeg bare rose statsråden for å ha valgt å gå for den løsningen hun har gjort på levealdersjusteringen, for det oppfatter jeg som et av de viktige grepene, at man faktisk ønsker at det skal være på lik linje som for resten av de arbeidsføre, slik at en ved en evaluering i 2018 legger det til grunn som et prinsipp. Det er viktig.

Så vil jeg tilbake igjen til det som representanten Eriksson egentlig la et grunnlag for. Det som er ufordrende med ny uføretrygd, som er høyere, er at det ved andre ytelser som man får på grunnlag av at man er lavtlønnet, må være en endring i nivået der man kommer inn på ytelsene, eller, som statsråden viste til, at man skal komme tilbake til en behandling. Vil det si at regjeringen er opptatt av at uføre som i dag fikk den ytelsen i tillegg, også får en liknende kompensasjon i framtiden, dersom en må revurdere disse typene ytelser som statsråden har vært inne på?

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [16:05:32]: Dette var en problemstilling vi tok opp allerede den dagen da vi la fram meldingen. Når man har en del ytelser i samfunnet som er behovsprøvd, er de knyttet til et beløp. Hvis det beløpet endres på grunn av – i dette tilfellet – en mer teknisk kompensasjon, er det naturlig å se på hvordan man skal justere dette for at det ikke får andre konsekvenser enn det man har ønsket. Så vi har hele tiden vært tydelige på at f.eks. når det gjelder bostøtteproblematikken, skal vi komme tilbake til det. Vi har tid fram til virkningstidspunktet fra 2015 og vil komme tilbake til det. Tankegangen her er ikke å endre alle disse reglene. Men det kan være regnestykker som nødvendigvis ikke gir de utslagene likevel, så vi må gjøre en ordentlig jobb her. Jeg tror vi er helt enige om hvor vi skal ende, og at dette ikke er en reform som skal

endre innholdet i de ytelsene som er behovsprøvd i dag.

Robert Eriksson (FrP) [16:06:37]: Jeg har lyst til å ta opp tråden fra representanten Røe Isaksen i forhold til barnetillegget. I Brochmann-utvalgets innstilling, som statsråden selv pekte på, har problematikken blitt omtalt. I Uførepensjonsutvalget er den også omtalt, der man hadde tre ulike løsninger, to ulike mindretall og et flertall. Så ser jeg også i proposisjonen at departementet problematiserer litt rundt det. Slik jeg oppfatter departementet, sier man at det kan være fornuftig å ha et øvre tak på ytelse som barnetillegg og uføreytelser, og viser til at et tak på rundt 90 pst. kan være noe man kan komme tilbake til og se på.

Ut fra den debatten som har pågått her i dag, og når jeg hører representanten Karin Andersen, er det slik å forstå at det å sette et tak i forhold til samlede ytelse og barnetillegg er uaktuelt for regjeringen, eller er det også noe som man vil se på når man kommer tilbake med saken?

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [16:07:41]: Først vil jeg si at jeg registrerer at det taket som Fremskrittspartiet legger opp til her, er et veldig brutalt tak, som faktisk vil ramme fattige familier og fattige barn veldig hardt, og som også i sin helhet vil gjøre at man får veldig få arbeidsincentiver. Det er nå så.

Når det gjelder det regjeringen har sagt, har vi drøftet ulike sider i proposisjonen. Vi har konkludert med at vi nå vil se dette helhetlig etter å ha vurdert innstillingen fra Brochmann-utvalget. Det mener jeg er en veldig klok beslutning, for dette er ikke veldig enkle spørsmål. Dette dreier seg om mennesker som er avhengige av en ytelse, og som ikke er av de rikeste i dette samfunnet, for å si det veldig mildt.

Da er spørsmålet: Hvordan lager vi en ytelse som gjør at disse barna får en best mulig hverdag, og som stimulerer til at foreldrene kommer ut i arbeid? Det er det som på sikt absolutt vil gi disse barna en best mulig hverdag, og det er det vi skal vurdere. Vi har sagt tydelig at det vil vi komme tilbake til i forbindelse med at vi skal vurdere Brochmann-utvalgets innstilling.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Anette Trettebergstuen (A) [16:08:47]: Vi vedtar i dag en ny og forbedret uføreordning for fremtiden. Reformen er helt i tråd med Arbeiderpartiets overordnede politiske mål og prosjekt. Vi vil gjennom å gi folk flere muligheter få flere med i arbeidslivet, gi flere muligheten til å jobbe, og gjennom å støtte og gi målrettede tiltak hindre at folk støtes ut av arbeidslivet. Det er nettopp dette denne reformen handler om – å gi flere folk bedre muligheter til å jobbe.

Det lønner seg å jobbe. Det lønner seg for den enkelte økonomisk, og det lønner seg for fellesskapet økonomisk, men det har en større verdi enn kun det økonomiske. Arbeidskraften er vår viktigste ressurs. Det er den som har bygget, og det er den som skal bygge, velferden vår i fremtiden. Derfor vil vi ha flere med i arbeidslivet. Og nettopp

derfor har vår arbeidslinje to spor: Det lønner seg å jobbe, men man skal også få hjelp til å komme seg ut i arbeidslivet dersom man trenger den hjelpen, og man skal få støtte til å kunne bli der. Det er en inkluderende arbeidslinje som tar høyde for at folk er forskjellige, men at alle kan bidra med sitt, og at det er like verdifullt.

Utgangspunktet for diskusjonen her i dag må slås fast. Det høres av og til ut som om flertallet i Norge går på trygd, velger seg trygd eller helst ville ha vært på trygd. Det er feil. Flere går på jobb i Norge enn i noe annet land. Vi har rekordhøy sysselsetting, høyere enn de fleste andre land. Folk flest i Norge går på jobb, og de som ikke kan jobbe her i landet, enten midlertidig eller permanent, slipper å havne i fattigdomsstatistikken. Den er her i Norge av de laveste i Europa. Det er fordi vi har ordnet oss sånn at vi, innbyggerne i Norge, deltar i et solidarisk spleiselag som gir oss velferd fra vugge til grav, og som sikrer dem som ikke kan forsørge seg selv, midlertidig eller permanent.

Trygdeordningene våre er det beste kjennetegnet på velferdsstaten. Det er noe vi skal være stolte av, noe som de fleste andre land misunner oss, og ingen skal skamme seg for å gå på trygd. Den skal sikre at de som ikke kan jobbe, skal ha noe anstendig å leve av, og det sikrer den nye reformen – en anstendig trygd. Det er avgjørende. For de fleste som er uføre, og de fleste som kommer til å bli uføre, kan ikke jobbe ved siden av trygden.

Så har vi en annen gruppe, som hittil ikke er blitt behandlet godt nok av systemet, eller som ikke er blitt fanget godt nok opp av systemet. Det er de som befinner seg mellom dem som deltar fullt ut i arbeidslivet, og dem som er 100 pst. uføre og ikke kan eller skal jobbe: Det er de som er delvis uføre, men som har en helsetilstand som gjør at de i perioder kan jobbe litt. Den gruppen bedrer vi hverdagen for i dag når vi vedtar denne reformen – et helt nytt system.

Det er, slik Fremskrittspartiet gjorde tidligere i dag, helt meningsløst å sammenligne gamle terskler og gamle beregningsmåter med det nye systemet. Det blir som å sammenligne epler og pærer. Det gir ingen mening, det er helt forskjellige systemer. Det nye systemet legger opp til at det alltid vil lønne seg å jobbe. Det gjorde ikke det gamle. Man kan faktisk jobbe så mye man vil, og tjene mer, uten noen grense. For hver krone man tjener, vil man alltid sitte igjen med mer penger. Og det vil være enklere å gli inn og ut av systemet – mindre byråkratisk. Det skal være enkelt å bidra i arbeidslivet, og det er det vi legger til rette for i dag med den nye reformen.

Vi vedtar i dag et nytt system. Vi vedtar ikke en ny virkelighet – hadde det bare vært så enkelt! Vi, flertallet i komiteen – alle unntatt Fremskrittspartiet, som også i denne saken har forlatt oss andre og kjører sitt eget løp, et løp vi ikke kjenner konsekvensene av – er blitt enige om et system som står parat til å håndtere at flere kan jobbe.

Men vi må ikke tro at denne reformen får folk ut i jobb. For å virkeliggjøre reformen, for at den skal kunne tas i bruk, må vi tilrettelegge samfunnet slik at disse folkene får jobbe, ikke bare kan jobbe, at det står et arbeidsliv klart til å ta imot dem. Vi må legge til rette for at de også helsemessig kan bruke innsatsen sin. Derfor kan vi

ikke, når vi snakker om mulighetene folk får gjennom den nye reformen, se på reformen isolert. Vi må se på helheten i politikken vår når det gjelder det å skape et mer inkluderende arbeidsliv. Jobbstrategien vår handler nettopp om det. Vi vet at det allerede i dag finnes folk som kan og vil, men som ikke får. Deres problem er at de ikke får jobbe. Da kommer avkortingsreglene i andre rekke – når de ikke engang får noe å avkorte.

Her trengs det tiltak på mange felt, og jeg er veldig glad for at regjeringen er godt i gang med en politikk som vil gjøre det mulig å dra fordeler av denne reformen. Det handler om tidlig og sterk innsats, det handler om barnehage, det handler om utdanningspolitikk, det handler om hvordan man behandles i arbeidslivet, og om hvordan man blir fulgt opp når man er sykmeldt.

Laila Marie Reiertsen (FrP) [16:14:09]: Det skal løna seg å arbeida. Framstegspartiet er uroa for gruppa under 40 år – i alle fall dei svært unge, da det er fleire av dei som blir uføre. Ofte startar faktisk ein uførleik allereie når dei er i vidaregåande skule og har fråfall av ulike årsaker. Dei tiltaka ein set inn her, er svært viktige for å forebyggja uførleik for denne gruppa. Framstegspartiet vil at alle som er under 40 år, skal få prøvd arbeidsevnene sine før dei får innvilga fast uføretrygd.

Personar som heilt klart ikkje kan vera i arbeid, skal sjølv sagt få varig uføretrygd. Vi har mange som er i stand til å bidra i arbeidslivet sjølv om dei har ein nedsett funksjonsevne. Det er desse menneska vi ønskjer skal få høve til å delta aktivt, slik at dei kan få vera økonomisk uavhengige, få bruka ferdigheitene og evnene sine og vera ein del av eit sosialt og inkluderande arbeidsliv.

Viss nokon spør unge menneske om dei vil vera passive mottakarar av uføretrygd, så er svaret nei. Eg har sjølv fått førespurnader frå uføre under 40 år, som er fortvila fordi dei ikkje har fått den same moglegheita som alle oss andre til å vera i jobb. Vi kan prøva å setja oss inn i denne situasjonen sjølve – å få svar frå Nav om at det er like greitt at ein søker om varig uføretrygd, for det er det enklaste. Dette er faktisk ein del av kvardagen. Det gjer noko med sjølvkjensla vår. Det sit ei gruppe der ute med kompetanse og ressursar som vi treng, og for å få dei med må dei følgjast opp meir individuelt og tettare enn mange andre.

Det må vera fokus på friskleik, og det skal løna seg å arbeida. Framstegspartiet ønskjer ei gradering av uføretrygd. Eg vil rosa representanten Trine Skei Grande for at ho tok opp dette med å vera ufør i kanskje berre 20 pst., som er veldig viktig for veldig mange. Det er akkurat det vesle som skal til for at dei fortset i arbeidslivet i fleire år. Mange er i ein situasjon der dei faktisk må læra seg å leva med sjukdommen sin, og då er den 20-prosenten nok til at ein fortset. Det må vi ta vare på.

Ei anna historie er om ei eg kjenner. Ho blei ferdig utdanna og begynte i arbeidslivet som 26-åring. Ho blei sjukmeld, og dei klarte ikkje å finna ut kva som feilte henne. Tida gjekk, og ho blei langtidssjukmeld. Dei fann til slutt ut at det berre var å søkja om uføretrygd, for det var ikkje så mykje anna å gjera. Det var tungt for henne. Ho ønskte seg ei yrkeskarriere vidare, noko ho ikkje fekk. Så klarte

heldigvis ein spesialist å knekkja koden etter nokre år, og ho fekk den rette behandlinga – medisinsk og kirurgisk. Så var det å tenkja vidare: Kva gjer eg no? Eg er såpass bra at lysta til å begynna å jobba igjen er faktisk der. Ho hadde valet om å vera uføretrygda vidare i 50 pst. og i arbeid 50 pst. Men ho syntest det var tøft å starta opp så mykje. Ho kunne kanskje ha tenkt seg ei gradering, slik vi har kome med forslag om – 20 pst. i starten og vidare til 40 pst. og kanskje nå målet til slutt, som ho aller mest ønskte seg: å koma i full jobb igjen.

Det er òg såne ting vi må få inn i denne debatten. Det er svært viktig at vi kan tenkja litt reversibelt, at dei som er uføretrygda, faktisk kan, og at ting skjer. Vi har ei medisinsk og teknologisk utvikling som heile tida skjer i samfunnet vårt. Den må vi òg ta med oss.

Derfor er vi opptekne av å finna løysingar. Vi må sjå på moglegheiter og ikkje låsa oss fast i gamle mønster og berre fokusera på problema. Vi lever i eitt og same land. Vi lever med dei same utfordringane, og vi lever med dei same menneska. Vi lever faktisk med dei same fordelane alle saman. Vi må berre leggja litt meir til rette for enkelte av oss. Det er på tide å dra lasset i same retning, og så må vi ha fokuset retta mot dei som treng hjelpa, og gi alle ei moglegheit til å vera deltakarar i arbeidslivet, uansett grad av uførleik.

Kari Henriksen (A) [16:18:17]: I dag behandler vi en stor reform som berører mange. Vi lever i et usikkert Europa. Ingen andre land kan som oss planlegge for økte velferdsutgifter. I Europa gjelder andre toner: kutt i velferdsytelser, kutt i utdanningsstøtte, kutt i pensjoner. Flere familier må gå fra hus og hjem fordi de ikke har inntekt og fordi de ikke har jobb. Vi må forstå at dette ikke skyldes at vi bor i Norge, eller at vi lever her nord i verden. Nei, det at vi i dag kan legge fram en velferdsreform samtidig med et stramt budsjett, skyldes politisk styring og framtidrettede politiske vedtak. Det skyldes også at vi har en stor og mangfoldig arbeidsstyrke av kvinner. De har bidratt til mer vekst i økonomien enn oljen. Eller sagt på en annen måte: Kvinner har fått del i velferdsytelsene som er knyttet til det å jobbe, også uføretrygd.

Framtida krever flere i arbeid. Flere må delta i verdiskapingen. Skal vi fortsette å fordele rettferdig og forutsigbart etter solidariske prinsipper, må arbeiderpartislagerordet «Arbeid til alle!» oppfylles. Bare da vil vi lykkes i å kunne ha velferdsordninger som gjør det mulig å la uføre være uføre. Bare da vil fellesskapet kunne slutte opp om solidaritetshandlingen: å omfordele inntekter på en god og rettferdig måte.

De som ikke kan arbeide i perioder eller for resten av livet, skal være trygge på at fellesskapet har bestemt at dette er rett, og at dette er rettferdig. I Norge skal det være lov å være ufør. Denne solidaritetskontrakten har vi gitt hverandre gjennom bestemmelsene i folketrygdloven og nå gjennom uførereformen. Dette skal vi være stolte av. Samtidig gir denne sømløse reformen muligheter til at arbeid kan kombineres med helsebegrensinger som den enkelte har, også når helsetilstanden varierer, og at det alltid vil lønne seg å jobbe. Reformen er også en del

av et større helhetsbilde: en trygg skatte- og finanspolitikk, økt inkludering i arbeidslivet, pensjonsreformen og jobbstrategien.

Arbeiderpartiet er opptatt av et mer anstendig arbeidsliv og av at flere kvinner skal kunne jobbe mer. Alt dette spiller en rolle i det store bildet. Regjeringen vil fortsette arbeidet med å forbedre og fornye tiltak i denne retningen. Det er bra.

Arbeiderpartiet mener at alle skal ha like muligheter. I dette perspektivet er god arbeidsavklaring viktig. God arbeidsavklaring er ikke bare et medisinsk spørsmål. En slik bred vurdering skal ikke bare fokusere på de begrensninger sykdom og skade gir, men også på de muligheter og ressurser som faktisk finnes. Legenes rolle er likevel viktig i dette samarbeidet. I en debatt på NRK forleden var statsråden og lederen av Allmennelegeforeningen enige om et felles ansvar for å få flere i arbeid. Det er bra.

Nedsatt arbeidsevne fører til utfordringer også for dem som står rundt, ektefelle, samboer, foreldre og barn. Stortinget vedtok bestemmelser om helhetlige og sammenhengende tjenester for utsatte barn og unge og deres familier i lov om sosiale tjenester i Nav i 2009. Når funksjonsnivået til mor eller far synker, berører dette barna. Nå ligger det forebyggende verktøyet der, til beste for disse.

Jeg er glad for at Kristelig Folkeparti er nesten helt enige med oss. Vi har samme solidariske tenking i bunn og respekt for at det skal være lov med hevet hode å være mottaker av fellesskapets velferdsordninger. Det er litt vanskeligere å finne slike likhetstrekk i merknadene fra Høyre og enda vanskeligere i merknadene fra Fremskrittspartiet. Høyre åpner for full gjennomgang av alle sidene ved uføreforhøringen i 2018. Jeg har dem mistenkt for å ville snevre inn mer. Høyresidens skattepolitikk har ingen solidarisk profil. Årlig kan en med inntekt under 200 000 få lov til å reise 20 turer mer med trikken i året, mens de med inntekter over 3 mill. kr kan reise ni turer hver eneste dag hele året! Det er usolidarisk politikk, eller omvendt solidaritet.

Fremskrittspartiet vil ha færre på uføretrygd og langt flere av uføre under 40 år over på arbeidsavklaringspenger med høyt krav til aktivitet. Dette løser Fremskrittspartiet ved å kutte flere titalls millioner kroner både i arbeidsavklaringspenger og for uføret – altså mindre til å aktivisere og følge opp uføre. Det er intet mindre enn utrolig.

Truls Wickholm (A) [16:23:26]: Det skal lønne seg å arbeide. Det er viktig og grunnleggende at en ny uføretrygd har dette som forutsetning. Oppfølging av den enkelte er viktig, men samtidig er det også nødvendig å gi økonomisk motivasjon for å delta i arbeidslivet.

Det er mye vi kan gjøre for å få folk tilbake. Vi bruker mye ressurser og penger på ulike opplegg for å få folk raskere tilbake i arbeid. Disse tiltakene har stort sett bestått i å behandle sykdom.

Professor Dag Bruusgaard ved Institutt for helse og samfunn ved Universitetet i Oslo har funnet at det er en sterkere sammenheng mellom utdanning og uføretrygd enn det man har visst tidligere. Derfor viser det seg, ifølge Bruusgaard, at kompetanse er vel så viktig som behand-

ling av sykdom. Han anbefaler å vektlegge kompetanse i større grad som en del av det å få folk tilbake i jobb.

Kompetanse og utdanning er ikke bare viktig for å få folk tilbake i jobb, det er også en forutsetning for å komme inn på arbeidsmarkedet. Nesten alle unge som mottar uføretrygd, har falt fra videregående opplæring. Blant dem som gikk ut av grunnskolen i 1994, er det 4,5 pst. av frafallselevne som fikk sosialhjelp i en tilfeldig valgt måned i 2007. Dette er 9,5 ganger større enn for dem som fullførte videregående opplæring. Langtidssykefraværet er 2–3 prosentpoeng høyere blant unge voksne som ikke fullfører videregående.

Det viser hvor viktig arbeidet med å få flere gjennom videregående er for den enkelte og for samfunnet som helhet. Forskere har anslått at hvis andelen av et kull som gjennomfører videregående opplæring, øker fra 70–80 pst., kan den samfunnsmessige gevinsten være på rundt 5 mrd. kr–6 mrd. kr årlig.

I 2025 vil det ifølge SSB være rom på arbeidsmarkedet for kun 3 pst. med ungdomsskole som høyeste utdanning. For den enkelte betyr økte kunnskapskrav at fullført videregående opplæring blir en nøkkel til stabil tilhørighet til arbeidsmarkedet og til videre studier. Vi vet at personer som ikke gjennomfører videregående opplæring, har dårligere forutsetninger for videreutdanning og en videre arbeidslivskarriere.

Blant unge mellom 20 og 24 år som ikke fullfører videregående opplæring, står 19 pst. utenfor både arbeid og utdanning mot 5 pst. i samme aldersgruppe som har gjennomført.

Vi vet at faglige ferdigheter fra grunnskolen har stor betydning for om ungdommene gjennomfører videregående opplæring eller ikke. Både nasjonale og internasjonale undersøkelser viser at mange av dem som begynner i videregående opplæring, har svake grunnleggende ferdigheter.

For å hindre at flere i framtiden må over på uføretrygd, er hele regjeringens satsing på utdanning viktig. Årene fra barnehage til videregående er særlig viktig.

«Jeg lærte norsk i barnehagen, da var det ikke noe problem å begynne på skolen», sa 11 år gamle Adil, elev på Hallagerbakken skole i Oslo, i en sak i Dagsavisen i fjor.

Vi vet fra forskning i USA at førskoletilbud rettet mot vanskeligstilte barn, førte til at barna presterte bedre i skolen på både kort og lang sikt, og i tillegg at flere av dem fullførte videregående og tok universitetsutdanning. Vi har også sett i to studier, som har hatt mulighet til å følge førskolebarnas arbeidsdeltakelse i voksen alder, at førskoletiltakene hadde stor positiv betydning for hvordan barna lyktes i arbeidslivet.

Jeg synes det er alvorlig når Høyre foreslår økte barnehagepriser i sitt alternative budsjett. Det vil kunne føre til lavere deltakelse i barnehager blant dem som trenger det mest, og er en type politikk som virker litt harmløs her og nå, men som vil kunne få store konsekvenser på sikt.

Regjeringen har en mye mer offensiv og moderne politikk. Ny GIV – Gjennomføring i videregående opplæ-

ring – er en nasjonal dugnad for å øke gjennomføringen i videregående opplæring.

I tillegg til en historisk satsing på barnehage og gratis kjernetid i enkelte områder, satser vi videre på en tidlig innsats gjennom en forsterket opplæring i grunnleggende ferdigheter på 1.–4. trinn i skolen. Økt timetall i fagene norsk, matematikk og engelsk og gratis leksehjelp for alle elever på 1.–4. trinn, er noe av det. Andre momenter i satsingen er gode systemer for overføring av relevant informasjon om eleven mellom grunnskolen og videregående, noe OECD har påpekt er viktig, tettere oppfølging av den enkelte elev og lærling, bedre rådgivningstjeneste, mer og praksisnær fag- og yrkesutdanning, økt tilskudd til lærebedrifter og en tett dialog med partene i arbeidslivet for å få på plass flere læreplasser.

Vi vet at særlig det at det ikke er nok læreplasser, er et problem for at ungdom skal greie å gjennomføre. Arbeiderpartiet og alle partier her, unntatt Fremskrittspartiet, mener også at det er viktig at vi bruker den makten vi har som innkjøpere i departement, kommuner og fylkeskommuner, og at andre store innkjøpere i Norge også bruker den makten for å sikre at det er godkjente lærebedrifter med lærlinger som får anbud og oppdrag.

Det som skjer i denne saken fra regjeringens side, er både riktig og viktig, men skal vi klare å løse utfordringene rundt uføre, er nøkkelen mer utdanning til flere.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Steinar Gullvåg (A) [16:28:46]: To hensyn har vært avgjørende for regjeringspartiene ved behandlingen av uførereformen, nemlig å sikre økonomisk trygghet for dem som ikke lenger er i stand til å arbeide og sikre muligheten til å pendle mellom trygd og arbeid alt etter den enkeltes muligheter og evner.

Sammen med pensjonsreformen er uførereformen viktige byggesteiner i det byggverk som vi i sum kaller velferdsstaten. Vi vedtar i dag en uføretrygd som står seg i lang tid framover, og som har økonomisk og politisk bærekraft.

Jeg er svært glad for at også denne reformen har bred tilslutning i Stortinget, selv om Høyre på et par viktige punkter distanserer seg fra det forliket alle andre partier, med unntak av Fremskrittspartiet, har samlet seg om.

Gjennom sin motstand mot pensjons- og uførereformen har Fremskrittspartiet ettertrykkelig plassert seg på side-linjen i norsk politikk, og jeg er forundret over at Høyre og Kristelig Folkeparti i det hele tatt vurderer et framtidig samarbeid med et parti som til de grader demonstrerer sitt manglende samfunnsansvar.

Fremskrittspartiets mange forslag har nemlig noen prislapper, og jeg skal ta for meg noen av dem.

Ingen levealdersjustering for uførepensjonister vil i 2050 øke folketrygdutgiftene med 20 mrd. 2011-kroner, og det kommer i tillegg til forskjellen mellom pensjonsreformen og en forlengelse av gårsdagens pensjonssystem, som Fremskrittspartiet går inn for, som alene betyr en økt utgift på 50 mrd. kr. Hvis vi fjerner differensier-

ingen mellom ytelsen til enslige og gifte samboende, koster det 700 mill. kr årlig. Økte ytelser til unge uføre, slik Fremskrittspartiet foreslår, koster 2 mrd. kr årlig. Økt opp-tjeningsgrunnlag beløper seg til 750 mill. kr årlig, og et gunstigere beregningsgrunnlag er anslått til 1,25 mrd. kr årlig. I tillegg kommer flere kostnadsdrivende forslag som ikke umiddelbart lar seg beregne. Altså først en regning på 70 mrd. kr til framtidige generasjoner, så en ekstra kostnad på 4,5–5 mrd. kr årlig løpende fra 2015.

Fremskrittspartiet har aldri brydd seg med sammenheng og sammenhenger, slik partiet sprer om seg med nye miliarder til alle gode formål. Vi er jo verdens rikeste land, må vite, og vi har penger i Pensjonsfondet. Slik kan Fremskrittspartiet bare opptre så lenge de ikke tvinges til å ta ansvar. Derfor trenger vi en forsikring her i dag fra Fremskrittspartiets potensielle samarbeidspartnere, nemlig forsikringen om at Fremskrittspartiet aldri noensinne vil få innflytelse på norsk pensjonspolitik.

Sylvi Graham (H) [16:31:56]: For å ta det siste først: Høyre fører ikke regjeringsforhandlinger i åpent storting.

For øvrig: Det norske velferdssamfunnet slik det er bygget opp gjennom generasjoner, hviler på to sentrale påler. For det første at flest mulig deltar i arbeidslivet, og for det andre at vi går sammen om å sikre en grunnleggende trygghet for dem som ikke er i stand til å arbeide. For Høyre er utgangspunktet at hver enkelt har et personlig ansvar for seg selv, sitt eget liv og for menneskene rundt seg, og samtidig at et raust og menneskelig samfunn sikrer alle mulighetene til et anstendig liv, uavhengig av bakgrunn, inntekt og arbeidsevne. For Høyre er den logiske sammenhengen i velferdspolitikken at det må lønne seg å jobbe, samtidig som vi sikrer gode og anstendige støtteordninger for dem som er for syke til å delta i arbeidslivet.

Fra 1995 og til i dag har det vært en økning både av antallet og andelen uføre. Ser vi på tallene fra 1980 og til i dag, blir økningen enda mer markant. Særlig er det den sterke økningen av unge uføre som er bekymringsfull. Dette er en utfordring av flere grunner. Det innebærer at Norge ikke bruker en viktig arbeidskraftressurs, og det koster svært mye penger. Men først og fremst er det en tragedie for de enkeltmenneskene det gjelder, og som statsråden nettopp sa: Det bør bli færre.

Vi vet at arbeid og livskvalitet henger nært sammen. Vi vet også at arbeid bidrar til fellesskap og aktiv deltakelse. Det blir for enkelt å si som enkelte gjør, at alle som er uføretrygdet, hører hjemme i ordningen – punktum finale. Dette gjelder særlig en del av dem som er unge uføre. Vi hører ofte historier om unge som blir tilbudt uføretrygd fra Nav, når det de egentlig ønsker, er hjelp til å komme seg ut i jobb. Vi ser f.eks. at andelen epileptikere som kommer ut i jobb, har sunket de siste årene. Det virker ikke sannsynlig at det skulle være rene medisinske årsaker til at denne andelen har økt de senere årene. Mange epileptikere kan i utgangspunktet fungere godt så lenge de får noe tilrettelegging på en arbeidsplass. Men ifølge deres egen organisasjon opplever unge epileptikere altfor ofte å ende med uføretrygd. Man kan fristes til å spørre om det for Nav kanskje er det enkleste å få noen over på en per-

manent ordning, slik at man slipper den ofte kompliserte jobben det er å få noen med spesielle behov ut i ordinært arbeid. Verken for samfunnet eller for den enkelte er dette en holdbar løsning. Det er derfor skuffende å se at i en på mange måter god og solid reform av uføreordningen gjøres det ikke nok for å stagge veksten i unge uføre. Det er en fallitterklæring dersom vi lar denne veksten fortsette. Jeg håper derfor at arbeidsministeren snarest vil sette i gang et målrettet og kunnskapsbasert arbeid for å hjelpe flere fra denne gruppen over i arbeid – som saksordføreren sa: følge opp uførereformene med forsterket arbeidslinje.

Tove Linnea Brandvik (A) [16:35:16]: Det har vært en spennende dag i salen i dag. Det er godt å få denne debatten inn i salen og ikke bare sitte og jobbe med tallene ute i korridorane og i debattene, men faktisk begynne å gjøre vedtakene og skape denne reformen.

Men det er et par ting som jeg ønsker å kommentere. Jeg hadde en replikk rettet til Fremskrittspartiet om deres opplegg tidligere i dag, som jeg vel føler at jeg fikk et litt vagt svar på. Jeg har gjort noen regnestykker mens jeg satt her og lyttet, og for å ta to ulike case:

Hvis man skulle være enslig ufør med barn og tar alle begrensningene, bl.a. at man kan ha maks ytelse inntil 80 pst. av tidligere inntekt for barnetilleggene, man kan ikke ha høyere inntekt enn 100 pst. før inntekten skal avkortes, kommer man fram til en løsning hvor man sitter igjen med bare 0,7 G som man kan bruke av sitt fribeløp, istedenfor de andre som kan bruke 0,75 G, ut fra Fremskrittspartiets forslag. Man får altså da bare tjene 55 000 kr før man begynner å få avkorting fullt ut, mens andre får lov til å tjene 0,75 G, ifølge Fremskrittspartiet. Hvis man i samme tilfellet er ung ufør og får barn, har man satset på at man skal ha et barnetillegg som er på 0,4 G. Men siden man setter rammene slik at man bare kan ha dette tillegget inntil 80 pst. av tidligere inntekt, vil de som har vært ung ufør og får barn, bare kunne få 0,3 G i barnetillegg før de får en full avkorting. Så det handler om: Hvem trefte man? Jeg tenker at dette handler om å prøve å bygge grenser inn i et system som man ikke selv har utformet, men prøver å rette opp i dette.

Så har jeg en kommentar til Laila Marie Reiertsens bekymring for at de som er på vei tilbake igjen til arbeidslivet etter å ha vært 100 pst. ufør, ikke skulle kunne gjøre det. Både i dagens ordning og i den nye ordningen kan en gradvis bevege seg tilbake igjen til full jobb. Det betyr at en kan ha en redusert avkorting, helt ned til 20 pst., før uføretrygden faller helt bort.

Så er det en ting som jeg stiller meg litt tvilende til når det gjelder forslagene som ligger på bordet i dag. Spør man virkelig om avkorting i gammel ordning i forhold til dem med høy inntekt? Jeg vil anta at dette gjelder for den nye ordningen. I så fall kan jeg orientere om at i den nye ordningen vil avkorting for dem med tidligere høy inntekt være lavere enn 66 pst. hvis man tidligere hadde en inntekt over 6 G. Det betyr at de har en mildere avkorting enn hovedtyngden i uføretrygden. Hvis det gjelder den gamle ordningen, kan man lese proposisjonens side 121. Der kan man se at med den gamle ordningen fikk

man full avkorting hvis man hadde en inntekt over 1 G og uføregraden var 100 pst.

Karin Andersen (SV) [16:38:40]: Først til representanten Sylvi Graham, som igjen gjentar at det har blitt så veldig mange flere på uføretrygd siden 1980. Jeg sitter med tallene her som viser at andelen både kvinner og menn – og særlig kvinner – som har vært i arbeid fra 1980 og fram til i dag, har økt voldsomt. Det er den generasjonen som representanten Graham og jeg tilhører, som har kommet inn i arbeidslivet og opparbeidet seg rettigheter. Derfor er det slik at når man også blir ufør, har man noen rettigheter som utløser trygd. Jeg skulle ønske at representanten Graham kunne si noe positivt om det, for det er nemlig veldig viktig for mange kvinner, som har større helseproblemer knyttet til arbeidslivet enn det menn har. Slik er det, dessverre.

Så til dette med om det å gå på trygd går i arv. Nei, det gjør ikke det. Det er de bakenforliggende sosiale problemene som går i arv. Derfor er SV så opptatt av at vi må ha gode barnetillegg for de familiene som har det vanskeligst, fordi barna skal ha en barndom som gjør at de kan delta på lik linje med andre barn i samfunnet.

Så tror jeg vi alle sammen er enige om at hovedproblemet her er at de som kan og vil jobbe, ikke kommer i jobb. Hva gjør vi med det? Representanten Wickholm var oppe og viste til noen undersøkelser som viser hvor viktig det er å få utdanning. Jeg kan vise til en undersøkelse fra SSB, NOVA og NTNU som ble presentert i februar 2009, som viser at det er en klar sammenheng mellom utdanningsnivå og sysselsetting for befolkningen generelt. Jo høyere utdanning, jo større sannsynlighet for arbeid. Enda sterkere er effekten av utdanning for dem som har en funksjonsnedsettelse og sykdom. Der er forskjellene store – nesten 40 poeng mellom grunnskole og høyere utdanning. Det viser seg at det er helt andre ting enn det som det er blitt snakket om her i dag, som skal til.

I tillegg: Hva slags arbeidsliv er det vi ønsker å skape som de med dårlig helse skal inn i? SV og regjeringen er opptatt av å skjerme arbeidsmiljøloven, av å få på plass sterke tiltak mot sosial dumping og sikre seriositet i hele arbeidslivet, fordi de med dårligst helse skal ut i dette arbeidslivet. Da kan det ikke være slik at de risikerer å bli utnyttet på det grøveste og kanskje få enda større helseproblemer.

Jeg er bekymret for dette, for det er lite som tyder på at arbeidslivet i seg sjøl gir bedre plass. Jeg hører mange arbeidsgivere som klager over at det er for mange på uføretrygd, men jeg ser dessverre for få av dem som sier at hos oss er det en arbeidsplass til alle.

Presidenten: Neste taler er representanten Torbjørn Røe Eriksen – Isaksen. Presidenten så at Røe Isaksen og Eriksson er etter hverandre her. Neste taler etter Røe Isaksen er Robert Eriksson. Røe Isaksen – vær så god!

Torbjørn Røe Isaksen (H) [16:41:59]: Takk, president! Jeg burde kanskje begynne å kalle meg Giæver Eriksen, så man kan få innpass i nye miljøer.

Først vil jeg takke for en god debatt. Jeg tror det er verdt å huske på at dette er en reform som berører og engasjerer veldig mange mennesker, selv om det bare er komiteen som er til stede her i dag. Jeg har lyst til bare å knytte noen få kommentarer til den – jeg skal forsøke ikke å si det på en måte som gjør at debatten blusser opp igjen.

Det er noe vanskelig når en bruker ordet «velge», for det er helt åpenbart – og jeg er enig med representanten Karin Andersen og alle andre som har sagt det – at det ikke er noen som sitter og tenker hvordan de kan utnytte systemet vårt på en best mulig måte. Allikevel er det slik at det må vi huske på på individnivå.

Samtidig er det slik at på makronivå vet vi at størrelsen på ytelsene har noe å si også for hvor mange som kommer inn i en ytelse. Da er det et perspektiv som jeg synes er veldig viktig. Poenget mitt er ikke at denne alenemoren som drar på jobb hver dag, som betaler penger på busen eller for å ha bil, som bruker penger til arbeidsklær og matpakke – alle disse tingene – plutselig finner ut at hun velger å ta uføretrygd isteden. Men hennes skattepenger går også inn i systemet, og det systemet må være rimelig også for henne. Da synes jeg det i utgangspunktet er noe urimelig at hvis du har en arbeidsinntekt på f.eks. 330 000, 340 000 eller 350 000 kr, som Brochmann-utvalget har vist til, vet du at hvis du ikke jobber, og har akkurat samme livssituasjon, vil du kunne få like mye eller mer enn det du har hvis du går på jobb hver eneste dag. Det er en urimelighet uavhengig av den enkeltes sinnelag.

Så er jeg enig i at dette er kompliserte problemstillinger, for det er slik at yrkesdeltakelsen i Norge er høy, men det har ført til at samtidig som vi har fått flere inn i arbeidslivet, har flere gått ut av arbeidslivet. Jeg tror vi må være så ærlige å si at uføreordningen også er en ordning for å motvirke fattigdom, men den skyldes ikke bare forverret helse i befolkningen, snarere tvert imot; vi blir friskere. Men det skyldes f.eks. arbeidsmarkedet, manglende tilgang på arbeidsplasser, men også sosial struktur en del steder. Det er jo grunnen til at det etter hvert finnes relativt godt forskningsmessig belegg for å si at – «smitte» er et veldig dårlig ord å bruke – det er en sosial effekt av at mange i et lokalmiljø mottar uføretrygd.

Jeg skal avslutte der. Jeg er enig med Karin Andersen i at det avgjørende er at det er noen grunnleggende årsaker til fattigdom eller nyfattigdom som går i arv. Det gjør også at det er en statistisk sammenheng mellom det at en har foreldre som er uføre, og det at en selv blir ufør. Men det er ingen automatikk. Jeg har selv en mor som er ufør. Det betyr ikke at det automatisk er slik at jeg blir ufør. Men det er slik at noen grunnleggende sosiale forskjeller i samfunnet vårt reproduseres.

Robert Eriksson (FrP) [16:45:11]: Jeg har lyst til kort å si noe om en del av de angrepene som har kommet. Jeg må si at jeg blir litt forvirret – enkelte i denne salen kan vel si at det er ikke noe nytt, det har de visst lenge – når man hører en retorikk der det på den ene siden blir fremført at Fremskrittspartiets forslag vil føre til at det blir færre uføretrygdde, at vi vil sende uføretrygdde ut i en evigvarende runddans, og på den andre siden hører vi statsrå-

den fra denne talerstolen si at vårt forslag vil føre til at det blir flere uføretrygdde. Man hadde vel kunnet forvente at man internt i de partiene som sitter i regjering, ble enige om hva effekten av våre forslag er.

Så registrerer jeg at representanten Pollestad sier at grunnen til at man ikke ønsker å øke inntekten for de unge uføre, de aller svakeste som går på uføretrygd, er at man har måttet foreta en økonomisk prioritering. Det vil rett og slett si – igjen i motstrid til det Karin Andersen sier – at vi nå har fått en veldig god ordning, og at det viktigste for SV har vært å sikre et høyt inntektsnivå for dem som faller utenfor. Så jeg finner en rekke slike ting som ikke helt henger sammen, men la nå det ligge.

Så til regnestykket til Tove Brandvik: Det blir veldig feil å lage den typen regnestykker der man blander trygdeinntekt og arbeidsinntekt. De to tingene bør holdes fra hverandre, da blir regnestykkene mye riktigere, og da blir de også bedre å forstå. Så sett opp regnestykket på nytt med de adskillelsene, så kan vi se på det sammen.

Men så er det en del ting som jeg synes det er viktig å få sagt fra denne talerstolen. Det gjelder noe som også representanten Røe Isaksen har vært inne på, bostøtteordningen. Der har både Kristelig Folkeparti, Fremskrittspartiet og Høyre et forslag som vi står sammen om, og det er:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en helhetlig gjennomgang av bostøtteordningen i god tid før ikrafttredelse av ny uføretrygd.»

Jeg håper at regjeringen, statsråden og regjeringspartiene merker seg det og setter i gang det arbeidet, slik at vi er sikre på å få frem den problematikken i god tid før ny uføretrygd begynner å virke.

Så var også Torbjørn Røe Isaksen inne på det som kanskje er den store utfordringen, som vi kanskje må ha mange debatter om fremover, og det er at vi har gradering både når det gjelder sykelønn og uføretrygd. Det synes jeg er positivt, men det krever også at vi må ha et annet arbeidsliv der det er plass til de nye arbeidstakerne som ikke har full arbeidsevne. Det betyr flere deltidstillinger, det betyr et mer fleksibelt arbeidsliv, og hvordan vi skal lykkes med det, er en egen debatt. Men det er en alvorlig debatt som vi må ta i denne salen, om hvordan vi skal klare å skape arbeidsplasser, slik at disse folkene får utnyttet sin arbeidsevne fullt og helt. Det kommer vi vel tilbake til, og jeg ser frem til den debatten.

Presidenten: Representanten Karin Andersen har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Karin Andersen (SV) [16:48:19]: Det er en realitet at i denne innstillingen fremmer Fremskrittspartiet forslag om at de som er under 40 år, ikke skal ha mulighet til å få uføretrygd, hvis de ikke nærmest er født uføre. Så sier representanten Eriksson i et innlegg at da skal de selvfølgelig ha en annen ytelse. Jeg har bladd igjennom innstillingen tre ganger for å se om det er noe jeg har oversett, men den inntektssikringen som Fremskrittspartiet sier at disse unge uføre skal ha, finnes ikke i denne innstillingen.

Så dette er en runddans mellom arbeidsavklaringspenger og sosialhjelp, kanskje fra du er 20 til du er 40 år, for folk med uavklarte helseproblemer, dårlig råd og ikke mulighet til å etablere seg. Nei, det er en svært dårlig ordning å gjennomføre det som Fremskrittspartiet foreslår i dag, og jeg er veldig glad for at Fremskrittspartiet ikke har hatt innflytelse på uføretrygdens utforming.

Presidenten: Representanten Robert Eriksson har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Robert Eriksson (FrP) [16:49:31]: Jeg registrerer at SV gjentar de samme usannhetene gang etter gang. Jeg synes det kunne ha vært prisverdig om man iallfall hadde lyttet til det vi har sagt, og forholdt seg til det som vi sier fra denne talerstolen, og tar det inn over seg. Vi mener faktisk det vi sier fra denne talerstolen.

Ja, vi mener det er feil at folk som har arbeidsevne, skal varig uføretrygdes. Vi mener det er mye viktigere, spesielt for unge, at det legges opp et tett løp for å få flere av dem inn i arbeidslivet. Det er ikke snakk om at de skal gå i en runddans i 20 år, men de skal ha et mye tettere oppfølgingsprogram. Det står beskrevet, og vi har også et forslag sammen med Høyre om at vi ønsker å se på et slikt program. Da er det helt opplagt at det vil være en ytelse i forhold til det programmet som gjør at de ikke vil stå uten inntekt. Det har vi sagt, og det står også i vår resolusjon som er vedtatt på landsmøtet. Vi har sagt det og gjentatt det gang på gang fra denne talerstolen, men allikevel velger da SV å fremføre usannheter.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 6. (Votering, se side 1514)

Sak nr. 7 [16:50:39]

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2011 under Arbeidsdepartementet (Innst. 106 S (2011–2012), jf. Prop. 26 S (2011–2012))

Robert Eriksson (FrP) [16:51:16] (komiteens leder og ordfører for saken): Jeg skal ikke legge opp til en lang debatt. Fremskrittspartiet har et mindretallsforslag i denne innstillingen, og jeg ønsker bare å begrunne det litt kort. Vi ønsker å foreslå økte bevilgninger til frivillige lag og organisasjoner, spesielt til dem som jobber med fattigdomsbekjempelse. Jeg registrerer nå at i flere kommuner blir bl.a. tiltaket Alternativ Jul lagt til sides, både ut fra at man mangler personellressurser, og ut fra at man mangler økonomiske ressurser. Det synes jeg er veldig uheldig, og det synes jeg er synd. Derfor ønsker Fremskrittspartiet å foreslå en ekstra bevilgning til det på 15 mill. kr for å sikre at de aller svakeste, spesielt barna til de aller svakeste, også i 2011 kan gå en verdig og god jul i møte.

Presidenten: Representanten Robert Eriksson har tatt opp det forslaget han refererte til.

Karin Andersen (SV) [16:52:15]: Det går an å ha sympati for et slikt forslag hvis det hadde kommet på et tidspunkt da det hadde vært mulig å gjennomføre det. I budsjettene som Fremskrittspartiet har lagt fram hvert år, kommer aldri dette forslaget opp. Derimot kommer det opp hvert eneste år akkurat på denne tida av året – i begynnelsen av desember – når det er helt umulig, også praktisk, å gjennomføre det. Så jeg vil bare oppfordre dem som ønsker å få dette inn, at man jobber med det tilknyttet de ordinære budsjettene, fordi det er viktig at man greier å sikre dem som er vanskeligstilte, noe ekstra til jul. Men det må gjøres på en seriøs måte, slik at det er mulig å få behandlet det og eventuelt gjennomført det.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 7. (Votering, se side 1523)

Sak nr. 8 [16:53:05]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om endringer i kontantstøtteleven (Innst. 103 L (2011–2012), jf. Prop. 8 L (2011–2012))

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Arild Stokkan-Grande (A) [16:54:17] (ordfører for saken): Dette er en gledens dag for norske småbarnsfamilier. Det har vært mange av dem med denne regjeringen. Det grepet som Stortinget i dag vedtar, har lenge vært varslet, og det har vært svært etterlengtet blant småbarnsforeldre. Vi målretter med dette grepet, og vi styrker kontantstøtten for ettåringer.

Med regjeringens politikk overfor norske småbarnsforeldre har de fått økt valgfrihet og frihet til selv å fatte de beslutningene som er best når det gjelder å kombinere ansvaret for barn med ansvaret for at begge foreldrene skal sikre inntekter til familien.

Vi har bidratt til økt valgfrihet gjennom økt foreldrepermisjonstid. Vi har bidratt til økt valgfrihet gjennom det grepet vi nå gjør med kontantstøtten og til betydelig økt valgfrihet gjennom å innføre en rett til barnehageplass, som sikrer at alle barn får muligheten til å få en god oppvekst og til å stå på egne ben og lykkes med sin framtid.

Disse grepene er svært viktige for familiene, men de er også svært viktige for samfunnet. Når man ser på hva som er felles for de landene i Europa som sliter mest med

å håndtere ettervirkningene av finanskrisen, så er det det at de landene også er preget av at de har forholdsvis få kvinner i yrkeslivet.

Mens når man ser på de landene i Europa som lykkes med å håndtere ettervirkningene av finanskrisen – lykkes med omstilling – og som opplever vekst i dag, så er det land som har høy sysselsettingsgrad også blant kvinner. De er en enorm motor i omstillingsarbeidet og når det gjelder den muligheten man har for å øke sin konkurransekraft internasjonalt. Da må samfunnene ha en politikk som sikrer at kvinner faktisk kan kombinere det å jobbe med det å ha ansvar og omsorg for barn. Det har denne regjeringen med sine helhetlige grep greid både når det gjelder foreldrepermisjon, som sikrer at ikke bare kvinner er hjemme med barn, men også at fedre har en stor porsjon av permisjonstiden, gjennom kontantstøttegrepet, som sikrer at man kan kombinere det å ha ansvar for barn med at en av partene jobber mens en er hjemme, og retten til barnehageplass, som sikrer at den gangen man ønsker å gå ut i yrkeslivet igjen, har man muligheten til det gjennom at det tilbys en barnehageplass.

Alle disse tingene har kommet som følge av en lang kamp hvor venstresiden har måttet dra høyresiden etter håret. Dette vil også denne debatten preges av, vil jeg tro, der det vil bli hevdet at dette gir mindre valgfrihet for norske småbarnsforeldre. Tvert imot: Dette er med på å øke valgfriheten for småbarnsforeldrene, og det sikrer god tid med barn, sett i kombinasjon med alle de andre flotte grepene som denne regjeringen og vår strålende statsråd har gjort på dette feltet.

Solveig Horne (FrP) [16:57:56]: Det er alltid en fornyelse å høre på innleggene til Stokkan-Grande, og om vi er enige eller uenige, så har han beholdt humøret.

For Fremskrittspartiet har alltid kontantstøtten vært en viktig ordning som først og fremst skal likestille alle småbarnsforeldre med hensyn til overføringer av offentlige midler til barnepass. I tillegg mener Fremskrittspartiet at kontantstøtten faktisk er en viktig ordning for familiens valgfrihet. Fremskrittspartiet mener det er godt at foreldre som ønsker å tilbringe tid med sine barn i de første leveårene, gis muligheten til det.

Så begynte Stokkan-Grande sitt innlegg med å si at det var en gledens dag. Det er fristende å si at det er en sorgens dag, men det er kanskje å ta litt hardt i. Men for Fremskrittspartiet er det viktig at familien i større grad skal kunne tilpasse og organisere hverdagen sin ut fra den enkelte families behov. Det er dessverre ikke tilfellet i dag. Når regjeringen fjerner kontantstøtten for toåringer neste år, gjør regjeringen det vanskeligere når det gjelder valgfrihet og mulighetene for det.

Fremskrittspartiet er likevel glad for at vi nå nesten har oppnådd full barnehagedekning, og at veldig mange familier velger barnehager. Vi ser at resultatet av barnehageforliket har ført til at antallet barn som går i barnehager, har økt. Likevel mener vi at valgfriheten til foreldrene er viktig, og at kontantstøtten er en så viktig del av denne valgfriheten at den bør opprettholdes slik den er i dag, slik at familiene kan få lov til å velge selv.

Det er opp til foreldrene å velge barnepass, men vi ser at fokuset på barns lek, læring og sosialisering kan være en viktig forklaringsgrunn for at noen allerede i barns andre leveår velger å benytte seg av retten til barnehageplass. For noen foreldre er barnehage det beste for deres familie og for deres barn, men det er også viktig at de som ønsker å velge kontantstøtte, får muligheten til det.

Selv om Fremskrittspartiet er imot å kutte i kontantstøtten til toåringer, vil Fremskrittspartiet gi honnør til regjeringen for at en nå styrker kontantstøtten for de yngste barna. Likevel mener vi det er et feilgrep å fjerne den for toåringer.

Som jeg har sagt før, har kontantstøtten i mange år vært en viktig ordning for å sikre barnefamilier god valgfrihet i egen hverdag, og det har for Fremskrittspartiet vært viktig å opprettholde denne friheten. Jeg vil få understreke at trygghet og tid er viktig for barns oppvekstvilkår, og da må det være mulig for den enkelte familie å velge det som er best ut fra sin hverdag.

Det som er spesielt ved den saken som vi behandler i dag, er at jubelen nok ikke har stått i taket, som regjeringen hadde håpet på. Vi ser nå i disse budsjettider rundt omkring i kommunene at flere og flere kommuner nå velger å innføre en lokal kontantstøtte. Dette kan regjeringen takke seg selv for. Regjeringen valgte i fjor, tross mange advarsler – også fra Fremskrittspartiet – å overføre barnehagemidlene til den kommunale rammen, og en del resultater ser vi nå: Før fikk en penger for hvert barn en hadde i barnehage, nå får en for hvert barn som bor i kommunen. I tillegg blir utdannelsesnivået til foreldrene regnet med. Med andre ord: mange store forskjeller. Ja, jeg kunne ramset opp mange negative effekter som omleggingen av barnehagefinansieringen har ført til.

Nå har de lokale kommunepolitikere innsett at det er rimeligere å innføre lokal kontantstøtte til sine toåringer enn å bruke pengene til barnehager. Dette kan da ikke ha vært regjeringens intensjon.

Likevel vil Fremskrittspartiet gi honnør til lokalpolitikere for å styrke småbarnsfamilienes valgfrihet i stedet for å svekke den, sånn som regjeringen legger opp til. Fremskrittspartiet synes bare det er litt synd at det bare er noen småbarnsfamilier som får glede av dette.

Det skal bli spennende å følge utviklingen i denne saken når vi nå får en oversikt over hvor mange kommuner som innfører lokal kontantstøtte framover, og hva regjeringen har tenkt å gjøre med det.

Fremskrittspartiet kan i alle fall love at vi fortsatt kommer til å kjempe for kontantstøtten slik som den er i dag, og at valgfriheten til barnefamilieene blir viktig framover. Vi kommer derfor til å stemme imot loven slik som den foreligger, og jeg viser til vårt alternative statsbudsjett når det gjelder familiekomiteen, som blir behandlet på torsdag, der Fremskrittspartiet opprettholder ordningen med kontantstøtte slik som den er i dag.

Dag Terje Andersen hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [17:02:57]: Høyre ønsker å sikre familiene fleksibilitet og valgfrihet, så de kan ordne livet sitt sånn som de selv ønsker. Høyre har tilitt til at familiene selv vet best hvordan de skal ivareta barnas behov, samtidig som deres egen hverdag skal fungere godt.

Kontantstøtten er en viktig ordning for de familiene som ønsker seg det. Høyre vil legge til rette for gode familieliv. Kontantstøtten handler om omsorgen for barna våre, det aller fineste vi har.

Høyre er glad for at vi står sammen med Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, og med regjeringen, når det gjelder å styrke kontantstøtten for de yngste barna. Men i likhet med Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet er Høyre veldig skeptisk til å fjerne retten til kontantstøtte for barn mellom to og tre år. Vi er opptatt av at trygghet og tid er viktig for barns oppvekstvilkår, og derfor ønsker vi å styrke familiene som barnas viktigste fellesskap.

I familiepolitikken ser vi at Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Høyre gjennomgående er opptatt av at familien er den viktigste rammen – og fellesskapet – rundt barns oppvekst. Vi er også bekymret for at fokuset på familien blir satt til side, og for Høyres del er vi veldig bekymret for at likestillingen dominerer mer og mer av det som er knyttet til barns oppvekstvilkår.

Jeg registrerer at det ikke bare er Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti som er bekymret for regjeringens utvikling på dette området, men at også representanter for regjeringspartiene er veldig sterkt bekymret. Høyre er veldig enig med representanten Ramsøy fra Senterpartiet, som går hardt ut mot likestillingsministeren. Representanten Ramsøy fra Senterpartiet er i Vårt Land 14. november veldig bekymret for at likestillingspolitikken har tatt overhånd, og Senterpartiet savner et helhetlig fokus på familiepolitikken. Representanten Ramsøy sier i intervjuet i Vårt Land 14. november:

«Ta for eksempel likestilling. At flest mulig deler foreldrepermisjonen likt, ser bra ut på statistikken, men er det god familiepolitikk?»

Og videre:

«Det som er best for likestillingen, og det som er best for familien, er ikke nødvendigvis det samme.»

Ramsøy etterlyser en familiemelding. Det ble fremmet sist under Bondevik II-regjeringen. Jeg er glad for at det nå helt klart og tydelig viser at det er stor uenighet i regjeringen om hva som skal være regjeringens familiepolitikk og likestillingspolitikk, eller i hvert fall at det går så langt at senterpartirepresentanter i Stortinget, også den som har ansvaret for familiepolitikken, går ut i avisen og sier at nok er nok, nå må vi ta hensyn til barna, nå må vi ta hensyn til familien, og at likestillingspolitikken ikke må ta fullstendig overhånd og være styrende for det som har å gjøre med barns oppvekstvilkår og integreringspolitikk, og hvordan vi skal legge opp familiepolitikken.

Det har skjedd mye de siste årene med utviklingen i barnehagen, endringene i kontantstøtteordningen og detaljstyringen av foreldrepermisjonen. Det er Høyre bekymret for. Vi ser at man systematisk mer og mer fjerner valgfriheten og fleksibiliteten for familiene, fordi man ønsker å

dekke andre behov, som ikke først og fremst handler om familiens muligheter til å ta vare på ungene sine og organisere hverdagen til det beste for familien. Men jeg er glad for at Kristelig Folkeparti, Fremskrittspartiet og Høyre står sammen om å ønske mer valgfrihet til foreldrene, og at vi nok en gang sier tydelig fra om at mer detaljregulering og det å frata familien valgfrihet er feil vei å gå.

Gina Knutson Barstad (SV) [17:08:14]: Som forrige taler godt illustrerte det, er det et kontroversielt tema vi har til behandling i dag. Kontantstøtten har vært kontroversiell siden den ble innført i 1998. Det er ingen hemmelighet at SV har vært motstander av kontantstøtten. Vi er motstandere fordi det er dårlig likestillingspolitikk, det er dårlig inkluderingspolitikk, og ikke minst er det dårlig fordelingspolitikk.

Fordeling er ikke alltid det perspektivet som er trukket mest fram i denne diskusjonen, men det er helt avgjørende. Kontantstøtten er et klassespørsmål, og jeg vil gjerne sitere fra fordelingsmeldingen:

«Særlig ser det ut til at kontantstøtten bidrar til at familier med lav inntekt og utdanning i mindre grad velger barnehage, samtidig som det er barn fra disse familiene som trolig ville hatt størst nytte av barnehage.»

Så dersom representanten Hofstad Helleland og andre er opptatt av barns beste, burde de jo nettopp stå sammen med oss i dette spørsmålet, for dette handler om nettopp de ungene som trenger mest å gå i barnehage, enten det gjelder språk eller lite ressurser ellers i hjemmet.

For ti år siden, i 2001, evaluerte Stortinget kontantstøtten. Allerede da var det en stor diskusjon om inkluderings-effekten av den, og både daværende statsråd Laila Dævøy og representanten Dagrun Eriksen var innom at kontantstøtten kunne ha uheldige effekter for inkludering. Så jeg håper at Kristelig Folkeparti vil ha en mer progressiv holdning til det i denne debatten enn de hadde for rundt to uker siden, da de mente at SV var et «stigmatiserende» parti som tok opp dette som en problemstilling. Det er en viktig del av diskusjonen.

I tillegg vil jeg nevne at over 80 pst. av kontantstøtte-mottakerne er kvinner, og yrkesaktivitet er, som vi kjenner til, sentralt for likestilling. Kontantstøtten har bidratt til å befeste tradisjonelle kjønnsrollemønstre og er fremdeles veldig tradisjonell når det gjelder hvem som mottar slik støtte.

Jeg skal også oppklare noen vanlige misforståelser i denne debatten. Kontantstøtten er ikke penger for å være hjemme. Kontantstøtten er penger for ikke å benytte seg av et offentlig tilbud, som jo er barnehage, og da kontantstøtten ble innført, ble den hovedsakelig brukt til dagmamman og svart barnepass. Kontantstøtten var den borgerlige regjeringens måte å kjøpe seg ut av barnehagesatsingen på, og derfor synes jeg det er ganske hult når Høyre sier at denne regjeringen har svekket valgfriheten. Det er nettopp denne regjeringen som har gitt familien valgfrihet, gitt mulighet til å velge barnehageplass, og det er en politikk som i praksis har utradert kontantstøtten, for nesten alle valgte barnehageplass da de fikk tilbud om dette.

Det er et godt kompromiss som vedtas i dag. Det er et eksempel på at også der man har ulike meninger og inn ganger, kan man komme fram til gode løsninger. Jeg er mer spent på hvordan opposisjonen skal jobbe seg fram i familiepolicikken enn på hvordan vi klarer det hos oss rød-grønne. Vårt vedtak er bra for likestillingen, og det er ikke minst bra for de ungene som nå vil komme i barnehagen.

Christina Nilsson Ramsøy (Sp) [17:11:55]: Saken vi skal behandle her i dag, er et bevis på at denne regjeringen er i stand til å håndtere saker der vi har ganske ulikt standpunkt. Derfor mener jeg at dette er en dag der alle regjeringspartiene har grunn til å være fornøyd.

Representanten Håbrekke fra Kristelig Folkeparti sa i forrige debatt om kontantstøtte, da vi behandlet et forslag fra Fremskrittspartiet, at det hadde vært interessant å være «flue på vegg» når regjeringspartiene diskuterer kontantstøtte. Men med forrige kontantstøttedebatt i friskt minne kan jeg vel si det samme om opposisjonen: Om det skulle ha blitt en regjering bestående av Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, hadde det vært interessant å se hvordan de hadde valgt å løse dette spørsmålet.

Kontantstøtten er en viktig sak for Senterpartiet, og det var veldig viktig for oss at denne ordningen både skulle beholdes og aller helst videreutvikles da vi valgte å gå inn i et regjeringssamarbeid i lag med Arbeiderpartiet og SV. Regjeringen foreslår i denne saken en styrking av kontantstøtten for ettåringene, og det er en sak som er veldig viktig for mange. Ikke minst er det helt på linje med Senterpartiets program. Det er med og styrker valgfriheten og er spesielt viktig for mange i overgangen mellom foreldrepermisjon og arbeid. Det vi spesielt får mye tilbakemeldinger om, er at det er etter et års tid i permisjon at man ønsker en litt mykere overgang før man går tilbake i full jobb. Det er nettopp dette regjeringen nå legger til rette for.

De som er imot kontantstøtten, bruker ofte integrering som et argument mot. Det er viktig å si at det faktisk er en ganske liten andel av innvandrere som mottar kontantstøtte, og når vi nå målretter denne ordningen mot ettåringene, vil dette bli et argument som er mindre relevant. Det samme gjelder argumentet om språkutvikling.

Så mener jeg at det er viktig å nyansere debatten litt, for det kan ofte høres ut som om den store delen av dem som benytter seg av kontantstøtten, er både lite integrert og såkalte ressursvake familier. Men da er det også viktig å minne om at det faktisk er slik at det er mange som velger å være hjemme litt lenger enn det som er normalen, fordi de mener at det er best for sin familie og sine barn – at det ikke nødvendigvis er best med barnehager i alle tilfeller. Det er også viktig å ha med seg i debatten at denne målgruppen er mer sammensatt enn det noen ganger kan høres ut som.

Så har en ofte vært inne på hva det er småbarnsfamilieene egentlig etterspør – barnehage eller kontantstøtte? Det er ikke noen tvil om at et stort flertall velger barnehage. Men så er jo spørsmålet hvordan man velger å tolke disse tallene. Jeg mener at dette også er en økonomisk vurde-

ring som familiene gjør, og at det blir for enkelt å dra den slutningen at kontantstøtten ikke er ønsket.

Så er det også argumentert rundt at kontantstøtten holder kvinnene ute av arbeidslivet, og at det kan bidra til dårlig integrering. Der mener jeg det er viktig å vise til at det er den samlede støtten og de samlede effektene av velferdsgodene som blir pekt på som utfordringer i mange utredninger, og da blir det lett å skyld på kontantstøtten. Men jeg skjønner at det også kan være passende, hvis det er en ordning man uansett er imot. Jeg mener likevel at det kan bidra til litt forenkling av et komplisert tema, som integrering faktisk er.

Regjeringen velger med dette å øke valgfriheten for familiene nettopp ved at man øker støttebeløpet, slik at enda flere familier har muligheten til å være hjemme.

Så kommenterte representanten fra Høyre et utspill jeg har hatt i Vårt Land. Nå må jeg jo si at representanten fra Høyre overdriver uenigheten og kanskje gjør det litt mer dramatisk enn det faktisk er. Det jeg synes er viktig, er at man blir mye mer bevisst på at det er et helhetlig fokus på familiepolicikk og et helhetlig fokus på hvordan vi ønsker å utvikle familiepolicikken i fremtiden.

Jeg er veldig for fedrekvoten, men samtidig må det være lov å påpeke at det ikke alltid er sånn at alle likestillingstiltak, og det som vil bidra til mest likestilling, er det som er best for familien. Hvis det hadde vært sånn, hadde man nok på et tidligere tidspunkt gått inn for en todeling av foreldrepermisjonen.

Så er det grunn til å minne om at hadde det vært sånn at man i mitt parti hadde følt at man hadde fått mer igjen for å samarbeide med høyresiden i familiepolicikken, hadde man jo ikke valgt å gå inn i et samarbeid med Arbeiderpartiet og SV. Men det er nettopp det vi gjør, og det er fordi vi mener at vi får mest ut av vår familiepolicikk ved å samarbeide med Arbeiderpartiet og SV.

Så har man en ulik inngang til denne saken, men det registrerer jeg at også opposisjonspartiene har til noen av spørsmålene. Kristelig Folkeparti kan forsvare mye av vår politikk når det gjelder foreldrepermisjon, mens Høyre og Fremskrittspartiet velger ikke å forsvare det. Det er altså uenigheter, men så overdrevet som det her blir framstilt, er det nok ikke. Vi lever veldig godt i det regjeringssamarbeidet som vi nå er en del av.

Øyvind Håbrekke (KrF) [17:17:22]: Om dette er en gledens eller sorgens dag, kan det sikkert være ulike meninger om avhengig av ståsted, men det er en dag som for kontantstøttetilhengere er en merkedag, og som gir grunnlag for noen interessante refleksjoner.

Kontantstøtten ble innført i 1998 av sentrumsregjeringen – Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre – under en knallhard debatt, og den har vært kontroversiell hele veien. Hvis noen hadde sagt for seks år siden at kontantstøtten skulle bestå etter seks år med rød-grønt flertall, og at vi skulle sitte, etter seks år, og diskutere endringer som at kun kontantstøtten for toåringene skulle fjernes, mens den skulle økes for de første seks månedene, hadde nok det gitt rimelig høye odds. Jeg tror den oppsummeringen

viser at kontantstøtten har vært en populær, sterk og robust ordning.

Jeg vil ta for meg noen myter som får litt for stor plass i debatten.

For det første, myte nr. én: De fleste velger bort kontantstøtten. Det er feil. De fleste velger faktisk å benytte kontantstøtten.

Myte nr. to: Kontantstøtten er et problem for språkutvikling. Jeg må si at jeg har til gode å møte noen kontantstøttlemottakere som snakker godt norsk, så det er mulig det er sant. Eller kan det være fordi kontantstøttlemottakere er ettåringer og toåringer?

Myte nr. tre: Kontantstøtten er et problem for integrering. Det er en udokumentert påstand som jeg tok opp grundig i vår forrige debatt om temaet. De ulike utvalgene som det refereres til – det er jo flere utvalg som har behandlet problemstillingen – har ikke dokumentert den påstanden, men de har foreslått å fjerne kontantstøtten fordi den er et incentiv til at flere kan velge å være hjemme. Det kan man være enig eller uenig i, men det er ikke noen dokumentasjon på at integrering er et problem. De fleste kontantstøttlemottakerne er norske familier, og min påstand er at de fleste innvandrerfamilier som bruker kontantstøtten, er godt integrert.

Myte nr. fire: Kontantstøtten er et problem for likestilling. Ja, hvis likestilling dreier seg om at alle sammen skal velge slik som stortingsflertallet mener, eller slik som en statsråd og et departement i Akersgata mener, da er det et problem for likestillingen. Men hvis likestilling dreier seg om å sette moderne kvinner i stand til å gjøre frie valg, da er kontantstøtten en styrke for likestillingen.

Myte nr. fem er at fjerning av kontantstøtten gjør at kvinner som enten er dårlig integrert eller har svak tilknytning til arbeidsmarkedet, kommer ut i arbeid. Så langt jeg har fått rede på, er det 8 000 toåringer som mottar full kontantstøtte. Regjeringen foreslår i budsjettet 1 160 nye barnehageplasser. Jeg vil se den som våger å påstå at de 1 160 barnehageplassene, av et potensial på 8 000, er for den andelen familier med kvinner som snakker dårlig norsk og er dårlig integrert, og at det er de som da kommer ut i arbeidslivet med den strategien.

For Kristelig Folkeparti er valgfrihet et spørsmål om kontantstøtte eller barnehage. Derfor vil vi ha begge deler. Derfor har vi støttet hver eneste barnehageplass som er bygd ut de siste årene. For venstresiden har jeg fått inntrykk av at valgfrihet dreier seg om barnehage eller barnehage. Men da statsbudsjettet kom, fikk vi tydelig melding om at for de rød-grønne er valgfrihet snakk om ingenting eller ingenting. For de familiene som nå mister kontantstøtten, skal ikke få barnehageplass, de skal kun sitte igjen med 3 300 kr i måneden. Så kan man snakke om fordelingspolitikk og klassespørsmål og det som er, men sannheten er at dette rett og slett er å trekke 3 300 kr fra økonomien til småbarnsfamilier. Det er det som er resultatet, og det viser budsjettet i klartekst.

Jeg skal ikke si om det er en gledens eller sorgens dag, men det er en sannhetens dag, for den viser de ideologiske forskjellene her i salen: hvem som har tillit til familiene, og hvem som ikke har det, og hvem som snak-

ker om konkurransekraft når vi andre snakker om ungers oppvekstvilkår.

Statsråd Audun Lysbakken [17:22:41]: Det er en viktig dag – en merkedag – når Stortinget nå har til behandling forslag til omlegging av kontantstøtten. Lovforslaget innebærer at kontantstøtten avvikles for toåringene fra 1. august 2012. Kontantstøtten har etter min mening mange negative konsekvenser, og jeg er derfor glad for det vedtaket Stortinget nå kommer til å gjøre. Ordningen er særlig uheldig av likestillings- og integreringsmessige hensyn. For regjeringen og for meg er det et viktig mål å oppnå en jevnere fordeling av omsorgsoppgaver og yrkesaktivitet mellom kvinner og menn, og kontantstøtten virker i motsatt retning. Med kontantstøtten er det mer lønnsomt å la være å gå ut i arbeid enn det er hvis kontantstøtten fjernes – særlig gjelder det hvis inntekten er lav. Kvinner har som kjent i snitt lavere lønn enn menn. Dette øker sjansen for at det er mor som velger å være hjemme med barnet – og ikke far. Sånn opprettholdes tradisjonelle kjønnsrollemønstre, og barn går glipp av barnehagen, som vi vet er et godt pedagogisk og sosialt utviklende tilbud.

Familier med innvandrerbakgrunn bruker kontantstøtte i større grad enn de som ikke har innvandrerbakgrunn, og det er en tendens som vi har sett forsterke seg de siste årene. Vi vet også at kvinner med innvandrerbakgrunn har lavere sysselsetting enn andre kvinner. For enkelte i den gruppen kan derfor kontantstøtten i særlig grad være et incentiv til å la være å søke arbeid utenfor hjemmet. Det er uheldig når vi ønsker at både kvinner og menn i størst mulig grad skal delta i inntektsgivende arbeid, og at barn skal få gå i barnehage. Det er også uheldig fordi vi vet at begge deler er viktig for å bekjempe både nåværende og framtidig fattigdom blant minoritetsbefolkningen i Norge.

Regjeringen følger derfor det rådet vi har fått fra flere offentlige utvalg, og foreslår avvikling av kontantstøtten for toåringene fra august neste år. Det vil selvfølgelig ikke være sånn at alle toåringer som ikke lenger skal ha kontantstøtte, kommer i barnehage fra august 2012. Det vil heller aldri bli sånn at alle mødre som i dag er hjemmearbeidende, går ut i arbeid. Men avvikling av kontantstøtten er et viktig, langsiktig tiltak for å bedre både likestilling og integrering. Forslaget om avvikling av ordningen for toåringene må ses i sammenheng med at det er innført en rett til barnehageplass. Alle barn har rett til plass, senest fra de fyller to år. Den valgfriheten som manglet i 1998, og som av enkelte ble brukt som argument for å innføre kontantstøtten, finnes i dag fordi småbarnsfamilienes valgfrihet har blitt vesentlig styrket under den rød-grønne regjeringen.

Selv om mange kommuner også tilbyr barnehageplass mellom hovedopptakene, må noen barn vente litt før de får barnehageplass. Det er en grunn til at jeg mener at det regjeringen foreslår om å styrke kontantstøtten for de yngste ettåringene, er fornuftig. Ikke alle foreldre ønsker at barnet skal begynne i barnehage like etter at foreldrepengerperioden er avsluttet, og med ordningen med ett opptak er det også mange som må vente en stund før de får muligheten. For de yngste ettåringene foreslår vi derfor å

øke satsen for full kontantstøtte til 5 000 kr per måned. Vi foreslår i tillegg en forenkling av satsstrukturen for ett-åringene, sånn at det gis enten full eller halv kontantstøtte, avhengig av barnehagebruk.

Det vi legger fram her i dag, er nok et godt eksempel på at de rød-grønne partiene klarer å finne fram til god enighet om viktige familie- og likestillingspolitiske tiltak. Det viser at de tre partiene står sammen om vesentlige spørsmål i familie- og likestillingspolitikken. Vi står sammen også mot den borgerlige opposisjonen i det som er de viktigste konfliktlinjene på dette feltet – ikke bare de vi kjenner godt til fra før, diskusjonen om fedrekvoten og foreldrepermisjonen, men nå også om hva slags kontantstøttesystem vi skal ha.

Det lovforslaget som er til behandling i dag, er positivt for likestillingen. Det vil også være positivt for integreringen. Samtidig ivaretar det hensynet til barnehageopptak og familienes fleksibilitet den første tiden etter at foreldrepengeperioden er avsluttet. Det er derfor også et bidrag til en enda større mulighet for småbarnsfamiliene til å tilpasse god omsorg for barna når de er små, til det ofte krevende yrkeslivet som vi vet mange foreldre har i dag. Derfor er dette også et godt forslag for barn, og jeg er glad for at flertallet i komiteen støtter forslaget.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Solveig Horne (FrP) [17:28:00]: I disse budsjettider viser det seg – som jeg sa i mitt innlegg – at en del av kommunene innfører egen, lokal kontantstøtte. Det er fordi det viser seg at de kan bruke de barnehagepengene som er kommet, for de er ikke øremerket barnehager. Veldig mange velger å gi lokal kontantstøtte, for de ser at da får familiene en valgfrihet som denne regjeringen ikke gir dem.

Så mitt spørsmål til statsråden er om han støtter disse lokalpolitikkerne i at de nå innfører en lokal kontantstøtte til sine småbarnsfamilier.

Statsråd Audun Lysbakken [17:28:45]: Som jeg sa i mitt innlegg, mener jeg det er tungtveiende likestillingspolitiske grunner, og også viktige integreringspolitiske grunner, til ikke å ha kontantstøtte for toåringere. Det vil si at jeg vil ikke anbefale noe kommunestyre å vedta det. Samtidig er de kommunene der innbyggerne har valgt borgerlig, frie til å innføre denne typen ordninger. Jeg vil imidlertid advare mot å bruke lokal kontantstøtte som en enkel vei unna den forpliktelsen kommunene har til å skaffe barnehageplass til alle som trenger det. Jeg noterer meg med bekymring at f.eks. Fremskrittspartiets ordfører i Os, Terje Søviknes, sier til Bergensavisen 7. desember at

«for Os kommune er det økonomisk gunstig å betale ut kontantstøtte på om lag 5000 kroner per måned isteden for å finansiere barnehageplass til alle 2-åringene».

Hvis det er det som er motivasjonen, vil jeg advare mot det og understreke den plikten kommunene har til å sikre retten til barnehageplass for alle.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [17:29:55]: Representanten fra Senterpartiet, Christina Nilsson Ramsøy, mente at Høyres representant overdrev i sted, da jeg refererte til representantens utspill, og det hadde jo vært interessant å spørre om statsråden er enig i representantens sitat om at familien aldri må bli arena for likestilling – men det skal jeg la ligge. Jeg vil bare understreke at i mitt innlegg i sted refererte jeg kun sitater fra Senterpartiets familiepolitiske talskvinne. Men la nå det ligge.

Statsråden sier her at kontantstøtten har mange uheldige konsekvenser, og derfor fjerner regjeringen kontantstøtten. Hvorfor styrker regjeringen da kontantstøtten så mye for barn mellom ett og to år, hvis den er så uheldig for disse barna og for disse foreldrene av integreringshensyn? Hadde det ikke heller vært bedre for de rød-grønne å fjerne kontantstøtten helt framfor å styrke den for dem mellom ett og to år?

Statsråd Audun Lysbakken [17:30:57]: Det er svært stor forskjell på en kontantstøtte som betales utover to år, og som holder barn lenge ute av barnehagen og moren lenge ute av arbeid, og det vi nå gjør, som er å gi en høyere støtte en kort periode der mange familier bl.a. mangler muligheten til å få barnehageplass. Når vi er i den situasjonen at vi mange steder i landet kun har ett hovedopptak til barnehagene, synes jeg det er en god håndrekning til småbarnsfamiliene.

Jeg er av dem som trives svært godt i regjering med Senterpartiet. Det står veldig mye fornuftig i Senterpartiets program. Den saken vi behandler i dag, er også et svært godt eksempel på at de rød-grønne partiene klarer det som de borgerlige kommer til å få betydelige utfordringer med hvis de skal bygge sitt regjeringalternativ, nemlig å sy sammen store og viktige reformer i familiepolitikken, noe som jeg tror alle tre partiene med hånden på hjertet kan si at vi er veldig stolte av og glade for at vi vedtar i kveld.

Øyvind Håbrekke (KrF) [17:32:08]: Nå foreligger det ikke en erklæring fra de partiene om at man har planer om å sy sammen noen sånn reform, men jeg vil vel likevel påstå at det kanskje er en enda større utfordring for de familiene som nå mister kontantstøtten og ikke får barnehageplass, å sy sammen sitt husholdningsbudsjett fra 1. august 2012, når regjeringen har satt dem i den posisjonen. For som jeg var inne på i mitt innlegg, skal det bare legges opp til 1 160 nye plasser til alle de familiene som nå mister kontantstøtten for toåringene.

Jeg ønsker bare å gjenta mitt spørsmål, som jeg ikke fikk svar på i forrige kontantstøttedebatt: Hvem tror statsråden er de 1 160? Er det den andelen av kontantstøttemottakerne som har dårlig integrerte mødre som snakker dårlig norsk? Er det den andelen som da vil komme ut i arbeid gjennom de 1 160 plassene, eller hvem er det?

Statsråd Audun Lysbakken [17:33:05]: De beregningene som vi legger til grunn i statsbudsjettet, er det som de berørte departementer etter beste evne har klart å anslå ut fra det vi i dag vet om det som vil være situasjonen neste år. Det ville være helt uansvarlig av regje-

ringen å legge fram noen andre tall for Stortinget enn det.

Så er det viktig å se at det vi da ser på, er et øyeblikksbilde av hvordan vi tror dette vil være neste år. De langsiktige effektene av endringene i kontantstøtten tror jeg vil bli større. Men det er bl.a. avhengig av at vi får i gang de tiltakene som f.eks. gjør at minoritetskvinner har noe meningsfylt å gå til. Det er vi godt i gang med, f.eks. når det gjelder utbyggingen av programmet Ny sjanse, av andre viktige tiltak for kvalifisering, språkopplæring, og det generelle arbeidet for å bedre kvinners posisjon i norsk arbeidsliv, bl.a. arbeidet mot ufrivillig deltid.

Så jeg tror resultatene vil komme. Jeg konstaterer at også flertallet i sin merknad har sagt en del om dette og lagt til grunn at det behovet for barnehageplasser som oppstår neste år, skal etterkommes og finansieres.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

De som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Hans Olav Syversen (KrF) [17:34:27]: Det er godt gjort å kalle dette for en reform. Dette er å frata mange innbyggere i dette landet et velferds gode. Det er sjelden å lese et forslag som er så til de grader prinsipløst. Det som er bra for toåringene, er ikke bra for dem som er mellom ett og to år. Man øker kontantstøtten for ettåringene og fjerner den helt for toåringene. Og så presterer man til og med å lage en form for prinsipiell begrunnelse for hvorfor man gjør det på den måten.

Dette er selvfølgelig et kompromiss, det burde man kunne innrømme – et rød-grønt sammensurium av et kompromiss, hvor ettåringene plutselig har godt av et tilbud om å være hjemme og få kontantstøtte, mens for toåringene er det det stikk motsatte, at man må, for å sitere statsråden, hindre en ordning – det er godt gjort av en statsråd å si det, jeg må tilstå det – som holder barn ute av barnehagen og holder mor utenfor arbeidslivet.

Det er klart at hvis man har et slikt syn på hva familie er for noe, og hva det vil bety, og hva det betyr å ha omsorg for egne barn – at det er et spørsmål om å holde barn ute av barnehagen eller holde mor utenfor arbeidslivet – kan jeg i hvert fall forstå del to i begrunnelsen i det som er lagt fram. Men dette er jo like mye gjeldende for ettåringene som for toåringene, skulle man tro, og vi vet jo selvfølgelig at Arbeiderpartiet og SV har den troen.

Jeg er helt enig, dette viser viktige konfliktlinjer i det norske politiske landskap med de rød-grønne – og jeg tror jo ikke egentlig Senterpartiet er med i dette, jeg bare leser Christina Nilsson Ramsøys utsagn i Vårt Land forleden. Det viser at noen tror på at familien faktisk evner å ta valg for seg og sine ut fra de omsorgsbehov man ser, mens flertallet har det syn at staten er den som må styre til minste detalj, i hvert fall så lenge man kan bruke den økonomiske piskeren for å oppnå de ideologiske målsettinger man har.

Gunn Karin Gjøl (A) [17:37:55]: Jeg må bare få lov til å meddele at jeg synes at representanten Hofstad Helleland hadde et veldig merkelig innlegg, hvor hun fram-

stiller det som om det er en motstrid mellom å ha en god familiepolitikk og en god likestillingspolitikk. Det er jeg helt uenig i. For hvis man begynner å se på det som er av forskning, av nyere dato, viser det seg at i likestilte familier er det færre skilsmisser, mindre vold, mindre konflikter, og disse familiene er mer lykkelige enn andre familier. Det må jo være både en god familiepolitikk og en god likestillingspolitikk når man kan komme til slike svar i likestilte familier.

Så reises det en debatt om hva som er valgfrihet. Er det slik at den viktigste valgfriheten er det at man velger mellom to omsorgsløsninger? For meg som sosialdemokrat er den ultimate valgfriheten det at vi som norske kvinner ikke tvinges til å gjøre de valgene som italienske og tyske kvinner faktisk må gjøre. De er nødt til å velge – skal jeg få barn, eller skal jeg være yrkesaktiv? Vi er i den herlige situasjonen at vi faktisk kan velge begge deler, og det må være den ultimate valgfriheten.

Når jeg hører på Hofstad Hellelands innlegg, begynner jeg å lure på: Hva er familiepolitikk? På 1970-tallet, da Inger Louise Valle var administrasjonsminister, fikk hun byråkratiet sitt til å utforme en familiepolitikk. Etter at hun ga dem beskjed om å lage en familiepolitikk, kom de tilbake til henne med svaret, og det var bl.a.: bygg barnehageplasser, innfør foreldrepermisjon, innfør fridager ved barns sykdom. Dette var det som på 1970-tallet ble svaret på hva som var en god familiepolitikk. Jeg må bare innrømme at jeg mener det er det samme svaret i dag. En god familiepolitikk er en politikk som legger til rette for at mor og far kan få lov til å være hjemme sammen med barnet sitt i barnets første leveår, at man kan ha et godt familieliv samtidig som man har mulighet til å være yrkesaktiv.

Denne debatten dreier seg jo først og fremst om kontantstøtten. Jeg mener at den løsningen som flertallet i denne salen har kommet fram til – å trappe opp kontantstøtten for de minste, for ettåringene, og kutte den ut for toåringene – faktisk er en veldig god modell. For er det noen som virkelig har behov for å gå i barnehage, så er det de minoritetsspråklige toåringene. Det er da man begynner å utvikle språk, det er da man virkelig har behov for å være sammen med andre barn som allerede snakker godt norsk. Så den løsningen vi nå finner, med at vi bl.a. gir litt ekstra kontantstøtte i en overgangsfase mellom foreldrepermisjon og barnehage, synes vi er en god løsning.

Christina Nilsson Ramsøy (Sp) [17:41:14]: Jeg vil bare understreke at jeg står for de sitatene som Hofstad Helleland refererte i sitt innlegg – men kanskje da uten denne veldig dramatiske stemmen og de store tegnene på det at jeg nærmest kom med en advarsel. Det var mer det jeg la i det med «en overdrivelse».

Det som er viktig for meg, er at vi i større grad skal få et helhetlig fokus på familien og ikke bare fokusere på smale debatter, slik som fedrekvote og kontantstøtte. De er også viktige, men familiepolitikk handler om veldig mye mer. Det kan være spørsmål som er under et annet departements område, og det er viktig at man ser at det også kan være veldig relevant for familien. Det handler om hvor

mye tid vi bruker hjemme, og hvor mye tid vi bruker på arbeid. Jeg må understreke at jeg ikke ønsker meg tilbake til der det var mor som var hjemme ved kjøkkenbenken, og far som var ute og jobbet, men den utviklingen vi har hatt, gjør jo at begge i veldig stor grad er ute og jobber på fulltid, noe som også fører til krevende ting i hjemmet. Dette er ting jeg mener vi bør diskutere. Spørsmålet om lengre skoledag, som Kunnskapsdepartementet holder på med, er også noe som påvirker familien.

I saker der likestilling og familierpolitikk går i samme retning – fedrekvoten kan være et eksempel på det – er jo ikke dette noe problem. Men for meg er det viktig å se at i noen saker kan argumentet for likestilling og argumentet for hva som er best for familien, slå litt ulikt ut. Det mener jeg vi må være oppmerksom på, og det tror jeg mine samarbeidspartnere i regjeringen er, men vi har kanskje litt ulik inngang til hvor denne grensen går.

Så er det slik at familien har en verdi i seg selv. Det er et sitat jeg står for, og det tror jeg også veldig mange her deler. Men når Kristelig Folkeparti er for fedrekvoten, sier man at man fortsatt har en valgfrihet, og at det er positivt, men når vi går inn for denne endringen i kontantstøtten, blir det omtalt som en ideologisk pisk og veldig – lik som – dramatisk å måtte redusere valgfriheten. Det viser bare at man har litt ulik inngang til hva man legger i «valgfrihet», og hva vi synes er greit at staten er med på å si noe om, og hva vi ikke synes det er greit at de sier noe om.

Så sier man at dette er en blanding av veldig mye rart rød-grønt, men det må jeg ta veldig sterkt avstand fra, for jeg oppfatter at dette forslaget egentlig er i tråd med Senterpartiets program, der vi også har sagt at vi ønsker å målrette ordninger akkurat slik det gjøres nå.

Jeg må også påpeke det at flere går inn på de utfordringene kommunene vil få – at man ikke har regnet rett. Jeg vil advare mot å gjøre politikk ut av noe som egentlig er en teknisk beregning, for det er jo det det er snakk om. Flertallet har jo i sine merknader sagt at hvis det er en utfordring, hvis det viser seg at man har regnet feil, så skal kommunene få økt sine overføringer.

Øyvind Håbrekke (KrF) [17:44:35]: Jeg skal ikke bruke mye tid på disse avklaringene om hva som egentlig er den rød-grønne politikken, hvem som er enige i hva, og hvem som har tapt og vunnet i dette kompromisset som vi åpenbart diskuterer i dag. Jeg merket meg at saksordføreren, representanten Stokkan-Grande, i sitt innlegg var veldig tydelig på å omtale dette som venstresidens kamp. Det var ikke det rød-grønne som var fokus hos ham, og det er jo i og for seg interessant.

Ellers refererte representanten Knutson Barstad til at vi hadde brukt ordet «stigmatisering» i den forrige debatten vi hadde her i salen om dette temaet, som tydelig falt SVs representanter tungt for brystet. Ja, jeg står ved at det å bruke statistikk på den måten som SV til stadighet gjør i denne debatten, er på en veldig uheldig måte med på å sette en gruppe mennesker i bås. Det synes jeg man bør holde seg for god for, og der står jeg ved det jeg har sagt.

Så har jeg lyst til å minne om et poeng som ikke har kommet fram så langt i debatten. Det vises stadig til NOU-

ene og de rapportene som er lagt fram, som har kommentert bl.a. kontantstøtten. Det ble referert til fordelingspolitikk og klassespørsmål. Ja, nå har bl.a. Fordelingsutvalget sagt tydelig fra at hvis man fjerner kontantstøtten, må man innføre kompenserende tiltak, for i gruppen som mottar kontantstøtte, er lavinntektsfamilier overrepresentert. Så har man for det første latt være å innføre kompenserende tiltak, og for det andre lar man være å bygge de barnehageplassene som skal til for å at de barna kan komme inn i barnehage.

Jeg skal ikke bruke ordet fattigdomsfelle, men sannheten kan ikke være langt unna. Det de familiene tilbys i dag, er 3 300 kr mindre i måneden. På hvilket annet område hadde SV villet være med på det?

Så advarer statsråden kommunene, at det å bygge barnehager, er en enkel vei unna forpliktelse. Da må jeg spørre: Hva er det regjeringen gjør for ettåringene som ikke har fått rett til barnehageplass, hvor man øker kontantstøtten fordi de ikke har fått rett til barnehageplass? Jeg bare spør.

Ellers vil jeg bare bemerke at representanten Gunn Karin Gjuls innlegg om valgfrihet og likestilling var en veldig interessant refleksjon. Jeg er enig i at det er god politikk, det som det var referert til fra 1970-tallet. Det interessante med representanten Gjuls innlegg var jo at det stoppet der, vi andre har gått videre og sett at likestilling for moderne kvinner av 2011 er noe mer.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [17:47:50]: Jeg registrerer at det i hvert fall ikke er mye rom for å fremstå som teatralisk fra denne talerstolen – man må passe på hvordan man legger stemmeleiet, for det kan lett misforstås.

Jeg vet ikke om det er det at det begynner å nærme seg jul, at regjeringspartiene derfor er slitne, og at man ikke helt henger med i timen, men jeg må si at det er litt av en opplevelse å sitte i salen og registrere den uenigheten som kommer til syne mellom regjeringspartiene om dagen, ikke bare i avisen, men også fra talerstolen. For dette er nok en sak som viser at regjeringen ikke er enig med seg selv. Representanten Gjøl går på talerstolen og sier at det som jeg tok opp i mitt innlegg, var feil, det at likestilling og god familierpolitikk er motstridende, at dette ikke henger sammen. Så gikk representanten Nilsson Ramsøy opp og erkjente at det var riktig det som ble sagt i innlegget fra Høyre, for alle sitatene fra avisartikkelen var riktig.

Det som er mer oppsiktsvekkende, er jo egentlig at lederen for familiekomiteen i Stortinget hevder – i hvert fall mellom linjene – at familier som mottar kontantstøtte, ikke er likestilte. Representanten Gjøl hevder at likestilte familier er mer lykkelige, der er det mindre bruk av vold, mens når det gjelder familier som mottar kontantstøtte, derimot, sier forskningen noe helt annet. Det var ganske oppsiktsvekkende. Men la nå det ligge.

Jeg er enig i det representanten Gjøl sier i slutten av sitt innlegg, nemlig at vi må gi mor og far muligheten til å være hjemme med barnet det første året av barnets liv, og vi må gi både mor og far muligheten til å være i jobb. Det er Høyre helt enig i. Forskjellen på Arbeiderpartiet og

Høyre er at Arbeiderpartiet vil detaljregulere og bestemme hvordan mor og far skal være hjemme det første året – hvor mange uker mor og far skal være hjemme. Arbeiderpartiet vil bestemme når barnet skal være i barnehage, og da frata foreldrene muligheten til å velge andre omsorgsløsninger. Det er den store forskjellen, og det er også den store forskjellen i hele familiepolitikken – at vi nok en gang ser at i hvert fall Arbeiderpartiet henger etter SV og setter likestillingshensyn foran det meste andre. Men heldigvis har vi fortsatt Senterpartiet, som tar til orde for at familiene selv må få lov til å bestemme hvordan de skal organisere hverdagen. Vi håper Senterpartiet fortsatt står på for det i regjeringen.

Statsråd Audun Lysbakken [17:51:09]: Det er godt Senterpartiet får mange kjærlighetserklæringer, de har allerede fått min.

Jeg har lyst til å nevne, når representanten Hofstad Helleland går ned fra talerstolen, at Høyres Kvinneforum, meg bekjent, også er ganske enig i det forslaget regjeringen legger fram i dag. Det er et tankekors når vi ser noen av karakteristikkene som kommer. De må i så fall også gjelde Høyres Kvinneforum.

Grunnen til at jeg ba om ordet – jeg skal ikke trekke ut debatten – er bare at jeg fortsatt er litt forbauset over retorikken til representanten Håbrekke når det gjelder integreringsspørsmålet. Jeg har som minister for integreringsspørsmål som jeg vanligvis ikke har gleden av å diskutere med denne komiteen, vært svært opptatt av at vi skal få til et ordskifte i Norge om det mangfoldige flerkulturelle Norge, som ikke er stigmatiserende. Det som er stigmatiserende, er å basere debatten på myter, på generaliseringer. Det er ikke stigmatiserende å si ting som er sant. Tvert imot er det slik at det å være nyansert, det å trekke fram reelle problemer, også er helt nødvendig for å bekjempe stigmatisering.

Det eneste vi har sagt i denne debatten, er at det er en utfordring at familier med minoritetsbakgrunn er overrepresentert blant kontantstøttemottakere, samtidig som de også er overrepresentert blant familier der det er mye barnefattigdom. Vi vet at det å være en éninntektsfamilie ofte er en årsaksfaktor når det gjelder barnefattigdom, og vi vet at det å få ungene inn i barnehage kan være en viktig forutsetning for at de ikke også skal bli voksne fattige.

Tallene fra Nav fra februar i år viser at av stønadmottakerne totalt sett var 35,5 pst. av utenlandsk opprinnelse. Vi har sett at nedgangen i bruk av kontantstøtten over tid har vært sterkere i befolkningen totalt enn blant familier med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn. I Oslo, der vi vet at vi har de største utfordringene knyttet til nettopp å bekjempe fattigdom, og manglende tilgang til arbeidslivet for familier med innvandrerbakgrunn, hadde 72,1 pst. av dem som mottok kontantstøtte, opprinnelse i et annet land enn Norge. Blant toåringene som mottok kontantstøtte i Oslo, gjaldt dette 83 pst. Å påpeke det og å si at det faktisk er en viktig del av diskusjonen, er ikke stigmatisering, det er en nødvendig debatt om hvordan vi sørger for at nordmenn med innvandrerbakgrunn ikke blir stående på sidelinjen når det gjelder arbeidsliv, barnehage og utdanning.

Presidenten: Representanten Øyvind Håbrekke har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Øyvind Håbrekke (KrF) [17:54:11]: Jeg ønsker bare å få kommentere til slutt at jeg er helt enig i statsrådets prinsipielle syn på hvordan vi diskuterer utfordringer i integreringspolitikken, hva som er stigmatiserende, og hva som ikke er stigmatiserende. Men i forlengelsen av det synes jeg – la meg si det sånn på slutten av en lang dag, siden debatten går mot slutten – at det er problematisk at man bruker tallene nettopp på den måten som statsråden gjorde. Man påpeker at personer med innvandrerbakgrunn er overrepresentert blant mottakere av kontantstøtte, og at de er overrepresentert blant familier med dårlig økonomi. Hvilke slutninger trekker man av det? Faren er jo at man derav trekker den konklusjonen at hvis man er innvandrer og mottar kontantstøtte, så er man per definisjon dårlig integrert og har integreringsutfordringer. Det jeg vil fram til, er at det er litt for unyansert.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 8. (Votering, se side 1527)

Sak nr. 9 [17:55:27]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om endringer i lov om folkebibliotek (Innst. 102 L (2011–2012), jf. Prop. 6 L (2011–2012))

Presidenten: Der oppfatter presidenten at komiteen har anmodet om at debattopplegget trekkes, og at det legges opp til en fri debatt. Men presidenten kan ikke registrere at noen har tegnet seg. Hvis det er riktig, er det ingen som har bedt om ordet til sak nr. 9.

(Votering, se side 1527)

Etter at det var ringt til votering, uttalte **presidenten:** Stortinget går da til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt elleve forslag. Det er

- forslagene nr. 1–6, fra Siri A. Meling på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 7 og 8, fra Siri A. Meling på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre
- forslagene nr. 9 og 10, fra Siri A. Meling på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 11, fra Oskar J. Grimstad på vegne av Fremskrittspartiet

Det vil først bli votert over forslag nr. 11, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å opprette et energi- og petroleumsforskningsfond på 10 mrd. kroner, hvor avkastningen benyttes til teknologisk forskning for å bedre utvinningsgraden, økonomien og sikkerheten på kontinentalsokkelen, samt andre relevante energiforskningsprosjekter.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 73 mot 23 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 18.03.40)

Presidenten: Det vil så bli votert over forslagene nr. 9 og 10, fra Høyre og Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme en Stortingsmelding om friluftspolitikk.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Friluftsliv vert gjenoppretta som eige resultatområde i Miljøverndepartementet sitt budsjett.»

Venstre har varslet at de vil støtte forslagene.

Votering:

Forslagene fra Høyre og Kristelig Folkeparti ble med 71 mot 26 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 18.04.00)

Presidenten: Det voteres så over forslagene nr. 7 og 8, fra Fremskrittspartiet og Høyre.

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en stortingsmelding som inneholder en evaluering av de naturfaglige og samfunnsøkonomiske konsekvensene av gjennomførte og planlagte skogvernprosesser.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme en sak om statens økonomiske ansvar for arkeologiske utgravninger når dette påkreves på privat eiendom.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 56 mot 41 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.04.18)

Presidenten: Det voteres så over forslagene nr. 1–6, fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en oversikt over behovet for flom- og rassikring, med tilhørende strategi og statlig opptrappingsplan for hvordan situasjonen skal møtes.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå regelverket for kompensasjon for flom, ras og naturskade til kommunene med sikte på at staten tar et større økonomisk ansvar når kommuner rammes uforholdsmessig hardt.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme sak om incentiver til energisparing i husholdning og næringsliv. I saken utredes tre alternative ordninger; skattefradrag (ROT fradrag) og hvite sertifikater og en utvidet støtteordning.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringa om seinast i forbindelse med framlegginga av statsbudsjettet for 2013 komme med ei vurdering om ein i tildelingskriteria for storleiken av det årlege statlige tilskoddet til nasjonalparksentra også bør inkludere det totale investeringsnivået ved kvart einskild senter.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen lage en handlingsplan for å sikre opptrapping av arbeidet med opprydding av forurensning i fjorder, vassdrag og havner.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak for Stortinget om vrakpantpolitikk.»

Venstre har varslet at de vil støtte forslagene.

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti ble med 50 mot 47 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.04.41)

Komiteen hadde innstilt:

Rammeområde 12 (Olje og energi)

I

På statsbudsjettet for 2012 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
				Utgifter
1800		Olje- og energidepartementet		
	1	Driftsutgifter	154 499 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 72	67 921 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	10 200 000	
	72	Tilskudd til olje- og energiformål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	7 000 000	
1810		Oljedirektoratet		
	1	Driftsutgifter	232 100 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> ...	220 100 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat		
	1	Driftsutgifter	441 150 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> ...	71 500 000	
	22	Flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 60 og 72</i>	100 300 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
	60	Tilskudd til skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 72</i>	14 000 000	
	70	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak, <i>kan overføres</i>	15 300 000	
	72	Tilskudd til skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 60</i>	32 000 000	
	73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer, <i>kan overføres</i>	120 000 000	
1825		Omlegging av energibruk og energiproduksjon		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> ...	42 500 000	
	50	Overføring til Energifondet	1 016 000 000	
1830		Forskning		
	22	Forvaltningsrettet forskning og utvikling, <i>kan overføres</i>	28 000 000	
	50	Norges forskningsråd	718 000 000	
	70	Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	12 950 000	
1832		Internasjonalisering		
	70	Internasjonalisering, <i>kan overføres</i>	23 700 000	
1833		CO ₂ -håndtering		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> ...	996 000 000	
	22	CO ₂ -håndtering, internasjonalt, <i>kan overføres, kan nyttes under post 73</i>	2 000 000	
	50	Overføring til fond for CLIMIT	80 800 000	
	70	Administrasjon, Gassnova SF	92 000 000	
	71	Forskningstjenester TCM DA, <i>kan overføres</i>	1 088 000 000	
	72	Lån, TCM DA, <i>kan overføres</i>	577 000 000	
	73	Tilskudd, CO ₂ -håndtering, internasjonalt, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i>	8 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1870	70	Petoro AS Administrasjon	281 200 000	
2440	30	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten Investeringer	25 000 000 000	
2442	21	Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> ...	2 300 000	
2490	24	NVE Anlegg Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	-56 000 000	
		2 Driftsutgifter	49 500 000	
		3 Avskrivninger	5 400 000	
		4 Renter av statens kapital	1 100 000	0
45		Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
		Totale utgifter		31 466 520 000
Inntekter				
4800	3	Olje- og energidepartementet Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet ...	1 520 000	
	70	Garantiprovisjon, Gassco	1 250 000	
4810	1	Oljedirektoratet Gebyrinntekter	23 700 000	
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet ...	66 400 000	
	3	Refusjon av tilsynsutgifter	10 700 000	
4820	1	Norges vassdrags- og energidirektorat Gebyrinntekter	65 000 000	
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet ...	71 500 000	
	40	Flom- og skredforebygging	14 000 000	
4825	85	Omlegging av energibruk og energiproduksjon Fondsavkastning	996 000 000	
4829	50	Konsesjonsavgiftsfondet Overføring fra fondet	149 400 000	
4833	80	CO ₂ -håndtering Renter, TCM DA	101 000 000	
	85	Fondsavkastning	91 800 000	
	86	Avdrag, TCM DA	612 000 000	
5440	24	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	169 500 000 000	
		2 Driftsutgifter	-31 600 000 000	
		3 Lete- og feltutviklingsutgifter	-2 300 000 000	
		4 Avskrivninger	-17 300 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
		5 Renter av statens kapital	-6 900 000 000	111 400 000 000
	30	Avskrivninger		17 300 000 000
	80	Renter av statens kapital		6 900 000 000
5490		NVE Anlegg		
	1	Salg av utstyr mv.	500 000	
		Totale inntekter		137 804 770 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2012 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1800 post 21	kap. 4800 post 3
kap. 1810 post 21	kap. 4810 post 2
kap. 1820 post 21	kap. 4820 post 2
kap. 1820 post 22	kap. 4820 post 40
kap. 2490 post 45	kap. 5490 post 1

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2012 kan overskride bevilgningen under kap. 1810 Oljedirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 100 mill. kroner mot tilsvarende inntekt under kap. 4810 Oljedirektoratet, post 4 Salg av undersøkelsesmateriale.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kongen i 2012 kan:

- overskride bevilgningen under kap. 1800 Olje- og energidepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorar og utgifter til faglig bistand ved statlig kjøp/salg av aksjeposter, rådgivning samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i Statoil ASA.
- godkjenne utøvelse av statens forkjøpsrett ved overdragelser av andeler i utvinningstillatelser på norsk kon-

tinentialsokkel og overskride bevilgningen med inntil 5 mrd. kroner under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten.

V

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2012 kan utgiftsføre uten bevilgning tilskudd til fjerning av innretninger på kontinentalsokkelen under kap. 2442 Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen, post 70 Tilskudd.

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2012 kan gi tilsagn utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt udekket ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1825		Omlegging av energibruk og energiproduksjon	
	50	Overføring til Energifondet	400,0 mill. kroner
1830		Forskning	
	50	Norges forskningsråd	33,0 mill. kroner

VII

Fullmakt til å inngå forpliktelser ut over gitt bevilgning

- Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartemen-

tet i 2012 kan pådra seg forpliktelser utover gitte bevilgninger innenfor følgende beløp:

Kap	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1800		Olje- og energidepartementet	
	21	Spesielle driftsutgifter	7,0 mill. kroner
1810		Oljedirektoratet	
	21	Spesielle driftsutgifter	80,0 mill. kroner
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	22	Flom- og skredforebygging	50,0 mill. kroner
	60	Tilskudd til skredforebygging	10,0 mill. kroner
	72	Tilskudd til skredforebygging	20,0 mill. kroner
1830		Forskning	
	22	Forvaltningsrettet forskning og utvikling	10,0 mill. kroner
1833		CO ₂ -håndtering	
	70	Administrasjon, Gassnova SF	20,0 mill. kroner
1870		Petoro AS	
	70	Administrasjon	35,0 mill. kroner

2. Olje- og energidepartementet i 2012 kan pådra staten forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 1833 CO₂-håndtering, post 21 Spesielle driftsutgifter, knyttet til skadeløserklæring i avtaler som berører planlegging og forberedelse av fullskala CO₂-håndtering på Mongstad.

VIII

Garantifullmakt

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2012 kan gi Gassco AS garanti innenfor en samlet ramme på inntil 1 mrd. kroner for skader og tap ved motaksterminalene på kontinentet som har oppstått som følge av forsettelige handlinger hos ledende personell i Gassco AS.

IX

Forpliktelser under avsetningsinstruksen og øvrige driftsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2012 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, knyttet til:

1. løpende forretningsvirksomhet i interessentskapene, samt deltakelse i annen virksomhet som har tilknytning til leting og utvinning av petroleum.
2. avsetning av statens petroleum etter avsetningsinstruksen gitt Statoil ASA.

X

Utbyggingsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Kongen i 2012 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, hvor øvre grense for SDØE sin forholdsmessige andel for det enkelte prosjekt/fase utgjør 5 mrd. kroner knyttet til deltakelse i:

1. utbyggingsprosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel.
2. utviklingsprosjekter under Gassled.

XI

Forpliktelser før plan for utbygging og drift og for anlegg og drift er behandlet

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2012 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten knyttet til kontraktmessige forpliktelser i fasen før plan for utbygging og drift er godkjent eller før tillatelse til anlegg og drift er gitt, herunder forpliktelser knyttet til en pre-interessentskapsfase.

XII

Forpliktelser knyttet til petroleumsvirksomhet på islandsk sokkel

Stortinget samtykker i at Kongen i 2012 ved eventuell norsk statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk sokkel, kan:

1. pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten innenfor en total økonomisk ramme på 1,5 mrd. kroner, herunder yte innskuddskapital, lån og stille garantier.
2. etablere en ny organisatorisk enhet, eiet av den norske stat, som direkte eller indirekte skal eie eierandeler i rettighetshaverselskaper i Island.

XIII

Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Kongen i 2012 kan godkjenne prosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for de samlede investeringer per prosjekt utgjør 10 mrd. kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunns-

økonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.

XIV

Overføring av eiendomsrett mot bruksrett

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2012 kan godkjenne overføring av eiendomsrett fra en rettighetshavergruppe hvor Petoro AS som forvalter av SDØE er en av rettighetshaverne, til en annen rettighetshavergruppe. Det forutsettes at Petoro AS som forvalter av SDØE er sikret tilstrekkelig bruksrett. Denne fullmakt vil gjelde for de prosjekter hvor Kongen har fått fullmakt til å godkjenne plan for utbygging/anlegg og drift, samt ved mindre endringer for prosjekter hvor plan for utbygging/anlegg og drift allerede er godkjent. Fullmakten gis under forutsetning av at overføring av eiendomsrett ikke har prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.

XV

Overdragelse av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2012 kan godkjenne overdragelse av andeler for Petoro AS som forvalter av SDØE i utvinningstillatelser der det antas at samlede utvinnbare ressurser i forekomstene er mindre enn 10 mill. tonn oljeekvivalenter.

XVI

Overdragelse og samordning av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2012 i tråd med forutsetningene i St.prp. nr. 41 (2003–2004) kan godkjenne at Petoro AS kan delta i:

1. overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler i interessentskap hvor en rettighetshaver velger å tre ut av interessentskapet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.
2. forenklet samordning av utvinningstillatelser med SDØE-andeler.
3. ny/endret plan for utbygging og drift av forekomster innenfor et samordnet område med SDØE-deltakelse.

4. overdragelse av deltakerandeler for å oppnå fortsatt harmonisering av deltakerandeler i utvinningstillatelser som er samordnet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.

XVII

Overdragelse av andeler i rørledninger til Gassled

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2012 kan godkjenne nødvendige transaksjoner for overdragelse av andeler for Petoro AS som forvalter av SDØE for å innlemme rørledninger med SDØE-andel i Gassled. Statens andel i Gassled skal justeres for å gjenspeile innlemmelsen.

XVIII

Opphevelse av generalforsamlingsklausulen

Stortinget samtykker i at generalforsamlingsklausulen skal kunne oppheves for gitte tillatelser og erstattes av en vetorett i tråd med konsesjonsdirektivet og petroleumsforskriftens § 12, dersom rettighetshaverne skulle ønske dette. Olje- og energidepartementet skal i så fall godkjenne dette i hvert enkelt tilfelle.

XIX

Lån til TCM DA

Stortinget samtykker i at lån til TCM DA aktiveres i statens kapitalregnskap.

Presidenten: Fremskrittspartiet og Høyre har varslet at de ønsker å stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 55 mot 41 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 18.05.06)

Komiteen hadde innstilt:

Rammeområde 13 (Miljø)

I

På statsbudsjettet for 2012 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
				Utgifter
1400		Miljøverndepartementet		
	1	Driftsutgifter	238 905 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	147 532 000	
	22	Spesielle driftsutgifter knyttet til lokalt miljøvern og universell utforming, <i>kan overføres</i>	3 000 000	
	70	Grunnstøtte til frivillige miljøvernorganisasjoner ..	49 577 000	
	71	Internasjonale organisasjoner	46 837 000	
	74	Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	3 700 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	75	Miljøvennlig byutvikling, <i>kan overføres</i>	31 000 000	
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	21 346 000	
	79	Den nordiske verdensarvstiftelsen	4 000 000	
	80	Tilskudd til universell utforming og tilgjengelighet for alle, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i>	600 000	
	81	Tilskudd til byutvikling og lokalt miljøvern, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i>	29 000 000	
1410		Miljøvernforskning og miljøovervåking		
	21	Miljøovervåking og miljødata	171 458 000	
	50	Basisbevilgninger til miljøforskningsinstituttene ...	158 759 000	
	51	Forskningsprogrammer m.m.	167 518 000	
	53	Internasjonalt samarbeid om miljøvernforskning ...	6 548 000	
	70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	20 188 000	
	72	Tilskudd til GenØk - Senter for biosikkerhet	14 900 000	
	73	Infrastrukturtiltak til miljøinstituttene	8 920 000	
1425		Vilt- og fisketiltak		
	1	Driftsutgifter	27 500 000	
	70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	8 900 000	
	71	Tilskudd til viltformål, <i>kan overføres</i>	43 500 000	
1426		Statens naturoppsyn		
	1	Driftsutgifter	124 103 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	9 000 000	
	30	Tiltak i nasjonalparkene og landskapsverneområdene, <i>kan overføres</i>	23 391 000	
	31	Tiltak i naturreservat og utvalgte kulturlandskap i jordbruket, <i>kan overføres</i>	38 502 000	
	32	Skjærgårdsparker mv., <i>kan overføres</i>	23 695 000	
1427		Direktoratet for naturforvaltning		
	1	Driftsutgifter	196 205 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	301 263 000	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder, <i>kan overføres</i>	36 405 000	
	31	Tiltak i friluftsområder, <i>kan overføres</i>	24 500 000	
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner, <i>kan overføres</i>	17 950 000	
	34	Statlige erverv, nasjonalparker, <i>kan overføres</i>	154 100 000	
	35	Statlig erverv, nytt skogvern, <i>kan overføres</i>	119 981 000	
	60	Tilskudd til lokalt utviklingsfond	6 000 000	
	70	Tilskudd til kalking og lokale fiskeformål, <i>kan overføres</i>	88 000 000	
	71	Forvaltningstiltak i verdensarvsområder, <i>kan overføres</i>	9 600 000	
	72	Erstatninger for beitedyr tatt av rovvilt, <i>overslagsbevilgning</i>	150 755 000	
	73	Forebyggende og konfliktdependende tiltak i rovviltforvaltningen, <i>kan overføres</i>	68 100 000	
	74	Tilskudd til friluftslivstiltak, <i>kan overføres</i>	17 693 000	
	75	Internasjonale avtaler og medlemskap	1 107 000	
	76	Nasjonalparksentre og andre naturinformasjonssentre, <i>kan overføres</i>	37 000 000	
	78	Tilskudd til interkommunale friluftsråd og landsomfattende samarbeidsorgan for friluftsliv, <i>kan overføres</i>	17 075 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	81	Verdiskapingsprogrammet for naturarven, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	10 000 000	
	82	Tilskudd til prioriterte arter og utvalgte naturtyper, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	33 000 000	
	83	Naturfaglige organisasjoner	3 445 000	
1429		Riksantikvaren		
	1	Driftsutgifter	117 512 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 72 og 73</i>	30 915 000	
	50	Tilskudd til Samisk kulturminnearbeid	3 093 000	
	72	Vern og sikring av fredete og verneverdige kulturminner og kulturmiljøer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	225 112 000	
	73	Brannsikring og beredskapstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	10 953 000	
	74	Fartøyvern, <i>kan overføres</i>	43 712 000	
	75	Internasjonalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	1 100 000	
	77	Verdiskapingsprogram på kulturminneområdet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	8 000 000	
	78	Tilskudd til beslutningsgrunnlag for myndighetsutøvelse innen arkeologi, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	8 500 000	
1432		Norsk kulturminnefond		
	50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	59 480 000	
1441		Klima- og forurensningsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	337 786 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	20 095 000	
	22	Statlig ordning for frivillig kjøp av klimavoter	2 025 000	
	39	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres</i>	64 760 000	
	71	Grunnstøtte til frivillige miljøorganisasjoner og informasjon og kompetanseformidling om produksjon og forbruk	2 118 000	
	75	Utbetaling av pant for bilvrak, <i>overslagsbevilgning</i>	221 320 000	
	76	Refusjonsordninger, <i>overslagsbevilgning</i>	50 000 000	
	80	Miljømerking, miljøvennlig forbruk og forbrukerinformasjon	1 050 000	
1445		Miljøvennlig skipsfart		
	21	Spesielle driftsutgifter	4 000 000	
1447		Miljøhensyn i offentlige innkjøp		
	21	Spesielle driftsutgifter	18 000 000	
1448		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø		
	1	Driftsutgifter	11 214 000	
1465		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur		
	1	Driftsutgifter	194 431 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	436 486 000	
1471		Norsk Polarinstitutt		
	1	Driftsutgifter	186 521 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	59 395 000	
	50	Stipend	498 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1472	50	Svalbard miljøvernfond Overføringer til Svalbard miljøvernfond	11 730 000	
1474		Fram - Nordområdesenter for klima- og miljøforskning		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 50 og 70 ...</i>	4 099 000	
	50	Tilskudd til statlige mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 01 og 70</i>	13 000 000	
	70	Tilskudd til private mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 01 og 50</i>	20 000 000	
2465		Statens kartverk		
	24	Driftsresultat:		
	1	Driftsinntekter	-964 917 000	
	2	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	948 785 000	
	3	Avskrivninger	13 930 000	
	4	Renter av statens kapital	2 202 000	0
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	12 000 000	
		Totale utgifter		4 893 463 000
I n n t e k t e r				
4400		Miljøverndepartementet		
	2	Ymse inntekter	358 000	
	3	Refusjon fra Utenriksdepartementet	1 474 000	
4426		Statens naturoppsyn		
	1	Ymse inntekter	151 000	
	2	Oppdragsinntekter	105 000	
4427		Direktoratet for naturforvaltning		
	1	Ymse inntekter	3 138 000	
	9	Internasjonale oppdrag	7 986 000	
	54	Gebyrer	4 298 000	
4429		Riksantikvaren		
	2	Refusjoner og diverse inntekter	4 052 000	
	9	Internasjonale oppdrag	1 498 000	
4432		Norsk kulturminnefond		
	85	Avkastning fra Norsk kulturminnefond	59 480 000	
4441		Klima- og forurensningsdirektoratet		
	2	Inntekter, statlig ordning for frivillig kjøp av klimakvoter	2 161 000	
	4	Gebyrer	40 759 000	
	5	Leieinntekter	343 000	
	6	Gebyrer, fylkenes miljøvernavdelinger	22 000 000	
	7	Gebyrinntekter (Kvotesystemet)	10 600 000	
	9	Internasjonale oppdrag	5 958 000	
4465		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur		
	1	Gebyrinntekter tinglysing, borettslag	59 000 000	
	2	Gebyrinntekter tinglysing, fast eiendom	989 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
4471		Norsk Polarinstitutt		
	1	Salgs- og utleieinntekter	9 389 000	
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	51 748 000	
	21	Inntekter, Antarktis	11 559 000	
		Totale inntekter		1 285 057 000

II

Merinntektsfullmakter

1. Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2012 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1400 post 1	kap. 4400 post 2
kap. 1427 post 1	kap. 4427 post 1
kap. 1427 post 21	kap. 4427 postene 9 og 54
kap. 1429 post 1	kap. 4429 postene 2 og 9
kap. 1432 post 50	kap. 4432 post 85
kap. 1441 post 1	kap. 4441 postene 4, 5, 6 og 9
kap. 1441 post 22	kap. 4441 post 2
kap. 1465 post 1	kap. 4465 post 1
kap. 1471 post 1	kap. 4471 postene 1 og 3
kap. 1471 post 21	kap. 4471 post 21
kap. 1472 post 50	kap. 5578 post 70

2. overskride bevilgningen under kap. 2465 Statens kartverk, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med et beløp som tilsvarende regnskapsførte inntekter fra salg av anleggsmidler under kap. 5465 Statens kartverk, post 49 Salg av anleggsmidler. Ubenyttede inntekter fra slikt salg kan tas med ved utregning av overført beløp.

kap. 1465 Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur, post 1 Driftsutgifter og post 21 Spesielle driftsutgifter, og kap. 2465 Statens kartverk, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

V

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2012 kan fravike spesifikasjonene under kap. 2465 Statens kartverk, post 24 Driftsresultat, ved bruk av reguleringsfondet.

VI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2012 kan foreta bestillinger:

1. av materiell o.l. utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

III

Fullmakter til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2012 kan utgiftsføre uten bevilgning fastslåtte tap på garantier for lån til miljøverntiltak og energiøkonomiseringsformål som staten er juridisk forpliktet til å dekke, under kap. 1400 Miljøverndepartementet, post 77 Oppfyllelse av garantiansvar.

IV

Omdisponeringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2012 kan omdisponere inntil 10 mill. kroner mellom

Kap	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1426	32	Statens naturoppsyn Skjærgårdsparker mv.	7,00 mill. kroner

2. av kartgrunnlag ut over gitt bevilgning under kap. 1465 Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur, post 21 Spesielle driftsutgifter, men slik at rammen for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 90 mill. kroner.

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2012 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1427		Direktoratet for naturforvaltning	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder	55,00 mill. kroner
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner	10,30 mill. kroner
	34	Statlige erverv, nasjonalparker	350,00 mill. kroner
	35	Statlige erverv, nytt skogvern	140,00 mill. kroner
	76	Nasjonalparksentre og andre naturinformasjonssentre	2,00 mill. kroner
	79	Kompensasjon ved flytting av oppdrettsanlegg	6,75 mill. kroner
1429		Riksantikvaren	
	72	Vern og sikring av fredete og verneverdige kulturminner og kulturmiljøer	35,00 mill. kroner
	73	Brannsikring og beredskapstiltak	2,00 mill. kroner
	74	Fartøyvern	12,00 mill. kroner

VIII

Fullmakt til å inngå forpliktelser

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2012 kan pådra forpliktelser for fremtidige år til å kjøpe inn materiell og til å gi tilsagn om tilskudd ut over gitt bevilgning under kap. 1441 Klima- og forurensningsdirektoratet, post 39 Oppryddingstiltak, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger 25 mill. kroner.

Presidenten: Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 51 mot 46 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 18.05.33)

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstilt:

Stortinget samtykker i deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2009/28/EF om å fremme bruken av energi fra fornybare kilder (fornybardirektivet).

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstilt:

Stortinget samtykker i inngåelse av avtale mellom

Kongeriket Norges regjering og Kongeriket Sveriges regjering om et felles marked for elsertifikater av 29. juni 2011.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om endringer i matrikkellova og tinglysningsloven mv.

I

I lov 17. juni 2005 nr. 101 om egedomsregistrering gjøres følgende endringer:

§ 27 første ledd skal lyde:

Sentral matrikkelstyresmakt eller kommunen kan pålegge eigar, rettshavar eller leigar til eigedom, bygning eller bygningsdel å framskaffe opplysningar om eksisterande matrikkeleiningar, bygningar, bustader og adresser, når det går fram av lov eller forskrift at matrikkelen skal innehalde slike opplysningar. *Dersom eigar eller rettshavar til fast eigedom har plikt til å gi slike opplysningar til skattestyresmakta, kan skattestyresmakta rapportere opplysningane vidare til sentral matrikkelstyresmakt etter reglar fastsett av departementet i forskrift. Skattestyresmakta kan utføre slik rapportering utan hinder av teieplikta etter ligningsloven.*

§ 35 første ledd tredje punktum skal lyde:

Kommunen og rekvirenten kan avtale lengre frist etter reglar fastsett av departementet i forskrift.

II

I lov 7. juni 1935 nr. 2 om tinglysning gjøres følgende endringer:

§ 12 a nytt første ledd skal lyde:

Når det etter matrikkellova skal utføres oppmålingsforretning, kan dokument som gir grunnbokshjemmel til eiendoms- eller festerett, ikke tinglyses uten at melding til tinglysing om opprettelse av matrikkelenheten senest samtidig blir registrert i grunnboken.

§ 12 a nåværende første og andre ledd blir nytt andre og tredje ledd.

§ 38 a skal lyde:

§ 38 a Når en matrikkelenhet som er registrert i grunnboken, tilhører noen som ikke har grunnbokshjemmel, kan den som utøver eierrådigheten og som skriftlig erklærer å være eier, få grunnbokshjemmel dersom han sannsynliggjør at han, alene eller sammen med sin hjemmelsmann har vært eier i minst 20 år. Finner registerføreren at disse vilkår er til stede, kunnngjør han en oppfordring til mulige eiere om å melde seg innen en frist som settes til minst en måned. Melder ingen seg, utsteder registerføreren en hjemmelsklæring som tinglyses som et hjemmelsdokument.

§ 38 b skal lyde:

§ 38 b. Matrikkelenhet ervervet til veg- eller jernbaneformål som eies av stat, fylkeskommune eller kommune, kan vedkommende myndighet få grunnbokshjemmel til som eier, når vedkommende myndighet erklærer å være eier. Dette gjelder tilsvarende når slik grunn er ervervet ved arealoverføring.

Finner registerføreren at vilkårene er oppfylt, oppretter han grunnbokblad og tinglyser erklæringen etter første ledd som hjemmelsdokument.

Departementet kan gi nærmere regler om erklæringen etter første ledd.

Ny § 38 c skal lyde:

§ 38 c. For å få grunnbokshjemmel til matrikkelenhet som er opprettet i medhold av matrikkellova § 9 første ledd bokstav d, må den som hevder å være eier, sannsynliggjøre dette, samt skriftlig erklære å være eier. Finner registerføreren at disse vilkår er til stede, kunnngjør han en oppfordring til mulige eiere om å melde seg innen en frist som settes til minst en måned. Melder ingen seg, utsteder registerføreren en hjemmelsklæring som tinglyses som et hjemmelsdokument.

III

I lov 3. september 2010 nr. 56 om infrastruktur for geografisk informasjon skal § 11 nr. 2 oppheves.

IV

I lov 3. juli 1992 nr. 93 om avhending av fast eiendom skal § 2-6 første ledd andre punktum lyde:

Det gjeld òg kostnadene til oppmålingsforretning og matrikkelføring, og sakkunnig hjelp til dette.

V

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli ført opp til annen gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om endringer i svalbardmiljøloven

I

I lov 15. juni 2001 nr. 79 om miljøvern på Svalbard gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd skal lyde:

Denne lov har til formål å opprettholde et tilnærmet uberørt miljø på Svalbard når det gjelder sammenhengende villmark, landskap, flora, fauna og kulturminner.

§ 3 bokstav a skal lyde:

a) forurensning: tilførsel av fast stoff, væske eller gass til luft, vann eller i grunnen, støy og rystelser, samt lys og annen stråling når det blir bestemt av miljøvernmyndigheten, dersom dette kan være til skade eller ulempe for miljøet;

§ 3 bokstav f skal lyde:

f) kulturminne: alle spor etter menneskelig virksomhet i det fysiske miljø, herunder lokaliteter som det knytter seg historiske hendelser til. Med kulturmiljøområder menes områder hvor kulturminner inngår som del av en større helhet eller sammenheng.

§ 16 annet ledd skal lyde:

I nasjonalparker skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted. Landskapet, og i tilfelle havbunnen, med planter, dyreliv og geologiske fore-

komster skal vernes mot utbygging, anlegg, forurensning og annen virksomhet, herunder ferdsel, som kan påvirke eller forstyrre naturmiljøet *eller kulturminner*.

§ 23 nytt annet ledd skal lyde:

Unntaket i første ledd omfatter ikke bestemmelsene i §§ 26 og 27.

§ 26 annet ledd skal lyde:

For å gjennomføre konvensjonen av 3. mars 1973 om internasjonal handel med truede arter av vill flora og fauna (CITES) eller andre internasjonale forpliktelser, eller for øvrig for å bevare naturlig villevende arter, kan Kongen gi forskrift om inn- og utførsel, transport, omsetning og oppbevaring eller besittelse av levende eller døde eksemplarer eller deler av slike.

§ 27 skal lyde:

§ 27 (utsetting og flytting av organismer mv.)

Uten tillatelse fra miljøvernmyndigheten må ingen

- a) sette ut flora eller fauna som ikke finnes naturlig på Svalbard fra før,
- b) flytte stedegne arter av flora eller fauna, eller
- c) sette i verk kultiveringstiltak for flora eller fauna, herunder sette ut flora eller fauna på land eller i vassdrag, fjorder og sjøområder.

Ny § 30 a skal lyde:

§ 30 a (sikring mot isbjørnangrep)

Enhver som ferdes utenfor bosettinger, med unntak for tilreisende og fastboende som er med i organisert turopplegg, plikter å ha kunnskap om sikring mot isbjørnangrep. Det skal iverksettes nødvendige tiltak for å unngå fare for angrep fra isbjørn og for å kunne avverge et slikt angrep uten å skade eller avlive dyret.

Enhver som ferdes utenfor bosettinger, med unntak av tilreisende og fastboende som er med i organisert turopplegg, skal ha egnede midler for skremming og jaging av isbjørn.

Sysselmannen kan gi nærmere regler om isbjørnsikring i forskrift.

§ 32 skal lyde:

§ 32 (retten til høsting)

Enhver har rett til å høste fauna og til å sanke egg og dun i samsvar med reglene i og i medhold av § 31, om ikke annet følger av paragrafen her eller lov om Svalbard § 26.

Høsting kan bare foretas av den som har løst kort (jaktkort, fiskekort). Ingen kan ha jaktkort før fylte 16 år. Departementet kan gi nærmere forskrift om kort og avgift for kort og felling, om opplæring og prøve som vilkår for jaktkort, om adgang til å delta i jakt og fangst i opplæringsøyemed, og om andre vilkår for høsting.

Departementet kan for bestemte arter gi forskrift om at bare fastboende skal ha rett til høsting, eller at høsting bare kan skje med Sysselmannens tillatelse. Innenfor rammen av forskrifter etter §§ 31 og 32 kan Sysselmannen gi nærmere lokale reguleringer ved forskrift. I en tillatelse kan det settes vilkår, herunder om hvilke områder eller tidsrom

tillatelsen skal gjelde for, hvilken mengde som kan høstes, og hva slags høstingsmåter eller redskaper som kan brukes.

Sysselmannen kan gi overvintrende fangstfolk med tilhold i fangsthytte enerett til høsting innenfor et avgrenset område og tidsrom. Før slik enerett blir gitt, skal Sysselmannen kunngjøre adgangen til å søke om enerett innen en angitt frist. I vedtak om enerett angis hvilke arter eneretten omfatter. Det kan settes vilkår, herunder om utføring av oppgaver med tilsyn, jf. kapittel VIII, og opplæring. Departementet kan gi forskrift om tildeling av fangstområder med enerett til høsting og fastsette særregler for høsting for fangstmenn som nevnt i paragrafen her om hvilke tidsrom høstingen kan foregå, hvilken mengde som kan høstes og høstingsmåter.

Sysselmannen kan pålegge rapportering og innsamling i forbindelse med tillatelser til høsting. Ved manglende oppfølging av slike pålegg kan Sysselmannen nekte tilsvarende tillatelse kommende sesong.

§ 39 skal lyde:

§ 39 (fredete kulturminner)

Automatisk fredet er:

- a) faste kulturminner fra tiden før 1946;
- b) løse kulturminner fra tiden før 1946, når de kommer for dagen tilfeldig, ved undersøkelse, utgraving eller på annen måte.

Spor etter menneskegraver av alle slag, herunder kors og andre gravmarkeringer, samt bein og beinrester i og på markoverflaten er faste kulturminner som er automatisk fredet uavhengig av alder. Det samme gjelder skjelettresten på slakteplasser for hvalross og hval, og i forbindelse med selvsjudd for isbjørn.

Med til et fast automatisk fredet kulturminne hører en sikringssone rundt den synlige eller kjente ytterkant, i utstrekning 100 meter i alle retninger om ikke Sysselmannen fastsetter en annen avgrensning. Løse kulturminner regnes som faste når de er knyttet til en bestemt lokalitet, jf. § 3 bokstav g.

Direktoratet kan ved vedtak frede kulturminner fra tiden etter 1945 med særskilt kulturhistorisk verdi. Fredningsvedtaket omfatter fast inventar (skap, ovner, mv.). Når særlige grunner tilsier det, kan også løst inventar og gjenstander medtas. I slike tilfeller må gjenstandene spesifiseres.

Direktoratet kan ved vedtak frede området rundt et vedtaksfredet kulturminne så langt det er nødvendig for å bevare virkningen av kulturminnet i miljøet eller for å beskytte vitenskapelige interesser som knytter seg til det.

Direktoratet avgjør i tvilstilfelle hva som er automatisk fredet fast eller løst kulturminne og kan oppheve fredning av bestemte kulturminner.

§ 40 skal lyde:

§ 40 (midlertidig fredningsvedtak)

Når særlige grunner foreligger, kan Sysselmannen trefte vedtak om midlertidig fredning av faste eller løse kulturminner og områder som nevnt i § 39 fjerde og femte ledd, inntil spørsmålet om fredning er endelig avgjort.

§ 42 skal lyde:

§ 42 (innholdet av automatisk fredning)

Med mindre annet er fastsatt i medhold av denne loven må ingen skade, grave ut, flytte, fjerne, forandre, tildekke, skjule eller skjemme et automatisk fredet kulturminne med sikringssone, eller sette i gang tiltak som kan medføre fare for at slikt skjer.

Uten etter tillatelse fra Sysselmannen må ingen sette opp telt eller brenne bål i sikringssonen. Telting på frossen og snødekket mark er likevel tillatt i sikringssonen.

Sysselmannen kan regulere, herunder forby, ferdsel innenfor sikringssonen, som alene eller over tid kan motvirke formålet med vernet.

§ 44 skal lyde:

§ 44 (dispensasjon og tiltakshaverens særlige plikter for å beskytte kulturminner)

Når en virksomhet planlegges, skal tiltakshaveren på egen kostnad undersøke om virksomheten vil virke inn på *automatisk fredete* kulturminner på en måte som nevnt i § 42. Direktoratet avgjør snarest mulig om og i tilfelle på hvilken måte tiltaket kan iverksettes.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på *automatisk fredete* kulturminner i strid med § 42, skal Sysselmannen varsles i henhold til § 62 annet ledd og arbeidet stanses. Direktoratet avgjør snarest mulig om arbeidet kan fortsette og vilkårene for det.

Funn som kommer frem ved undersøkelser og utgraving eller under virksomheten, skal dokumenteres og konserveres på tiltakshaverens regning, om ikke annet blir bestemt etter § 98. Funn skal avleveres innen ett år, om ikke Sysselmannen forlenger fristen.

Direktoratet kan i særlige tilfeller gjøre unntak fra vedtak om fredning og fredningsbestemmelser for tiltak som ikke medfører vesentlige inngrep i det fredete kulturminnet eller det fredete området.

§ 45 skal lyde:

§ 45 (undersøkelser, skjøtsel og vedlikehold)

Direktoratet har rett til å søke etter, grave frem, granske og dokumentere *automatisk fredete* kulturminner og kan gi tillatelse til at andre gjennomfører slike tiltak. Kulturminnet skal bringes tilbake til den stand det var før tiltaket, om ikke direktoratet fastsetter annet. Sysselmannen kan ta opp løse kulturminner og treffe nødvendige tiltak for å ta vare på dem.

Sysselmannen kan *vedlikeholde*, gjerde inn og iverksette tiltak for å anskueliggjøre faste fredete kulturminner, herunder rydde området omkring, blant annet for å unngå skade på mennesker og dyr. Slike tiltak kan også treffes i sikringssonen. Tiltak ut over vedlikehold, slik som *istandsetting*, restaurering, gjenoppbygging og flytting, krever dispensasjon etter § 44.

Før det treffes tiltak om et fast kulturminne, skal eieren eller rettighetshaveren varsles og få anledning til å uttale seg etter reglene i forvaltningsloven § 16. Gjelder tiltaket et fast kulturminne som er i bruk, kan det bare settes i verk med samtykke fra eieren eller brukeren, om ikke tiltaket er nødvendig for å hindre forfall.

Er det fare for forfall, kan direktoratet pålegge eieren eller brukeren å gjennomføre tiltak for å motvirke dette.

§ 50 tredje ledd annet punktum skal lyde:

Ved utarbeidelse eller revisjon av hele arealplanen eller delplaner skal planansvarlig utarbeide et planprogram som klargjør hvilke forhold det skal redegjøres for i planen.

§ 53 tredje ledd oppheves.

§ 57 skal lyde:

§ 57 (krav om tillatelse utenfor planområder og i planområder uten godkjent plan)

Det trengs tillatelse fra miljøvernmyndigheten for Svalbard til følgende tiltak utenfor planområder og i planområder uten godkjent plan:

- a) terrenginngrep;
- b) virksomhet som kan volde forurensning;
- c) hoteller, pensjonater og andre overnattingssteder for allmennheten;
- d) virksomhet som kan virke inn på et *automatisk fredet* kulturminne i strid med § 42, *jf. § 44*;
- e) annen virksomhet som kan belaste miljøet på Svalbard når departementet har gitt forskrift om det;
- f) endringer i eksisterende anlegg eller bruken av det dersom den forandrer anleggets karakter eller virkninger for naturmiljøet;
- g) *innretninger eller anlegg som ikke er fast forbundet med grunnen og som kan virke inn på landskapet.*

Tillatelse etter denne paragraf må foreligge før virksomheten påbegynnes. Søknaden skal redegjøre for hvilken betydning virksomheten kan få for miljøet. Departementet kan gi forskrift om at søknader skal sendes på høring eller legges ut til offentlig ettersyn.

Den som legger frem nærmere opplysninger om en planlagt virksomhet, kan kreve at Sysselmannen avgjør om virksomheten vil kreve tillatelse etter denne paragraf. Sysselmannen tar stilling til hvilke opplysninger som må legges frem for å kunne treffe en slik avgjørelse.

§ 58 tredje ledd bokstav c skal lyde:

- c) virksomheten kan få virkning for *fredete* kulturminner eller naturmiljøet utenom planområdet, *jf. § 44*, eller

§ 59 første ledd bokstav b skal lyde:

- b) kan få betydelig og langvarig virkning for *miljø og samfunn* i et planområde.

§ 68 skal lyde:

§ 68 (dumping og forbrenning av avfall eller annet materiale)

Dumping og forbrenning av avfall eller annet materiale fra skip eller annet fartøy er forbudt. *Forbudet omfatter ikke forbrenning av avfall som oppstår som følge av skipets vanlige drift og som er tillatt i henhold til forskrift 16. juni 1983 nr. 1122 om hindring av forurensning fra skip (MARPOL-forskriften). Sysselmannen kan gi tillatelse i medhold av forskrift 1. juni 2004 nr. 931 om begrens-*

ning av forurensning kapittel 22 Mudring og dumping i sjø og vassdrag.

§ 70 skal lyde:

§ 70 (akutt forurensning – beredskap og varsling)

Den som driver virksomhet som kan medføre akutt forurensning, skal ha nødvendig beredskap og har plikt til å aksjonere for å hindre, oppdage, stanse, fjerne og begrense virkningen av slik forurensning. Departementet kan pålegge den ansvarlige for virksomheten å legge fram beredskapsplan for godkjenning. Det kan fastsettes nærmere vilkår for godkjenning av beredskapsplanen. Med akutt forurensning forstås forurensning av betydning som inntreffer plutselig, og som ikke er tillatt etter loven her.

Inntreffer det akutt forurensning eller fare for akutt forurensning, skal den ansvarlige straks varsle Sysselmannen. Også andre har plikt til å varsle, om det ikke åpenbart er unødvendig.

Den som har beredskaps- og aksjonsplikt etter denne bestemmelsen, skal etter pålegg av den som har ansvar for den statlige beredskapen bistå med utstyr og personell ved en aksjon mot akutt forurensning.

Departementet kan gi forskrift om hvem som er beredskaps- og aksjonspliktig, beredskaps- og aksjonspliktens omfang og om avgift for offentlig beredskap.

§ 71 tredje ledd skal lyde:

Departementet eller den departementet bemyndiger kan gi forskrift om

- a) tiltak for å redusere avfallsmengden,
- b) innlevering, innsamling, mottak, transport, sortering og behandling av avfall,
- c) at visse slag avfall skal gjenvinnes eller fraktes bort med sikte på gjenvinning,
- d) at avfall skal fraktes bort for behandling andre steder.

§ 77 skal lyde:

§ 77 (utrykning og tilsyn)

Gjennomføring av politioppgaver, samt utrykning for brann- og redningstjeneste, kan om nødvendig skje uten hinder av reglene i loven her. Sysselmannen kan utføre nødvendig tilsyn uten hinder av reglene i loven her.

§ 78 skal lyde:

§ 78 (miljøavgift for tilreisende)

Kongen kan gi forskrift om at den som besøker Svalbard, skal betale en miljøavgift. Miljøavgiften kan ikke pålegges fastboende. Miljøavgiften går inn i Svalbards miljøvernfond.

§ 80 bokstav a skal lyde:

- a) i særskilte traseer eller til bestemte formål fastsatt av departementet i forskrift;

§ 81 første ledd bokstav b skal lyde

- b) for bestemte formål fastsatt av departementet i forskrift;

Ny § 82 a skal lyde:

§ 82 a (krav til drivstoff for motorferdsel i sjø)

Departementet kan fastsette forskrift om krav til drivstoffkvalitet for skip som anløper Svalbards territorialfarvann. Forskriften kan bestemme at det i en eller flere leder likevel skal være tillatt å medbringe eller benytte annet drivstoff enn det som er fastsatt.

§ 83 fjerde ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om minsthøyder for luftfartøy og om forbud mot bruk av luftfartøy til turistformål.

§ 92 skal lyde:

§ 92 (gebyr for saksbehandling og kontroll)

Departementet kan gi forskrift om gebyr for kontrolltiltak som miljøvernmyndighetene utfører i medhold av dette kapittel, og for behandling av tillatelser, dispensasjoner m.m. etter denne lov eller forskrift fastsatt i medhold av loven. Gebyrene settes slik at de samlet ikke antas å overstige kostnadene ved kontrollordningen eller saksbehandlingen. Gebyret er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 94 skal lyde:

§ 94 (eiendomsrett til flora og fauna håndtert i strid med loven mv.)

Flora og fauna som er innsamlet, fanget eller avlivet i strid med loven her, eller avlivet med hjemmel i §§ 33 første ledd og 34, tas hånd om av Sysselmannen. Det samme gjelder fallvilt, deler av fallvilt og dyr som er avlivet av dyrevernhensyn og fauna felt i samband med forskning. Ordningen etter første og annet punktum kan gjøres gjeldende ved forelegg eller dom etter straffeprosesslovens regler for inndragning.

Sysselmannen avgjør hvordan slik flora og fauna skal disponeres. Verdien av flora og fauna som nevnt i første ledd, tilfaller Svalbards miljøvernfond. Sysselmannen kan kreve erstatning for verdien dersom Sysselmannen ikke får tilgang til flora og fauna etter dette ledd.

Ny § 96 a skal lyde:

§ 96 a (overtredelsesgebyr)

Sysselmannen kan pålegge den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelsene i §§ 16 annet ledd, 26 til 28, 30 a, 30 til 33, 35, 42, 46, 65 til 68, 70, 71, 73 annet ledd, 79 til 83, 86 og 94 i loven her å betale overtredelsesgebyr til Svalbards miljøvernfond.

I forskrift kan departementet gi nærmere bestemmelser om hvilke overtredelser nevnt i første ledd som kan medføre overtredelsesgebyr. Videre skal forskriften gi nærmere bestemmelser om fastsettelse av overtredelsesgebyr, herunder gebyrets størrelse.

Endelig vedtak om overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg. Domstolene kan prøve størrelsen på overtredelsesgebyret.

Foretak kan ilegges overtredelsesgebyr i samsvar med første til tredje ledd når overtredelsen er begått av noen som har handlet på vegne av foretaket. Dette gjelder selv om ingen enkeltperson kan ilegges overtredelsesgebyr.

§ 98 første ledd skal lyde:

Svalbards miljøvernfond består av midler innkrevd i medhold av §§ 32 annet ledd, 78, 94, 95 tredje ledd, 96 og 96 a.

§ 98 annet ledd bokstav c skal lyde:

c) tilskudd til skjøtsel, vedlikehold og granskning av *kulturminner* så langt dette ikke kan ventes dekket av den ansvarlige,

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Presidenten: Det voteres først over § 80 bokstav a, § 81 første ledd bokstav b og § 83 fjerde ledd.

Fremskrittspartiet og Høyre har varslet at de vil stemme imot innstillingen til disse paragrafene.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 55 mot 40 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 18.08.00)

Presidenten: Det voteres over øvrige paragrafer under I samt II.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til annen gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 20 forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Robert Eriksson på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 2, fra Robert Eriksson på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre
- forslagene nr. 3–16, fra Robert Eriksson på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 17, fra Torbjørn Røe Isaksen på vegne av Høyre

- forslagene nr. 18 og 19, fra Kjell Ingolf Ropstad på vegne av Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 20, fra Trine Skei Grande på vegne av Venstre

Dette forslaget er omdelt på representantenes plasser i salen.

Det voteres først over forslag nr. 20, fra Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede en solidaritetsreform som medfører økte ytelser til de som er varig utenfor arbeidslivet og som er 100 prosent uføre, med en tilsvarende reduksjon i ytelsene til korttids sykefravær. Reformen innføres fra 1. januar 2015.»

Votering:

Forslaget fra Venstre ble med 96 stemmer mot 1 stemme ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.08.59)

Presidenten: Det voteres så over forslag nr. 19, fra Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«12-7 skal lyde:

Det er et vilkår for rett til uføretrygd at evnen til å utføre inntektsgivende arbeid (inntektsevnen) er varig nedsatt med minst 20 pst.

Uføretidspunktet er tidspunktet da inntektsevnen er varig nedsatt med minst 20 prosent.

Ved vurderingen av hvor mye inntektsevnen er nedsatt, legges det vekt på alder, evner, utdanning, yrkesbakgrunn, arbeidsmuligheter på hjemstedet eller andre steder der det er rimelig at vedkommende tar arbeid. Inntektsmulighetene i ethvert arbeid som vedkommende nå kan utføre (inntekt etter uførhet) sammenlignes med inntektsmulighetene som vedkommende hadde før uføretidspunktet (inntekt før uførhet). Dersom sykdommen, skaden eller lytet har redusert inntektsevnen gradvis over flere år, kan det tas utgangspunkt i inntektsevnen før sykdommen, skaden eller lytet oppstod.

§ 12-10 første og andre ledd skal lyde:

Det er et vilkår for at en hjemmearbeidende ektefelle skal få rett til uføretrygd, at evnen til å utføre arbeid i hjemmet (arbeidsevnen) er varig nedsatt med minst 20 prosent.

Uføretidspunktet er tidspunktet da arbeidsevnen er varig nedsatt med minst 20 prosent.»

Venstre har varslet at de vil støtte forslaget.

Votering:

Forslaget fra Kristelig Folkeparti ble med 90 mot 7 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.09.18)

Presidenten: Det voteres så over forslag nr. 18, fra Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til en ordning som innebærer at uføretrygdede under 40 år får en tettere oppfølging fra Nav gjennom for eksempel et årlig oppfølgingsmøte.»

Votering:

Forslaget fra Kristelig Folkeparti ble med 89 mot 8 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 18.09.35)

Presidenten: Det voteres så over forslag nr. 17, fra Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en ny ordning for barnetillegg for både arbeidsavklaringspenger og uføretrygd, med sikte på en ordning som i større grad sikrer at det lønner seg å jobbe.»
Venstre har varslet at de vil støtte forslaget.

Votering:

Forslaget fra Høyre ble med 79 mot 18 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 18.09.52)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 3–11, 15 og 16, fra Fremskrittspartiet. Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige lovforslag som ivaretar prinsippet om at ingen under 40 år skal tilbys varig uføretrygd, med mindre det er helt åpenbart at de aldri vil kunne delta i arbeidslivet.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige lovforslag der de med ytelsen «ung ufør» sikres en minstepensjon tilsvarende 3,30 G, uavhengig av sivilstand.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige lovforslag der de med ytelsen «ung ufør» sikres en tilleggsoptjening tilsvarende 4,8 G, etter at det er tatt høyde for økt skatt.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige lovendringer slik at samlet uføretrygd, inkludert barnetillegg, maksimalt kan utgjøre 80 pst. av tidligere inntekt.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige lovendringer slik at faktisk trygdetid legges til grunn når man flytter permanent ut av Norge.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige lovendringer slik at faktisk trygdetid legges til grunn ved beregning av minstepensjonen for flyktninger.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendi-

ge lovendringer slik at friinntektsgrensen settes til 0,75 G.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige lovendringer slik at enkelte ikke får høyere inntekt sammenliknet med det de tidligere har hatt, uten at uføregraden revurderes, og slik at effekten av 80-prosentgrensen fjernes.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre beregningsreglene slik at de tre beste av de siste ti årene før uførheten oppsto danner beregningsgrunnlaget for ny uførestønning.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige lovendringer som opphever levealdersjustering for alderspensjon.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innlede et samarbeid med Den norske legeförening om å utvikle nye måter å vurdere behovet for uførepensjon på og komme tilbake til Stortinget med egen sak om dette i god tid før iverksettningstidspunktet for ny uføretrygd.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 75 mot 22 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 18.10.10)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 12 og 13, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en vurdering over hvordan dagens avkortingsregler slår ut for de med høy inntekt.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige lovendringer slik at følgende gradering av grensen for å komme inn i uføreordningen blir ivarettatt: 20 – 30 – 40 – 50 – 60, 80 og 100 prosent varig redusert arbeidsevne.»

Venstre har varslet at de vil støtte forslagene.

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 73 mot 24 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 18.10.30)

Presidenten: Det voteres så over forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet og Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2013 legge frem en egen handlingsplan for å sikre at unge får en sammenhengende støtte og tålmodig innsats for å begrense nye tilfeller med unge under 40 år på varig uføretrygd.»

Venstre har varslet at de vil støtte forslaget.

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 55 mot 40 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.10.50)

Presidenten: Det voteres så over forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en helhetlig gjennomgang av bostøtteordningen i god tid før ikrafttredelse av ny uføretrygd.»

Venstre har varslet at de vil støtte forslaget.

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti ble med 50 mot 47 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.11.11)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om endringer i folketrygdloven (ny uføretrygd og alderspensjon til uføre)

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

I innledningen til loven skal «Kapittel 12 Uførepensjon» endres til «Kapittel 12 Uføretrygd».

Fjerde, femte og sjette strekpunkt i innholdsfortegnelsen til kapittel 3 skal lyde:

- *særregler for alderspensjon til mottakere av uføretrygd står i §§ 3-17 og 3-18*
- *godskriving av pensjonspoeng for mottakere av avta-lefestet pensjon står i § 3-19*
- *garantert tilleggspensjon til unge uføre født før 1941 står i § 3-22*

Nåværende femte til sjuende strekpunkt blir sjuende til niende strekpunkt.

Nåværende åttende strekpunkt i innholdsfortegnelsen til kapittel 3 oppheves.

§ 3-2 fjerde ledd bokstav a skal lyde:

- a) som får foreløpig *uføretrygd*, *uføretrygd* eller alderspensjon

§ 3-5 overskriften skal lyde:

§ 3-5 *Trygdetid ved beregning av ytelser etter kapitlene 16, 17, 18 og 19*

§ 3-5 første ledd oppheves.

§ 3-5 andre ledd skal lyde:

Som trygdetid etter *kapitlene 16, 17, 18 og 19* regnes tidsrom etter 1. januar 1967 da en person fra fylte 16 år til og med det året han eller hun fylte 66 år, har vært medlem i trygden med rett til ytelser etter pensjonskapitlene. Også tidsrom mellom 1. januar 1937 og 1. januar 1967 regnes som trygdetid dersom vedkommende da ville ha fylt vilkårene for medlemskap som nevnt.

§ 3-5 femte ledd bokstav a oppheves. Nåværende bokstavene b og c blir bokstavene a og b.

§ 3-5 nåværende åttende ledd blir sjuende ledd og skal lyde:

For en alderspensjonist som ved fylte 67 år hadde rett til *uføretrygd* etter kapittel 12, skal trygdetiden minst svare til trygdetiden for *uføretrygden*.

§ 3-5 nåværende niende ledd blir åttende ledd og første punktum skal lyde:

Trygdetid etter andre ledd regnes som botid, *se §§ 17-4, 18-3 og 19-3*.

§ 3-6 oppheves.

§ 3-12 andre ledd og tredje ledd første punktum skal lyde:

- Ved beregningen av tilleggspensjonen regnes det med
- a) faktiske pensjonspoeng som er opptjent ved pensjons-givende inntekt, *se §§ 3-13 og 3-14*,
 - b) framtidige pensjonspoeng som benyttes ved beregning av pensjon og overgangsstønad til gjenlevende ektefelle, og som gis for hvert år fra og med året for døds-fallet til og med året da den avdøde ville ha fylt 66 år,
 - c) godskrevne pensjonspoeng som gis for hvert år ved-kommende har mottatt *uføretrygd*, *se § 3-17*,
 - d) godskrevne pensjonspoeng som gis for enkelte år vedkommende har utført omsorgsarbeid, *se § 3-16*.
- En person får fastsatt et pensjonspoengtall for hvert år han eller hun har opptjent pensjonspoeng i (§§ 3-13 og 3-14) og/eller er godskrevet pensjonspoeng for (§§ 3-16 og 3-17).

I § 3-14 overskriften og i første, andre og tredje ledd skal ordet «uførepensjon» erstattes med ordet «uføretrygd».

§ 3-14 fjerde ledd første punktum skal lyde:

For år da vedkommende har mottatt *uføretrygd etter en uføregrad lavere enn 100 prosent*, kan summen av de opptjente og de godskrevne pensjonspoengene (§§ 3-13 og 3-17) ikke overstige de *fastsatte* pensjonspoengene *etter § 3-17*.

§ 3-14 femte ledd skal lyde:

For det året da inntektsevnen/arbeidsevnen ble varig nedsatt, opptjenes pensjonspoeng på grunnlag av pen-

sjongivende inntekt (§§ 3-13 og 3-15) bare dersom de opptjente pensjonspoengene er høyere enn pensjonspoengene beregnet etter § 3-17.

§ 3-14 sjette ledd skal lyde:

Bestemmelsene i denne paragrafen gjelder også for personer som mottar avtalefestet pensjon som det godskrives pensjonspoeng for, se § 3-19.

§ 3-16 tredje ledd skal lyde:

Poengtallet etter første ledd reduseres med poengtall som for det enkelte år er opptjent etter §§ 3-13 og 3-14 eller godskrevet etter § 3-17.

Deloverskrift III til kapittel 3 skal lyde:

III. Særregler for alderspensjon til mottakere av uføretrygd mv.

§ 3-17 skal lyde:

§ 3-17 Fastsetting og godskriving av pensjonspoeng for mottakere av uføretrygd

Den som mottar uføretrygd, godskrives pensjonspoeng for hvert kalenderår han eller hun har mottatt ytelsen. Dersom uføretrygden er en omregnet uførepensjon, er det et vilkår at vedkommende mottok tilleggspensjon som var beregnet med framtidige pensjonspoeng.

Pensjonspoeng fastsettes etter følgende alternativer:

- Dersom beregningsgrunnlaget for uføretrygden er fastsatt etter reglene i § 12-11, skal det fastsettes pensjonspoeng på grunnlag av en antatt inntekt. Den antatte inntekten fastsettes på samme måte som beregningsgrunnlaget for uføretrygden, men slik at det medregnes pensjongivende inntekt opp til 12 ganger grunnbeløpet for hvert kalenderår. Antatt inntekt omgjøres til pensjonspoeng slik det framgår av § 3-13.*
- Dersom uføretrygden er en omregnet uførepensjon, skal pensjonspoengene tilsvare de framtidige pensjonspoengene som var fastsatt for den tidligere uførepensjonen.*

Dersom vilkårene i § 12-13 tredje ledd er oppfylt, skal pensjonspoengene for år da vedkommende var medlem i folketrygden minst tilsvare 3,50.

Ved uføretrygd etter en uføegrad lavere enn 100 prosent skal de godskrevne pensjonspoengene utgjøre en så stor del av de fastsatte pensjonspoengene som svarer til uføegraden. For det året da inntektsevnen ble varig nedsett, skal de godskrevne pensjonspoengene likevel svare til de fastsatte pensjonspoengene.

For tidsrommet fra uføretidspunktet, se § 12-7 tredje ledd, til uføretrygd blir utbetalt, godskrives det pensjonspoeng dersom opptjente pensjonspoeng på grunnlag av pensjongivende inntekt etter § 3-13 er lavere, se også § 3-14 femte ledd. Det skal likevel ikke regnes med pensjonspoeng etter tredje ledd for år før medlemmet fyller 20 år.

Dersom medregning av framtidig trygdetid for uførepensjonen eller uføretrygden er begrenset på grunn av utenlandsopphold etter fylte 16 år, godskrives det pen-

sjonspoeng til og med det siste året vedkommende har fått framtidig trygdetid for.

§ 3-18 skal lyde:

§ 3-18 Beregning av alderspensjon ved yrkesskade

Den som ved fylte 67 år mottok uføretrygd på grunn av yrkesskade, får alderspensjonen etter kapittel 19 beregnet med følgende særregler:

- Grunnpensjonen reduseres ikke selv om vedkommende har mindre enn 40 års trygdetid, se § 3-2.*
- Tilleggspensjonen reduseres ikke selv om vedkommende har mindre enn 40 poengår, se § 3-8.*
- Antatt årlig arbeidsinntekt på skadetidspunktet omregnes til pensjonspoeng etter bestemmelsene i § 3-13. Dette poengtallet legges til grunn ved beregningen av tilleggspensjonen (§ 3-8) dersom sluttpoengtallet (§ 3-11) er mindre.*

Når antatt inntekt etter første ledd bokstav c skal fastsettes, regnes godtgjørelse av midlertidig eller tilfeldig art ikke med. Naturalytelser og overskudd på utgiftsgodtgjørelser regnes med og gis den verdien som legges til grunn ved utligning av inntektsskatt.

Dersom uføegraden på grunn av yrkesskaden var lavere enn 100 prosent, beregnes bare en tilsvarende andel av alderspensjonen etter bestemmelsene i første og andre ledd.

Departementet kan gi forskrifter om godskriving av pensjonspoeng og beregning av alderspensjon når uførhet skyldes yrkesskade.

§ 3-19 skal lyde:

§ 3-19 Godskriving av pensjonspoeng for mottakere av avtalefestet pensjon

Departementet kan gi forskrifter om godskriving av pensjonspoeng for den som mottar avtalefestet pensjon som omfattes av AFP-tilskottsloven § 12 eller avtalefestet pensjon fra offentlig pensjonsordning før fylte 65 år.

§§ 3-20 og 3-21 oppheves.

§ 3-24 første ledd oppheves. Nåværende andre til fjerde ledd blir første til tredje ledd. I bokstavene b og c i andre ledd erstattes ordet «uførepensjon» med «uføretrygd».

§ 3-25 første ledd oppheves.

§ 3-25 nåværende andre til sjuende ledd blir første til sjette ledd.

§ 3-26 tredje ledd bokstav a skal lyde:

- pensjonsytelser, overgangsstonad, uføretrygd og foreløpig uføretrygd fra folketrygden*

§ 3-26 nåværende femte ledd oppheves.

§ 3-26 nåværende sjette ledd blir femte ledd. Innledningen skal lyde:

Fribeløpet som er nevnt i første ledd, fastsettes etter følgende alternativer:

§ 3-26 nåværende sjuende og åttende ledd blir sjette og sjuende ledd.

Deloverskrift VII til kapittel 3 oppheves.

§ 3-30 oppheves.

Overskriften til kapittel 12 skal lyde:

Kapittel 12 Uføretrygd

Innledningen til kapittel 12 skal lyde:

Bestemmelser om

- *formål står i § 12-1*
- *vilkår for rett til uføretrygd står i §§ 12-2 til 12-7*
- *fastsetting av inntekt før og etter uførhet står i § 12-8*
- *fastsetting og endring av uføregrad står i § 12-9*
- *uføretrygd til hjemmearbeidende ektefelle står i § 12-10*
- *grunnlaget for beregning av uføretrygd står i § 12-11*
- *trygdetid står i § 12-12*
- *uføretrygdens størrelse står i § 12-13*
- *reduksjon av uføretrygd på grunn av pensjonsgivende inntekt mv. står i § 12-14*
- *barnetillegg står i § 12-15*
- *reduksjon av barnetillegg på grunn av inntekt står i § 12-16*
- *uføretrygd ved yrkesskade står i § 12-17*
- *avkall på uføretrygd står i § 12-18*
- *foreløpig uføretrygd står i § 12-19.*

I § 12-1 skal «ytelser etter dette kapitlet» endres til «uføretrygd».

§ 12-2 første ledd første punktum skal lyde:

Det er et vilkår for rett til *uføretrygd* at vedkommende har vært medlem i *folketrygden* i de siste tre årene fram til uføretidspunktet, *se § 12-7 tredje ledd og § 12-10 andre ledd.*

I § 12-2 tredje ledd innledningen skal «ytelser» endres til «uføretrygd».

§ 12-2 fjerde ledd skal lyde:

Vilkåret i første ledd gjelder *ikke dersom* vedkommende var medlem i *folketrygden* på *uføretidspunktet* og *uføretrygd ved 100 prosent uføregrad, beregnet på grunnlag av trygdetiden fram til uføretidspunktet, minst svarer til halvparten av full minsteytelse for vedkommende etter § 12-13 andre ledd. Framtidig trygdetid skal da ikke regnes med, se § 12-12 femte ledd.*

§ 12-3 skal lyde:

§ 12-3 *Fortsatt medlemskap*

Det er et vilkår for rett til *uføretrygd* at vedkommende fortsatt er medlem i *folketrygden*. Den som ikke er medlem i *folketrygden*, får likevel *uføretrygd* dersom vedkommende har minst 20 års trygdetid etter § 12-12 andre ledd (botid). Til den som har mindre enn 20 års botid, ytes det *uføretrygd på grunnlag av beregningsgrunnlaget etter § 12-11, men slik at år før uføretidspunktet da vedkommende*

ikke har hatt pensjonsgivende inntekt over grunnbeløpet, ikke regnes som trygdetid ved beregningen av ytelsen.

Uføretrygd etter § 12-2 tredje og fjerde ledd om unntak fra medlemskap i folketrygden fram til uføretidspunktet beholdes bare så lenge vedkommende er medlem i *folketrygden*. Det samme gjelder *uføretrygd på grunnlag av § 12-13 tredje ledd og fjerde ledd andre punktum om uføretrygd til unge uføre og til flykninger.*

§ 12-4 første og andre ledd skal lyde:

Det er et vilkår for rett til *uføretrygd* at *personen* er mellom 18 og 67 år. Dersom krav om *uføretrygd* settes fram etter at medlemmet har fylt 62 år, er det et vilkår for rett til *uføretrygd* at medlemmet hadde en pensjonsgivende inntekt på minst folketrygdens grunnbeløp i året før uføretidspunktet (*se § 12-7 tredje ledd og § 12-10 andre ledd*) eller minst tre ganger folketrygdens grunnbeløp i løpet av de tre siste årene før dette tidspunktet. Dette gjelder likevel ikke dersom *uføretrygden* er gitt med virkning fra et tidspunkt før personen fylte 62 år.

I § 12-5 første og tredje ledd og § 12-6 første og andre ledd skal «ytelser etter dette kapitlet» endres til «uføretrygd».

§ 12-7 skal lyde:

§ 12-7 *Nedsatt inntektsevne. Uføretidspunkt*

Det er et vilkår for rett til uføretrygd at evnen til å utføre inntektsgivende arbeid (inntektsevnen) er varig nedsatt med minst halvparten.

For personer som mottar arbeidsavklaringspenger når krav om uføretrygd settes fram, er det tilstrekkelig at inntektsevnen er varig nedsatt med 40 prosent.

Uføretidspunktet er tidspunktet da inntektsevnen ble varig nedsatt med minst halvparten.

Ved vurderingen av hvor mye inntektsevnen er nedsatt, legges det vekt på alder, evner, utdanning, yrkesbakgrunn, arbeidsmuligheter på hjemstedet eller andre steder der det er rimelig at vedkommende tar arbeid. Inntektsmulighetene i ethvert arbeid som vedkommende nå kan utføre (inntekt etter uførhet) sammenlignes med inntektsmulighetene som vedkommende hadde før uføretidspunktet (inntekt før uførhet). Dersom sykdommen, skaden eller lytet har redusert inntektsevnen gradvis over flere år, kan det tas utgangspunkt i inntektsevnen før sykdommen, skaden eller lytet oppstod.

§ 12-8 skal lyde:

§ 12-8 *Fastsetting av inntekt før og etter uførhet*

Inntekt før uførhet fastsettes til personens normale årsinntekt i full stilling før uføretidspunktet. For selvstendig næringsdrivende legges den gjennomsnittlige inntekten for de siste tre kalenderårene før uføretidspunktet til grunn.

Inntekt før uførhet skal ikke settes lavere enn

- a) *3,3 ganger grunnbeløpet for personer som lever sammen med en ektefelle (se § 1-5 eller med en samboer i et samboerforhold som har vart minst 12 av de siste 18 månedene,*
- b) *3,5 ganger grunnbeløpet for enslige,*

c) 4,5 ganger grunnbeløpet for medlemmer som fyller vilkårene for rett til minsteytelse som ung ufør.

Inntekt etter uførhet fastsettes til den inntekt han eller hun forutsettes å kunne skaffe seg ved å utnytte sin restinntektsevne.

Inntekt før og etter uførhet oppjusteres i samsvar med senere reguleringer av grunnbeløpet.

Som inntekt etter paragrafen her regnes all pensjonsgivende inntekt, se § 3-15. Det kan gjøres unntak for inntekt som skriver seg fra en avsluttet aktivitet. Inntekt som ikke er uttrykk for reell inntektsevne, medregnes likevel ikke for arbeidstakere.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om fastsetting av inntekt før og etter uførhet, blant annet om stillingsandelens betydning og om at visse inntekter ikke skal medregnes.

Ny § 12-9 skal lyde:

§ 12-9 Fastsetting og endring av uføregrad

Det skal fastsettes en uføregrad ved å sammenligne inntektsevne før og etter uførhet, se § 12-7. Dersom personen har tapt hele inntektsevnen, skal uføregraden settes til 100 prosent. Dersom personen har tapt en del av inntektsevnen, skal uføregraden svare til den delen av inntektsevnen som er tapt. Uførheden graderes i trinn på fem prosentpoeng. Det skal alltid vurderes om uføregraden skal settes lavere enn 100 prosent.

Den fastsatte uføregraden endres ikke selv om uføretrygden reduseres på grunn av inntekt, se § 12-14.

Dersom uføretrygden faller bort etter § 12-14 tredje ledd, kan vedkommende beholde retten til uføretrygd med opprinnelig uføregrad i inntil fem år (hvilende rett) ved å melde fra til Arbeids- og velferdsetaten. Retten til ytelsen kan etter søknad beholdes i ytterligere fem år.

Uføregraden kan økes dersom inntektsevnen blir ytterligere nedsatt og det settes fram krav om økt uføregrad. Det skal da fastsettes et nytt uføretidspunkt dersom dette er til fordel for vedkommende.

Nåværende § 12-8 blir § 12-10 og skal lyde:

§ 12-10 Uføretrygd til hjemmearbeidende ektefelle

Det er et vilkår for at en hjemmearbeidende ektefelle skal få rett til uføretrygd, at evnen til å utføre arbeid i hjemmet (arbeidsevnen) er varig nedsatt med minst halvparten.

Uføretidspunktet er tidspunktet da arbeidsevnen ble varig nedsatt med minst halvparten.

Ved vurderingen av hvor mye arbeidsevnen er nedsatt (hvor høy uføregraden er), skal den evnen til å utføre arbeid i hjemmet som vedkommende nå har, sammenlignes med den tilsvarende evnen som vedkommende hadde før sykdommen, skaden eller lytet oppstod.

En hjemmearbeidende ektefelle skal vurderes etter bestemmelsene i § 12-7 dersom det er sannsynlig at vedkommende ville ha begynt i inntektsgivende arbeid hvis uførheten ikke hadde oppstått. Det samme gjelder dersom den andre ektefellens inntekt er mindre enn to ganger grunnbeløpet.

§ 12-11 skal lyde:

§ 12-11 Grunnlaget for beregning av uføretrygd

Uføretrygd beregnes på grunnlag av pensjonsgivende inntekt, se § 3-15, i de fem siste kalenderårene før uføretidspunktet, se § 12-7 tredje ledd. Gjennomsnittlig inntekt i de tre beste inntektsårene legges til grunn.

For år da en person har mottatt uføretrygd, skal pensjonsgivende inntekt, og en inntekt som svarer til beregningsgrunnlaget for uføretrygden, justert for fastsatt uføregrad, inngå i grunnlaget. Samlet inntekt kan likevel ikke overstige det som er høyest av beregningsgrunnlaget og den pensjonsgivende inntekten. Departementet kan gi forskrifter om hvilken inntekt som skal legges til grunn for år da en person har mottatt uførepensjon.

For år da et medlem har avtjent militær eller sivil førstegangstjeneste eller frivillig slik tjeneste, skal det legges til grunn en inntekt på minst tre ganger gjennomsnittlig grunnbeløp. Dersom medlemmet hadde en høyere inntekt i året før tjenesten tok til, benyttes denne inntekten.

Det skal ses bort fra år da et medlem har fått pensjonsopptjening på grunnlag av omsorgsarbeid etter § 3-16 eller § 20-8 dersom dette er til fordel for vedkommende. Året før og året etter slike år anses da for å følge umiddelbart etter hverandre.

Pensjonsgivende inntekt over seks ganger gjennomsnittlig grunnbeløp i et kalenderår regnes ikke med i grunnlaget for uføretrygd.

Den pensjonsgivende inntekten i det enkelte kalenderåret skal reguleres i samsvar med endringer i grunnbeløpet fram til det tidspunktet uføretrygden gis virkning fra.

Grunnlaget for uføretrygden reguleres i samsvar med senere endringer i grunnbeløpet.

§ 12-12 skal lyde:

§ 12-12 Trygdetid

Trygdetid er en faktor som brukes ved beregning av uføretrygd, se § 12-13 fjerde ledd.

Trygdetid er tidsrom fra 1. januar 1967 da en person har vært medlem i folketrygden med rett til ytelser etter kapitlene 12, 16, 17, 19 og 20. Trygdetid regnes fra fylte 16 år til og med det året han eller hun fylte 66 år. Tidsrom før 1. januar 1967 skal også regnes som trygdetid dersom vedkommende da ville ha fylt vilkårene for medlemskap som nevnt i første punktum.

Som trygdetid regnes også framtidig trygdetid fra uføretidspunktet (se § 12-7 tredje ledd eller § 12-10 andre ledd) til og med det året vedkommende fyller 66 år. Dersom mindre enn $\frac{4}{5}$ av tiden mellom fylte 16 år og uføretidspunktet (opptjeningstiden) kan regnes som trygdetid, skal den framtidige trygdetiden utgjøre 40 år med fradrag av $\frac{4}{5}$ av opptjeningstiden.

Når vilkåret om forutgående medlemskap oppfylles etter § 12-2 tredje ledd, regnes framtidig trygdetid tidligst fra det tidspunktet vedkommende sist ble medlem i folketrygden. Tidsrommet fram til dette tidspunktet regnes som opptjeningstid.

Framtidig trygdetid medregnes ikke når uføretrygd gis etter § 12-2 fjerde ledd.

Dersom trygdetiden er fastsatt etter tredje ledd andre punktum, skal den fastsettes på nytt når uføregraden økes dersom dette vil gi en lengre trygdetid. Opptjeningstiden regnes da fram til det tidspunktet da inntektsevnen ble ytterligere nedsatt.

Når den samlede trygdetiden utgjør minst tre år, avrundes den til nærmeste hele år.

§ 12-13 skal lyde:

§ 12-13 *Uføretrygdens størrelse*

Uføretrygd ytes med 66 prosent av grunnlaget etter § 12-11.

Minste årlige ytelse er 2,28 ganger grunnbeløpet (ordinær sats) for personer som lever sammen med en ektefelle (se § 1-5) eller med en samboer i et samboerforhold som har vart i minst 12 av de siste 18 månedene. For andre utgjør minste årlige ytelse 2,48 ganger grunnbeløpet (høy sats).

For et medlem som har blitt ufør før fylte 26 år på grunn av klart dokumentert, alvorlig og varig sykdom, skade eller lyte, og som har satt fram krav om uføretrygd før fylte 36 år, er minsteytelserne som nevnt i andre ledd henholdsvis 2,66 og 2,91 ganger grunnbeløpet. Dette gjelder også når uføretrygd gis på nytt etter at ytelsen er falt bort på grunn av prøving mot inntekt etter § 12-14. Minsteytelserne etter leddet her ytes tidligst fra og med den måneden medlemmet fyller 20 år.

Når trygdetiden etter § 12-12 er kortere enn 40 år, avkortes uføretrygden tilsvarende. Ytelsen til en flyktning (se § 1-7) som er medlem i folketrygden, skal likevel ikke settes lavere enn minsteytelsen etter andre ledd uten avkorting for trygdetid.

Dersom uføregraden etter § 12-9 er lavere enn 100 prosent, fastsettes uføretrygden til en forholdsmessig andel av beløpet etter første til fjerde ledd.

§ 12-14 skal lyde:

§ 12-14 *Reduksjon av uføretrygd på grunn av inntekt*

Når uføregraden fastsettes etter § 12-9, skal det fastsettes en inntektsgrense, som skal svare til inntekt etter uførhet (se § 12-8 tredje ledd) tillagt 40 prosent av grunnbeløpet per kalenderår. Dersom uføretrygden er en omregnet uførepensjon, tillegges 60 000 kroner per kalenderår til og med år 2018.

Dersom mottakeren av uføretrygd har inntekt som overstiger inntektsgrensen, skal uføretrygden reduseres. Reduksjonen skal svare til den overskytende inntekten multiplisert med en brøk der vedkommendes uføretrygd ved 100 prosent uføregrad er teller og inntekten før uførheten (se § 12-8 første og andre ledd) er nevner. Som inntekt regnes pensjonsgivende inntekt eller inntekt av samme art fra utlandet.

Det utbetales ikke uføretrygd når den pensjonsgivende inntekten utgjør mer enn 80 prosent av inntekt før uførhet.

Den uføretrygdede skal opplyse om forventet pensjonsgivende inntekt og om endringer i inntekten. Dersom vedkommende har fått utbetalt for lite eller for mye, skal det foretas et etteroppgjør.

Når en mottaker av uføretrygd får økonomiske ytelser som ikke er pensjonsgivende inntekt, og ytelsene ble av-

talt ved fratredelse eller ved reduksjon av arbeidstiden, skal uføretrygden for den samme perioden reduseres med et beløp som svarer til disse ytelsene. Vedkommende skal melde fra ved mottak av slike ytelser.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om reduksjon av uføretrygd på grunn av inntekt og om etteroppgjør.

§ 12-15 skal lyde:

§ 12-15 *Barnetillegg*

En person som mottar uføretrygd og som forsørger barn (se § 1-6), har rett til barnetillegg. Det ytes ikke barnetillegg hvis barnet har inntekt, inkludert kapitalinntekt, som er større enn grunnbeløpet.

Barnetillegg utgjør 40 prosent av grunnbeløpet for hvert forsørget barn, men avkortes tilsvarende dersom trygdetiden som legges til grunn for uføretrygden er kortere enn 40 år. Barnetillegg til en flyktning som er medlem i folketrygden, avkortes ikke på grunn av manglende trygdetid.

Barnetillegg påvirkes ikke av at uføregraden er lavere enn 100 prosent, men prøves mot forsørgerens inntekt, se § 12-16.

Når et barn blir forsørget av flere som mottar uføretrygd eller alderspensjon, ytes tillegget til den som har rett til høyest tillegg. Dersom forsørgerne ikke bor sammen, ytes tillegget til den som har den daglige omsorgen for barnet.

Barnetillegg for fosterbarn (se barnevernloven § 4-22) ytes dersom mottakeren har forsørget barnet i de siste to årene før krav om tillegg blir satt fram. Dette vilkåret kan fravikes når særlige grunner gjør det rimelig.

§ 12-16 skal lyde:

§ 12-16 *Reduksjon av barnetillegg på grunn av inntekt*

Når en person har rett til barnetillegg og samtidig har inntekt som nevnt i andre ledd, skal barnetillegg reduseres med 50 prosent av inntekten over et fribeløp. Fribeløpet fastsettes etter bestemmelsene i fjerde ledd.

Personinntekt etter skatteloven § 12-2 og inntekter fra utlandet av samme art kan føre til at barnetillegg blir redusert. Det skal likevel ses bort fra ytelser eller deler av ytelser som er underlagt inntektsprøving.

Når en person har rett til barnetillegg for barn som bor sammen med begge foreldrene, skal begges inntekter medregnes. For den av foreldrene som ikke mottar barnetillegg, skal summen av inntektene som regnes med etter andre ledd, med unntak av pensjonsytelser, uføretrygd og overgangsstonad fra folketrygden, reduseres med grunnbeløpet.

Fribelet etter første ledd utgjør 4,6 ganger grunnbeløpet for ett barn som bor sammen med begge foreldrene og 3,1 ganger grunnbeløpet for ett barn som bor sammen med én av foreldrene. Fribelet økes med 40 prosent av grunnbeløpet for hvert ekstra barn.

Hvis uføretrygden til den som mottar barnetillegg er redusert på grunn av manglende trygdetid, skal fribelet redusert tilsvarende.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere bestem-

melser om reduksjon av barnetillegg på grunn av inntekt. Det kan blant annet gis bestemmelser om at visse offentlige ytelser ikke skal tas med i inntektsgrunnlaget og om endring i fastsatte barnetillegg når inntekten endres.

Nåværende § 12-18 blir § 12-17 og skal lyde:

§ 12-17 *Uføretrygd* ved yrkesskade

Til den som er arbeidsufør på grunn av en skade eller sykdom som går inn under kapittel 13, ytes det *uføretrygd* etter følgende særbestemmelser:

- Vilkåret i § 12-2 om minst tre års forutgående medlemskap gjelder ikke.
- Vilkåret i § 12-3 om fortsatt medlemskap gjelder ikke.
- Uføretrygd* ytes ved *uføregrader* ned til 30 prosent.

Det skal fastsettes en særskilt *uføregrad* for den delen av uførheten som skyldes yrkesskade eller yrkessykdom. Det ses bort fra uførhet som skyldes andre forhold enn yrkesskaden, når denne delen utgjør under 30 prosent av den totale uførheten. Ved yrkesskade *reduseres ikke uføretrygd* og barnetillegg selv om vedkommende har mindre enn 40 års trygdetid, og antatt årlig arbeidsinntekt på skadetidspunktet legges til grunn for beregningen av *uføretrygden* dersom beregningsgrunnlaget etter § 12-11 er lavere.

Godtgjørelse av midlertidig eller tilfeldig art regnes ikke med ved fastsettingen av antatt inntekt etter tredje ledd. *Naturalytelser* og *overskudd* på utgiftsgodtgjørelser regnes med og gis den verdien som legges til grunn ved utligning av inntektsskatt.

Departementet kan gi forskrifter om beregning av *uføretrygd* når uførheten skyldes yrkesskade.

Nåværende § 12-14 blir § 12-18 og skal lyde:

§ 12-18 Avkall på *uføretrygd*

En mottaker av uføretrygd kan gi avkall på retten til *uføretrygd* dersom

- ektefellen mottar alderspensjon eller avtalefestet pensjon som det godskrives pensjonspoeng for, og
- vedkommende enten har kortere trygdetid enn ektefellen eller får *uføretrygd* etter en *uføregrad* lavere enn 100 prosent.

Ektefellens ytelser fastsettes da etter reglene for pensjonister som forsørger den andre ektefellen.

Nåværende § 12-16 blir ny § 12-19 og skal lyde:

§ 12-19 Foreløpig *uføretrygd*

Når en person har satt fram krav om *uføretrygd* og det er sannsynlig at han eller hun vil bli innvilget *uføretrygd*, kan Arbeids- og velferdsetaten yte en foreløpig *uføretrygd* i ventetiden. Foreløpig *uføretrygd* ytes ikke dersom vedkommende kan dekke utgiftene til livsopphold ved hjelp av andre inntekter. Foreløpig *uføretrygd* beregnes på samme måte som *uføretrygd*, se §§ 12-9 og 12-13.

§ 19-3 fjerde ledd skal lyde:

Tilleggspensjon som grunner seg på bestemmelsene i § 12-13 tredje ledd, § 3-22 eller tidligere § 3-21 om *minsteytelser* til unge *uføre* beholdes bare så lenge pensjonisten er medlem i trygden. Det samme gjelder alderspensjon til en flyktning så langt pensjonen er beregnet etter be-

stemmelsene i § 3-2 sjette ledd, § 3-9 tredje ledd, § 12-13 fjerde ledd andre punktum eller § 19-8 sjuende ledd.

§ 19-4 første ledd andre punktum skal lyde:

Det gis ikke alderspensjon til en person som mottar *uføretrygd* eller foreløpig *uføretrygd* etter en *uføregrad* på 100 prosent.

Ny § 19-9 a skal lyde:

§ 19-9 a *Overgang fra uførepensjon til alderspensjon for personer født i 1944–1951*

Personer som er født i 1944–1951 og som mottok uførepensjon ved fylte 67 år, får et tillegg til alderspensjonen. Tillegget skal skjerme vedkommende for 0,25 prosentpoeng av virkningen av levealdersjusteringen etter § 19-6.

Ved gradert uførepensjon reduseres tillegget forholdsmessig.

Departementet kan gi forskrifter om beregning av tillegg etter denne paragrafen.

§ 19-10 tredje ledd fjerde punktum skal lyde:

Dersom vedkommende mottar *uføretrygd* etter en *uføregrad* lavere enn 100 prosent, kan det gis gradert alderspensjon.

§ 20-2 nytt tredje punktum skal lyde:

Det gis ikke alderspensjon til en person som mottar uføretrygd eller foreløpig uføretrygd etter en uføregrad på 100 prosent.

§ 20-4 første ledd bokstav d skal lyde:

d) antatt inntekt ved mottak av *uføretrygd* (§ 20-7 a)

§ 20-7 a skal lyde:

§ 20-7 a *Pensjonsopptjening for mottakere av uføretrygd*

Den som mottar uføretrygd får, for hvert kalenderår han eller hun har mottatt slik ytelse, pensjonsopptjening på grunnlag av en antatt inntekt. Pensjonsopptjening etter paragrafen her gis til og med det kalenderåret vedkommende fyller 61 år. Dersom uføretrygden er en omregnet uførepensjon, er det et vilkår at medlemmet mottok tilleggspensjon som var beregnet med framtidige pensjonspoeng.

Antatt inntekt fastsettes slik:

- Dersom beregningsgrunnlaget for *uføretrygden* er fastsatt etter reglene i § 12-11, skal den antatte inntekten fastsettes på samme måte som beregningsgrunnlaget for *uføretrygden*. Det regnes bare med pensjonsgivende inntekt opp til 7,1 ganger grunnbeløpet for hvert kalenderår.
 - Dersom *uføretrygden* er en omregnet *uførepensjon*, skal den antatte inntekten tilsvare den pensjonsgivende inntekten som etter § 3-13 ville gitt et opptjent pensjonspoeng lik det framtidige pensjonspoenget som var fastsatt i den tidligere tilleggspensjonen. Det regnes bare med pensjonsgivende inntekt opp til 7,1 ganger grunnbeløpet for hvert kalenderår.
- Dersom vilkårene i § 12-13 tredje ledd om minsteytelse*

for unge uføre er oppfylt, skal antatt inntekt for år da vedkommende var medlem i folketrygden minst tilsvare 4,5 ganger grunnbeløpet.

Årlig pensjonsopptjening tilsvare 18,1 prosent av antatt inntekt.

For år da vedkommende også har hatt opptjening etter §§ 20-5 til 20-7, skal opptjening etter paragrafen her reduseres med slik opptjening.

Dersom uføregraden er lavere enn 100 prosent, kan opptjening etter paragrafen her ikke overstige 18,1 prosent av den antatte inntekten justert for uføregraden.

For tidsrommet fra uføretidspunktet (se § 12-7 tredje ledd) til uføretrygd blir utbetalt, gis det pensjonsopptjening etter paragrafen her dersom opptjening etter §§ 20-5, 20-6 og 20-7 er lavere. Det skal likevel ikke regnes med antatt inntekt etter tredje ledd for år før medlemmet fylte 20 år.

Alderspensjon på grunnlag av inntekt som nevnt i tredje ledd utbetales bare til en pensjonist som er medlem i folketrygden.

Departementet kan gi forskrifter om fastsetting av antatt inntekt når uførheten skyldes yrkesskade.

§ 20-10 fjerde ledd nytt andre punktum skal lyde:

Det samme gjelder for den som ved fylte 67 år mottok uføretrygd på grunn av yrkesskade, for så vidt gjelder den del av alderspensjonen som tilsvare uføregraden på grunn av yrkesskaden.

§ 20-10 femte ledd andre punktum skal lyde:

Garantipensjon beregnet på grunnlag av fjerde ledd første punktum beholdes bare så lenge vedkommende er medlem i trygden.

§ 20-10 nytt sjette ledd skal lyde:

For den som ved fylte 67 år hadde rett til uføretrygd, skal trygdetiden minst svare til trygdetiden for uføretrygden.

§ 20-14 tredje ledd nye fjerde og femte punktum skal lyde:

Dersom vedkommende mottar uføretrygd etter en uføregrad lavere enn 100 prosent, kan det gis gradert alderspensjon. Summen av uføregrad og graden av alderspensjon kan ikke overstige 100 prosent.

II

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Ny § 19-9 a gis virkning for personer som tar ut alderspensjon tidligst fra 1. januar 2011.

Loven for øvrig gis virkning for

- saker der vedtak fattes tidligst på den dato loven trer i kraft, og
- saker der vedtak fattes før lovens ikrafttredelse, men der uføreytelsen først kommer til utbetaling for tidsrom etter ikrafttredelsen.

Uførepensjon fra folketrygden omregnes til uføretrygd etter de nye reglene med virkning fra lovens ikrafttredelse.

Departementet kan gi forskrifter om

- anvendelsen av bestemmelsene i tredje ledd, blant

annet om unntak for tilfelle der uføreytelsen kommer til utbetaling for et lengre tidsrom før lovens ikrafttredelse,

- nærmere regler om omregning av uførepensjon til uføretrygd og om
- fastsetting av pensjonspoeng og pensjonsopptjening for inntektsåret før loven trer i kraft.

Presidenten: Det votes alternativt mellom innstillingens § 12-8 andre ledd og forslag nr. 14, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«12-8 andre ledd skal lyde:

Inntekt for uførhet skal ikke settes lavere enn 3,5 ganger grunnbeløpet. For medlemmer som fyller vilkårene for rett til minsteytelse som ung ufør, skal inntekten for uførhet ikke settes lavere enn 4,5 ganger grunnbeløpet.»

Venstre har varslet at de støtter forslaget.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til § 12-8 andre ledd og forslaget fra Fremskrittspartiet ble innstillingen bifalt med 73 mot 24 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 18.11.41)

Presidenten: Det votes over innstillingens § 19-9 a. Fremskrittspartiet og Høyre har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 57 mot 40 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 18.12.03)

Presidenten: Det votes over resterende paragrafer under kapittel 12 Uføretrygd.

Fremskrittspartiet har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling til resterende paragrafer under kapittel 12 Uføretrygd ble bifalt med 72 mot 23 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 18.12.25)

Presidenten: Det votes over øvrige paragrafer under I samt II.

Votering:

Komiteens innstilling til øvrige paragrafer under I samt II ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til annen gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Under debatten har Robert Eriksson satt frem et forslag på vegne av Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«I statsbudsjettet for 2011 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
621	70	Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering Frivillig arbeid, <i>kan overføres</i> , økes med fra kr 50 160 000 til kr 65 160 000»	15 000 000

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 73 mot 23 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 18.13.11)

Komiteen hadde innstilt:

I
I statsbudsjettet for 2011 vert det gjort følgjande endringar:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
604	21	Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltninga Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast, kan nyttast</i> under post 45, vert redusert med frå kr 65 620 000 til kr 21 200 000	44 420 000
	45	Større utstyrsanskaffingar og vedlikehald, <i>kan overførast, kan nyttast</i> under post 21, vert redusert med frå kr 127 080 000 til kr 42 000 000	85 080 000
605	1	Arbeids- og velferdsetaten Driftsutgifter, vert auka med frå kr 9 720 818 000 til kr 9 723 418 000	2 600 000
606	1	Trygderetten Driftsutgifter, vert redusert med frå kr 63 247 000 til kr 61 747 000	1 500 000
612	1	Tilskot til Statens pensjonskasse Driftsutgifter, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 9 436 700 000 til kr 9 415 000 000	21 700 000
615	1	Yrkesskadeforsikring Driftsutgifter, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 91 000 000 til kr 87 000 000	4 000 000
616	1	Gruppelivsforsikring Driftsutgifter, <i>overslagsløyving</i> , vert auka med frå kr 146 000 000 til kr 166 000 000	20 000 000
634	76	Arbeidsmarknadstiltak Tiltak for arbeidssøkjjarar, <i>kan overførast</i> , vert reduert med frå kr 6 957 490 000 til kr 6 806 090 000	151 400 000
635	1	Ventelønn Driftsutgifter, <i>overslagsløyving</i> , vert auka med frå kr 164 000 000 til kr 165 000 000	1 000 000
660	70	Krigspensjon Tilskot, militære, <i>overslagsløyving</i> , vert auka med frå kr 170 000 000 til kr 175 000 000	5 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	71	Tilskot, sivile, <i>overslagsløyving</i> , vert auka med ... frå kr 417 000 000 til kr 440 000 000	23 000 000
664		Pensjonstrygda for sjømenn	
	70	Tilskot, vert auka med frå kr 427 562 000 til kr 624 562 000	197 000 000
666		Avtalefesta pensjon (AFP)	
	70	Tilskot, vert redusert med frå kr 1 834 000 000 til kr 1 830 000 000	4 000 000
667		Supplerende stønad til personar over 67 år	
	70	Tilskot, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 390 000 000 til kr 371 000 000	19 000 000
2470		Statens pensjonskasse	
	24	Driftsresultat, vert redusert med frå kr 27 847 000 til kr 15 847 000	12 000 000
		1 Driftsinntekter, <i>overslagsløyving</i>	- 512 420 000
		2 Driftsutgifter, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med kr 12 000 000 til	400 040 000
		3 Avskrivninger	93 764 000
		4 Renter av statens kapital	25 393 000
		5 Til investeringsformål	18 070 000
		6 Til reguleringsfondet	0
2541		Dagpengar	
	70	Dagpengar, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 12 100 000 000 til kr 11 400 000 000	700 000 000
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsløyving</i> , vert auka med frå kr 650 000 000 til kr 690 000 000	40 000 000
2620		Stønad til einsleg mor eller far	
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 2 641 000 000 til kr 2 560 000 000	81 000 000
	73	Utdanningsstønad, vert auka med frå kr 52 000 000 til kr 57 000 000	5 000 000
	75	Tilskot til flytting for å kome i arbeid, vert redusert med frå kr 300 000 til kr 200 000	100 000
	76	Forskutting av underholdsbidrag, vert redusert med frå kr 861 000 000 til kr 860 000 000	1 000 000
2650		Sjukepengar	
	70	Sjukepengar for arbeidstakarar mv., <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 31 880 000 000 til kr 30 990 000 000	890 000 000
	71	Sjukepengar for sjølvstendige, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 1 780 000 000 til kr 1 660 000 000	120 000 000
	72	Omsorgs- og pleiepengar ved barns sjukdom m.m., <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 555 000 000 til kr 510 000 000	45 000 000
	75	Feriepengar av sjukepengar, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 1 730 000 000 til kr 1 722 000 000	8 000 000
2651		Arbeidsavklaringspengar	
	70	Arbeidsavklaringspengar, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 36 309 000 000 til kr 35 685 000 000	624 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	71	Tilleggsstønad, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med	60 000 000
		frå kr 570 000 000 til kr 510 000 000	
	72	Legeerklæringer, vert redusert med	35 000 000
		frå kr 330 000 000 til kr 295 000 000	
2655		Uføre	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med	101 000 000
		frå kr 21 306 000 000 til kr 21 205 000 000	
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsløyving</i> , vert auka med	2 000 000
		frå kr 33 123 000 000 til kr 33 125 000 000	
	72	Sært tillegg, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med	38 000 000
		frå kr 2 153 000 000 til kr 2 115 000 000	
	73	Foreløpig uførepensjon, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med	9 500 000
		frå kr 13 000 000 til kr 3 500 000	
	76	Yrkesskadetrygd gml. Lovgivning, <i>overslagsløyving</i> , vert auka med	1 000 000
		frå kr 74 000 000 til kr 75 000 000	
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemiddel mv.	
	70	Grunnstønad, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med	30 000 000
		frå kr 1 730 000 000 til kr 1 700 000 000	
	71	Hjelpestønad, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med	70 000 000
		frå kr 1 790 000 000 til kr 1 720 000 000	
	73	Hjelpemiddel mv. under arbeid og utdanning, vert auka med	12 000 000
		frå kr 110 000 000 til kr 122 000 000	
	74	Tilskot til bilar, vert redusert med	170 000 000
		frå kr 870 000 000 til kr 700 000 000	
	75	Betring av funksjonsevna, hjelpemiddel, vert redusert med	310 000 000
		frå kr 2 870 000 000 til kr 2 560 000 000	
	76	Betring av funksjonsevna, hjelpemiddel som tenester, vert auka med	30 000 000
		frå kr 165 000 000 til kr 195 000 000	
	77	Ortopediske hjelpemiddel, vert redusert med	30 000 000
		frå kr 1 015 000 000 til kr 985 000 000	
	78	Høyreapparat, vert redusert med	35 000 000
		frå kr 505 000 000 til kr 470 000 000	
2670		Alderdom	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsløyving</i> , vert auka med ..	115 000 000
		frå kr 48 060 000 000 til kr 48 175 000 000	
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsløyving</i> , vert auka med	842 000 000
		frå kr 80 588 000 000 til kr 81 430 000 000	
	72	Ventetillegg, <i>overslagsløyving</i> , vert auka med	1 000 000
		frå kr 25 000 000 til kr 26 000 000	
	73	Sært tillegg, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med	265 000 000
		frå kr 6 020 000 000 til kr 5 755 000 000	
2680		Etterlatne	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsløyving</i> , vert auka med ..	15 000 000
		frå kr 1 300 000 000 til kr 1 315 000 000	
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsløyving</i> , vert auka med	22 000 000
		frå kr 1 073 000 000 til kr 1 095 000 000	
	72	Sært tillegg, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med	1 000 000
		frå kr 110 000 000 til kr 109 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
2686	70	Gravferdsstønad Gravferdsstønad, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 175 000 000 til kr 170 000 000	5 000 000
2690	70	Diverse utgifter Sjukestønadsutgifter i utlandet, vert auka med frå kr 195 000 000 til kr 310 000 000	115 000 000
	77	Pasientar frå gjensidighetsland mv., vert redusert med frå kr 100 000 000 til kr 90 000 000	10 000 000
Inntekter			
3614	90	Bustadlånordninga i Statens pensjonskasse Tilbakebetaling av lån, vert auka med frå kr 6 100 000 000 til kr 6 800 000 000	700 000 000
3634	85	Arbeidsmarknadstiltak Innfordring av feilutbetaling, Arbeidsmarknadstiltak, vert redusert med frå kr 2 000 000 til kr 500 000	1 500 000
3635	1	Ventelønn mv. Refusjon statleg verksemd mv., vert auka med frå kr 49 000 000 til kr 53 000 000	4 000 000
	85	Innfordring av feilutbetaling av ventelønn, vert auka med frå kr 1 800 000 til kr 2 200 000	400 000
5607	80	Renter av bustadlånordninga i Statens pensjonskasse Renter, vert redusert med frå kr 1 133 000 000 til kr 1 031 000 000	102 000 000
5701	2	Diverse inntekter Diverse inntekter, vert auka med frå kr 350 100 000 til kr 495 000 000	144 900 000
	3	Hjelpemiddelsentralar m.m., vert redusert med . frå kr 38 000 000 til kr 34 000 000	4 000 000
	71	Refusjon ved yrkesskade, vert redusert med frå kr 1 045 000 000 til kr 932 500 000	112 500 000
	73	Refusjon frå bidragspliktige, vert redusert med . frå kr 401 000 000 til kr 395 000 000	6 000 000
	74	Refusjon medisinsk behandling, vert redusert med frå kr 20 000 000 til kr 8 000 000	12 000 000
	80	Renter, vert auka med frå kr 1 700 000 til kr 2 000 000	300 000
5704	2	Statsgaranti for lønnskav ved konkurs Dividende, vert auka med frå kr 155 000 000 til kr 170 000 000	15 000 000
5705	3	Refusjon av dagpengar Refusjon for dagpengar frå EØS-land, vert redusert med frå kr 6 000 000 til kr 3 000 000	3 000 000

II

Stortinget samtykkjer i at stikkordet «kan overførast» vert tilføydd løyvinga under kap. 601 Utgreiingsverksemd, forskning m.m., post 22 Tiltak mot ufrivillig deltid, i statsbudsjettet for 2011.

III

Stortinget samtykkjer i at stikkordet «kan overførast» vert tilføydd løyvinga under kap. 649 Treparts bransjeprogram, post 21 Spesielle driftsutgifter – Treparts bransjeprogram, i statsbudsjettet for 2011.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 8

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til

I o v
om endringer i kontantstøtteleven

I

I lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre gjøres følgende endringer:

§ 2 første ledd skal lyde:

Kontantstøtte ytes for barn mellom 1 og 2 år som er bosatt i riket, og som ikke eller bare delvis gjør bruk av barnehageplass som det ytes offentlig driftstilskudd for, jf § 7 tredje ledd.

§ 7 tredje ledd skal lyde:

Dersom barnet gjør bruk av barnehageplass som det ytes offentlig driftstilskudd for, og det er skriftlig avtalt redusert oppholdstid til og med 19 timer per uke, ytes kontantstøtte med 50 prosent av full kontantstøtte. Det ytes ikke kontantstøtte hvis det er avtalt oppholdstid på 20 timer eller mer per uke.

§ 7 fjerde ledd oppheves.

Nåværende femte ledd blir nytt fjerde ledd.

§ 8 første ledd andre punktum skal lyde:

Kontantstøtte ytes likevel ikke lenger enn til og med kalendermåneden før barnet fyller 2 år.

§ 10 tredje ledd skal lyde:

Uavhengig av aldersgrensen i § 2 første ledd, kan kontantstøtte for adopterte barn utbetales i 11 måneder, forutsatt at barnet er under opplæringspliktig alder og heller ikke har startet grunnskoleopplæring, jf. opplæringslova § 2-1.

II

Loven trer i kraft 1. august 2012.

Presidenten: Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt av 51 mot 46 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 18.13.45)

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til annen gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 9

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til

I o v
om endringer i lov 20. desember 1985 nr. 108
om folkebibliotek

I

I lov 20. desember 1985 nr. 108 om folkebibliotek skal § 13 lyde:

§ 13 Statlige bibliotekoppgaver

Departementet, eller den departementet bestemmer, ivaretar statlige bibliotekoppgaver etter denne lov.

II

Lova tek til å gjelde straks.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig vedtatt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til annen gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Sak nr. 10 [18:14:48]

Referat

1. (119) Statsministerens kontor melder at
 1. lov om endringer i lov 22. juni 1962 nr. 8 om Stortingets ombudsmann for forvaltningen (Lovvedtak 1)
2. (120) Statsministerens kontor melder at

1. lov om endringer i lov 6. juni 1975 nr. 29 om eidegdomsskatt til kommunane (Lovvedtak 9)
 2. lov om endringer i ligningsloven (Lovvedtak 10)
 3. lov om endring i straffeprosessloven (Lovvedtak 11)
 4. lov om endringer i alkoholloven (Lovvedtak 12)
 5. lov om endring i folketrygdloven (Lovvedtak 13)
 6. lov om endringer i skatteloven (Lovvedtak 14)
 7. lov om endringer i merverdiavgiftsloven (Lovvedtak 15)
 8. lov om endringer i lov 25. juni 2010 nr. 41 om endringer i lov 14. desember 2007 nr. 107 om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) (Lovvedtak 16)
 9. lov om endringer i folketrygdloven (Lovvedtak 17)
 10. lov om oppheving av hermetikkavgiftsloven og endringer i enkelte andre lover (Lovvedtak 8)
 11. midlertidig lov om endring i pengespilloven (gave til Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité) (Lovvedtak 23)
 - er sanksjonert under 9. desember 2011
 - Enst.: Nr. 1 og 2 vedlegges protokollen.
 3. (121) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Nikolai Astrup, Siri A. Meling, Svein Flåtten, Øyvind Halleraker og Ingjerd Schou om en strategi for bruk av biogass (Dokument 8:35 S (2011–2012))
 - Enst.: Sendes energi- og miljøkomiteen.
 4. (122) Endringer i barnevernloven (Prop. 43 L (2011–2012))
 - Enst.: Sendes familie- og kulturkomiteen.
 5. (123) Kultur, inkludering og deltaking (Meld. St. 10 (2011–2012))
 - Enst.: Sendes familie- og kulturkomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for kommunal- og forvaltningskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.
 6. (124) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Solveig Horne, Harald T. Nesvik, Ib Thomsen og Øyvind Korsberg om lov om endringer i lov 24. februar 1995 nr. 12 om helligdager og helligdagsfred. Avvikle åpningstidsbestemmelsene - herunder avskaffing av den såkalte «Brustad-bua» (Dokument 8:36 L (2011–2012))
 7. (125) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Solveig Horne, Ib Thomsen og Øyvind Korsberg om en omstrukturering av Norsk kulturråd (Dokument 8:37 S (2011–2012))
 - Enst.: Nr. 6 og 7 sendes familie- og kulturkomiteen.
 8. (126) Endringer i straffelova mv. (internasjonal barne bortføring mv.) (Prop. 46 L (2011–2012))
 - Enst.: Sendes justiskomiteen.
 9. (127) Riksrevisjonens undersøkelse av reorganiseringen av skatteetaten (Dokument 3:4 (2011–2012))
 10. (128) Riksrevisjonens oppfølging av parallellrevisjonen med den russiske riksrevisjonen om strålingssikkerhet og beskyttelse av miljøet mot forurensning fra radioaktive kilder i Nordvest-Russland (Dokument 3:5 (2011–2012))
 - Enst.: Nr. 9 og 10 sendes kontroll- og konstitusjonskomiteen.
 11. (129) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Frank Bakke-Jensen, Ivar Kristiansen og Elisabeth Aspaker om økt tilgang til fersk fisk for norsk landindustri og forbrukere (Dokument 8:38 S (2011–2012))
 - Enst.: Sendes næringskomiteen.
- Presidenten:** Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 18.16.
